

SLUŽBENI LIST

KRALJEVSKE BANSKE UPRAVE DRAVSKE BANOVINE

12. kos.

V LJUBLJANI, dne 17. februarja 1931.

Letnik II.

VSEBINA:

76. Zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnih (civilni pravdni postopnik).
77. Uvodni zakon za zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnih.

78. Odlok o oprostitvi uvozne carine na pluge in pluzna kolesa.
79. Razglas o pobiranju cestne naklade v mestni občini Pluj.
80. Objave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale razne občine v letu 1931.

Zakoni in kraljevske uredbe.

76.

Mi

po milosti božji in narodni volji kralj Srbov Hrvatov in Slovencev,

predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra pravde po zaslišanju predsednika Našega ministrskega sveta

Zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnih (civilni pravdni postopnik) za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.*

Prvi del.

Sodišča.

Prvi oddelek

Sodišča in sodni organi.

Redna sodišča

§ 1.

V civilnih pravnih stvareh izvršujejo sodno oblast, kolikor ni odrejeno s posebnimi zakoni kaj drugega, take redna sodišča: sreska, okrožna, trgovinska, apelacijska sodišča in kasacijsko sodišče.

Razmerje sodišč glede stopenj.

§ 2.

Kolikor ni odrejeno v posebnih zakonih kaj drugega, so pristojna, izvrševati na prvi stopnji sodno oblast sreska sodišča, okrožna sodišča in trgovinska sodišča.

* Službene novine kraljevine Jugoslavije z dne 3. avgusta 1929., št. 179/LXXV/396.

§ 3.

O pravnih sredstvih zoper odločbe sreskih sodišč odloča na drugi stopnji okrožno sodišče. Če je odločilo na prvi stopnji sresko sodišče, izvrševaje trgovinsko ali pomorsko sodno oblast, odloča na drugi stopnji pristojno trgovinsko sodišče ali trgovinski senat pristojnega okrožnega sodišča. Prav to velja tudi za rudniške stvari.

O pravnih sredstvih zoper odločbe sreskih sodišč odloča na tretji stopnji kasacijsko sodišče.

§ 4.

O pravnih sredstvih zoper odločbe, ki jih izrekajo na prvi stopnji okrožna ali trgovinska sodišča, odločajo na drugi stopnji apelacijska sodišča, na tretji stopnji pa kasacijsko sodišče.

Izvrševanje sodne oblasti.

§ 5.

Pri sreskih sodiščih izvršuje sodno oblast v civilnih pravnih stvareh sodnik poedinec, pri okrožnih in trgovinskih sodiščih, kolikor ni predpisano s posebnimi naredbami kaj drugega, pa senat, ki ga sestavljajo, najsi sodi na prvi ali na drugi stopnji, trije sodniki, izmed katerih eden predseduje.

V senatih trgovinskih sodišč in v senatih okrožnih sodišč, ki odločajo na prvi ali na drugi stopnji v trgovinskih ali pomorskih stvareh (trgovinski senati) ali v rudniških stvareh (rudniški senati), pride na mesto enega sodnika v spornih pravnih stvareh en častni sodnik izmed trgovcev ali pa veščakov v brodarstvu ali rudarstvu.

K razpravam, ki utegnejo trajati dalj časa, sme pritegniti predsednik senata enega ali več dopolnilnih sodnikov, ki prisostvujejo razpravi, tako da stopi, če je med poslovanjem kakšen član senata zadržan, ta dopolnilni sodnik na mesto zadržanega sodnika.

Odločbo o predlogu za izdajo plačilnega naloga po predpisih mandatnega, meničnega ali čekovnega postopanja poveri starešina zbornega sodišča prve stopnje nemu sodniku, ki posluje kot sodnik poedinec.

§ 6.

Pravne spore o imovinskopravnih zahtevkih, ki spadajo pred okrožna in trgovinska sodišča, pretresa in od-

loča po predpisih, ki veljajo za postopanje pred zbornimi sodišči prve stopnje, en sam sodnik pristojnega sodišča kot sodnik poedinec, odrejen za to od starešine sodišča, če ne presega sporna stvar v denarju ali v denarni vrednosti trideset tisoč dinarjev ali če se skrči do začetka usne sporne razprave vrednost sporne stvari na ta znesek ali pod ta znesek.

Če se razširi, ko se začne ustna sporna razprava, tožbeni zahtevek preko gorenjega zneska, ostane sodnik poedinec pristojen za sojenje tudi o razširjenem zahtevku.

V pravadah, navedenih v §§ 91. in 92., razpravlja in odloča sodnik poedinec, ne glede na vrednost spornega predmeta.

Pravdne stranke se smejo zediniti, da jim sodi sodnik poedinec v sporih, v katerih znaša vrednost spornega predmeta preko trideset tisoč dinarjev. Pismeni sporazum je treba predložiti že v tožbi; toda četudi takega sporazuma ni, razpravlja in sodi sodnik poedinec, če se je spustil toženec v razpravljanje o glavni stvari, ne da bi bil ugovarjal, da sodišče ni sestavljeno po predpisih.

§ 7.

Pri apelacijskih sodiščih izvršuje sodno oblast v civilnih pravnih stvareh senat iz petih sodnikov, izmed katerih eden predseduje.

Vendar pa odloča apelacijsko sodišče v senatih iz treh sodnikov o pravnih sredstvih v civilnih pravnih stvareh zoper sodbe in druge odločbe zbornih sodišč prve stopnje, ki jih je izrekel sodnik poedinec.

§ 8.

Kasacijsko sodišče izvršuje sodno oblast v civilnih pravnih stvareh v senatih iz petih sodnikov, izmed katerih eden predseduje, kolikor ne odredijo posebni predpisi senatov z večjim številom sodnikov.

§ 9.

Razen v primerih, navedenih v drugih zakonih, ni treba pri apelacijskih sodiščih in pri kasacijskem sodišču odločbe senata, če se odloča: o določanju krajevne pristojnosti sodišča (§ 25.), o delegaciji sodišč po §§ 27. in 29. kakor tudi o poslih, sestojecih samo iz priobčil, ki naj se sprejmejo na znanje. Poročevalec senata sestavi osrutek odločbe o tem ter ga predloži v odobritev predsedniku senata. Prav tako je postopati, če gre za to, da se kakšne odločbe priobčijo drugim oblastvom, ali če gre za posle, ki obsegajo dejanja ali naredbe iz področja sodne uprave; nadalje za reševanje vlog (pritožb), ki se tičejo odrek sodnega delovanja ali zavlačevanja sodnih poslov, za doiskovanje naših sodišč z inozemskimi oblastvi, za dobavljanje ali odpošiljanje dokazil ali spisov, ali če gre za navodila, ki se dajo drugim oblastvom, ali če se zahteva poročilo od njih. Če se predsednik ne strinja s poročevalčevim predlogom, odloča o tem senat

Posvetovanje in glasovanje.

§ 10.

Predsednik senata vodi posvetovanje in glasovanje. Posvetovanje in glasovanje se vrši redno v nejavni seji, če pa se ne pokaže potreba za posvetovanje, se sme odločiti o stvari že na zasedanju.

Poročevalec glasuje prvi; po činu mlajši sodniki glasujejo pred starejšimi, predsednik senata pa glasuje zadnji. Častni sodniki glasujejo za poročevalcem, če pa tega ni, pred ostalimi sodniki.

§ 11.

Najprej je treba glasovati o pristojnosti sodišča, o potrebi, da se dopolni postopanje, in o drugih predhodnih vprašanjih. Če je treba odločiti pri odločanju o glavni stvari o več zahtevkih, se glasuje o vsakem posebej.

Sodnik, ki je ostal pri glasovanju o kakšnem predhodnem vprašanju v manjšini, ne sme odreči glasu o vprašanju, o katerem je treba odločiti potem.

§ 12.

Za vsako odločbo sodišča je treba nadpolovične večine glasov.

Če se razdele glasovi na več ko dvoje različnih mnenj, tako da nima nobeno izmed njih večine, poizkusi predsednik senata nadpolovično večino s tem, da deli vprašanja in ponavlja glasovanje. Če se razdele glasovi glede vsote ali količine na več ko dvoje mnenj, tako da nima nobeno nadpolovične večine, se prištevajo glasovi, oddani za največjo vsoto ali količino, glasovom, oddanim za najbližjo manjšo vsoto ali količino, dokler se tako ne doseže nadpolovična večina glasov.

Če se pojavi razlika v mnenjih o točnosti glasovanja, kakor ga je ugotovil predsednik, odloči o tem senat.

§ 13.

O posvetovanju in glasovanju se sestavi takoj poseben zapisnik. Kako je treba sestaviti ta zapisnik, predpiše sodni poslovnik

Zapisnikarji.

§ 14.

Zapisnikarji se smejo jemati ne samo izmed sodniških pomočnikov, ampak tudi izmed osebja sodne pisarne.

Izključitev in odklonitev sodnikov.

§ 15.

Sodnik je izključen od sodniškega poslovanja:

1. v stvareh, v katerih je sam pravdna stranka ali glede katerih je z eno izmed pravnih strank v razmerju soupravičenca, sozavezanca ali regresnega zavezanca ali v katerih je eni pravdni stranki upnik ali dolžnik;
2. v stvareh svoje žene, najsi je zakon razvezan ali ločen, ali v stvareh svoje zaročenke;
3. v stvareh onih oseb, s katerimi je v sorodstvu: po krvi v premi vrsti do kateregakoli kolena, v stranski vrsti do četrtega, po svaštvu pa do drugega kolena, najsi zakona več ni;
4. v stvareh, v katerih je pravdna stranka njega posinovitelj, posinoviteljica ali posvojenec, rednik ali rejnec;
5. v stvareh, v katerih je ena pravdna stranka sodniku krstni boter, ali če je sodnik otrokom pravdne stranke krstni boter ali če je pravdna stranka krstni boter sodnikovim otrokom;
6. v stvareh, v katerih je bil ali je še sodnik pooblaščenec ali poslovodja ali skrbnik ali oskrbovanec;

7. v stvareh, v katerih je izrekel kot sodnik nižjega sodišča ali razsodišča odločbo ali je sicer oddal v sporni stvari svoje pravno mnenje;

8. v stvareh, v katerih je pravdni pooblaščenec oseba, s katero je sodnik v sorodstvu po krvi v premi vrsti do kateregakoli kolena, v stranski vrsti ali po svaštvu pa do drugega kolena.

§ 16.

Če obstoji izmed razlogov, navedenih v § 15., mora sodnik to naznaniti starešini sodišča in zahtevati, naj ga sodišče izključi iz sojenja, dasi bi stranka ne zahtevala, da se odkloni.

Če obstoji tak razlog izključitve za starešino sodišča, mora starešina to naznaniti svojemu namestniku, če pa tega ni, starešini njemu neposredno nadrejenega sodišča.

§ 17.

Vsaka stranka sme zahtevati, da se sodnik odkloni od sojenja iz vseh razlogov, navedenih v § 15., nadalje če je dovolj razlogov, dvomiti o njegovi nepristranosti, kar je domnevati zlasti takrat, kadar je ena pravdna stranka oseba, ki naj sodi sodniku ali njegovim sorodnikom (§ 15., št. 3.) v že uvedeni pravdi.

§ 18.

Odklonitev sodnika mora izjaviti stranka s pravnim spisom ali pa ustno na zapisnik pri onem sodišču, ki mu sodnik pripada. Pri tem mora stranka točno navesti okoliščine, na katere opira odklonitev.

Sodnik, ki se odklanja, se mora izjaviti o odklonitvi.

Stranka, ki odklanja sodnika iz razloga pristranosti, mora verjetno izkazati okoliščine, na katere opira odklonitev, če jim sodnik ugovarja.

Sodnikovo odklonitev iz razloga pristranosti mora zahtevati stranka, preden se spusti v razpravo pred tem sodnikom ali pred senatom, čigar član je, ali preden poda pred njima kakšen predlog. Pozneje sme zahtevati stranka odklonitev iz razloga pristranosti samo, če zve za tak razlog šele kasneje ali če nastopi tak razlog šele kasneje.

§ 19.

Če spozna sodišče, da namerja stranka z zahtevanjem odklonitve samo zavleči postopanje ali onemogočiti stalni razpored poslov, zavrne zahtevano odklonitev in obsodi stranko, ki jo je predlagala, na denarno kazen (§ 268.).

§ 20.

Sodnik, zoper katerega se zahteva odklonitev, sme opravljati, dokler se pravnomočno ne odloči o tem, samo take posle, ki se ne smejo odlagati, pa ni nikogar, ki bi ga nadomeščal.

§ 21.

O predlogu, da se odkloni sodnik pri sreskem sodišču, odloči okrožno sodišče, ki je nadrejeno temu sodišču. Če pripada sodnik, čigar odklonitev se zahteva, zbornemu sodišču, odloči to zorno sodišče. Če bi postalo pristojno zorno sodišče z izstopom tega sodnika nesposobno, odločiti o odklonitvi, odloči neposredno nadrejeno sodišče.

Če sodnik prizna razlog odklonitve, mu sme postaviti starešina sodišča namestnika. V takem primeru ni treba odločbe po prvem odstavku.

§ 22.

O odklonitvi se odloči s sklepom brez predhodne ustne razprave. Preden pristojno sodišče kaj sklene, sme odrediti poizvedbe in zaslišanje.

§ 23.

Odločbe, s katero se odklonitev dovoljuje, ni dopustno izpodbijati; treba pa jo je priobčiti starešini sodišča, ki mu pripada odklonjeni sodnik. Če se odkloni starešina sreskega sodišča, se priobči odločba starešini nadrejenega okrožnega sodišča. Če se odkloni predsednik zbornega sodišča, se priobči odločba njegovemu namestniku; če pa se odkloni predsednik zbornega sodišča z vsemi člani tega sodišča vred, se priobči odločba predsedniku zbornega sodišča višje stopnje.

Izključitev in odklonitev drugih sodnih organov.

§ 24.

Odredbe §§ 15. do 23. se nanašajo tudi na zapisničarje in na osebje sodne pisarne. O predlogu za odklonitev odloči veljavno starešina sodišča, ki so mu ti organi podrejeni.

Če so drugi sodni organi proti stranki v razmerju, ki bi sodnika izključilo od opravljanja službe, morajo naznaniti to razmerje starešini sodišča, ki odredi, ali naj se ti organi zdrže opravljanja službe.

Zoper take odločbe starešine sodišča ni pravnega sredstva.

Drugi oddelek.

Pristojnost.

Prvo poglavje.

Obče odredbe o pristojnosti.

Trajanje krajevne pristojnosti po kasacijskem sodišču.

§ 25.

Če naj sodi o sporni civilni pravni stvari domače sodišče, toda po tem zakonu ni pogojev za določitev krajevne pristojnosti kašnega domačega sodišča ali če jih ni moči ugotoviti, odredi kasacijsko sodišče na strankin predlog, katero stvarno pristojno sodišče bodi krajevno pristojno.

Trajanje pristojnosti.

§ 26.

Sodišče, ki je bilo pristojno takrat, ko se mu je predložila pravna stvar, obdrži svojo pristojnost, dokler se stvar ne dokonča, najsi se med postopanjem izpremene okoliščine, ki so bile v začetku odločilne za določitev pristojnosti tega sodišča. To pravilo ne velja, če se izpremene okoliščine tako, da odtegnejo stvar domači sodni oblasti vobče ali vsaj sodni oblasti rednih sodišč.

Delegacija.

§ 27.

Če sodišče iz kateregakoli razloga, navedenega v § 15. ali v § 17., ne more izvrševati sodne oblasti, pošlje

spise neposredno višjemu sodišču in to odredi, katero drugo sodišče iste vrste vzemi dotično pravno stvar v delo.

§ 28.

Zaradi primernosti in na strankin predlog sme odrediti pristojno apelacijsko sodišče za razpravo in razsojo pravne stvari namesto pristojnega sodišča drugo sodišče iste vrste, ki je v območju istega apelacijskega sodišča.

Samó kasacijsko sodišče sme odrediti, da se prenese pravna stvar iz območja enega apelacijskega sodišča v območje drugega apelacijskega sodišča.

§ 29.

Predlog o delgiranju ne odlaga postopanja. O tem predlogu se odloči brez predhodne ustne razprave. Preden pošlje sodišče spise v odločitev apelacijskemu ali pa kasacijskemu sodišču, sme pozvati stranke, naj se izjavijo o predlogu v določenem roku.

Teritorialna omejitev pristojnosti.

§ 30.

Vsako sodišče opravlja službene posle v mejah svojega območja.

Vročitve in drugi službeni posli, ki naj se opravijo v zgradbah ali na ladjah, zasedenih od vojske, se opravijo šele, ko se predhodno prijavijo poveljniku zgradbe ali ladje.

Vročitve in drugi službeni posli, ki se tičejo izdeželnih (eksteritorialnih) oseb ali ki naj se opravijo proti drugim osebam v prostorih izdeželnih oseb, se vrše s posredovanjem ministrstva za zunanje posle.

Isti službeni posli glede osebe, nastanjenih v zgradbah kraljevskega dvora, se opravljajo po dvornem maršalatu.

§ 31.

Če bi bilo nevarno odlagati ali če bi se moral opraviti službeni posel na meji sodnega območja, je vsako sodišče upravičeno, prestopiti na ozemlju naše države meje svojega območja; o tem mora takoj obvestiti sodišče, v čigar območju je opravilo sodne posle.

Prenašanje poedinih poslov na predsednika ali odredenega sodnika.

§ 32.

Samo v primerih, določenih z zakonom ali s sodnim poslovnikom, je dopustno, da opravlja predsednik zbornega sodišča ali predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana, sam poedine sodne posle ali da se poverijo poedini sodni posli članu senata ali članu pristojnega zbornega sodišča (odrejeni sodnik).

Kolikor ni odrejeno s posebnimi predpisi kaj drugega, sme poveriti samo senat, ki je poklican, razpravljati in odločiti o pravni stvari, poedine sodne posle v tej pravni stvari enemu svojih članov.

§ 33.

V postopanje pred zbornimi sodišči se poverijo odrejenemu sodniku oni sodni posli, ki naj se izvrše izven ustne razprave ali seje, glede katerih pa ni pogojev, da bi se zaprosilo drugo sodišče, naj jih izvrši.

Kolikor ni odrejeno z zakonom kaj drugega, sme senat, ki je odredil sodnika, izpremeniti odločbe odredenega sodnika ali na predlog ali po službeni dolžnosti.

Poverjanje službenih poslov drugim sodiščem.

§ 34.

Okrožno (trgovinsko) sodišče sme prenesti izvrševanje poedinih sodnih poslov, za katere je pristojno, tudi na sresko sodišče svojega območja, če je to z zakonom določeno ali če je potrebno, da se posel lažje dovrši ali da se odvrnejo nepotrebni stroški. Če naj se izvrše taki sodni posli izven območja okrožnega (trgovinskega) sodišča, se mora obrniti to sodišče na sodišče, pri katerem ali v čigar območju naj se izvrše ti posli (pravna pomoč).

Izvrševanje sodnih poslov se prenaša na drugo sodišče (zaprošeni sodnik) z zaprosilom.

Če se zaprosi za izvršitev inozemsko sodišče, se stori to tako, da se vzamejo v poštev vse odredbe (državne pogodbe, konvencije o pravni pomoči i. dr.), ki se nanašajo na to.

Vzajemna pravna pomoč med domačimi sodišči.

§ 35.

Vsa domača sodišča morajo nuditi drugo drugemu pomoč v službenih poslih.

Kolikor ne odreja zakon kaj drugega, je treba zaprositi za pravno pomoč sresko sodišče, v čigar območju naj se izvrši službeni posel.

Zaprosilo, da bi se izvršili službeni posli, ki jih je moči izvršiti pri določenem zbornem sodišču, se pošlje temu sodišču.

Če zaproseno sodišče ni krajevno pristojno za zahtevani službeni posel, pošlje zaprosilo pristojnemu sodišču, ako mu je to sodišče znano, ter obvesti o tem proseče sodišče; če mu pa pristojno sodišče ni znano, vrne zaprosilo prosečemu sodišču.

Za kraje, kjer je več sreskih sodišč, sme odrediti minister pravde z uredbo eno izmed teh sodišč za dajanje pravne pomoči.

Pravna pomoč na zaprosilo inozemskih sodišč

§ 36.

Domača sodišča morajo nuditi pravno pomoč tudi inozemskim sodiščem, kadarkoli se ta obrnejo nanje, tako, kakor je določeno v državnih pogodbah, konvencijah o pravni pomoči ali z drugimi naredbami, razen:

1. če ne spada zahtevani pravni posel pod pristojnost zaprosenega sodišča. Če spada ta posel v področje drugega domačega sodišča ali drugega domačega oblastva, napoti zaproseno sodišče zaprosilo v postopanje na to pristojno sodišče ali na pristojno oblastvo ter obvesti o tem ob kratkem inozemsko sodišče;

2. če se zahteva tako dejanje, ki je po zakonih naše države prepovedano;

3. če ni vzajemnosti v dajanju pravne pomoči.

Če sodišče dvomi o obstoju vzajemnosti, se mora obrniti na ministra pravde za pojasnilo, po katerem je potem dolžno postopati.

§ 37.

Pravna pomoč se daje po odredbah, ki veljajo za zaproseno sodišče.

Od odredb domačih predpisov je dopustno odstopiti samo, če se izrečno prosi, da se vpoštevaj pri zaprosenem dejanju izvestno postopanje, ki ga ne prepovedujejo domači zakoniti predpisi.

§ 38.

Če zaproseno sodišče odreče zaproseno pravno pomoč ali če se pojavi glede načina, po katerem naj se izvrši pravna pomoč, različnost v mnenju med prosečim in zaprosenim sodiščem, odloči o tem, ali je postopanje zaprosenega sodišča umestno, apelacijsko sodišče, ki je nadrejeno zaprosenemu sodišču, na zaprosilo prosečega sodišča ali drugega za to poklicanega inozemskega oblastva ali kakšne stranke.

Ocenjanje pristojnosti.

§ 39.

Cim se predloži sodišču pravna stvar spornega značaja, mora oceniti po službeni dolžnosti, je li pristojno.

To ocenjanje se vrši na podstavi tožilčevih navedb, kolikor niso znane sodišču kot neresnične.

§ 40.

Če je pravna stvar, predložena sodišču, odvzeta domači sodni oblasti ali vsaj sodni oblasti rednih sodišč, mora izreči sodišče v vsakem stanju postopanja s sklepom svojo nepristojnost ali nedopustnost redne pravne poti in ničnost že izvedenega postopanja. Prav tako morajo postopati višja sodišča, če se pojavi šele pred njimi omenjena nepristojnost ali nedopustnost redne pravne poti.

Če se pa pokaže taka nepristojnost ali nedopustnost redne pravne poti šele, ko je postopanje že pravnomočno končano, izreče kasacijsko sodišče na predlog vrhovnega upravnega oblastva izvedeno sodno postopanje za nično.

Odločba po prvem in drugem odstavku se ne sme izreči, če ji je glede na razlog ničnosti na poti druga pravnomočna odločba, ki jo je izreklo ali isto ali drugo sodišče.

§ 41.

I. Če se smatra sodišče iz drugih razlogov, ne pa iz onih, ki so navedeni v § 40., za nepristojno (§ 39., drugi odstavek), zavrne tožbo po službeni dolžnosti.

Kadar pa je sodišče o tožbi že določilo narok, se sme izreči za nepristojno samo, če poda toženec o pravem času ugovor nepristojnosti ali če ne more postati sodišče po odredbah tega zakona pristojno za to pravno stvar niti po izrečenem sporazumu strank. O tem se odloči s sklepom.

II. Če je odločilo zborni sodišče, da je stvarno pristojno, ali če je razsodilo stvar, da si stvarno ni pristojno, po razpravi, ki sta se je udeležili obe stranki, ni dopustno, izpodbijati odločbe ali sodbe, češ, da je pristojno za to pravno stvar drugo zborni ali sresko sodišče.

III. Če je bila stvarna nepristojnost sodišča pravnomočno izrečena, je vezano na to odločbo vsako sodišče, ki se mu pozneje predloži ta pravna stvar.

Na postavi odločbe sreskega sodišča, ki se je izreklo glede na vrednost spornega predmeta za nepristojno, se sme uvesti ista pravna stvar pred zbornim sodiščem prve stopnje, še preden postane ta odločba pravnomočna; na odločbo sreskega sodišča je vezano tudi to zborni sodišče, dokler se odločba na višji stopnji pravnomočno ne izpremeni.

Prav to velja takrat, kadar odkaže trgovinsko sodišče ali trgovinski ali rudniški senat kakšnega zbornega sodišča pravno stvar kakšnemu zbornemu sodišču ali kakšnemu senatu, ki mu je izvrševati občo sodno oblast, naposled pa tudi, če se je izreklo tako zborni sodišče ali izrekel tak senat za nepristojno, odnosno za nepristojnega, glede na odredbe §§ 47. in 48.

Spor o pristojnosti.

Med domačimi sodišči.

§ 42.

O sporih med različnimi sodišči prve stopnje glede pristojnosti za izvestno pravno stvar odloča s sklepom ono sodišče, ki jim je po stopnji neposredno skupno višje sodišče.

Ta odločba se izreče brez predhodne ustne razprave na strankin predlog ali po prijavi katerega izmed sodišč, ki se udeležujejo spora.

Te odločbe ni dopustno izpodbijati.

b) Z inozemskimi oblastvi.

§ 43.

Spore o pristojnosti med domačimi sodišči in inozemskimi sodišči ali oblastvi morajo prijaviti domača sodišča ministru pravde.

Pojasnilo ministra pravde je za domače sodišče obvezno.

Drugo poglavje.

Stvarna pristojnost.

Sreska sodišča.

§ 44.

V pristojnost sreskih sodišč spadajo:

1. spori o imovinskopravnih zahtevkih, če ne preseza njih predmet v denarju ali v denarni vrednosti dvanajst tisoč dinarjev, izvzemši one pravne spore, ki so odkazani, ne glede na vrednost spornega predmeta, v pristojnost zbornih sodišč prve stopnje.

Ne glede na vrednost spornega predmeta, spadajo v pristojnost sreskih sodišč:

2. spori o očetovstvu nezakonskega otroka in o obveznosti, ki jih ima po zakonu nezakonski oče proti materi in otroku;

3. spori o določitvi ali popravi mejá nepremičnih imovin, potem spori o služnosti stanovanja in o zadržani preživnini (preužitek);

4. spori zbog motenja posesti, če se zahteva s tožbo samó, da bi se zaščitilo in upostavilo poslednje dejansko posestno stanje;

5. vsi spori, ki izvirajo iz zakupne ali najemne (rabokupne) pogodbe in pa iz pogodb, omenjenih v § 671., kolikor ne gre za spor niti o obstoju takih pogodb niti o plačevanju zakupnine ali najemnine ali pa odškodnine; potem spori o odpovedi, o predaji ali prevzemu stvari, danih v zakup ali najem, nadalje spori o pridržbi premičnih stvari, ki jih je vnesel najemnik ali zakupnik ali ki sicer jamčijo za zavarovanje zakupnine onemu, ki daje stvar v zakup;

6. spori, ki izvirajo iz pogodb o najemu delovne moči med službodavcem in služabništvom (sluga, služkinja) ali drugimi osebami, ki so v služabnem razmerju in prav tako žive v službodavčevem gospodarstvu; med hišnimi posestniki in hišnimi čuvarji; med poljedelskimi in gozdarskimi pridobitniki in njih pomožnimi delavci ali dlnarji; potem med posestniki rudnikov in vsemi drugimi službodavci (delodavci) in pri njih zaposlenimi mojstri, pomočniki, delavci ali vajenci; nadalje spori, ki izvirajo iz služabnega razmerja mornarjev, kolikor niso vsi ti spori s posebnimi predpisi odvzeti pristojnosti rednih sodišč;

7. spori med lastniki ladij, brodarji, splavarji, vozniki in njih naročitelji ali med gostilničarji in njih potniki in gosti o obveznostih, ki izvirajo iz teh razmerij;

8. spori zbog hib na živini;

9. spori o poljskih služnostih;

10. vsi spori, ki jih odkazujejo posebni zakoni v področje sreskih sodišč.

V področje sreskih sodišč spadajo tudi odločbe o sodni odpovedi zakupnih ali najemnih pogodb, naštetih v prvem odstavku, št. 5.; izdajanje nalogov za predajo ali prevzem zakupnih ali najemnih stvari kakor tudi izvajanje dokazov v pomorskih škodah.

§ 45.

V pristojnost sreskih sodišč spadajo v mejah, označenih v § 44., prvem odstavku, št. 1., tudi izdaje plačilnih nalogov po predpisih mandatnega, meničnega in čekovnega postopanja (§ 5., četrti odstavek), nadalje spori, ki so nastali na podstavi ugovorov, podanih zoper te naloge.

Okrožna sodišča.

§ 46.

V pristojnost okrožnih sodišč spadajo vsi oni spori, ki niso odkazani v pristojnost sreskih sodišč.

Ne glede na vrednost spornega predmeta, spadajo pod izključno pristojnost okrožnih sodišč:

1. spori o priznanju ali izpodbijanju zakonskega rojstva;

2. spori o ločitvi od mize in postelje, o razvezi zakona ali o razveljavitvi zakona, kolikor ne bi odkazovali posebni zakoni teh sporov v področje drugih oblastev;

3. vsi ostali spori, ki izvirajo iz medsebojnega razmerja zakoncev in se ne tičejo zgolj imovinsko-pravnih zahtevkov, ali iz razmerja med roditelji in otroki, kolikor ne spadajo ti spori v področje drugih oblastev ali v nesporno postopanje;

4. spori o povračilu škode, ki jo store državljanom državni ali samoupravni organi z nepravilnim izvrševanjem službe;

5. spori o rudniških stvareh (§ 48.),

6. vsi spori, ki jih odkazujejo posebni zakoniti predpisi v področje okrožnih sodišč.

Spori v trgovinskih stvareh.

47.

I. Pred trgovinska sodišča ali pa pred trgovinske senate okrožnih sodišč spadajo, če preseza vrednost spornega predmeta dvanajst tisoč dinarjev:

1. spori iz trgovinskih poslov, če je naperjena tožba zoper trgovca, trgovsko družbo ali zadrugo in je posel za toženo stranko trgovinski posel;

2. spori, ki izvirajo iz poslov trgovinskih posrednikov (mešetarjev), merilcev in drugih oseb, ki so pooblašcene, vršiti in potrjati v trgovinskem prometu podobne posle, če teko ti spori med njimi in njih naročitelji;

3. spori, ki nastanejo iz pravnega razmerja med trgovci in njih prokuristi, trgovinskimi pooblašcenci, trgovinskimi pomočniki in drugimi nameščenci v njih obratu, kolikor ne spadajo ti poslednji med služabništvo, nadalje spori, ki nastanejo iz pravnega razmerja vseh teh oseb proti drugim osebami, proti katerim izvira njih odgovornost iz poslov, izvršenih v obsegu obrata takega delavca;

4. spori, ki izvirajo iz meničnopravnih in čekovnopravnih zahtevkov.

II. Ne glede na vrednost spornega predmeta, spadajo v izključno pristojnost trgovinskih sodišč ali pa trgovinskih senatov okrožnih sodišč:

1. spori, ki izvirajo iz pravnih razmerij ter se tičejo zaščite in rabe izumkov, vzorcev, modelov in žigov, kolikor ni o tem drugih zakonitih odredb;

2. spori, ki se tičejo ladij in plovbe na morju in na vodah, proglašeni za mednarodne, potem spori, ki izvirajo iz vseh pravnih razmerij, o katerih je soditi po zasebnem pomorskem pravu, kolikor se ne uporabljajo odredbe § 44., št. 5. do 7.;

3. spori iz odsvojitve trgovinskega obrata, ki teko med strankami pogodnicami;

4. spori o pravici, uporabljati trgovinsko firmo, kakor tudi spori, ki izvirajo iz te pravice;

5. spori, ki nastanejo med ustanovitelji delniške družbe med njimi samimi ter med podpisniki delnic in ustanovitelji; iz pravnega razmerja članov trgovske družbe med njimi samimi kakor tudi iz pravnih razmerij med člani uprave in likvidatorji družbe, prav tako pa tudi med njimi in družbeniki; med tihiimi družbeniki in lastnikom trgovinskega podjetja; med udeleženci društva za poedine trgovinske posle, ki se vodijo na skupni račun, in sicer vse to v dobi, dokler traja službeno razmerje, kakor tudi ko prestane.

Spori v rudniških stvareh.

§ 48.

Pred rudniške senate okrožnih sodišč, ki izvršujejo rudniško sodno oblast, grede spori, ki se tičejo rudarstva, kolikor ne spadajo po § 44., št. 1., 3., 4., 5. in 6., v področje sreskih sodišč.

Ne glede na vrednost spornega predmeta, spadajo izključno pred omenjeni senat spori:

1. o tožbah, s katerimi se ostvarja stvarna pravica do predmetov rudniške lastnine skupno z njenimi sestavinami nad zemljo in s pritiklinami rudnikov ali s katerimi se zahteva, da se taka pravica razveljavi;

2. o rabi predmetov, označenih pod št. 1.;

3. o starejši pravici kopanja ob rudarskih koncesijah;

4. o pozivu za odmero mejá zemljišču za rudarsko kopanje;

5. o prestanku rudniških pravic;

6. o lastnini ali rabi jamskih vodá;

7. o razmerjih, urejenih v rudniških zakonih, med rudniškimi podjetji kakor tudi med njimi in njih urad-

niki in pooblaščenici; potem o razmerjih med rudniškimi podjetniki in posestniki drugih nepremičnin;

8. o upravljanju rudniškega podjetja in njegovih pri- tiklin kakor tudi o računovodstvu glede njega med po- sestnikom rudnika in njegovimi uradniki ali poobla- ščenici;

9. o družbenih pogodbah glede obratovanja, upo- rabljanja ali ukoriščenja skupnih rudnikov;

10. o razmerjih rudarskih družb proti njih članom, kolikor so urejena ta razmerja z rudarskimi zakoni.

Vrednost spornega predmeta.

§ 49.

Vrednost spornega predmeta glede sodne pristojno- sti se oceni po času, ko se tožba vloži. Plodovi, prirastek obresti, škode in stroški se ne jemljejo v poštev, če niso predmet glavnega tožbenega zahtevka.

Prav to velja ob reševanju vprašanja, ali spada sporna stvar pred sodnika poedinca ali pa pred senat zbornega sodišča prve stopnje.

§ 50.

Če uveljavlja v eni tožbi več sospornikov več za- htevkov zoper več tožencev po § 112., št. 1., ali zoper istega toženca ter se opirajo v tem poslednjem primeru ti zahtevki na isto dejansko in pravno podstavo, se do- loči vrednost spornega predmeta zaradi tega, da se ugo- tovi pristojnost, po vsoli vseh uveljavljenih zahtevkov. Če pa se uveljavlja z eno tožbo več zahtevkov po § 112., št. 2., ali po § 322., drugem stavku, ni odločilen za ugotovitev pristojnosti seštevek vrednosti vseh zahtevkov, ampak pristojnost se presodi po vrednosti predmeta vsa- kega poedinca zahtevka zase.

Če se zahteva samo del glavnice, je odločilen skupni znesek še neporavnane glavnice; če pa se zahteva pre- sežek, ki ostane iz pobota vzajemnih terjatev pravnih strank (prebitek), je odločilen skupni znesek terjatev, ki jih je navedel tožilec zato, da dokaže zahtevani pre- bitek.

§ 51.

Če izjavi tožilec v tožbi, da je voljan prevzeti na- mesto vtoževane stvari določen denarni znesek, ali če zahteva v tožbi, da se mu prisodi stvar ali določena vsota, je ta vsota odločilna za oceno pristojnosti ali za sestavo sodišča (§ 6., prvi odstavek).

V vseh drugih predmetih, kjer je vrednost spornega predmeta odločilna za oceno pristojnosti ali za sestavo sodišča in sporni predmet ni denarni znesek, mora ozna- čiti tožilec v tožbi njegovo vrednost. To velja zlasti tudi pri ugotovitvenih tožbah. Ob oceni vrednosti spornega predmeta se ne sme odbiti vrednost onih nasprotnih storitev, ki jih je tožilec morda dolžan.

§ 52.

Če se zahteva s tožbo samo zavarovanje terjatve ali zastavna pravica, se določi vrednost spornega predmeta po znesku terjatve, ki naj se zavaruje. Če je zastavljeni predmet manjše vrednosti od terjatve, ki naj se zavaruje, se določi vrednost spornega predmeta po tem predmetu.

§ 53.

Za vrednost pravice, prejemati koristi ali storitve, ki se ponavljajo, se jemlje, in sicer:

1. če je doba trajanja neomejena, dvajsetletni znesek koristi ali storitev;

2. če je doba trajanja nedoločena ali omejena na življenje, desetletni znesek koristi ali storitev;

3. če je doba trajanja določena, vsota vseh prihod- njih koristi ali storitev za vso to dobo, toda nikakor ne več od dvajsetkratnega enoletnega zneska.

V sporu, ali obstoji zakup ali najem stvari, se vzame za vrednost spornega predmeta vsota triletne zakupnine ali najemnine.

V sporu o zakoniti preživnini (alimentaciji) se vza- me za vrednost spornega predmeta vsota triletnih obro- kov, kolikor se ne zahteva preživnina za krajšo dobo.

§ 54.

Za spore, ki jim je predmet izvršitev kakšnega dela, dopustitev, opustitev ali izjava volje, a se jim imovinska vrednost ni ugotovila pred tožbo z naredbo oblasti, s pogodbo ali z običajem, se jemlje za vrednost spornega predmeta oni znesek, ki ga znači tožilec kot svojo korist.

§ 55.

Če misli zorno sodišče prve stopnje, da je vrednost spornega predmeta v tožbi očitno ocenjena čez mero visoko, in če se mu zdi verjetno, da bi po pravilni cenitvi vrednost spornega predmeta ne dosegla vrednostne meje, odločilne za pristojnost zbornega sodišča, sme to sodišče, preden pristopi k ustnemu razpravljanju, preskusiti po službeni dolžnosti točnost navedene cenitve, bodisi da zasliši pravdne stranke, bodisi da ogleda sporni predmet ali ga po potrebi oceni po izvedencu, če se dá storiti to poslednje brez znatnih stroškov in brez znatne zamude. Če spozna zorno sodišče, da je pristojno za presojo stvari sresko sodišče ali da je pristojen sodnik poedinec zbornega sodišča prve stopnje, odpremi spise k pristoj- nemu sodišču ali pa k sodniku poedinca. V tem primeru zadenejo stroški za poizvedbe tožilca; sicer pa spadajo med pravdne stroške.

§ 56.

Izvemši primer, omenjen v § 55., je vrednost spornega predmeta, kakor je navedena v tožbi, glede pri- stojnosti obvezna tako za sodišče kakor tudi za toženca.

Izpodbijanje pristojnosti civilnega, trgovskega ali rudniškega senata.

§ 57.

Če se predlaga o pravni stvari, ki se razpravlja pred civilnim senatom okrožnega sodišča, da se odkazi pravna stvar trgovskemu ali rudniškemu senatu istega sodi- šča (ugovor nepristojnosti), in sodišče spozna, preden se konča razprava o glavni stvari, da je treba temu ugovoru ugoditi, sme skleniti obenem, kolikor se pokaže to po stanju razprave za primerno, da nadomesti enega red- nega sodnika senata takoj častni sodnik.

Prav to se sme storiti s tem, da se nadomesti častni sodnik z rednim sodnikom, če se poda ugovor, da trgo- vinski ali rudniški senat ni pristojen zato, ker spada pravna stvar v področje obče sodne oblasti.

Odločbe o ugovoru nepristojnosti ni odpravljati v teh primerih strankam posebe, ampak sprejme se v sodbo, ki se izreče po končani razpravi o glavni stvari.

§ 58.

Ce si pridrži senat v primerih predhodnega paragrafa odločbo o ugovoru nepristojnosti, dokler ne odloči o glavni stvari, sme pritegniti predsednik senata, kakor se pač zahteva, da se odkaži stvar ali trgovinskemu, rudniškemu ali pa civilnemu senatu, po potrebi k razpravi častnega sodnika ali rednega sodnika za dopolnilnega sodnika.

Ce spozna prvotni senat potem, da je ugovor nepristojnosti utemeljen, odredi predsednik senata, ako se razpravlja stvar pred civilnim senatom, a bi morala priti pred trgovinski ali rudniški senat, da nadomesti enega rednega sodnika privzeti častni sodnik.

Ce pa se razpravlja ta pravna stvar pred trgovinskim ali rudniškim senatom, a bi morala priti pred civilni senat, odstopi častni sodnik tega senata svoje mesto rednemu sodniku, ki je bil privzet k temu senatu kot dopolnilni sodnik.

Teh odločb ni dopustno izpodbijati s posebnim pravnim sredstvom.

V sodbi je treba navesti izpremembo, ki je na ta način nastopila v sestavi senata, in imena članov senata, ki so po tej izpremembi izrekli sodbo.

Član senata, ki je na ta način izstopil, mora prisostvovati razpravi in posvetovanju, ne sme pa se udeleževati posvetovanja in glasovanja o odločbi; toda v treh dneh po izrečenju odločbi mora priobčiti predsedniku senata o presoji sporne stvari pismeno svoje mnenje, ki se priloži zapisniku o posvetovanju.

§ 59.

Odredbe §§ 57. in 58. se uporabljajo tudi takrat, kadar se poda o pravni stvari, ki se je izročila trgovinskemu sodišču, ugovor nepristojnosti zato, ker mora priti pravna stvar pred okrožno sodišče, ki je poklicano, izvrševati občno sodno oblast, ali pa pri tem poslednjem sodišču zato, ker mora priti pravna stvar pred trgovinsko sodišče.

§ 60.

Ce se izpodbija odločba, izrečena s pomočjo dopolnilnega sodnika, zbog nepristojnosti sodišča in misli višje sodišče, da je bil prvotni senat resnično pristojen, presoditi stvar, se ni ozirati višjemu sodišču na nepristojnost, ako se tudi mnenje onega člana senata, ki je izstopil pred končno odločbo, ujema z izpodbijano odločbo.

Tretje poglavje.

Krajevna pristojnost (podsodnost).

Obča krajevna podsodnost.

§ 61.

Vse tožbe, za katere ni osnovana posebna krajevna podsodnost pri drugem sodišču, je treba vlagati pri stvarno pristojnem sodišču, pri katerem ima toženeec občo krajevno podsodnost.

§ 62.

Obča krajevna podsodnost kakšne osebe se določa po kraju, kjer se je ta oseba nastanila z namero, da bi tam stalno bivala (domovališče, domicil).

Ce ima ta oseba domovališče v območju raznih sodišč, sme vložiti tožilec tožbo pri kateremkoli teh sodišč.

§ 63.

Za osebo, ki nima domovališča ne v naši ne v drugi državi, je obče krajevno pristojno ono sodišče, v čigar območju biva ob času, ko se tožba vloži pri sodišču.

Ce ta oseba vobče ne biva v naši državi ali če se ne ve, kje biva v naši državi sme biti tožena zaradi obveznosti, ki so nastale, dokler je bivala v naši državi, ali zaradi obveznosti, ki jih mora izpolniti v naši državi, pri sodišču svojega poslednjega domovališča ali bivališča v naši državi.

§ 64.

Naši državljani, ki žive stalno v inozemstvu kot uradniki ali uslužbenci naše države, obdrže točno krajevno podsodnost, ki so jo imeli, dokler so živeli v naši državi. Ce se taka podsodnost ne dá dozvedeti, se določi zanje občna krajevna podsodnost po kraju, v katerem imajo domovinsko pravico. Ce niti take obče krajevne podsodnosti ni ali če je ni moči dozvedeti, jo določi po § 25. kasacijsko sodišče.

§ 65.

Za osebe, ki so v vojaški službi, in za osebe, ki služijo pri orožništvu, finančni ali obmejni straži, je pristojno ono sodišče, v čigar območju je edinica ali neposrednja komanda (poveljništvo), ki ji pripadajo te osebe.

Ob premestitvi traja ta krajevna podsodnost, dokler ne dospe ta oseba v novi službenj kraj.

Za vojaško osebo, ki ni v naši državi, je pristojno sodišče onega kraja, kjer je komanda, kateri pripada, ali sodišče, v čigar območju je bil kraj poslednje edinice ali neposrednje komande vojaške osebe.

§ 66.

Za državo je pristojno sodišče onega kraja, kjer je sedež javnega organa, ki je po dotičnih zakonitih ali drugih predpisih poklican, zastopati državo v sporni stvari, za oblast, srez in občine pa sodišče, v čigar območju je sedež uprave teh samoupravnih teles.

§ 67.

Obča krajevna podsodnost javnih trgovskih komanditnih in delniških družb, družb z omejeno zavezo, zadrug, rudniških družb, javnih skladov in korporacij, cerkvá, nadarbin in zadužbin, zavodov, ki služijo javnim namenom, imovinskih mas, društev, imovinskih, cerkvenih, bogoslužnih in drugih občin, zemljiških vkupnosti, hišnih zadrug kakor tudi pravnih oseb, ki niso fizične osebe in ne spadajo niti pod odredbe § 66., se ravna po njih sedežu, kolikor ne predpisujejo obče obvezne odredbe kaj drugega. V dvomu se smatra za njih sedež kraj, kjer se vodi njih uprava.

§ 68.

Sodišče, ki je pristojno za tožbe zoper pravno osebo, je pristojno tudi za tožbe, ki jih vloži ta oseba zoper svoje člane iz razmerja članstva, kakor tudi če tožijo člani iz tega razmerja člane uprave ali zastopništvo te pravne osebe.

§ 69.

Za zakonsko ženo je pristojno sodišče, ki je pristojno za njenega moža (§ 61.), dokler zakon ne preстане - možovo smrtjo ali z razvezo ali dokler nista zakonca sodno ločena od mize in postelje.

Ce je mož zapustil domovališče v naši državi, žena pa je ostala v tuzemstvu, je pristojno zanjo sodišče v kraju njenega stalnega bivališča, dokler ne začne zakonca nanovo skupnega zakonskega življenja.

§ 70.

Sodišče, pristojno za očeta (§ 61.), je pristojno tudi za njegove zakonske, posvojne ali pozakonjene otroke, dokler so pod njegovo očetovsko oblastjo. Ko preстане očetovska oblast, a so ti otroci še maloletni, je zanje kakor tudi za osebe pod skrbstvom stvarno pristojno sodišče v kraju, kjer je ono sodišče, ki je pristojno, voditi varuštvo ali skrbstvo.

§ 71.

Za nezakonske maloletne otroke je pristojno sodišče, ki je pristojno za mater (§ 61., 69.), dokler ne postanejo polnoletni. Za nezakonske maloletne otroke, ki jih vzdržuje javen zavod, pa je pristojno sodišče, v čigar območju je sedež zavoda.

§ 72.

Za ženo in za otroke, omenjene v § 70., 1. odstavku, onih oseb, ki so označene v § 64., kakor tudi onih, ki so označene v poslednjem odstavku § 65., je pristojno sodišče, ki je pristojno za moža ali za očeta, če žive skupaj. Sicer pa je pristojno zanje bivališče kraja, kjer domujejo ali stalno bivajo.

Posebna krajevna podsodnost.

1. Izključna:

Zakonske stvari.

§ 73.

Za tožbe, s katerimi se zahteva ločitev od mize in postelje, razveza zakona ali razveljavitev zakona, potem za tožbe o imovinskopravnih zahtevkih iz zakonskega razmerja, združene s tožbo za ločitev ali razvezo zakona, kakor tudi za vse tožbe, ki izvirajo iz zakonskega razmerja in se tičejo zgolj imovinskopravnih zahtevkov, je pristojno sodišče, v čigar območju sta imela zakonca poslednje skupno domovališče.

Zapuščinske stvari.

§ 74.

Za tožbe: 1. o dedinski pravici ali tožbe, ki se opirajo na legat (volilo) ali na druge naredbe za primer smrti; 2. dedičev zoper dediče kot take; 3. upnikov, ki nastanejo iz zahtevkov proti pokojniku ali proti njegovim dedičem kot takim, je pristojno, dokler se pravno-močno sodno ne prisodi (vroči) zapuščina (razporedne rešitve), ono stvarno pristojno sodišče, v čigar območju je sedež sodišča, pred katerim se razpravlja zapuščina.

Za tožbe o delitvi zapuščine je pristojno tako pred pravno-močnim sodnim prisodilom zapuščine kakor tudi po njem ono sodišče, ki razpravlja o zapuščini ali je odločilo o njej.

Tožbe, ki jih vlagata sodnik, in tožbe zoper sodnika.

§ 75.

Ce bi moral vložiti tožbo ali bi moral biti tožen sreski sodnik pri onem sodišču, pri katerem posluje, je pristojno za spor nadrejeno okrožno sodišče. Ce je v istem položaju predsednik kakšnega okrožnega sodišča, je pristojno najbližje okrožno sodišče, bodisi da je pristojno za spor okrožno, bodisi njemu podrejeno sresko sodišče.

Tožbe za povračilo zoper državne in samoupravne organe.

§ 76.

Za tožbe, s katerimi se zahteva povračilo zbog prekršitve pravice, ki jo zakriva državni ali samoupravni organi, opravljajoči službo, je krajevno pristojno ono stvarno pristojno sodišče, v čigar območju je sedež državnega oblastva ali samoupravnega telesa, ki je prekršilo pravico ali čigar nameščenci so povzročili to prekršitev pravice.

Spori o nepremičnini.

§ 77.

Pri nepremičninah je pristojno za tožbe o stvarnih pravicah, o neobstoju takih pravic ali o njih razveljavitvi, o delitvi, o mejah, potem za posestne tožbe kakor tudi za tožbe zbog motene posesti sodišče, v čigar območju leži nepremičnina.

Za tožbe o poljskih in hišnih služnostih ali drugem stvarnem bremenu je pristojno sodišče, v čigar območju je služno ali gospodujoče posestvo.

Spori o moteni posesti glede vodnih pravic.

§ 78.

Za tožbe zbog motene posesti glede vodnih pravic je pristojno ono sodišče, v čigar območju se je posest motila.

Spori o zakupih in najemih nepremičnin.

§ 79.

Spori, izvirajoči iz pogodb o zakupih ali najemih zemljišč, zgradb ali stvari, ki jih pripoznava državljan-sko pravo za nepremičnine, nadalje spori iz pogodb o zakupu ali najemu mlinov na ladjah ali drugih zgradb, postavljenih na ladjah, spadajo pred ono sodišče, v čigar območju leži zakupna ali najemna stvar.

Isto sodišče je tudi pristojno, izdajati v teh stvareh odločbe in naloge, našete v poslednjem odstavku § 44.

Ce leži sporna nepremičnina v raznih sodnih območjih.

§ 80.

Ce leži nepremičnina v območju več sodišč in se ocenja podsodnost po kraju, kjer leži sporna stvar, je tožilcu na izvolji, vložiti tožbo pri kateremkoli teh sodišč.

Prav to velja takrat, kadar je glede na meje območja raznih sodišč dvomno, v čigavem območju leži sporna imovina.

Ce se združi v eni tožbi več zahtevkov, ki bi spadali po prednjih odredbah glede na kraj, kjer leži sporna imovina, v pristojnost raznih sodišč, je tožilcu na izvolji, vložiti tožbo pri kateremkoli teh sodišč.

§ 81.

Predpisi o izključni krajevni podsodnosti po §§ 77., 78. in 79. veljajo tudi za izdeželne osebe.

Spori iz članstvenega razmerja.

§ 82.

Spori pod I., št. 3., in pod II., št. 5., § 47. kakor tudi spori, v katerih se izpodbijajo sklepi občnih zborov trgovskih družb ali pridobitnih gospodarskih zadrug, spadajo pod izključno pristojnost onega sodišča, pri katerem je firma vpisana v trgovinskem registru, ali kjer bi se bila morala vpisati.

2. Krajevna podsodnost po izboru:

Podsodnost po kraju opravila.

§ 83.

Osebe, ki bivajo kje v okolnostih, po katerih je moči domnevati, da bodo bivale tam dlje časa, zlasti delavci, služabništvo in dijaki, smejo biti tožene, če imajo pravdo sposobnost, zaradi vseh imovinskopravnih zahtevkov tudi v svojem bivališču.

Podsodnost po kraju stanišča.

§ 84.

Osebe, ki imajo zunaj sodnega območja svojega domovališča rudnik, tvornico, trgovinsko ali drugo obratovalnico, smejo biti tožene v sporih iz pravnih razmerij, izvirajočih iz teh podjetij, pri sodišču, v čigar območju je to podjetje.

Ce imajo lastniki rudnikov, tvornic, trgovinskih ali obrtnih podjetij tudi zunaj kraja, kjer je sedež podjetja, posebna stanišča, se sme vložiti zoper nje tožba iz pravnih razmerij, ki se tičejo teh stanišč, tudi pri sodišču, v čigar območju je stanišče.

Osebe, ki obdelujejo kot lastniki, uživalci ali zakupniki bodisi sami, bodisi po drugih, posestvo, h kateremu spadajo stanovanjska ali gospodarska poslopja, smejo biti tožene zaradi vseh pravnih razmerij, izvirajočih iz obdelovanja tega posestva, tudi pri sodišču, v čigar območju je to posestvo.

Podsodnost po kraju izpolnitve.

§ 85.

Tožba zaradi ugotovitve, ali obstoji ali ne obstoji pogodba, tožba zaradi izpolnitve ali razveljavitve po-

gobe kakor tudi tožba, s katero se zahteva odškodnina zato, ker pogodba sploh ni bila izpolnjena ali ni bila izpolnjena tako, kakor je treba, se sme vložiti tudi pri sodišču kraja, kjer mora toženec po sporazumu strank izpolniti pogodbo. Ta sporazum se mora z listino dokazati.

Med osebami, ki izvršujejo trgovinski obrt, se opira podsodnost na kraj izpolnitve tudi takrat, kadar je na pismeni naročilnici, ki jo je naročitelj podpisal, zabeležka, da se mora plačati kupnina za naročeno blago v določenem kraju in da se sme v tem kraju tudi vtoževati.

§ 86.

Imetnik menice sme vložiti tožbo zoper njene podpisnike pri sodišču, v čigar območju je plačilni kraj.

§ 87.

Tožbe, ki izvirajo iz najema ladje, iz služabnega razmerja mornarjev in iz poslov pomorske vožnje, se smejo vlagati tudi pri sodišču, v čigar območju toženec biva, kjer se mora blago predati, kjer se mora potnikov prevoz dovršiti ali kjer se potovanje prekine.

Podsodnost po kraju, kjer so zastavljene stvari.

§ 88.

Pri sodišču, pristojnem po § 77., se sme združiti s tožbo, s katero se ostvarja zastavna pravica, tožba, s katero se zahteva plačilo terjatve, zavarovane z zastavo; s tožbo, s katero se zahteva, da se ukini (izbriši) zastavna pravica, pa se sme združiti tožba, s katero se zahteva ugotovitev, da ne obstoji terjatev, zavarovana z zastavo, če sta naperjeni obe tožbi zoper istega toženca.

Tožbe zbog zaostalih dajatev, ki izvirajo iz stvarnega bremena, se smejo vlagati zoper posestnika obremenjenega zemljišča tudi pri sodišču, v čigar območju leži obremenjeno zemljišče.

Podsodnost ob moteni posesti na premičnih stvareh.

§ 89.

Tožbe zbog motene posesti (§ 44., št. 4.) na premičnih stvareh se smejo vlagati tudi pri sodišču, v čigar območju se je posest motila.

Podsodnost za sospornike.

§ 90.

Več oseb, ki imajo občo krajevno podsodnost pred različnimi sodišči, sme biti toženih, kolikor ni določena za spor skupna posebna podsodnost, kot sosporniki pred vsakim domačim sodiščem, pri katerem je podana obča krajevna podsodnost za enega izmed sospornikov, ali, če so med njimi glavni in postranski zavezanci, pred sodiščem, pri katerem je podana obča krajevna podsodnost za enega izmed glavnih zavezancev, razen če ne more postati sodišče po § 101., tretjem odstavku, pristojno niti z izrečnim sporazumom strank.

Osebe, zavezane po isti menici, smejo biti tožene kot sosporniki pri sodišču, v čigar območju je plačilni kraj te menice.

Podsodnost glavne pravde.

§ 91.

Tožba, s katero se uveljavlja zahtevak do stvari ali pravica, o kateri že teče pred kakšnim sodiščem pravda med drugimi osebami (glavna intervencija), se sme vložiti tudi pri istem sodišču, dokler se glavna pravda pravnomočno ne konča.

§ 92.

Tožba pravnega pooblaščenca in pooblaščenca za vročitve, s katero zahtevata nagrado in stroške, se sme vložiti pri sodišču pravde, iz katere izvirajo te nagrade ali ti stroški.

§ 93.

Tožbe, navedene v §§ 88., 91. in 92., se smejo vlagati pri tam navedenih sodiščih, najsi bi bila ta sodišča stvarno pristojna.

Podsodnost nasprotne tožbe.

§ 94.

Pri sodišču, kjer se je vložila tožba, sme vložiti toženec nasprotno tožbo, dokler ni ustna razprava o tožbi končana na prvi stopnji, vendar pa samo, če je zahtevak nasprotne tožbe v zvezi s tožbenim zahtevkom ali je sicer moči ta zahtevka pobotati, ali če se zahteva z nasprotno tožbo ugotovitev pravnega razmerja ali pravice, ki sta postali med pravdo sporni in od katerih obstoja ali neobstoja je celoma ali deloma zavisna odločba o tožbenem zahtevku.

Nasprotna tožba ni dopustna, če ne bi moglo postati sodišče pristojno za zahtevak, ki se uveljavlja z nasprotno tožbo, ali za ugotovitveno tožbo (§ 323.) miti s sporazumom strank (§ 101., št. 3.).

Podsodnost po prejšnjem domovališču.

§ 95.

Rokodelci, prodajalci na drobno, krčmarji, brodarji, vozniki in drugi obrtniki; nadalje pomočniki, služabništvo in drugi delavci za mezdo smejo tožiti za svoje terjatve od prodaje izdelkov in blaga, za opravljeno službo ali delo v treh mesecih od dne, ko so poslednjič kaj prodali ali opravili, kupca ali naročitelja dela ali delodavca, ki se je v tem preselil v območje drugega sodišča, pri onem sodišču, ki je bilo pristojno po njegovem prejšnjem domovališču.

Prav to velja tudi za zasebne učitelje glede zahtevka za nagrado.

Podsodnost za brodarje in mornarje.

§ 96.

Terjatve, ki izvirajo iz pravnih razmerij, navedenih v § 95., se smejo vtoževati zoper brodarje in mornarje pri sodišču, v čigar območju bivajo ti ob času, ko se vložijo tožba, tudi takrat, kadar imajo domovališče v območju drugega sodišča.

Podsodnost imovina.

§ 97.

Tožbe zbog imovinskopravnih zahtevkov zoper osebe, ki nimajo domovališča v naši državi, se smejo

vlagati pri vsakem domačem sodišču, v čigar območju je imovina teh oseb ali stvar, ki se zahteva s tožbo.

Če ima taka oseba terjatev v naši državi, se smatra domovališče njenega dolžnika za kraj, kjer je njegova imovina. Če niti toženčev dolžnik ne domuje v naši državi, a je v njenem območju stvar, ki jamči za toženčevo terjatev, je pristojno ono domače sodišče, v čigar območju je ta stvar.

Inozemske zavode, imovinske mase, družbe, zadruge in druga inozemska društva je moči tožiti mimo tega tudi pri domačem sodišču, v čigar območju je njih stalno zastopništvo za našo državo ali organ, ki mu je poverjeno, opravljati posle teh zavodov ali družb.

Glede sporov, ki se tičejo ladij in morske plovbe, se smatra domača luka, v kateri je ladja registrirana, za kraj, kjer leži imovina.

Nadomestna (subsidiarna) podsodnost za tožbe iz zakonskih in roditeljskih razmerij.

§ 98.

Tožbe zoper našega državljana, s katerimi se zahteva ločitev od mize in postelje, razveza zakona ali razveljavitev zakona, in druge tožbe, ki se ne tičejo zgolj imovinskopravnih zahtevkov ter izvirajo iz medsebojnega razmerja zakoncev ali iz razmerja med roditelji in otroki, se smejo vlagati, kolikor ne spadajo v področje drugih oblastev in ne obstoji zanje v naši državi ne občna ne posebna podsodnost, pri sodišču, ki je za tožilca obče krajevno pristojno, če pa take podsodnosti ni v naši državi, pri okrožnem sodišču, v čigar območju ima tožilec domovinsko (občinsko) pripadnost. Če ni za tožilca niti take krajevene podsodnosti, določi kasacijsko sodišče, katero stvarno pristojno sodišče bodi krajevno pristojno za to pravno stvar (§ 25.).

Ta odredba velja tudi za tožbe zoper zakonskega moža ali očeta, ki je ob času, ko se je sklenil zakon, naš državljan, pa je pozneje ali opustil ali izgubil naše državljanstvo.

Vzajemna podsodnost za tožbe zoper inozemske državljanane.

§ 99.

Če se dopuščajo v drugi državi zoper naše državljanane v civilnih pravnih stvareh tožbe pred takimi sodišči, ki bi po odredbah tega zakona sploh ne bila ali bi bila samo omejeno krajevno pristojna za te pravne stvari, velja ista podsodnost tudi pri naših sodiščih proti državljanom one države.

Izbor med več enakimi podsodnostmi.

§ 100.

Če je pristojnih za isti spor več sodišč, sme vložiti tožilec tožbo pri kateremkoli teh sodišč. Tožilčeva pravica do izbora prestane, ko se tožba vroči tožencu.

Sporazum o pristojnosti sodišč.

§ 101.

Stranke se smejo zediniti s pisnim sporazumom, da jim sodi določeno sodišče prve stopnje. Listina o tem se mora priložiti že v tožbi.

Ta sporazum velja samo, če se tiče določenega pravnega spora ali pa več pravnih sporov, ki izvirajo vsi iz določenega pravnega razmerja.

Spori, vobče odvzeti področju rednih sodišč, se ne morejo spravljati prednje na podstavi takih sporazumov. Prav tako se ne morejo spravljati pred zborna sodišča spori, ki spadajo pred sreska sodišča, in tudi ne pred sreska sodišča spori, ki spadajo v izključno pristojnost zbornih sodišč (§ 46., drugi odstavek, § 47., II. razdelek, in § 48., drugi odstavek).

Sodišče, ki je samo po sebi nepristojno, postane, kolikor bi moglo postati pristojno s sporazumom strank, pristojno tudi s tem, da se spusti toženec v ustno razpravljanje o glavni stvari in ni podal o pravem času ugovora o nepristojnosti tega sodišča.

Drugi del

Obče odredbe o postopanju.

Prvi oddelek.

Pravdne stranke.

Prvo poglavje

Sposobnost, biti pravdna stranka, in pravdna sposobnost.

§ 102.

Pravdna stranka smejo biti: vsaka fizična in pravna oseba, če ima pravno sposobnost po predpisih veljavnih zakonov, kakor tudi društva in imovinske mase, ki jim priznavajo posebni zakoniti predpisi pravico, biti pravdna stranka.

Sposobnost, samostalno opravljati pravdna dejanja pred sodiščem kot stranka (pravdna sposobnost), ima vsaka oseba, kolikor sme samostalno prevzemati obveznosti.

§ 103.

Kolikor ne odreja ta zakon kaj drugega, se ocenja po veljavnih zakonitih predpisih, ali sme kdo samostalno prevzemati obveznosti, ali je treba pravdno nesposobni stranki zakonitega zastopanja kakor tudi ali je treba posebne pooblastitve za pravdo ali za poedina pravdna dejanja.

§ 104.

Inozemec, ki nima po pravu svoje države pravdne sposobnosti, se smatra pred sodišči naše države za pravdno sposobnega, če je pravdno sposoben po zakonih, ki veljajo v naši državi.

Vendar pa to ne ovira, da ga zastopa zakoniti zastopnik, ki je po zakonih njegove države v to pooblastitven, dokler tak inozemec ne izjavi, da sam vstopa v pravdo.

§ 105.

Zakoniti zastopnik pravdno nesposobne stranke mora dokazati pri prvem pravdnem dejanju, ki ga opravlja pred sodiščem, z listino, da je zakoniti zastopnik, razen tega pa, kolikor je treba, tudi posebno pooblastitev za pravdo, če ni že oboje pri sodišču obče znano.

Prav tako je treba dokazati potrebno posebno pooblastitev za opravljanje poedinih pravnih dejanj, kadar se ta dejanja opravljajo.

§ 106.

Kar odreja zakon za pravdne stranke, velja tudi za njih zakonite zastopnike, kolikor ta zakon ne dela razlike.

§ 107.

Sodišče mora paziti v vsakem stanju pravde po službeni dolžnosti na to, ali ima oni, ki nastopa kot stranka, sposobnost, biti pravdna stranka, kakor tudi na pomanjkanje pravdne sposobnosti, zakonitega zastopanja, nadalje na pomanjkanje potrebne posebne pooblastitve za pravdo.

Če se dá tak nedostatek odstraniti, izda sodišče po službeni dolžnosti za to potrebne naloge in določi potreben rok, do katerega se odloži odločba o pravnih posledicah tega nedostatka. Kadar pa je za stranko, ki nima sposobnosti, biti stranka, ali za pravdno nesposobno stranko nevarno odlagati, se sme dopustiti tej stranki ali osebi, katera jo zastopa, da opravi potrebna pravdna dejanja, še preden izteče ta rok s pogojem, da naknadno odstrani nedostatek.

Naredb, ki jih ukrene sodišče po drugem odstavku, ni dopustno izpodbijati s posebnim pravnim sredstvom. Podaljšati rok, določen za odstranitev nedostatkov, je dopustno samo, če se nedostatek ne dá odstraniti zbog zaprek, ki so zunaj območja stranke ali njenega zastopnika.

§ 108.

Če se nedostatek sposobnosti, biti stranka, pravdne sposobnosti, zakonitega zastopanja ali pooblastitve za pravdo ne dá odstraniti ali če je rok, določen za to, brezuspešno potekel, izreče sodišče prve ali višje stopnje, pri katerem teče pravda, s sklepom postopanje za nično (§ 153.).

Ta odločba se ne sme izreči, če ji je glede na razlog ničnosti na poti druga pravnomočna odločba, ki jo je izreklo isto ali drugo domače sodišče.

§ 109.

Če naj se opravi pravdno dejanje zoper pravdno nesposobno stranko, ki nima zakonitega zastopnika, in bi izvirala iz odlašanja nevarnost za nasprotnika te stranke, postavi pravdno sodišče na predlog tega nasprotnika pravdno nesposobni stranki skrbnika.

Skrbnik se udeležuje za to stranko postopanja, dokler ne vstopi zakoniti zastopnik v pravdo. Razen tega se mora skrbnik prizadevati, da se postavi tej stranki zakoniti zastopnik, če je to potrebno.

§ 110.

O predlogu, podanem po § 109., prvem odstavku, se odloči s sklepom in, če ni bil podan predlog na ustni razpravi, brez predhodne ustne razprave. Vendar pa se smejo uvesti pred odločbo potrebne poizvedbe.

V postopanju pred zbornimi sodišči odloči o predlogu, ki ni bil podan na ustni razpravi, predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

Prav to velja tudi v vseh drugih primerih, kjer mora postaviti pravdno sodišče v civilnih pravnih stran-

ki skrbnika po prepisih državlanskega prava ali po tem zakonu.

§ 111.

Stroške za postavitve skrbnika in za njegovo poslovanje trpi stranka, ki je da'la s pravnim dejanjem povod, da se je postavil skrbnik, toda ne da bi se ji kratila pravica do povračila, ki ji morda gre.

Drugo poglavje.

Sosporniki.

§ 112.

Razen v primerih, ki so posebej označeni v drugih zakonih, sme več oseb tožiti ali biti toženih skupno (sosporniki):

1. se so glede na sporni predmet v pravdni vkupnosti ali če se opirajo njih pravice ali obveznosti na isto dejansko in pravno podstavo;

2. če so predmet spora zahtevki ali obveznosti iste vrste, ki se opirajo na bistveno istovrstno dejansko in pravno podstavo ter je podana krajevna in stvarna pristojnost istega sodišča za vsakega poedinega toženca.

§ 113.

Kolikor ne preprečujejo tega posebni pogoji dogovorjenega jamstva (poročstva), smeta biti tožena glavni dolžnik in porok skupno.

§ 114.

Vsak sospornik je proti nasprotni stranki v pravdi toliko samostalen, da dejanja ali opustitve enega sospornika drugemu niti ne koristijo niti ne škodujejo.

§ 115.

Če se razteza po svojstvu spornega pravnega razmerja ali po zakonitem predpisu učinek sodbe, ki jo je izreči, na vse sospornike, so ti enotna pravdna stranka, tako da se razteza, če zamude poedine pravnice stranke pravdno dejanje, tudi nanje učinek pravnih dejanj, ki so jih opravili drugi sospornik.

§ 116.

Vsakemu sosporniku gre pravica, podajati predloge, ki služijo teku pravde.

V primeru § 115. se morajo povabiti na vsak narok vsi sosporniki, najsi so nekateri izmed njih izostali od prejšnjega naroka.

Tretje poglavje.

Udeležba drugih oseb v pravdi.

Glavna intervencija.

§ 117.

Kdor si celoma ali deloma lasti stvar ali pravico, o kateri že teče pravda med drugimi osebami, sme tožiti obe te pravdni stranki skupno, dokler se ne konča ta pravda s pravnomočno odločbo.

Postranska intervencija.

§ 118.

Kdor ima pravno korist od tega, da zmaga v pravdi, tekoči med drugimi osebami, ena izmed strank, se sme pridružiti tej pravdni stranki.

Razen tega se smejo tako pridružiti kakšni stranki vse osebe, ki jih upravičujejo posebni zakoniti predpisi za postransko intervencijo.

§ 119.

Postranska intervencija v pravdi se izvrši s tem, da se vloži pri sodišču poseben pravdni spis, v katerem navede intervenient, zakaj mu je bilo do tega, da bi ena stranka zmagala. Ta spis se vroči obema pravnima strankama.

Postranska intervencija je dopustna, dokler se ne konča ta pravda s pravnomočno odločbo.

Če predlaga ena izmed pravnih strank, da se zavrne postranski intervenient, se odloči o tem predlogu s sklepom po predhodni ustni razpravi, izvedeni med postranskim intervenientom in ono stranko, ki zpodbija pravico do intervencije. S tem se ne ovre tek glavnega postopanja.

Dokler se pravnomočno ne zavrne postranska intervencija, se mora dopustiti intervenientu sodelovanje pri glavnem postopanju in se njegova pravdna dejanja ne smejo zključevati.

Odločbe, s katero se dopušča postranska intervencija, ni dopustno izpodbijati s posebnim pravnim sredstvom.

§ 120.

Intervenient mora sprejeti pravdo v onem stanju, v katerem je ob času njegove intervencije. Med nadaljnjo pravdo je upravičen uporabljati, v podporo one stranke, glede katere mu je iz pravnih koristi do tega, da bi zmagala (glavna stranka), vsa napadna in obrambna sredstva, ponujti dokaze in opravljati vsa ostala pravdna dejanja; njegova pravdna dejanja imajo za glavno stranko pravni učinek toliko, kolikor ne nasprotujejo pravnim dejanjem te stranke.

S pristankom obeh pravnih strank sme vstopiti intervenient v pravdo kot stranka namesto onega, kateremu se je pridružil.

§ 121.

Če se razteza pravni učinek sodbe, izrečene v pravdi, po svojstvu spornega pravnega razmerja ali po posebnem zakonitem predpisu tudi na intervenientovo pravno razmerje proti nasprotniku odpirane stranke, gre intervenientu po § 115. mesto sospornika.

Obvestitev druge osebe o pravdi.

§ 122.

Kdor mora zato, da si zagotovi izvesten civilnopraven učinek, obvestiti koga drugega o začetni pravdi, more to storiti z vročitvijo pravnega spisa, v katerem navede razloge obvestitve in ob kratkem stanje, v katerem je pravda, če se je že začela.

S tako obvestitvijo se sme združiti v pravdi, ki se je že začela, ali v pravdi, ki se bo šele začela, poziv za zaščito (postranska intervencija), ki se opira na predpise državlanskega prava.

Obvestitev o pravdi ne daje stranki, ki obvešča, pravice, zahtevati, da bi se prekinila začeta pravda, podaljšali roki ali odgodil narok, določen za razpravo.

Imenovanje prednika (avktorja).

§ 123.

Kdor je tožen kot posestnik (imetnik) stvari ali stvarne pravice, a se neče spustiti v pravdo, češ, da je v posesti za koga drugega, mora pozvati takoj, ko se mu vroči tožba, tega drugega (prednika), naj se izjavi na prvem naroku, določenem pred pravnim sodiščem, o svojem razmerju proti spornemu predmetu ali proti tožbenemu zahtevku.

Ta poziv na prednika in njegovo vabilo se zgodi s tem, da se mu vroči pravdni spis, ki mora obsezati zaradi obrazložitve tega poziva potrebno obvestilo o začetni pravdi. En izvod tega pravnega spisa se vroči tožilcu še pred prvim narokom.

§ 124.

Če prizna prednik na naroku razmerje, ki ga trdi toženec, sme vstopiti s toženčevim pristankom namesto njega kot stranka v pravdo.

Tožilčevega pristanka za to je treba samo toliko, kolikor uveljavlja tudi zahtevke, katerih obstoj ni zavisen od vprašanja, ali ima toženec stvar ali pravico v prednikovem imenu.

Če prednik vstopi v pravdo, mora pravdo sodišče toženca s sklepom oprostiti tožbe (§ 336.), ako toženec to predlaga. Če pa se na prvem naroku ne doseže sporazum o tem, da bi prednik vstopil v pravdo, se ne more toženec več upirati, da bi se spustil v pravdo.

§ 125.

Če prednik, najsi je bil pravilno povabljen, ne pride na prvi narok ali če na prvem naroku vobče ne izjavi, ima toženec pravico, se oprostiti tožbe s tem, da zadosti tožilčevemu zahtevku.

Koliko nastane iz tega za prednika pravica do povračila škode, se oceni po državljskem pravu.

§ 126.

Vročitev pravnih spisov, označenih v §§ 119., 122. in 123., odreja predsednik senata.

Četrto poglavje.

Pooblaščenici.

§ 127.

Če ne odreja ta zakon kaj drugega, je strankam na izvolji, opravljati pravdna dejanja ali osebno ali po pooblaščenih.

Tudi ona stranka, ki jo zastopa pooblaščenec, sme priti pred sodišče s svojim pooblaščenecem ter podajati poleg njega pred sodiščem ustne izjave tudi v onih primerih, kjer je predpisano zastopanje po advokatu.

§ 128.

V postopanju pred zbornimi sodišči vseh stopenj morajo biti stranke zastopane po advokatu, bodisi da teče pravda pred senatom, bodisi pred sodnikom poedincem.

Vendar pa se ne nanaša ta odredba na postopanje prve stopnje v zakonskih sporih; nadalje nena prvi narok in, kolikor ne odreja ta zakon kaj drugega, ne na pravdna dejanja pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom, pred senatnim predsednikom in starešino sodišča kakor tudi ne na one izjave in ona dejanja, ki se opravljajo v sodni pisarni.

Zastopanje erarja in javnih skladov se ureja s posebnim zakonom. Kar odreja ta zakon za advokate in njih namestnike, velja tudi za zastopnike erarja in njih namestnike.

§ 129.

Advokati, javni notarji in profesorji prava na univerzi vobče, a uradniki sodišča, državnega pravobranilstva (odvetništva), državnega tožilstva in ministrstva pravde samo, če so sposobni, izvrševati sodniško službo ali advokaturu, smejo sami opravljati pravdna dejanja in ni jim treba advokata ne na prvi ne na višji stopnji v svojih pravnih, v pravnih svoje žene in svojih otrok kakor tudi ne v onih pravnih, v katerih so zakoniti zastopniki drugih oseb.

§ 130.

Kjer ni predpisano zastopanje po advokatu, se sme postaviti za pooblaščenca vsaka svojepravna oseba.

Osebe, ki so znane sodišču kot zakotni pisarji, ne smejo zastopati strank kot pooblaščeneci ne na razpravi ne pri drugih pravnih dejanjih. Zoper odločbo o tem ni posebnega pravnega sredstva.

§ 131.

Advokati ali drugi pooblaščeneci morajo dokazati pri prvem pravnem dejanju, ki ga opravljajo v pravdi, z izvirnim (originalnim) pooblastilom (§§ 388. do 390.) ali z overovljenim prepisom, da so pooblaščeni za zastopanje. Pooblastilo se sme pri sodišču pridržati.

Če se je dalo pooblastilo z zasebno listino in nastanejo pomisleki o njeni pristnosti, sme odrediti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti, da se predloži pooblastilo, overovljeno od sodišča ali notarja. Zoper to odredbo ni pravnega sredstva.

Stranka, ki pride osebno z zastopnikom pred sodišče, sme izjaviti na naroku, da daje pooblastilo zastopniku, sodišče pa mora ugotoviti to ustno pooblastitev z zapisnikom.

§ 132.

Pooblastilo, dano advokatu za pravdo (pravdo pooblastilo), ga upravičuje po zakonu samem:

1. vložiti in prejeti tožbo i nopravljati vsa pravdna dejanja, ki se tičejo pravde, vštveši semkaj tudi ona, ki jih povzroča nasprotna tožba, tožba žbog ničnosti ali tožba za obnovo, nadalje predlog za začasne odredbe in tožba po § 117.;

2. sklepati poravnave o predmetu pravde, pripoznavati nasprotnikove zahtevke, se odpovedati zahtevkom, ki jih je uveljavljal njegov pooblastilec;

3. izposlovati začasne odredbe;

4. zahtevati izvršbo (eksekucijo) zaradi zavarovanja in plačila ter opravljati vsa dejanja, ki se pokažejo v tem postopanju za potrebna;

5. prejemati prisojene stroške od nasprotne stranke; in

6. prenesti njemu izdano pravdo pooblastilo na drugega advokata tako za poedina dejanja kakor tudi za

oddelke postopanja. Tm, kjer je predpisano zastopanje po advokatu, sme nadomeščati tega z njegovo pooblastitvijo advokatski pripravnik, ki je pri njem zaposlen in po zakonu upravičen za nadomeščanje (§ 133.); za ona pravdna dejanja, za katera ni predpisano zastopanje z advokatom, pa sme postaviti tudi druge namestnike.

§ 133.

Advokatski pripravnik, ki je vpisan v imenik advokatskih pripravnikov, sme nadomeščati advokata, pri katerem je v praksi, če se izkaže s potrdilom odbora advokatske zbornice, toda pri apelacijskem in upravnem sodišču samo, če je opravil advokatski izpit (§ 26. zakona o advokatih).

§ 134.

Omejitev zakonitega obsega pravnega pooblastila ima, tudi če je izražena v pooblastilu, proti nasprotni stranki pravni učinek samo, kolikor se tiče omejitev pravic, označenih v § 132. pod št. 2. in 3., in kolikor se je to po pravnem sodišču posebej naznanilo nasprotni stranki.

§ 135.

Osebam, ki niso advokati, s medati stranka pravdno pooblastilo ali pa jih pooblastiti samo za poedina pravdna dejanja.

Obseg, učinek in trajanje pravnega pooblastila se ocenja po predpisih tega zakona; obseg, učinek in trajanje pooblastila za poedina pravdna dejanja pa se ocenja, kolikor ni odrejeno z zakonom kaj drugega, po vsebini pooblastila in po državljskem pravu.

§ 136.

Pravdna dejanja, ki jih opravlja pooblaščenec na podstavi pravnega pooblastila, imajo proti nasprotniku isti pravni učinek, kakor bi jih bil opravil pooblastilec sam. Vendar pa velja to o priznanju činjenic in drugih dejanskih izjavah samo, kolikor jih takoj ne prekliče, ne dopolni ali ne popravi stranka, ki je prišla skupno s pooblaščenecem.

§ 137.

Pravdno pooblastilo ne prestane niti s pooblastilčevno smrtjo niti z izpremembo glede njegove pravdne sposobnosti ali njegovega zakonitega zastopstva.

Vendar pa sme pooblastilčev pravni naslednik ali novi zakoniti zastopnik pravdno nesposobne stranke vsak čas preklicati pravdno pooblastilo.

§ 138.

Ce se pooblastilo za pravdo ali za poedina pravdna dejanja prekliče ali odpove, velja to proti nasprotni stranki šele takrat, kadar ji naznani stranka po pravnem sodišču, da je pooblastilo prestalo, a v mejah, kjer je predpisano po advokatu, kadar ji naznani stranka svojega novopostavljenega advokata. Eno in drugo se zgodi z vročitvijo pravnega spisa. Glede te vročitve velja odredba § 126.

Ko se je pooblastilo odpovedalo, je pooblaščenec še mesec dni dolžan in upravičen, nastopati za pooblastilca samo toliko, kolikor je treba, da odvrne od nje- ga pravno škodo.

§ 139.

Sodišče mora paziti v vsakem stanju postopanja po službeni dolžnosti na nedostatek pooblastila.

Ce se ni predložilo v pravadah, v katerih je predpisano zastopanje po advokatu, pooblastilo že v tožbi ali pa v odgovoru na tožbo, in če ne predloži stranka v roku, ki ga ji določi predsednik senata, pooblastila, ki ga je dala advokatu, zavrne predsednik senata tožbo ali odgovor. Podaljšati ta rok ni dopustno.

§ 140.

Pri poedinih nujnih pravnih dejanjih sme dopustiti sodišče po svoji oceni, da opravi začasno za stranko pravdno dejanje oseba, ki ni predložila pooblastila, in sicer po izprevidnosti sodišča ali ko ta oseba nasprotno stranko zavaruje za možno škodo in stroške, ali brez tega zavarovanja.

Sodišče odredi takoj, da se naknadno predloži pooblastilo za izvršitev pravnega dejanja ali da se naknadno izposluje odobritev za ta dejanja; dokler pa ne izteče za to določen rok, mora počakati z izdajo odredbe ali odločbe. Ko ta rok brezuspešno izteče, je postopati ne glede na to pravdno dejanje; nasprotna stranka ima pravico, zahtevati povračilo stroškov in škode, ki jih je povzročila ta začasna dopustitev takega zastopanja.

Razen odločbe o povračilu stroškov in škode ni dopustno, s posebnim pravnim sredstvom izpodbijati sodnih odločb, izdanih po prednjih odredbah.

§ 141.

Kolikor ta zakon ne razlikuje, se nanašajo njegove odredbe o pravnih strankah tudi na njih pooblaščenca.

Peto poglavje.

Pravdni stroški.

§ 142.

Vsaka stranka mora predhodno sama trpeti stroške, ki jih je povzročila s svojimi pravnimi dejanji. Obe stranki morata skupno zalagati stroške takih sodnih dejanj, ki sta jim dali povod obe stranki ali ki jih opravi sodišče v korist obema strankama na predlog ali po službeni dolžnosti.

Koliko gre stranki pravica do povračila stroškov, ki jih je plačala, se oceni po predpisih tega poglavja, če ne odreja ta zakon kaj drugega.

§ 143.

Stranka, ki v pravdi popolnoma podleže, mora povrniti nasprotni stranki in njenemu postranskemu intervenientu vse stroške, povzročene s pravdo, ki so bili potrebni za primerno ostvarjanje ali obrambo pravice. O višini in potrebi stroškov odloči sodišče po svoji izprevidnosti, pri čemer mora skrbno ocenti vse okolnosti; dopustiti pa ne sme dokaznega postopanja.

Ce obstoji službeno predpisana tarifa za nagrade advokatov ali sicer za višino stroškov, se odmerjajo stroški po tej tarifi.

Po prvem odstavku tega paragrafa se prisojajo tudi stroški, nastali s sodelovanjem advokata, ki ne stanuje v kraju, kjer se je opravilo pravdno dejanje. Ce je sodelovalo za isto stranko več advokatov, ji gre povračilo stroškov, kakor bi bil sodeloval samo en advokat, razen če je bilo treba premeniti advokatovo osebo.

§ 144.

Za svoj osebni trud ne sme ne stranka ne postranski intervenient zahtevati povračila. Če je bilo treba stranki osebno priti pred sodišče in zlasti če je prišla pred sresko sodišče brez pooblaščenca, se ji prisodi povračilo za škodo, ki jo je imela spriču zamude časa, kakor tudi povračilo potnih stroškov.

Če zastopa stranko oseba, ki ne pripada ne advokatskemu ne notarskemu stanu, se naloži propadli stranki, da mora povrniti nasprotni stranki samo državne takse in potrebne izdatke v gotovem denarju, provzročene s pravdo. Vendar pa ne velja ta omejitev za povračilo pravnih stroškov, katero zahteva pravdna stranka, ki jo zastopa po zakonitih predpisih državno pravo-branilstvo.

§ 145.

Če vsaka stranka deloma zmaga, deloma pa podleže, se stroški medsebojno pobotajo ali razmeroma razdele. Ta del stroškov se sme določiti s številko ali pa z odstotkom.

Vendar pa sme naložiti sodišče tudi ob takem izidu pravde eni stranki povračilo vseh stroškov, ki sta jih imela nasprotna stranka in njen postranski intervenient, če je podlegla nasprotna stranka samo v razmeroma neznačajnem delu svojega zahtevka in niso nastali zbog tega dela posebni stroški, ali če je bilo treba velikost njene terjatve v pravdi šele ugotoviti z izvedenci, po vzajemnem obračunu ali po izprevidnosti sodišča.

§ 146.

Če se uveri sodišče iz okolnosti, da je mogla stranka še prej navesti činjenice in dokazila, ter se je spriču te zakesnitve zavlekla dovršitev pravde, sme naložiti sodišče tej stranki na predlog ali po službeni dolžnosti, naj celoma ali deloma povrne pravdne stroške, celo tudi, če zmaga.

To velja zlasti tudi takrat, kadar bi bila morala podati stranka, ki je zmagala, svoje navedbe in dokaze že v pripravljajalnih spisih, pa je to storila pozneje ter je na ta način zavlekla razpravo ali dovršitev pravde.

§ 147.

Če ni dal toženec s svojim postopanjem povoda tožbi in če je priznal takoj na prvem naroku tožbeni zahtevku, mora tožilec plačati svoje pravdne stroške in tožencu povrniti njegove.

§ 148.

Če sestoji stranka, ki je dolžna, povrniti stroške, iz več oseb, ki niso v glavni stvari solidarno odgovorne, se razdele stroški po glavah. Če pa je znatna razlika glede udeležbe pri pravdi, določi sodišče deleže povračila po razmerju te udeležbe.

Kolikor so osebe, zavezane za povračilo stroškov, po predpisih državljankega prava v glavni stvari solidarno odgovorne, se razteza ta solidarna odgovornost tudi na pravdne stroške, prisojene nasprotni stranki. Za stroške, ki so nastali s tem, da so opravili poedini udeleženci posebna pravdna dejanja, ne odgovarjajo ostali udeleženci.

§ 149.

Stroški sklenjene poravnave se smatrajo za vzajemno pobotana, če se ni dogovorilo v njej kaj drugega.

Prav to velja za stroške v pravnih, ki se končajo s poravnavo, če ni že njih povračilo prisojeno eni stranki s pravnomočno odločbo in ne bi bilo o tej prisoji v poravnavi ničesar omenjenega.

Stranke smejo sporazumno poveriti sodišču odmero zneska onih pravnih stroškov, ki jih mora po sklenjeni poravnavi ena stranka povrniti drugi. Zoper to odločbo sodišča ni pravnega sredstva.

Stroški brezuspešno poskušene poravnave se smatrajo za pravdne stroške. To velja tudi za primer § 529.

§ 150.

Če je povzročila stranka nasprotni stranki stroške po svoji krivdi ali z naključjem, ki se ji je pripetilo, ji sme naložiti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti povračilo teh stroškov nezavisno od izida pravde.

Stranka, ki ji je bilo prisojeno povračilo takih stroškov že med pravdo, jih ni dolžna vrniti niti takrat, kadar se obsodi v glavni stvari na povračilo pravnih stroškov.

§ 151.

Zakonitim zastopnikom, advokatom in drugim pooblaščenecem sme naložiti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti, da morajo sami plačati ali iz svoje imovine povrniti one stroške, ki so jih povzročili po svoji veliki krivdi.

To velja zlasti tudi za večje stroške, provzročene po veliki krivdi s tem, da se je navajalo v pravnem spisu ono, kar ne spada k stvari, ali da so bili pravdni spisi preobširni.

Odločba o tem se izreče s posebnim sklepom. Pred odločbo se zasliši o tem zastopnik ali pooblaščenec. Čim postane ta sklep pravnomočen, ga je dopustno voditi z izvršbo na imovino dotične osebe.

§ 152.

Odredbe §§ 142. do 151. so odločilne tudi za postopanje s pravnimi sredstvi in za odločbe, ki jih morajo izreči sodišča druge in tretje stopnje o stroških postopanja, izvedenega na podstavi pravnih sredstev. Prav tako veljajo te odredbe tudi takrat, kadar je odločiti višjemu sodišču, ko izpreminja odločbo nižjega sodišča, tudi o stroških vsega predhodnega postopanja. To, da ima stranka zase odločbe nižjih sodišč, ni odločilno za vprašanje o povračilu stroškov vsega postopanja.

§ 153.

Če se spriču pravnega sredstva ali po službeni dolžnosti postopanje nižjega sodišča razveljavi ali izreče za ničeno in če se sme pripisati eni stranki v krivdo, da se je postopanje začelo ali nadaljevalo, dasi je obstajal razlog razveljavitve ali razlog ničnosti, ali je pripisati v krivdo, da je nastal razlog razveljavitve ali razlog ničnosti, sme odločiti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti, da povrne ta stranka stroške razveljavljenega postopanja in stroške, ki so nastali spriču pravnega sredstva.

Če se je vršilo razveljavljeno postopanje zato, ker sodišče iz očitvidne velike krivde ni pazilo na obstoječi razlog razveljavitve ali razlog ničnosti, ali če je sodišče z očitvidno veliko krivdo provzročilo razveljavitev postopanja, se sme naložiti na predlog ali po službeni dolžnosti

sodniku poedincu ali onim članom senata, ki so odgovorni za to očitno veliko krivdo, da morajo povrniti stroške razveljavljenega postopanja kakor tudi stroške, nastale spričo pravnega sredstva. Preden sodišče odloči o tem, mora zaslišati odgovorne sodnike. Ta sklep, s katerim se nalaga povračilo stroškov, sme izpodbijati sodnik z rekurzom (§ 608.).

Če se razveljavi zbog ničnosti samo odločba, ne pa tudi postopanje, se pridrži sklepanje o povračilu stroškov za novo odločbo o stvari sami.

Razen v teh primerih se morajo stroški razveljavljenega ali za nično izrečenega postopanja medsebojno pobotati.

§ 154.

Sodišče odloči v vsaki sodbi in v sklepu, s katerim se konča sporna stvar za to stopnjo (instancio), tudi o povračilu pravnih stroškov. V sklepih, s katerimi se sporna stvar ne konča, sme odločiti sodišče o povračilu stroškov samo takrat, kadar ni dolžnost povračila zavisna od odločbe o glavni stvari.

Če ne more odločiti sodišče ob izdaji delne sodbe glede razsojenih zahtevkov ali delnega zahtevka takoj tudi o stroških, je treba izreči v sodbi koliko se pridržuje odločba o tem za poznejšo sodbo.

§ 155.

Ob ustni razglasitvi sodbe ali sklepa, s katerim se nalaga povračilo stroškov, se sme pridržati, kadar je predpisan pismeni odpravek, odmera zneska stroškov za pismeni odpravek sodbe ali sklepa.

§ 156.

O dolžnosti, povrniti stroške, je odločiti brez predloga stranke, če se je predložil o pravem času stroškovnik (seznamek stroškov).

Stranka, ki zahteva povračilo stroškov, mora izročiti sodišču stroškovnik s potrebnimi prilogami, preden se konča razprava, ki se vrši neposredno pred odločbo o povračilu stroškov (§ 154.); če pa je treba odločiti brez predhodne razprave, mora izročiti stranka stroškovnik s prilogami vred že ob zaslišanju ali obenem s predlogom, o katerem je treba odločiti sodišču.

§ 157.

Odločba o stroških, ki je obsežena v sodbi pravnega sodišča, se sme izpodbijati samo z rekurzom, če se ne izpodbija obenem tudi odločba o glavni stvari.

Če izpodbija ena stranka sodbo samo glede stroškov, druga pa glede glavne stvari, odloči sodišče druge stopnje obenem o prizivu in o rekurzu.

Sesto poglavje.

Dajanje varščine.

Kako se daje varščina.

§ 158.

Če niso dogovorile pravne stranke drugače, se daje varščina, predpisana s tem zakonom, praviloma tako, da se položi pri sodišču gotovina.

Če sodišče to odobri, se smejo položiti pri sodišču namesto gotovine domači vrednostni papirji, ki se beležijo na borzi in dajo po oceni sodišča zadostno kritje, ali vložne knjižice domačih denarnih zavodov ali poljedelskih (kmetijskih) zadrug. Da se dá varščina z vknjižbo (intabulacijo) na nepremičnine, ki leže v naši državi, ali s poroštvom, sme dopustiti sodišče samó, če se uveri, da varščine drugače sploh ni mogoče ostvariti ali da jo je moči ostvariti le težka.

Na predmetu, danem za varščino, se pridobi zastavna pravica za zavarovani zahtevek, čim se je položil pri sodišču.

Dajanje varščine za pravdne stroške.

§ 159.

Če ni določeno z državnimi pogodbami kaj drugače, morajo dati inozemci, kadar tožijo v naši državi, na toženčevo zahtevanje varščino za pravdne stroške, razen:

1. če po zakonih države, ki ji pripada tožilec, državljanji kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev niso zavezani, dajati varščine;

2. če ima tožilec v območju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev dovolj imovine v nepremičninah ali vknjiženih terjatvah (intabulacijah) za kritje pravnih stroškov;

3. pri tožbah v zakonskih pravnah;

4. pri meničnih, čekovnih, mandatnih tožbah, pri nasprotni tožbi kakor tudi pri tožbi, vloženi spričo javnega sodnega poziva.

Če nastane dvom o tem, kakšni zakoni, kakšne odredbe ali kakšno postopanje veljajo v državi, ki ji pripada tožilec, je treba izprosi o tem pojasnilo ministra pravde. To pojasnilo je za sodišče obvezno.

§ 160.

Toženec mora podati na prvem naroku in preden se spusti v razpravljanje o glavni stvari, predlog, da se mu daj varščina za pravdne stroške, in mora označiti znesek zahtevane varščine; sicer izgubi pravico, to zahtevati. Pozneje sme toženec zahtevati, da se mu daj varščina, samo, če nastopijo med pravdo pogoji za varščino ali če se pokaže že med pravdo, da dana varščina ne zadošča. Vendar pa naknadno zahtevanje, da se daj ali dopolni varščina, ni dopustno, če neizpodbijani del tožilčeve terjatve zadošča, da pokrije toženčeve stroške.

O predlogu, da se daj ali dopolni varščina, se odloči s sklepom.

§ 161.

Če se predlog usvoji, se določi v sklepu višina varščine kakor tudi rok, v katerem mora tožilec položiti varščino.

Ko se odmerja znesek varščine, se vzamejo v poštev stroški, ki jih bo bržkone imel toženec; vpoštevati pa ni stroškov, ki utegnejo nastati spričo njegove nasprotne tožbe. Tožilec mora dati varščino v določenem roku.

V pismenem odpravku sklepa se priobči tožilec, da bi izreklo sodišče, ako brezuspešno izteče rok, omenjen v prvem odstavku, na toženčev predlog tožbo za umakneno ali pa da bi smatralo, če se poda predlog med postopanjem s pravnimi sredstvi (§ 160.), da je tožilec umaknil pravno sredstvo. O enem in drugem se odloči s sklepom, ko je bil tožilec ustno ali pismeno zaslišan.

§ 162.

Če je podal toženec o pravem času predlog, da mu daj tožilec varščino za stroške, ni toženec dolžan, nadaljevati postopanja v glavni stvari, dokler se ne odloči o njegovem predlogu.

Če se predlog zavrne, sme odrediti sodišče nadaljevanje postopanja, ne da bi bilo treba čakati, da postane sklep pravnomočen; zoper to naredbo ni rekurza.

Predlog, da se varščina dopolni, ne odlaga postopanja.

§ 163.

Čim se dá o pravem času varščina, se nadaljuje na predlog ene ali druge stranke postopanje v glavni stvari.

Sedmo poglavje.

Pravica revnih.

§ 164.

Skrbno ocenjuje vse okolnosti, sme pripoznati sodišče pravico revnih oni stranki, ki ne zmore pravnih stroškov brez škode za neobhodno potrebno vzdrževanje same sebe in svoje rodbine.

Inozemcem se pripoznava ta pravica samo ob pogoju vzajemnosti. V dvomu o vzajemnosti je izprošiti o tem pojasnilo ministra pravde, ki je za sodišče obvezno.

§ 165.

S pripoznavo pravice revnih dobi stranka v tej pravdi:

1. začasno oprostitev od plačevanja taks in drugih državnih pristojbin, ki se plačujejo spričo pravde;

2. oprostitev od pologa varščine za pravdne stroške;

3. pravico zahtevati, da se ji postavi advokat, ki naj se začasno pravda zanjo brezplačno, toda samo, kolikor je za pravdo predpisano zastopanje po advokatu;

4. pravico, da sme podati v sporu, za katerega ni predpisano zastopanje po advokatu, v katerem pa mora vložiti tožbo pri sodišču izven svojega domovališča ali stalnega bivališča, pri sreskem sodišču svojega domovališča ali stalnega bivališča na zapisnik svojo tožbo ter zahtevati, da se odpremi ta zapisnik k pravnemu sodišču in da ji to postavi zastopnika, ki jo zastopa v pravdi brezplačno; za take zastopnike se postavljajo uradniki državnega tožilstva ali sodišča;

5. začasno oprostitev od plačevanja pristojbin, potnih stroškov, dnevnic itd. za odposlane sodne uradnike in služitelje, izvršilne organe, priče, izvedence, potem stroškov za potrebne oglase, prepise in rubrike, naposled potrebnih stroškov v gotovini, ki jih izdado zakoniti od sodišča postavljeni zastopniki ali pa revni stranki postavljeni advokati ali zastopniki. T strošk se izplačujejo začasno iz državne blagajne.

§ 166.

Prošnja za pripoznavo pravice revnic se vloži pismeno ali pa se poda na zapisnik pri pravnem sodišču prve stopnje ali na zapisnik pri sreskem sodišču, v čigar območju ima revna stranka domovališče ali stalno bivališče.

V prošnji se navede pravdna stvar, za katero je treba pripoznati pravico revnih, in priloži se ji potrdilo o imovinskih razmerah revne stranke. V potrdilu je treba navesti dohodke, ki jih ima stranka od svojega

zaslužka ali iz drugih virov, kakor tudi osebe, ki jih mora pravdna stranka vzdrževati; razen tega je treba izrečno potrditi, da stranka ne zmore stroškov postopanja (§ 164., prvi odstavek).

Izdajati taka potrdila je pristojno občinsko oblastvo one občine, v kateri ima revna stranka domovališče ali bivališče; z uredbo pristojnih ministrov pa se predpiše postopanje, kako se izdajajo in potrjujejo taka potrdila.

Osebam, ki so pod varuštvom ali skrbstvom, smejo izdajati taka potrdila tudi varuštvena in skrbstvena oblastva.

§ 167.

Odločbo o tem, ali naj se dodeli stranki, ki ji je pripoznana pravica revnih, advokat (§ 165., št. 3.), izreče v vsakem primeru pravdo sodišče prve stopnje.

Kateri advokat naj zastopa revno stranko, določi odbor advokatske zbornice.

§ 168.

Če nastane med pravdo potreba, opraviti izven območja sodišča, v katerem domuje postavljeni advokat siromašne stranke, pravdo dejanje, pri katerem mora sodelovati advokat, določi na predlog postavljenega advokata ali revne stranke odbor pristojne advokatske zbornice advokata, ki domuje v območju sodišča, kjer naj se opravi pravdo dejanje.

§ 169.

Pravdo sodišče prve stopnje mora vsak čas odvzeti pravico revnih in sicer na predlog ali po službeni dolžnosti, čim se pokaže, da pogojev, potrebnih za pripoznavo te pravice, ni bilo ob času njene pripoznave; kadar pa so prestali ti pogoji med pravdo zbog tega, ker se je izpremenilo strankino imovinsko stanje, izreče tudi takrat pravdo sodišče prve stopnje na predlog ali po službeni dolžnosti, da je pravica revnih prestala.

S strankino smrtjo prestane siromaška pravica, ki ji je bila pripoznana.

§ 170.

Stranke, ki z neresničnimi navedbami izvabijo pripoznavo pravice revnih, kaznuje pravdo sodišče zbog objesti (§ 268.).

Kdor navede v potrdilu, omenjenem v § 166., vedoma kaj nepravilnega ali potrdi za resnično ono, o čemer ve, da ni pravilno, odgovarja, če se je pravica revnih pripoznala, za zneske, katerih je bila stranka začasno oproščena, za stroške zastopanja po advokatu in za vso ostalo napravljeno škodo.

§ 171.

Če se naloži nasprotniku siromašne stranke povračilo pravnih stroškov, se smejo izterjati neposredno od njega tudi stroški, označeni v § 165., št. 1 in 5., ki jih je bila stranka začasno oproščena, kakor tudi nagrada in izdatki advokata, ki je zastopal revno stranko.

§ 172.

Če so pogoji za to, da se pripoznana pravica revnih pozneje odvzame, se naloži stranki, ki ji je ta pravica odvzeta, po službeni dolžnosti ali na predlog kakšnega udeleženca, da mora doplačati one zneske, ki jih je bila začasno oproščena. Glede na imovinsko stanje revne stranke se ji sme odrediti tudi samo delno doplačilo.

Če se odredi stranki tako doplačilo, mora založiti stranka v prvi vrsti izdatke v gotovini, ki obremenjajo po § 165., št. 5., državo, potem založiti nagrado in stroške za advokata in naposled plačati takse in državne pristojbine.

Čim postane sklep, izdan po prvem odstavku, pravnomočen, ga je dopustno izvršiti iz imovine stranke, zavezane za doplačilo.

§ 173.

V primerih, označenih v §§ 166., 167., 169. in 172., se odloči o podanih predlogih brez predhodne ustne razprave. Vendar pa sme zahtevati sodišče potrebna pojasnila.

Sklepa, s katerim se pripoznava stranki pravica revnih in sklepa, da je postaviti za revno stranko advokata, ni dopustno izpodbijati s pravnim sredstvom.

Stranke smejo opravljati dejanja iz tega poglavja brez advokata tudi pred zbornim sodiščem.

§ 174.

Stranka se ne sme protiviti, da bi se spustila v pravdo ali da bi nadaljevala razpravljanje, in tudi ne sme zahtevati, da bi se podaljšali roki ali odgodili naroki zbog tega, ker se je vložila prošnja za pripoznavo pravice revnih ali ker se je podal drug predlog po predpisih tega poglavja.

Če pa je revna stranka o pravem času vložila prošnjo za pripoznavo pravice revnih, a ni bilo o prošnji nič sklenjenega, ali če se je rešila ugodno, toda siromašni stranki še ni postavljen zastopnik revnih, se v postopanju, kjer je predpisano zastopanje po advokatu, ne sme izreči zato, ker je prišla siromašna stranka brez advokata na narok, določen za ustno sporno razpravo, ali ker ni bil o pravem času izročen odgovor na tožbo, sodba zbog izostanka ali zbog tega, ker ni bil predložen odgovor na tožbo.

Drugi oddelek.

Postopanje.

Prvo poglavje.

Pravdni spisi.

§ 175.

Pravdni spisi, s katerimi je moči po tem zakonu izven ustne razprave podajati sodišču predloge, prošnje ali priobčila, morajo obsezati:

1. oznamenilo sodišča, potem strank po priimku in imenu, opraviilu in bivališču, položaju v pravdi, njih zastopnikov in oznamenilo spornega predmeta;

2. oznamenilo prilog in njih število kakor tudi to, ali se pridodajajo priloge v izvorniku ali v prepisu;

3. podpis stranke same ali njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, v pravnih, v katerih je predpisano zastopanje po advokatu (§§ 128. in 129.), pa tudi advokatov podpis.

§ 176.

V vsakem pravnem spisu se morajo nadalje navesti ob kratkem in pregledno činjenice, s katerimi se predlogi obrazlagajo.

Če je treba poedine navedbe dokazati ali verjetno izkazati, se morajo označiti posamič tudi dokazila, ki jih hoče stranka uporabiti.

§ 177.

Če je treba o predlogu, podanem v pravnem spisu, razpravljati ustno, se prilože pravnemu spisu samo prepisi listin, na katere se stranka sklicuje; če so vpoštevani samo deli listine, zadošča, priložiti izpisek, obsezaajoč uvod, mesto, ki se nanaša na stvar, konec, datum in podpis.

Če so listine nasprotni stranki že znane ali če so znatno obsežne, zadošča, da se v pravnem spisu točno označijo in da se ponudi nasprotni stranki, naj jih pregleda, ali da se izroče sodišču, če se to zahteva.

Če nima stranka listin v rokah, mora navesti, kako bi se preskrbele.

§ 178.

Pravdni spisi, s katerimi se pripravlja ustna razprava (pripravljalni spisi), morajo obsezati poleg onega, kar je navedeno v § 175., tudi še:

1. predloge, ki jih namerja podati stranka na ustni razpravi;

2. činjenice, razložene tako, kakor je navedeno v § 176., na katere se misli stranka sklicevati na ustni razpravi, da obrazloži svoje predloge ali da izpodbije nasprotnikove predloge, kakor tudi dokazila, ki jih hoče uporabiti stranka na razpravi, da dokaže lastne navedbe ali da ovrže nasprotnikove dejanske trditve;

3. če je treba, tudi izjave o tem, ali je resnična, točna in popolna navedba o činjenicah, obsežena v kakšnem prejšnjem nasprotnikovem pravnem spisu, nadalje izjavo o tem, ali so dopustna dokazila, ki jih je ponudil nasprotnik.

V pripravljalnem spisu se ne smejo sprejemati pravna izvajanja in razlaganja o verjetnosti ali verodostojnosti poedinih dejanskih trditvev ali o verjetnosti dokazne moči ponujenih dokazov.

§ 179.

Kjer dopušča zakon, se sme sprejeti predlog, prošnja ali priobčilo na sodni zapisnik, kar velja toliko kolikor pravdni spis. Ta zapisnik se sestavi po predpisih o pravnih spisih.

Izven ustne razprave sme sestaviti ta zapisnik v postopanju pred zbornimi sodišči tako sodnik kakor tudi sodniški pomočnik, ki ga odredi starešina sodišča ali predsednik senata.

§ 180.

Pravdni spisi, ki se morajo vročiti po zakonu tudi nasprotni stranki, se izroče sodišču, če ni odrejeno s tem zakonom drugače, v toliko izvodih, kolikor je nasprotnikov, in še en izvod za sodišče.

Pravnim spisom se prilože še rubrike (nadpisi), kolikor jih je treba za obvestitev drugih udeležencev.

Rubrika mora obsezati oznamenilo sodišča, strank in spornega predmeta tako, kakor je navedeno v § 175.

V primerih, ki so prikladni za odpravke v skrajšani obliki, vpiše predložilec rubrike vanjo namesto spornega predmeta zahtevke tako, kakor je naveden v pravnem spisu. Natančnejši predpisi o tem se izdajo s sodnim poslovnikom.

§ 181.

Če se mora vročiti po tem zakoniku nasprotni stranki izvod pravnega spisa, se mu pridoda tudi prepis prilog.

Listine, predložene v izvorniku, se obdrže pri sodišču ter se dajo nasprotniku na vpogled, če to zahteva.

§ 182.

Če pa predložilec sodišču ni izročil izvornih listin, na katere se sklicuje in ki jih ima v rokah, je nasprotna stranka upravičena zahtevati, da jih izroči sodišču v treh dneh in da jo obvesti o tem. Nasprotna stranka sme v treh dneh od dne, ko je prejela obvestilo, te listine vpogledati ter vzeti prepis od njih.

Če stranka verjetno izkaže, da listino nujno potrebuje, sme sodišče, v postopanju pred zbornim sodiščem pa predsednik senata, na njen predlog rok za vpogled primerno skrajšati. Zoper odločbo o takem predlogu ni pravnega sredstva.

§ 183.

Kolikor ni predpisano v tem zakonu kaj drugega, odredi sodišče po službeni dolžnosti, da je odstraniti nedostatke v obliki, ki ovirajo redno poslovanje s pravnim spisom. Take odredbe ni dopustno izpodbijati s posebnim pravnim sredstvom.

Za nedostatek v obliki se smatra zlasti, če se niso vpoštevali predpisi §§ 175. in 177. ali če ni potrebnega števila izvodov ali rubrik. Če je pravno sredstvo nepravilno nazvano, je to brez pomena, ako je sicer zahtevek jasen.

V postopanju pred zbornimi sodišči izdaja te odredbe predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

§ 184.

Da se nedostatki v obliki odstranijo, se sme pozvati stranka na sodišče ali pa se ji sme vrniti pravdni spis z navdilo, kako naj odstrani nedostatek v obliki, ki ga ji je treba označiti.

Če je bilo treba paziti ob izročitvi pravnega spisa na rok, se mora določiti za ponovno predložitev pravnega spisa nov rok. Če se poda pravdni spis v tem novem roku, se smatra za podanega sodišču onega dne, ko je bil podan prvič. Podaljšati ta rok ni dopustno.

Zoper sklepe, izdane po prednjih predpisih, ni posebnega pravnega sredstva. Koliko se sme zahtevati zbog tega pomoč pri višjih sodnih oblastvih, ki imajo nadzorstveno pravico, določata zakon o ureditvi sodišč in sodni poslovnik.

§ 185.

Telegram se vzame v pošte samo, če prispe v treh dneh od dne, ko ga je sodišče prejelo, pravdni spis, sestavljen v predpisani obliki, ali če se drugače v tem roku odstranijo nedostatki telegrama. Take pismene dopolnitve ni treba za prošnje in priobčila, ki zanje ni predpisana posebna oblika. Če je pravdni spis vezan na rok, mora dospeti k sodišču tudi omenjena pismena dopolnitev, preden izteče ta rok. Samo glede stranke, ki stanuje zunaj sedeža pravnega sodišča in nima pooblaščenca na sedežu sodišča, se smatra, da je podala pravdni spis, vezan na rok, o pravem času, če je prispel njen telegram, dokler traja ta rok, in če prispe pravdni spis k sodišču v treh dneh po telegramu.

§ 186.

Če se v pravnem spisu z žaljivimi napadi prekrši dolžno spoštovanje proti sodišču ali če se razžali nasprotnik, zastopnik, pooblaščenec, priča ali izvedenec, sme izreči sodišče, kateremu se je podal, kazen zoper predložilca zbog nereda, ne glede na to, ali se uvede kazensko postopanje.

Iz istih razlogov se sme kaznovati zbog nereda advokat, ki je podpisal tak pravdni spis.

Drugo poglavje.

Roki in naroki.

1. Roki.

§ 187.

Kolikor ni odrejeno trajanje rokov za opravljanje pravnih dejanj že z zakonom (zakoniti roki), jih mora določiti sodišče glede na posebnosti poedinega primera (sodniški roki).

§ 188.

Če ni odredilo sodišče glede rokov kaj drugega, začne teči sodniški rok takrat, ko se vroči sklep, s katerim se rok določa. Če sklepa ni treba vročiti, se začne rok takrat, ko se sklep razglasi.

§ 189.

Ko se izračunava rok, ki je določen po dneh, ni vračuniti v rok onega dne, ko nastopi trenutek ali dogodek, po katerem je treba računati začetek roka.

Roki, določeni po tednih, mesecih ali letih, se končajo z iztekom onega dne v poslednjem tednu ali mesecu, ki se ujema po imenu ali številu z dnem, ko se je rok začel. Če tega dne ni v poslednjem mesecu, se konča rok z iztekom poslednjega dne tega meseca.

Konec roka se sme označiti tudi z določenim kole-darskim dnem.

Prednji predpisi veljajo tako za zakonite kakor tudi za sodniške roke.

§ 190.

Začetka in teka zakonitih in sodniških rokov ne ovirajo nedelje in prazniki. Če pa izteče rok na nedeljo ali praznik, se vzame za poslednji dan roka prvi prihodnji delavnik.

Katere dni je smatrati za praznike, odredi z uredbo minister pravde.

§ 191.

Če izteko bodisi zakoniti, bodisi sodniški roki za izvršitev istega pravnega dejanja za poedine sospornike ob raznih časih, smejo opravljati to pravno dejanje vsi sosporniki, dokler je tudi le enemu izmed njim še na razpolago rok za to dejanje.

§ 192.

Sodišče sme zakonite in sodniške roke podaljševati, izvzemši one roke, ki jih zakon izrečno prepoveduje podaljševati (strogi ali prekluzivni roki). Podaljševati rokov po sporazumu strank ni dopustno.

Sodišče sme podaljšati rok na predlog, če je stranka, v katere korist teče rok, zbog neuklonljivih ali vsaj jako važnih razlogov zadržana, o pravem času opraviti

pravdno dejanje, ki je vezano na rok, ter bi imela stranka nepopravno škodo, ko bi se rok ne podaljšal.

Predlog se mora podati sodišču, preden izteče rok, ki bi ga bilo podaljšati. O predlogu se sme odločiti s sklepom brez predhodne ustne razprave; vendar pa naj se zasliši, preden se dovoli ponovno podaljšava roka, nasprotnik, če ne podasta predloga sporazumno obe stranki.

Činjenice, ki se navedejo, da se opraviči predlog, se morajo verjetno izkazati. Če ni predlog dovolj obrazložen, ga je treba zavriniti.

Če se rok podaljša, se določi vselej tudi dan, ko izteče podaljšani rok.

§ 193.

Oni dan, ko se odda na pošto pravdni spis, naslovljen na sodišče, se smatra za dan, ko se je izročil sodišču samemu.

Ta dan se ugotovi z recepisom ali s poštnim žigom na omotu.

2. Naroki.

§ 194.

Naroki se določajo na strankin predlog, kolikor ne odreja zakon drugače. Pazeč na posebne predpise tega zakona, mora skrbeti sodišče za določitev naroka ter označiti njega kraj, dan in uro.

Zoper določitev naroka ali zoper kakršnokoli vabilo na narok ni posebnega pravnega sredstva.

§ 195.

Stranka, ki je zahtevala, da se določi narok, se povabi nanj z rubriko, nasprotna stranka pa s pismenim vabilom, ki se mu predloži en izvod pravnega spisa ali prepis zapisnika. Če se določi narok po službeni dolžnosti, se povabita obe stranki s sodno rubriko.

V pravnih, v katerih je predpisano po zakonu zastopanje po advokatu, pozove sodišče stranki v prvem vabilu na ustno razpravo — če se to vabilo že ne vroči advokatu — naj postavi za zastopnika advokata, ter ju opozori, katere škodljive posledice nastanejo po zakonu, če advokata ne postavi in če izostane od naroka.

Če se določi na razpravi ustno nov narok, je povabiti posebej samo on ostranko, ki ni prisostvovala razglasitvi novega naroka.

§ 196.

Če se odreja zakon drugače, se vrši narok v sodnem poslopju.

Narok za ustno razpravo se sme določiti tudi kje zunaj sodnega poslopja, če je moči razpravo na tem kraju laže izvesti ali se s tem ogniti večjim stroškom.

§ 197.

Narok se začne z oklicem stvari.

Narok se smatra za zamujenega, če se stranka, odkar je stvar oklicana, do konca ustne razprave ne javi ali se pač javi, pa se neče spustiti v razpravljanje, dasi jo je sodnik pozval na to, ali če po oklicu stvari zopet odide.

Za zamujenega se smatra narok tudi takrat, kadar pride stranka brez advokata na narok za ona pravdna dejanja, za katera je predpisano zastopanje po advokatu.

§ 198.

Naroki se smejo odgoditi samo s sodniško odločbo, in sicer na predlog ali po službeni dolžnosti:

1. če spozna sodišče, da je preprečila neuklonljiva ali vsaj jako važna ovira pravočasni prihod ene li obeh strank ali ju je zadržala, začeti ali nadaljevati razpravo, in bi imela stranka nepopravno škodo, če se narok ne odgodi;

2. če je sodišče po drugih neodložnih službenih poslih ali iz drugih važnih razlogov zadržano, začeti ali nadaljevati razpravo;

3. če se odredi izvedba dokaza, ki se ne more takoj opraviti pred pravnim sodiščem, a je ta dokaz bistvene važnosti za nadaljnjo razpravo, ali če je treba dobiti zaradi nadaljevanja in dovršitve razprave listine ali pojasnilne stvari ali ogledno stvar;

4. če ni moči dovršiti razprave na določenem naroku iz drugih razlogov.

§ 199.

Predlog, da se narok odgodi, je treba obrazložiti v primeru § 198., št. 1., tudi takrat, kadar sta ga podali sporazumno obe stranki. Okolnosti, ki preprečujejo strankin prihod, začetek ali nadaljevanje razprave, se morajo navesti in na zahtevanje sodišča verjetno izkazati. Če ni predlog dovolj obrazložen, se zavrne.

§ 200.

Predlog, da se narok odgodi, se sme podati na naroku samem ali pa pred začetkom naroka.

V prvem primeru se odloči o predlogu takoj, toda ko je bila zaslišana nasprotna stranka. Če se odgoditev ne dovoli, se začne ali nadaljuje razprava brez nadaljnje prekinitve. Zoper stranko, ki odide pred odločbo ali ki po zavrnitvi predloga neče razpravljati o stvari, nastopijo pravne posledice zamujenega naroka.

Na predloge o odgoditvi, ki prispejo pred narokom, se uporabljajo predpisi § 192., tretjega odstavka.

§ 201.

Če se narok odgodi, priobči sodišče, ako je mogoče, strankama takoj dan in uro novega naroka; sicer se obvestijo stranke z rubriko.

Ta odredba se uporabi zlasti tudi takrat, kadar se odgodi narok zaradi izvedbe dokazov.

§ 202.

Kolikor ni treba po § 508., drugem odstavku, zbog izpremembe, nastale v sestavi sodišča, ponoviti razprave, razloži sodnik ali predsednik senata, pred katerim se vrši razprava, če se je narok odgodil, na podstavi pravnega zapisnika in ostalih pravnih spisov, na katere se je treba ozirati, na prihodnjem naroku ustno ono, kar je bilo na prejšnji ustni razpravi bistvenega, in potem nadaljuje prekinjeno razpravljanje.

§ 203.

Če se vroči pripravljalni spis ali prepis zapisnika, na katerih podstavi se je izdalo vabilo, tako kesno, da čas med vročitvijo vabila in narokom ne zadošča, da bi se nasprotnik pripravil za ustno razpravo ali da bi o

pravem času postavil advokata, kjer je to po zakonu potrebno, in če poleg tega nasprotnik ni kriv te zakesnitve, odgodi sodnik, v postopanju pred zbornimi sodišči pa predsednik senata, pred katerim teče razprava, na predlog ali po službeni dolžnosti narok, še preden se začne. O tem se morajo nemudoma obvestiti vse osebe, ki so bile povabljene na narok.

3. Skupne odredbe.

§ 204.

Če se ne določi rok ali narok z odločbo sodišča ali na ustni razpravi, ga določi v postopanju pred zbornimi sodišči predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana. Prav to velja tudi takrat, kadar se odloča o predlogu, da se rok podaljšaj ali da se narok odgodi, če se ne poda predlog na ustni razpravi.

§ 205.

Prve podaljšave roka in prve odgoditve naroka ni dopustno izpodbijati s pravnim sredstvom, če ne preseza dovoljena podaljšava roka dobe prvotnega roka in ne traja dovoljena odgoditev naroka dlje nego štiri tedne.

§ 206.

Stranki, ki je dala povod, da se je podaljšal rok ali odgodil narok, naloži sodišče na nasprotnikov predlog ali po službeni dolžnosti, naj povrne stroške, povzročene nasprotniku, in sicer v znesku, kolikršnega določi sodišče. Povrnitev teh stroškov se ne sme zahtevati niti takrat, kadar se nasprotnik v glavni stvari obsodi na povračilo sodnih stroškov.

Če se poda tak predlog za povračilo sodnih stroškov na naroku, se odloči o njem nemudoma, ko je bil zaslisan prisotni nasprotnik.

Če se ovre narok s tem, da ne pride ne ena ne druga stranka, zadene vsako stranko polovica s tem povzročenih stroškov.

§ 207.

Pravice, dane v tem poglavju sodišču ali predsedniku senata, grede tudi odrejenemu ali zaprosenemu sodniku glede rokov in narokov, ki jih on določa.

Tretje poglavje.

Posledice zamude in postavitve v prejšnji stan.

Posledice zamude.

§ 208.

Zamuda pravnega dejanja ima poleg nadaljnjih posledic, določenih v tem zakonu za poedine primere, tudi to posledico, da stranka ne sme več opraviti pravnega dejanja, ki ga je bilo treba opraviti.

§ 209.

Samo v primerih, izrečno označenih v zakonu, je treba opozoriti stranke na zakonite posledice zamude. Te posledice nastopijo same po sebi, kolikor ni zavisen

po predpisih tega zakona njih nastop od predloga, s katerim se zahteva, da naj se ostvarijo škodljive pravne posledice zamude.

V poslednjem primeru se sme opraviti zamujeno pravno dejanje, če je bil zanje določen rok, naknadno še do dne, ko je bil sodišču podan tak predlog. Če bi se bilo moralo opraviti zamujeno pravno dejanje na naroku, se sme opraviti do konca one razprave, ki se vodi na podani predlog, po katerem naj bi se ostvarile posledice zamude.

Postavitev v prejšnji stan.

§ 210.

Če je bila stranka z nepričakovanim ali neuklonljivim dogodkom zadržana, priti o pravem času na narok ali opraviti pravno dejanje, ki je vezano na rok, in je imela s tem povzročena zamuda za stranko to škodljivo pravno posledico, da je bila izključena od tega pravnega dejanja, se dovoli tej stranki, kolikor ne odreja zakon drugače, na predlog postavitve v prejšnji stan.

Predlog za postavitve v prejšnji stan zaradi zamujenega roka ali zamujenega naroka se ne sme opirati na okolnosti, ki jih je spoznalo sodišče za nezadostne že takrat, ko je zahtevala ta stranka, da se podaljšaj isti rok ali odgodi isti narok.

§ 211.

Predlog, da se dovoli postavitve v prejšnji stan, se zavrne brez ustne razprave, dokler še sme stranka tudi brez postavitve v prejšnji stan opraviti zamujeno pravno dejanje po § 209., drugem odstavku.

Če predlaga stranka postavitve v prejšnji stan zoper sodbo zbog izostanka (§§ 492. in 495.) ali zoper sodbo zbog zamude odgovora na tožbo (§ 494.), poleg tega pa predlaga postavitve v prejšnji stan, ker je iztekel rok za vložitev priziva zoper to sodbo, se odloži postopanje o poslednjem predlogu za postavitve v prejšnji stan, dokler ne postane odločba o prvem predlogu pravnomočna.

Predlogu za postavitve v prejšnji stan ni ugoditi, če je mogla zaprositi stranka, da se podaljšaj rok ali odgodi narok zbog zapreke, ki jo je navedla, da opraviči predlog za postavitve v prejšnji stan, ali če je minila ta zapreka že ob času, ko je mogla stranka po § 209., drugem odstavku, naknadno opraviti samo pravno dejanje.

§ 212.

Predlog, da se dovoli postavitve v prejšnji stan, je treba podati sodišču, pri katerem je bilo treba opraviti zamujeno pravno dejanje. Kolikor ne odreja zakon kaj drugega, se mora podati predlog v petnajstih dneh. Ta rok se začne z dnem, ko je minila zapreka, ki je povzročila zamudo, če pa je stranka šele pozneje zvedela za zamudo, z dnem, ko je zvedela za to. Ta rok se ne sme podaljšati. Ko minejo trije meseci od dne zamude, ni moči več zaprositi za postavitve v prejšnji stan.

§ 213.

Stranka, ki predlaga postavitve v prejšnji stan, mora navesti v pravnem spisu ali v zapisniku, ki ga nado-mešča, vse činjenice, s katerimi podkrepljuje svoj predlog, kakor tudi dokazila, s katerimi izkazuje verjetnost

teh činjenic. Ne pristanek nasprotne stranke na predlagano postavitve v prejšnji stan ne priznanje, da obstoje činjenice, na katere se opira predlog za postavitve v prejšnji stan, ne razrešuje predlagatelja dolžnosti, izkazati verjetnost činjenic, s katerimi opravičuje svoj predlog.

Obenem s predlogom mora opraviti predlagatelj zamujeno pravdno dejanje; če pa se je zamudil narok, mora opraviti vse, kar bi bil moral storiti za pripravo ustne razprave.

O predlogu, da se dovoli postavitve v prejšnji stan, odloči sodišče s sklepom po predhodni ustni razpravi; vendar pa sme dovoliti sodišče tudi brez predhodne ustne razprave postavitve v prejšnji stan, če se opravičuje predlog za postavitve v prejšnji stan s činjenicami, ki so sodišču obče znane.

Očividno prepozno podani predlogi se zavračajo brez nadaljnjega postopanja.

§ 214.

Če se dovoli postavitve v prejšnji stan, se povrne pravda v ono stanje, v katerem je bila pred zamudo. Ko se dovoli postavitve v prejšnji stan, se razveljavi sodba, izrečena zbog izostanka ali zbog tega, ker se je zamudil odgovor na tožbo.

Če se je zamudil narok, se sme združiti že na naroku, določenem za razpravo o postavitvi v prejšnji stan, ta razprava z razpravo, ki bi se bila morala izvesti na zamujenem naroku; če pa se dovoli postavitve v prejšnji stan, se sme izvesti ta razprava takoj tudi brez omenjene združitve.

§ 215.

Zato, ker se je zamudil rok za predlog, da se dovoli postavitve v prejšnji stan, in zato, ker se je zamudil narok, določen za razpravo o predlogu za postavitve v prejšnji stan, ni dopustna postavitve v prejšnji stan.

§ 216.

S predlogom, da se dovoli postavitve v prejšnji stan, se ne zadrži pravda. Vendar pa sme sodišče na predlog začasno prekiniti pravdo, če se pokaže to za neizogibno potrebno, da se zagotovi popolni uspeh postavitvi v prejšnji stan, ki se bo verjetno dovolila, in če se ne prizadene s prekinitvijo znatna škoda predlagateljevemu nasprotniku.

Če se razpravlja ob tem času spor pred sodiščem višje stopnje, je treba temu višjemu sodišču takoj sporočiti, da se je odredila začasna prekinitev postopanja, začetega s pravnim sredstvom.

Ko se reši predlog za postavitve v prejšnji stan, se nadaljuje prekinjeno postopanje na predlog ali po službeni dolžnosti.

§ 217.

Zoper odločbo, s katero se dovoljuje postavitve v prejšnji stan, ni pravnega sredstva, razen če se je dovolila postavitve v prejšnji stan, najsi je bil podan predlog za postavitve v prejšnji stan prepozno, ali je bila dovoljena zoper predpise § 215.

§ 218.

Stranki, ki je predlagala postavitve v prejšnji stan, se naloži, naj povrne vse stroške, ki so bili provzročeni nasprotniku z zamudo in razpravljanjem o predlogu za

postavitve v prejšnji stan, kakor tudi stroške postopanja, ki je izgubilo spričo postavitve v prejšnji stan veljavnost, ne glede na to, ali je bil predlog za postavitve v prejšnji stan usvojen ali zavrnjen.

Četrto poglavje.

Prekinitev in počivanje postopanja.

Prekinitev postopanja.

Strankina smrt.

§ 219.

S strankino smrtjo se prekine postopanje samo takrat, kadar ni zastopal umrle stranke ne advokat ne kdo drugi s pravnim pooblastilom.

Prekinitev traja, dokler ne prevzamejo postopanja pravni nasledniki (univerzalni sukcesorji) umrle stranke, ali če predlaga nasprotnik prej po predpisih državlanskega zakonika, naj se postavi skrbnik, da bi se z njim za umrlo stranko nadaljevalo postopanje, dokler ga ne prevzame skrbnik.

Nasprotnik sme predlagati pri sodišču, kjer je tekla pravdna stvar ob strankini smrti, naj se povabijo strankini pravni nasledniki, prevzeti postopanje. Na tak predlog jih povabi, sodišče, naj prevzamejo postopanje in naj obenem razpravljajo o glavni stvari.

To vabilo se vroči po predpisih §§ 302. in 303.

§ 220.

Če ne pride nobeden povabljenih pravnih naslednikov, a se verjetno izkaže njih pravno nasledstvo, izreče sodišče na nasprotnikov predlog s sklepom, da so pravni nasledniki umrle stranke prevzeli postopanje.

Na naroku, na katerem se razglasi sklep o prevzemu postopanja, se sme takoj začeti postopanje v glavni stvari.

§ 221.

Če pridejo povabljeni pravni nasledniki ali nekateri izmed njih na narok in zanikajo dolžnost, vstopiti v pravdo, odloči sodišče o tem po ustni razpravi. Če odloči sodišče, da so pravni nasledniki dolžni, prevzeti postopanje, se sme po razglasitvi tega sklepa na istem naroku, kakršno je pač stanje stvari, začeti ali nadaljevati postopanje v glavni stvari.

To velja zlasti takrat, kadar rekurz zoper razglašeni sklep verjetno ne bo imel uspeha.

Izguba pravne sposobnosti in izmena zakonitega zastopnika.

§ 222.

Če stranka izgubi pravdno sposobnost ali če zakoniti zastopnik umre ali če prestane njegova pravica za zastopanje, a stranka ni postala sposobna za pravdo, se prekine postopanje samó takrat, kadar ne zastopa stranke, ki se je tičejo te izpremembe, ne advokat ne kdo drugi na podstavi pravnega pooblastila.

Prekinitev traja v teh primerih, dokler ne naznani zakoniti zastopnik ali novi zakoniti zastopnik nasproti

stranki, da je postavljen, in dokler ne prevzame postopanja.

Tudi nasprotna stranka ne sme predlagati, naj se povabi zakoniti zastopnik pravnomočno nesposobne stranke, prevzeti postopanje.

Uvedba konkurne.

§ 223.

Konkurzni zakon določa, koliko se z uvedbo konkurne za o strankini imovini prekine postopanje.

Izmena advokata.

§ 224.

Če strankin advokat umre ali postane nesposoben, nadalje zastopati stranko, se prekine postopanje, kolikor predpisuje zakon zastopanje po advokatu.

Prekinitev traja, dokler ne postavi stranka drugega advokata in dokler ne naznani ta, ko obenem prevzame postopanje, tega po sodišču nasprotni stranki.

Da se prevzame postopanje, sme naložiti sodišče na nasprotnikov predlog stranki, naj postavi v določenem roku novega zastopnika. Tak predlog se poda sodišču, pred katerim je tekla pravda ob času, ko je advokat umrl ali postal nesposoben. Če se novi zastopnik v določenem roku ne naznani sodišču in se obenem ne predloži pooblastilo, se smatra po izteku roka postopanje za prevzeto, stranko pa zadevajo od takrat vse pravne škodljive posledice, ki nastopijo po tem zakonu, če se ne postavi advokat v pravdi, za katero predpisuje zakon zastopanje po advokatu.

Glede pravnih spisov, ki jih poda stranka po izteku roka, se uporablja zmiselno § 139., drugi odstavek.

V postopanju pred zbornimi sodišči izdaja naloge za postavitev novega advokata predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

Prestanek sodnega poslovanja

§ 225.

Če spričo vojne ali drugega dogodka prestane postopanje pri sodišču, se prekine, dokler traja to stanje, postopanje v vseh pravnih stvareh, ki teko pri tem sodišču.

Ko zapreka prestane, sme zahtevati vsaka stranka, da se postopanje nadaljuje.

Če je stranka naključno zadržana.

§ 226.

Če je stranka ob vojnem času v vojaški službi ali če biva v kraju, ki je z naredbo oblasti, z vojno ali drugim dogodkom odrezan od občevanja s sodiščem, pri katerem teče pravna stvar, ter se je bati, da utegnejo vplivati te okoliščine neugodno glede poteka pravde na odsotno stranko, se sme odrediti na predlog ali po službeni dolžnosti celo takrat, kadar zastopa odsotno stranko pravnomočno pooblaščenec, da se prekini postopanje, dokler se zapreka ne odstrani.

Na to mereči predlog se poda sodišču, pri katerem teče pravni spor, sme pa se podati tudi na zapisnik. O njem se odloči brez predhodne ustne razprave; toda pred

odločbo sme odrediti sodišče poizvedbe, potrebne za razjasnilo.

Vsaka stranka sme zahtevati, da se prekinjeno postopanje nadaljuje.

Posledica prekinitev.

§ 227.

Prekinitev postopanja ima za vse pravdne stranke in interveniente to posledico, da se ne smejo izdajati, dokler traja prekinitev, vabila zaradi razprave o sporni stvari; vabila, ki so bila izdana že prej, izgube veljavo in naposled prestanejo teči vsi roki za opravo pravnih dejanj. Ko se postopanje nadaljuje, začne iznova teči popolni rok.

Pravdna dejanja, ki jih je opravila ena stranka glede sporne stvari med prekinitvijo, nimajo proti drugi stranki pravnih posledic. Pravni učinek teh pravnih dejanj se začne, kolikor ni treba takega dejanja po njega svojstvu ponoviti, šele, ko se postopanje prevzame.

Prekinitev, ki je nastopila po končani ustni razpravi, ne ovira, da se izda in razglasi odločba na podstavi te razprave.

Nadaljevanje prekinjenega postopanja.

§ 228.

Prekinjeno postopanje se nadaljuje, kolikor ni odrejeno s prednjimi predpisi kaj drugega, s tem, da se poda predlog, naj se določi narok za ustno razpravo ali za nadaljevanje ustne razprave; če pa je nastopila prekinitev, dokler je tekel rok za odpravo pravnega dejanja, je smatrati postopanje za nadaljevano, čim se poda predlog, da se iznova določi rok za to pravdomo dejanje.

Da je prestal razlog za prekinitev postopanja, je treba verjetno izkazati. Te odredbe veljajo zlasti takrat, kadar je postavljen zbog strankine smrti skrbnik zapuščine bodisi po državljanskem zakoniku, bodisi po drugih zakonitih predpisih.

Nadaljevanje sme predlagati ne samo skrbnik, ampak tudi nasprotnik umrle stranke.

§ 229.

Predlog, ki ga je po § 228. treba, da se izposluje prevzem postopanja, se mora podati pri sodišču, pri katerem je tekla pravda ob času, ko je nastopil vzrok prekinitev.

Odločba o predlogih, označenih v § 228., se izreče brez predhodne ustne razprave; vendar pa sme zaslišati sodišče pred odločbo nasprotno stranko, kadarkoli je dvomno, ali je prestal razlog prekinitev.

Ko se določa narok za razpravo o predlogu, da se nadaljuje postopanje (§ 219., predposlednji odstavek), nadalje v odločbah, s katerimi se uvažuje predlog za prevzem, podan po §§ 222., 223., 224., 225., 226. in 228., kakor tudi v odločbah, s katerimi se prevzema postopanje po službeni dolžnosti, se morajo opozoriti stranke na škodljive pravne posledice, ki nastanejo zbog zamude.

§ 230.

V primerih §§ 220., 221. in 222., tretjega odstavka, če se ni prevzelo postopanje v glavni stvari takoj na naroku, določenem za razpravo o predlogu za prevzem

postopanja, se mora označiti v odločbi, s katero se nalaga prevzem postopanja, tudi dan, s katerim se smatra postopanje za prevzeto.

V vseh drugih primerih mora določiti sodišče, kolikor se ne uporabljajo predpisi § 224., ta dan v odločbi o predlogu za prevzem ali v sklepu, s katerim se prevzema postopanje po službeni dolžnosti.

§ 231.

Kolikor ni odrejeno po tem zakonu kaj drugega, se morajo uporabljati prednje odredbe zmiselno, kadarkoli je treba prekiniti postopanje iz drugih razlogov, ne pa iz onih, ki so označeni v tem poglavju.

Počivanje postopanja.

§ 232.

Stranke se smejo sporazumeti, da postopanje počivaj. Tak sporazum velja šele od dne, ko sta ga obe stranki naznanili sodišču. Ko postopanje počiva, nastopijo iste pravne posledice, kakor kadar se postopanje prekine, vendar s to izjemo, da strogi roki ne prestopajo teči. Razen tega ima počivanje postopanja to posledico, da se postopanje ne sme prevzeti, preden izteko trije meseci od dne, ko je bil sporazum naznanjen sodišču.

§ 233.

Postopanje počiva, dokler ne predlaga kakšna stranka, da se določi narok za ustno razpravo; ali, če je bilo postopanje ustavljeno ob času, dokler je tekel rok za opravo pravnega dejanja, počiva postopanje, dokler ne predlaga stranka, da se iznova določi rok za to pravno dejanje.

Če se poda tak predlog, preden izteče trimesečni (§ 232.) ali dogovorjeni daljši rok, mora sodišče po službeni dolžnosti ali na predlog nasprotnje stranke brez razprave zavrniti tak predlog ali pa izreči, da ne velja določeni narok ali rok.

§ 234.

Če ne pride na narok, določen za ustno razpravo, nobena stranka, ali če so prišle, pa se nečejo spustiti v razpravljanje, nastane spričo tega počivanje postopanja, razen če tak izostanek po predpisih tega zakona ne vpliva na tek pravde.

Postavitev v prejšnji dan se sme dovoliti na predlog tudi glede zamude, ki ima za posledico počivanje postopanja.

Tretji oddelek.

Ustna razprava.

Prvo poglavje.

Javnost.

§ 235.

Razprava pred pravnim sodiščem in razglašanje sodniških odločb se vrši javno.

Kot poslušalci imajo pristop samo odrasle neoborožene osebe.

Pristop se ne sme prepovedati osebam, ki morajo po svoji javni službi nositi orožje.

§ 236.

Javnost se izključi, če bi bila nevarna npravnosti, javnemu redu ali posebni državni koristi ali če se je po pravici bati, da bi se z zlorabo javnosti razprave motila razprava ali da bi se teže ugotovilo stanje stvari.

Razen tega sme sodišče na predlog ene stranke izključiti javnost, če se morajo razpravljati ali dokazovati činjenice iz rodbinskega življenja.

Javnost se sme izključiti za vso razpravo ali za pojedine njene dele; vendar pa se ne sme nikakor razširiti izključitev javnosti na razglasitev izreka samega (dispozitiv) sodbe ali drugih odločb, s katerimi se postopanje konča. Kolikor je javnost razprave izključena, je tudi prepovedano, javno razglašati njeno vsebino.

§ 237.

Razprava o predlogu za izključitev javnosti se vrši v nejavni seji.

Sklep o izključitvi javnosti se mora javno razglasiti. Zoper ta sklep ni posebnega pravnega sredstva.

§ 238.

Če se javnost izključi, sme zahtevati vsaka stranka, da se dovoli prisostvovati razpravi poleg njenega zastopnika trem osebam (§ 235.), ki jih sama označi.

Sodnikom, potem uradnikom državnega tožilstva in pravobranilstva, usposobljenim za sodnike, in uradnikom ministrstva pravde, usposobljenim za sodnike, nadalje advokatom in javnim notarjem in profesorjem pravne fakultete je dovoljen pristop v vsakem primeru, razen če je bila javnost izključena iz razloga, navedenega v drugem odstavku § 236.

§ 239.

Predpis, da je razprava javna, ne velja za izpraševanje ali zasliševanje ene ali obeh strank, ki se vrši po predpisih tega zakona pred sklepanjem o kakšnem predlogu. Prav tako ne velja predpis o javnosti za zasliševanje strank, prič, izvedencev in drugih oseb, ki se vrši izven razprave pred pravnim sodiščem.

Drugo poglavje.

Govori strank in voditev pravde.

Govori strank.

§ 240.

Pred pravnim sodiščem razpravljajo stranke o pravnem sporu ustno. V pravnih stvareh, za katere je predpisano zastopanje z advokatom, se pripravi ustna razprava s pravnimi spisi. Razen tega je treba podajati pripravljalne pravne spise samo v primerih, ki so v tem zakonu posebe označeni.

§ 241.

Ko se je stvar oklicala, posluša sodišče predloge strank, dejanske navedbe, s katerimi obrazlagajo svoje in izpodbijajo nasprotnikove predloge, nadalje njih do-

kaze in ponudbe dokazov, prav tako pa tudi pravna razlaganja, ki se tičejo spornega razmerja (govori strank). Citati pismene sestavke namesto govorov ni dopustno.

Spisi, na katere se sklicujejo stranke v govorih, se prečitajo samo toliko, kolikor sodišču ali nasprotni stranki še niso znani ali kolikor gre za njih doslovno vsebino.

§ 242.

Vsaka stranka mora navesti v svojih govorih po resnici, popolnoma in določno vse činjenice, ki so v poedinem primeru potrebne za obrazložitev njenih predlogov, ponuditi dokaze, potrebne za ugotovitev njenih navedb, se določno izjaviti o dejanskih navedbah in ponujenih dokazih svojega nasprotnika, razložiti uspeh izvedenih dokazov ter se določno izjaviti tudi o nasprotnikovem razlaganju.

§ 243.

Dokler se ustna razprava ne konča, smejo navajati stranke nove dejanske trditve in nova dokazila, ki se tičejo predmeta te razprave. Če se sodišče prepriča, da je mogla razložiti stranka podano novo navedbo ali podani novi dokaz prej in da je to očitvidno opustila z namero, spor zavleči, in bi se z dopustitvijo leh novih navedb in dokazov znatno zakesnila dovršitev pravde, sme izreči sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti take navedbe in dokaze za nedopustne.

Če zadene pri tem velika krivda strankinega advokata, se sme izreči poleg tega zoper njega kazen zbog nereda.

Voditev pravde.

1. Po predsedniku senata.

§ 244.

Ustno razpravo vodi pri zbornih sodiščih predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

Predsednik otvarja, vodi in sklepa razpravo; daje besedo ter jo sme vzeti onemu, ki ne sluša njegovih naredb; izprašuje in zaslišuje osebe, ki se morajo zaradi dokazovanja izprašati ali zaslišati, in razglasa odločbe senata.

Predsednik mora skrbeti za to, da se stvar popolnoma pretrese, da pa se razprava vendarle ne raztegne z obširnimi razlaganjem in razpravljanjem neznatnih postranskih stvari in da se, kolikor je mogoče, dokonča brez prekinitve.

§ 245.

Če se mora začeta razprava odgoditi, določi predsednik, kolikor je mogoče, ne samo takoj nov narok, ampak ukrene obenem po službeni dolžnosti vse, česar je treba, da bi bilo moči rešiti sporno stvar na novem naroku.

Preden se odrede ti ukrepi, sme zahtevati predsednik po potrebi, naj odloči o tem senat.

Zlasti se sme naložiti strankam, naj izroče v določenem roku sodišču listine, ki jih hočejo uporabiti za dokazila, da jih nasprotnik vpogleda, in naj označijo imena in bivališča prič, ki naj se zaslišijo. Če stranka z namero, zavleči pravdo, ne izpolni takega naloga in predloži zahtevana dokazila šele na nadaljevanju ustni razpravi, sme izreči senat na predlog ali po službeni dolžnosti, da ta dokazila niso dopustna, ako bi se z njimi zakesnilo nadaljevanje razprave.

§ 246.

Predsednik mora delati na ustni razpravi z izpraševanjem ali drugače na to, da se navedejo činjenice, važne za odločbo, ali da se dopolnijo nezadostne navedbe o okolnostih, ki služijo za obrazložitev ali izpodboj zahtevka; da se označijo ali dopolnijo dokazila za te navedbe in vobče, da se dajo vsa pojasnila, ki so potrebna, da se po resnici in popolnoma ugotovi dejanski stan pravic in zahtevkov, ki so jih navedle stranke.

Če stranka v svojem govoru odstopi od vsebine pripravljalnega pravnega spisa, ki ga je izročila, ali če se govori strank ne ujemajo z ostalimi pravnimi spisi, ki jih je vpoštevati po službeni dolžnosti, mora predsednik opozoriti na to.

Poleg predsednika smejo zastavljati tudi ostali člani senata strankam vprašanja, ki so prikladna, da se dozve sporno razmerje in da se ugotovi stanje stvari.

§ 247.

Da se pripravi ustna razprava in da se popolnoma dožene stanje stvari, sme predsednik senata:

1. pozvati stranke, naj pridejo osebno na ustno razpravo;

2. odredi, naj izroče stranke sodišču one listine, ki so v njih rokah in na katere se je sklicevala ena ali druga stranka, potem spise, pojasnilne stvari, ogledne stvari, rodovnike, načrte, obriske in ostale nariske in sestavke ter jih za določen čas puste pri sodišču;

3. odrediti, naj se dobavijo listine, ki jih čuva javno oblastvo ali javni notar in na katere se je sklicevala ena izmed pravnih strank, potem druge pojasnilne stvari in ogledni predmeti;

4. odrediti, naj se izvrši ogled vpričo strank in naj povedo izvedenci svoje mnenje, potem pozvati za priče osebe, od katerih se dá pričakovati po tožbi ali po stanju razprave pojasnilo o važnih činjenicah.

Vendar pa se to ne sme odrediti glede listin in prič, če se obe stranki izjavita zoper to.

Take poizvedbe se smejo odrediti tudi, preden se začne ustna razprava, če se je bati, da ne bi bilo moči več ugotoviti okolnosti, važnih za odločbo, ali da se ne bi moglo dokazilo pozneje več uporabiti ali pa samo ob znatno težjih pogojih.

§ 248.

Da se pojasni stanje stvari, sme zastavljati vsaka stranka prisotni nasprotni stranki ali njenemu zastopniku po predsedniku ali, z njegovo dovolitvijo, neposredno sama vprašanja o vseh okolnostih, ki se tičejo predmeta pravnega spora ali ustne razprave ter so važne za pravdo. Zlasti smejo vpraševati, ali obstoje in kakšne so listine, pojasnilne stvari in ogledni predmeti.

Če predsednik odkloni kakšno vprašanje kot nepriemerno ali če nasprotnik izpodbija dopustnost vprašanja sme stranka zah. vati, naj odloči o tem senat.

§ 249.

Če stranka, ki je prišla na razpravo brez pooblaščenca, ni sposobna, se razločno izjaviti o predmetu pravnega spora ali ustne razprave, odgodi predsednik narok na čim krajši čas in naroči stranki, naj pride na novi narok s sposobnim pooblaščencem, če treba, z advokatom, ker bi se smatrala sicer za izostalo. Spričo tega se narok ne sme ponovno odgoditi.

Prednji predpisi se uporabljajo zmiselno tudi takrat, kadar pooblaščenec kakšne stranke ni sposoben, se razločno izjaviti o predmetu pravnega spora ali ustne razprave, ter se razprava ne more izvesti zato, ker stranka ni prisotna ali ker z njo ni moči razpravljati (§ 128., prvi odstavek). Če nastane taka zapreka glede zakonitega strankinega zastopnika, izda predsednik obenem potrebne naloge, da se postavi sposoben pooblaščenec.

§ 250.

Ce kdorkoli, ki se udeležuje razprave, ugovarja kakšni predsednikovi naredbi glede voditve razprave ali kakšnemu vprašanju, ki ga je zastavil predsednik ali član senata, odloči o takem ugovoru senat.

Zoper odločbo senata ni posebnega pravnega sredstva. To velja tudi za odločbe, ki jih izda senat po § 243., prvem odstavku § 245., drugem odstavku, in § 248., drugem odstavku.

2. Po senatu.

§ 251.

Ce teče pred enim sodiščem več pravnih, ki jih imajo med seboj iste osebe ali v katerih je ista oseba pravdni nasprotnik raznih tožilcev ali raznih tožencev, se smejo združiti te pravde po sklepu senata v skupno razpravo, ako je verjetno, da se s tem olajša ali pospeši njih dovršitev ali da se zmanjšajo pravdni stroški.

Senat sme skleniti, da se združi za skupno razpravo pred njim več pravnih tudi takrat, kadar spadajo nekatere izmed njih pred sodnika poedinec istega okrožnega sodišča.

Vendar pa se smejo odločati o skupno sodbo samo pravde med istimi osebami.

§ 252.

Senat sme odrediti, da je razpravljati posebe o poedinah zahtevkih iste tožbe; prav tako sme odrediti, da je razpravljati posebe o nasprotnih terjatvah, ki jih navaja toženeec.

§ 253.

Ce se pojavi ob obrazlaganju ali izpodbijanju istega zahtevka več samostalnih spornih točk ali če se navaja glede istega zahtevka več samostalnih napadnih ali obrambnih sredstev, sme senat odrediti, da se oméji razprava najprej na eno ali na več teh spornih točk.

Ce se poda ugovor, da sodišče ni pristojno, da že teče pravda ali da je sporna stvar pravnomočno razsojena, sme senat zlasti odrediti, da je najprej posebe razpravljati o teh ugovorih.

§ 254.

Ce je odločba o pravnem sporu celoma ali deloma zavisna od obstoja ali neobstoja izvestnega pravnega razmerja, ki je predmet druge, že začete pravde ali ki naj se ugotovi v postopanju, začetem pri upravnem oblastvu, sme odrediti senat, da se postopanje prekini, dokler ne postane odločba o tem pravnem razmerju pravnomočna.

Tako prekinitvev sme odrediti senat na predlog tudi takrat, kadar se izpodbija dopustnost postranske ali glavne intervencije (§ 117.).

Ko se pravda ali postopanje upravnega oblastva pravnomočno dovrši, se mora prevzeti na predlog ali po službeni dolžnosti postopanje v glavni stvari.

§ 255.

Ce se pojavi med pravdo sum kaznivega dejanja, ki bi bilo, če bi se ugotovilo in razsodilo, odločilnega vpliva na odločbo o pravnem sporu, sme odrediti senat, da se pravda prekini, dokler se ne dovrši sodno kazensko postopanje.

Taka prekinitvev se sme zlasti odrediti, če je sumiti po pravici, da je listina, važna za odločbo o pravnem sporu, lažna ali lažno predrugačena ali da so lažno izpovedali o bistvenih okolnostih stranka, priča ali izvedenec, katerih izpovedbo bi bil senat bržkone vzel v poštev ob odločbi.

Ko se pravnomočno dovrši sodno kazensko postopanje, se prevzame na predlog ali po službeni dolžnosti prekinitvev postopanje v glavni stvari.

§ 256.

Senat sme na predlog ali po službeni dolžnosti razveljaviti svoje naredbe, s katerimi je odredil, da je ločiti, združiti ali prekiniti postopanje ali razpravo.

Naredbe, izdane po §§ 251. do 255., se smejo izpodbijati s pravnim sredstvom samo toliko, kolikor se odreja z njimi prekinitvev postopanja.

Konec razprave.

§ 257.

Predsednik izreče razpravo za končano, če smatra senat, da sta sporna stvar ali predlog, o katerem je treba odločiti posebe in o katerem se razpravlja, popolnoma pretresena in na podstavi izvedenih dokazov zrela za odločbo.

Razprava se smatra za celoto, dokler se ne izreče, da je končana.

Da je razprava končana, se sme izreči tudi, preden se izvedejo vsi dokazi, dopuščeni od sodišča, toda samo, če niso še prispeli izvestni spisi, ki so potrebni za odločbo, ali če samo še preostaja, da izvede zaprošeni sodnik poedinec dokaze, pa se obe stranki odrečeta razpravljanju o izidu tega dokazovanja, ali pa smatra senat tako razpravljanje za nepotrebno. V tem primeru odloči sodišče, čim prispejo k njemu zahtevani spisi ali spisi o izvedenem dokazu; ne odredi pa zopet ustne razprave.

§ 258.

Senat sme odrediti, da se končana razprava zopet otvori, če se pokaže zaradi odločbe za potrebno, pojasniti ali dopolniti ono, kar je bilo navedeno, ali pretresti dokaz o činjenici, glede katere je spoznal senat šele po končani razpravi, da jo je treba dokazati; nadalje še smatra senat v primeru § 257., tretjega odst., ko so prispeli k njemu spisi o dokazovanju, da je nadaljnja razprava potrebna glede na izid dokazovanja ali glede na izjave strank, podane ob dokazovanju.

§ 259.

Pravice, ki so dane v §§ 244. do 258. predsedniku senata in senatu, pripadajo v postopanju pred sreskim

sodiščem tudi sodniku poedincu, pred katerim se ustno razpravlja sporna stvar. Prav to velja tudi za sodnika poedinca zbornega sodišča (§ 6.).

Očitanje prekršitve predpisov o postopanju.

§ 260.

Če se prekrši predpis, s katerim se ureja postopanje, in zlasti če se prekrši predpis o obliki pravnega dejanja, mora stranka, ki ji gre pravica, da se zbog tega pritoži, takoj izrečno izjaviti svoje očitaje. Če se spusti brez očitaja v nadaljnje razpravljanje, dasi je vedela ali morala vedeti za prekršitev, se zbog te prekršitve ne more več pritožiti.

To ne velja, če se je prekršil tak predpis, po katerem je treba postopati tudi takrat, kadar bi se stranka odpovedala njega uporabi.

Če se izjavi očitaje na ustni razpravi, ga je treba zabeležiti v razpravni zapisnik, ako se ne odstrani zatrjevana prekršitev takoj na razpravi.

Tretje poglavje.

Vzdrževanje reda na zasedanju.

§ 261.

Na ustnih razpravah pred zbornimi sodišči skrbi za red predsednik senata.

Upravičen je, opominjati na red osebe, ki z nedostojnim ponašanjem motijo razpravo, in odreja, česar je treba, da se vzdržuje red.

§ 262.

Prepovedano je, izražati pohvalo ali grajo.

Kdor navzlic opominu moti razpravo, tega je dopustno odstraniti od razprave. Kdor se udeležuje razprave, tega je dopustno odstraniti šele, ko je bil predhodno opomnjen, da se bo odstranil, in ko je bil opozorjen na pravne posledice take odredbe.

Stranka se mora zlasti opozoriti, da se sme izdati zbog njene odstranitve zoper njo sodba zbog izostanka ali sodba po § 495.

Če je oseba, ki se udeležuje razprave, odstranjena, se sme postopati na predlog zoper njo prav tako, kakor bi bila prostovoljno odšla.

§ 263.

Kdor zakrivi na razpravi večjo nedostojnost, zlasti če razžali člane sodišča, pravnno stranko, zastopnika, pričo ali izvedenca, se sme kaznovati s sklepom senata zbog nereda s kaznijo do šest sto dinarjev. Ta kazen ne izključuje kazenskopravne in disciplinske odgovornosti.

Kdor se upira naredbam, ki jih je izdal predsednik ali senat za vzdrževanje reda in miru, se sme kaznovati z zaporom do treh dni.

§ 264.

Če pravdni pooblaščenec moti razpravo (§ 262.) ali zakrivi nedostojnost ali razžalitev (§ 263.), ga sme kaznovati senat z ukorom ali v denarju do tisoč dve sto dinarjev.

Če se pooblaščenec nadalje nedostojno ponaša ali se upira naredbam predsednikovim ali senata, izdanim za vzdrževanje reda in miru, mu sme senat odvzeti besedo in, če je treba, se sme pozvati pravnna stranka, naj postavi drugega pooblaščenca; če se to ne more zgoditi takoj, se narok po službeni dolžnosti odgodi. Stroški ovrtega naroka in odgoditve zadenejo pooblaščenca, ki je to zakrivil.

Če je kaj otežujočih okoliščin, sme odpremiti senat, ako je pooblaščenec advokat ali advokatski pripravnik, poleg tega stvar k pristojnemu disciplinskemu oblastvu.

§ 265.

Sklepi, ki se izrečejo po prednjih odredbah, so takoj izvršni.

V postopanju pred senati zbornih sodišč je dopustno, odstraniti osebo, ki se udeležuje razprave, samo s sklepom senata.

§ 266.

Če zakrivi vojaška oseba, ki je v kazenskih stvareh pod vojaško sodno oblastjo, dejanje, ki ga je kaznovati po § 263., in če sodišče misli, da mora odgovarjati poleg denarne kazni, na katero jo obsodi sodišče, tudi kazenskopravno ali vojaškodisciplinski, naznani to predsednik pristojnemu vojaškemu oblastvu.

§ 267.

Pravice, dane v tem poglavju predsedniku in senatu, ima tudi sodnik poedinec, pred katerim se vrši ustna razprava, nadalje odrejeni ali zaproseni sodnik pri razpravah in dokazovanjih, ki se vodijo pred njim, prav tako pa tudi, če opravlja službena dejanja izven ustne razprave.

Četrto poglavje.

Kazni.

§ 268.

Kazen zbog nereda ne sme biti večja od šest sto dinarjev ali, če se izreče zoper advokata, od tisoč dve sto dinarjev; kazen zbog objesti ne sme presežati treh tisoč dinarjev.

Če kdo ne more plačati denarne kazni, se izpremeni kazen v zapor. Trajanje zopora določi sodišče, toda zapor ne sme trajati dlje nego deset dni.

Denarne kazni ni izpremeniti v zapor, če je bila izrečena zoper pooblaščenca izmed advokatov, advokatskih pripravnikov, notarjev, notarskih pripravnikov in javnih uradnikov, ki nastopajo v izvrševanju svoje službe kot pooblaščenca.

Odločbe o kazni se izvršujejo po službeni dolžnosti.

Peto poglavje.

Zapisniki (protokoli).

Razpravni zapisnik.

§ 269.

O vsaki ustni razpravi pred sodiščem se sestavi zapisnik (razpravni zapisnik), ki mora obsežati poleg beležk in navedb, določenih posebej v tem zakonu;

1. oznamenilo sodišča, imena sodnika, zapisnikarja in tolmača, če se je privzel; oznamenilo časa in kraja razprave, pri razpravi pred pravnim sodiščem pa oznamenilo, ali je bila razprava javna ali pa je bila javnost izključena;

2. imena strank in njih zastopnikov kakor tudi kratko oznamenilo spornega predmeta;

3. oznamenilo oseb, ki so prišle na razpravo kot stranke ali kot njih zastopniki ali pooblaščenca.

§ 270.

Če se izreče na prvem naroku ali na prvi ustni razpravi (§ 536., prvi odstavek, prvi stavek) o tožbenem zahtevku sodba zbog toženčevega izostanka ali če se izreče sodba na podstavi odpovedi ali na podstavi pripoznave in so te sodbe posvedočene z zabeležkami po § 516., stopi ta zabeležka o sodbi na mesto razpravnega zapisnika.

Tožilec sme izjaviti zoper vsebino te zabeležke ugovor po § 275.

§ 271.

Razen občin oznamenil (§ 269.) je treba sprejeti v zapisnik:

1. izjave strank, s katerimi se utesnjuje ali izpreminja tožbeni zahtevak; s katerimi se izrečno pripoznava dolg ali njegov del; s katerimi se stranka odpoveduje podanemu zahtevku ali njegovemu delu ali pravnim sredstvom, potem izjave o predlogu, da bi se zaslišala ena stranka pod prisego;

2. predloge strank, podane na razpravi, ki se tičejo glavne stvari ali so važni za tek ali za rešitev pravde, če jih sodišče ni usvojilo ali če jih stranke niso umeknile do konca naroka;

3. sodne odločbe, ki so se izrekle in razglasile na razpravi, potem one predsednikove naredbe, zoper katere je dopustno pravno sredstvo.

Izjave in predlogi pod št. 1. in 2. se smejo tudi pisмено priložiti zapisniku. V tem primeru jih ni treba sprejemati v zapisnik. Za take pismene sestavke ni moči zahtevati posebnih stroškov.

Prav tako ni treba sprejemati v zapisnik razglašeni sodnih odločb, če se prilože obenem z razglasitvijo pisμένου zapisniku.

§ 272.

V vsak zapisnik o ustni razpravi je treba sprejeti poleg podatkov, iz katerih se da razbrati, kako je vobče tekla razprava, ob kratkem in pregledno vsebino onega, kar sta navedli obe stranki o stanju stvari.

Nadalje se označijo v zapisniku dokazila, ki so jih ponudile stranke za navedbe, katere so ostale sporne.

Sodišče sme odrediti na predlog ali po službeni dolžnosti, da je sprejeti poedine dele dejanskih navedb ali ponujenih dokazov obširneje v zapisnik.

Če se razprava ne more dovršiti v enem dnevu, se sprejme na vsakem poedinem naroku v zapisnik ono, kar je bilo navedeno na njem.

§ 273.

Ko se navaja vsebina podanih činjenic in ponujenih dokazov, se je treba sklicevati po možnosti na pripravljene pravdne spise, na spise pripravljalnega postopanja in na to, kako je stanje stvari razloženo v odpravku do-

kaznega sklepa (§ 373.). Če je kaj pripravljanih pravnih spisov ali spisov pripravljalnega postopanja, zadošča, sprejeti v zapisnik samo znatne razlike med ustnimi in pismenimi navedbami.

Dopustno ni, sprejemati v zapisnik poedinih govorov strank.

Osnutki za zapisnike o razpravi se ne smejo sprejemati.

Če stranka neče sodelovati pri sestavljanju zapisnika, se zapisnik vendarle sestavi.

§ 274.

Beleženje v zapisnik, predpisano v § 272., se sme izvršiti tudi tako, da razloži predsednik ali sodnik poedinec, ki vodi razpravo, takoj, čim se dovrši razpravljanje s strankami, ob kratkem in pregledno vpricho strank (§ 273., četrti odstavek) stanje stvari, kakor izhaja iz njih navedb, in da se sprejme v zapisnik ta razložitev, kolikor je mogoče s pozivom na vsebino pravnih spisov.

Če je zbog obsega razpravnega gradiva ali zbog drugih okolnosti potrebno ali primerno, karkoli že med razpravljanjem posvedočiti z zapisnikom, se sme sestaviti zapisnik tudi tako, da se pošavi vsebina poedinih oddelkov razprave (§§ 252. in 253.) kratko in jedrnato v zapisnik.

§ 275.

Sestavljeni zapisnik se pokaže strankam, da ga pregledajo, ali pa se jim prečita in stranke ga podpišejo. Strankam je dopuščeno, ko so zapisnik vpogledale ali ko se jim je prečital, opozoriti na one točke v zapisniku, v katerih se navedba o vsebini razprave, kakor je razložena, ne ujema z njenim pravnim tekom.

Popravek vsebine zapisnika, ki se zdi sodišču potreben, se sprejme v dodatek k zapisniku.

Če se pripombe strank ne vzamejo v poštev, smejo izjaviti stranke ugovor zoper dotične navedbe razpravnega zapisnika.

Če se stranka iz tega ali drugega vzroka upre poedinim navedbam v zapisniku, je treba zabeležiti v dodatku k zapisniku, da in kakšni ugovori so se izjavili zoper zapisnik.

Če zastopa stranko advokat, sme odrediti sodišče da se ugotovi ugovor z izročitvijo kratkega pismenega sestavka, ki se priloži zapisniku.

§ 276.

Če se stranka ne more podpisati ali more postaviti samo ročno znamenje, postavi na zapisnik njeno ime zapisnikar.

Če stranka odide, preden se sestavi zapisnik, ali če neče podpisati zapisnika, se to pove v dodatku k zapisniku z razlogi vred, ki jih je navedla stranka.

Zapisnik morajo podpisati predsednik ali sodnik poedinec, ki vodi razpravo, zapisnikar, prav tako pa tudi tolmač, če je bil privzet k razpravi.

Če je predsednik zadržan, podpiše zapisnik namesto njega po činu najstarejši član senata.

§ 277.

Zoper sklepe in naredbe sodnika poedinca, ki vodi razpravo, ni glede sestave zapisnika posebnega pravnega sredstva.

Če se izjavi v postopanju pred senatom zbornih sodišč ugovor zoper take sklepe in naredbe predsednikove, odloči o tem senat. Zoper njegovo odločbo ni posebnega pravnega sredstva.

§ 278.

Kolikor stranka izrečno ne izjavi ugovora, daje zapisnik, sestavljen po prednjih predpisih, popoln dokaz o teku in vsebini razprave.

Edino z zapisnikom je moči dokazati, da so se vpoštevale formalnosti, predpisane za ustno razpravo.

Izpremembra v sodnikovi osebi ne vpliva na dokazno moč onega, kar je z zapisnikom že posvedočeno.

§ 279.

Če se pokaže na razpravi potreba, izdati dokazni sklep po tretjem odstavku § 373., pa se razprava ne konča na istem naroku, se smejo sprejeti navedbe strank, ki se nanašajo na stanje stvari, v odpravek dokaznega sklepa, ki se izdelava takoj po naroku; v tem primeru ni treba navedb sprejemati v zapisnik.

Strankam se vroče odpravki dokaznega sklepa. Zoper nepravilnosti o dejanskih in dokaznih navedbah strank smejo ugovarjati stranke na prihodnjem razpravnem naroku. Ugovor se sprejme v zapisnik ali pa se spiše ob kratkem ter priloži zapisniku (§ 275., četrti in peti odstavek).

Zapisniki, sestavljeni izven razprave.

§ 280.

Zapisniki, sestavljeni izven ustne razprave, morajo obsezati poleg podatkov, omenjenih v § 269., in poleg tega, kar je treba ugotoviti po § 271., kratko razložitev službenega dejanja in jedrnatno vsebino tega, kar navajajo dejanskega pravnega stranke in drugi udeleženci.

Predpisi §§ 272. do 278. veljajo tudi za te zapisnike.

Vsebina zapisnika.

§ 281.

Po službeni dolžnosti se jemlje v pošte vsebina razpravnega zapisnika in njegovih prilog, potem zapisnika, ki ga je sestavil med pravdo odrejeni ali zaproseni sodnik, in prilog, ki jih je predložil s tem zapisnikom vred pravnemu sodišču.

Če stranke niso bile prisotne pri službenem dejanju, ki ga je opravil odrejeni ali zaproseni sodnik, jim je treba dati, kolikor se ne uporablja predpis tretjega odstavka § 257., možnost, da se izjavijo pred odločbo na ustni razpravi o izidu dotičnih službenih dejanj in o navedbah, obseženih v poslanih spisih.

Šesto poglavje.

Poravnava.

§ 282.

Sodišče sme poskusiti na ustni razpravi na predlog ali po službeni dolžnosti, da se stranke poravnajo popolnoma ali samo o poedinih spornih točkah. Če se sklene poravnava, se mora postaviti njena vsebina v razpravni zapisnik.

Če stranke pristanejo na to, jih je dopustno napotiti pred odrejenega ali zaprosenega sodnika, da ta poskusi poravnavo in da jo, če uspe, postavi v zapisnik.

Ali se sme zbog tega, ker predlaga ena stranka poravnavo, ali zbog započelih pogajanj o poravnavi odložiti začetek ali nadaljevanje razprave, se presoja po §§ 192. in 198.

§ 283.

V sodni poravnavi se sme navezati pripoznavna pravnega razmerja ali obveznost, kaj storiti, dopustiti ali opustiti, na opravo dogovorjene prisega.

Predmet prisega smejo biti samo sporne činjenice.

V poravnavi se mora določiti narok, na katerem je treba priseči, ali vsaj rok, v katerem mora zaprositi stranka, ki je dolžna priseči, naj se določi ta narok.

Prisega se opravi pred sodnikom, ki ga odredi za to starešina sodišča, označenega v poravnavi.

§ 284.

Strankam se izroči na zahtevanje ob njih stroških odpravek zapisnika o poravnavi.

Če je dogovorjena s poravnavo prisega, se izroči stranki, ki to zahteva, tudi prepis zapisnika o opravljeni prisegi ali pa potrdilo sodišča, da se je prisega opravila ali da se ni.

Sedmo poglavje.

Spisi.

§ 285.

Vsaka stranka se sme sklicevati, da obrazloži svoje predloge, na spise, ki so se ji vročili na pobudo nasprotnne stranke. Če so se ti spisi izgubili in tudi pri sodišču ni nobenega njih izvoda, sme zahtevati stranka, naj ji dovoli nasprotnik, ob njenih stroških vpogledati in vzeti prepis spisov, ki so pri drugi stranki.

§ 286.

Stranke smejo vpogledati vse spise, ki so pri sodišču in se tičejo njih pravne stvari, ter smejo jemati ob svojih stroških tudi prepise, izvzemši osnutke (referate) sodb in sklepov, zapisnike o posvetovanju in glasovanju sodišča kakor tudi spise, ki obsegajo disciplinske naredbe. Za pripravo njih govorov jim je treba dovoliti, da vpogledajo tudi zapisnike in spise pripravljalnega postopanja.

Z odobritvijo obeh strank smejo tudi druge osebe vpogledati in prepisati pravnega spise. Če take odobritve ni, sme dopustiti starešina sodišča tudi komu drugemu, da jih vpogleda in prepíše, ako ta oseba verjetno izkaže, da ima pravno korist od tega.

Spisi, ki jih je stranka izročila sodišču, se ji na zahtevanje vrnejo, če prestane razlog, iz katerega so se čuvali pri sodišču.

Četrti oddelek.

Vročanje.

§ 287.

Vročanje se vrši po službeni dolžnosti, kolikor ne odreja ta zakon kaj drugega.

1. V naši državi.

§ 288.

Vročanje se vrši navadno po pošti, sicer pa po sodnih uslužbencih, po občinskem poglavarstvu (županstvu, občinskem sodišču) ali po policijskem oblastvu.

Z uredbo se uredi, katerega organa naj uporabljajo sodišča za vročanje, kako je ravnati pri tem, da ustreza vročitev odredbam tega zakona, in kaj je storiti, če ne vrši vročevalni organ svojih dolžnosti, kakor je treba.

Uslužbenci sodišča, občinska poglavarstva (županstva) in policijska oblastva smejo opravljati vročitve samo v območju svoje pristojnosti.

Način vročitve odredi sodišče, čigar odločbo je treba vročiti ali kateremu se je predložil spis ali pri katerem se je sestavil zapisnik, ki naj se vroči. To sodišče izdaja tudi naredbe, potrebne za vročanje, kolikor ne spadajo v dolžnost onega oblastva, ki neposredno opravlja vročanje. Pri zbornih sodiščih sme odrediti vse to predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

§ 289.

Če ima več udeležencev skupnega zastopnika, se smatra vročitev za opravljeno vsem, ako se je vročil temu zastopniku izvod onega, kar je bilo treba vročiti.

Če ima za enega udeleženca več zastopnikov pravico, prejemati sodne vročitve, se smatra vročitev za opravljeno, če se izroči enemu izmed teh zastopnikov izvod onega, kar je bilo treba vročiti.

Prav to velja tudi za vročanje prepisov prilog, pridodanih pravnemu spisu ali zapisniku, če se morajo ti prepisi vročiti.

§ 290.

Vojaku se opravljajo vročitve, dokler je pod zastavo, po komandi, ki mu je neposredno nadrejena.

Če se mora sicer kaj vročiti v vojaških zgradbah ali v zgradbah, ki jih je zasedla vojska, se opravljajo vročitve neposredno, toda šele, ko je bil o njih obveščen vojaški poveljnik te zgradbe.

§ 291.

Če je dala pravdna stranka za pravdo pravdno pooblastilo, se vroča, dokler pooblastilo ne prestane (§ 138.), vse, kar se tiče te pravde, samo temu pooblaščenecu.

V pravnih stvareh, ki se tičejo poslovanja trgovinskega obrta, se smejo opravljati vročitve za imetnika obrta tudi prokuristu.

Poblaščenec za vročitve.

§ 292.

Če je bila oseba, ki stanuje v kraju pravnega sodišča, pooblaščenca, prejemati vročitve, namenjene udeležencu v pravdi, se opravljajo vročitve temu pooblaščenecu.

Če ga je pooblastilo za prejemanje vročitev več udeležencev, se mu izroči toliko izvodov spisov, kolikor je udeležencev; vendar pa zadošča, da se mu vroči samo po en prepis vsake priloge.

§ 293.

Sodnik poedinec ali predsednik senata sme naložiti stranki na predlog ali po službeni dolžnosti, naj označi v določenem roku pooblaščenca za vročitve, ki stanuje na sedežu pravnega sodišča, če bi se z neposrednim

vročanjem stranki ali njenemu zastopniku znatno zavlačevalo postopanje.

Zoper tako naredbo ni posebnega pravnega sredstva

§ 294.

Če stranka kljub sodni naredbi ne postavi pooblaščenca za vročitve; če tega ni moči najti ali če neče prevzeti te dolžnosti, se smejo opravljati poznejše vročitve tako, da se odda spis na pošto v priporočenem pismu na strankin poslednji znani naslov. Vročitev se smatra za izvršeno, čim se odda pošiljka na pošto, pa tudi, če jo vrne pošta kot nevročno.

Če vročitev po pošti ni dopustna, se priobči stranki, ko izleče brez uspeha rok, določen za označitev pooblaščenca za vročitve, da se bodo opravljale nadaljnje vročitve tako, da se položi spis, ki ga je treba vročiti, pri sodišču in da bo imelo to učinek vročitve.

§ 295.

Sosporniki, ki nimajo skupnega zastopnika, morajo prijaviti, kadar tožijo, v tožbi, sicer pa ob prvem pravnem dejanju, sodišču skupnega pooblaščenca za vročitve, ki stanuje na sedežu pravnega sodišča. Sosporniki smejo postaviti enega izmed sebe za skupnega pooblaščenca za vročitve tudi takrat, kadar ta sicer na stanuje v kraju pravnega sodišča, pač pa v območju zbornega sodišča prve stopnje, ki je v tej stvari pravdno sodišče ali v čigar območju je sresko sodišče, ki je v stvari pravdno sodišče.

Če sosporniki ne postopajo o pravem času po tem nalogu, se jim postavi na predlog nasprotne stranke na njih nevarnost in ob njih stroških skupen pooblaščenec za vročitve na sedežu pravnega sodišča. Zoper ta sklep ni posebnega pravnega sredstva.

Take sklepe izdaja predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

§ 296.

Glavna stranka se smatra za pooblaščenca za vročitve onega postranskega intervenienta, ki ima sosporniški položaj (§ 121.), dokler ne postavi sodišče z njezevim pristankom drugega skupnega pooblaščenca za vročitve (§ 295., drugi in tretji odstavek).

§ 297.

Pooblaščenec za vročitve, postavljen za poedino osebo, mora tej vselej nemudoma poslati spise, ki so mu bili vročeni.

Prav tako mora poslati skupni pooblaščenec za vročitve nemudoma spise, ki so mu bili vročeni, onim osobam, za katere jih je prevzel, ter jim dovoliti, da v pogledajo in prepisejo priloge, ki jih mora čuvati on.

Kraj in čas vročitve.

§ 298.

V kraju, kjer se mora opraviti vročitev (kraj vročitve), se opravljajo vročitve redno v adresatovem stanovanju, njega poslovnem prostoru, delavnic ali pisarni; vendar pa je vročitev pravno veljavna, kjerkoli in kadarkoli se je opravila adresatu, razen če jo je odklonil po pravici, ki mu jo daje naslednji odstavek.

Vročitve izven prostorov, omenjenih v prednjem odstavku, prav tako pa vročitve ob nedeljah ali praznikih ali ponoči se smejo opravljati samo z izrečnim pooblastilom sodišča. To pooblastilo sme dati pri zbornem sodišču predsednik senata, ki mu je stvar odkazana. Zoper to odločbo ni pravnega sredstva. Pooblastilo mora biti zabeleženo na spisu, ki ga je treba vročiti, kakor tudi na ovitku, če se vroča spis v ovitku. Če ni takega pooblastila, ni oseba, ki naj se ji kaj vroči, dolžna, sprejeti spisa. Omenjena omejitev vročanja ob nedeljah in praznikih ne velja za vročanje po pošti.

§ 299.

Če onega, ki mu je kaj vročiti, ni najti v stanovanju, se sme opraviti vročitev pravnoveljavno vsakemu odraslemu domačinu, ki se tam najde in o katerem vročevalec ve, da spada k rodbini ali da tam služi.

Če se ne najdejo niti take osebe, se sme vročiti spis najemodavcu ali pa hišnemu čuvarju, ki stanujeta z adresatom v isti hiši, ako pristaneta na to.

Če se mora opraviti vročitev v delavnici, poslovnem prostoru ali pisarni, a se oseba, ki ji je kaj vročiti, ne najde tamkaj, se sme opraviti vročitev prisotni odrasli osebi, o kateri vročevalec ve, da spada k rodbini ali da je tam nameščena.

Vendar pa taka vročitev ni dopustna, če nastopajo rodbinski člani, domačini, nameščenci itd. v pravdi kot nasprotniki one osebe, ki ji je treba kaj vročiti.

§ 300.

Če se vročitev ne dá opraviti niti neposredno osebi, ki ji je treba kaj vročiti, niti po § 299., položi vročevalec spis, ki bi ga bil moral vročiti, ako se je morala opraviti vročitev po pošti, pri poštнем uradu v kraju vročitve (§ 298.), v ostalih primerih pa pri občinskem poglavarstvu (županstvu) v kraju vročitve. Pismo naznanilo o tem nabije vročevalec na vrata stanovanja, poslovnega prostora, delavnice ali pisarne vpričo odrasle osebe, ki se na naznanilo podpiše ali pa jo podpiše vročevalec sam, če je nepismena.

Vročevalec mora označiti na naznanilu z besedami dan, ko je naznanilo nabil.

Vročitev se smatra za opravljeno, če se je naznanilo predpisno nabilo in spis položil.

To, da se je opravila vročitev na ta način, se mora sodišču sporočiti.

Na pravno veljavnost vročitve ne pliva, če se naznanilo poškoduje ali uniči.

§ 301.

Vročitve javnim organom, ki zastopajo državo v civilnih pravnih, ali drugim oblastvom, občinam, korporacijam, zavodom in drugim pravnim osebam, ki niso fizične osebe, se opravljajo, kolikor ni predpisano za poedine primere drugače, uradniku ali uslužbencu, ki je določen za prejemanje spisov, namenjenih kateremu zgoraj omenjenih adresatov.

Če vročevalec takega uradnika ali uslužbenca ne najde, sme opraviti vročitev vsakemu adresatovemu nameščencu, ki ga najde tamkaj v uradu, pisarni ali poslovnem prostoru.

Vročanje tožb.

§ 302.

Tožba se mora vročiti tožencu samemu, njegovemu zastopniku, pooblaščenцу za prejemanje tožb; v pravnih, ki se tičejo poslov trgovinskega obrta kakšne osebe, pa se sme vročiti tudi prokuristu tožene firme.

Če se tožba ne more tako vročiti, se pozove stranka, ki ji je tožba vročiti, s pismenim naznanilom, naj bo zaradi prejema pošiljke v svojem stanovanju, obrtnem ali poslovnem prostoru, v delavnici ali pisarni na določen dan in ob določeni uri, ki se ji morata obenem označiti. To naznanilo se pusti v tem prostoru; če pa so ti prostori zaprti, se nabije na vhodna vrata vpričo dveh odraslih oseb, ki se podpišeta na njem, ali pa ju podpiše vročevalec sam, če sta nepismeni. Če stranka ne ustreže temu pozivu, je postopati po § 300.

Na pravno veljavnost vročitve ne vpliva, če se naznanilo poškoduje ali uniči.

§ 303.

Če je bilo vročiti tožbo po pošti ali po sodnem uslužbencu in se ponovna vročitev ne bi mogla opraviti v kratkem času, ker je kraj vročitve predaleč ali je težko dostopen, se sme izročiti tožba takoj po prvem brezuspešnem poskusu vročitve občinskemu poglavarstvu (županstvu), da opravi to vročitev tožencu.

Če se tožba niti tako ne more vročiti tožencu samemu ali njegovemu pooblaščenemu zastopniku v štirih tednih od dne, ko se je izročila tožba občinskemu poglavarstvu (županstvu), mora to naznaniti tožencu po § 300., da leži tožba, ki mu jo je bilo vročiti, pri občinskem poglavarstvu (županstvu) in da ima to učinek pravnoveljavno izvršene vročitve. Čim izteče označeni rok, mora izvršiti občinsko poglavarstvo (županstvo) to obvestilo tako, da nabije pismo naznanilo na vrata toženčevega stanovanja, njega poslovnega ali obrtnega prostora, delavnice ali pisarne. Dan, ko se naznanilo tako opravi, velja za dan vročitve.

Dovolitev, da se izroči tožba, ki jo je treba vročiti, po potrebi občinskemu poglavarstvu (županstvu) radi vročitve, se mora dati že takrat, ko se odredi vročitev tožbe (§ 288.).

§ 304.

Odredbe §§ 302. in 303. veljajo za vse vročitve, ki se morajo opravljati spričo zakonite naredbe po predpisih, veljavnih za vročanje tožb.

Odrekanje sprejema.

§ 305.

Če izjavi oni, ki se mu sme spis veljavno vročiti, brez zakonitega vzroka, da ga neče sprejeti, ostavi vročevalec spis, ki naj se vroči, na mestu vročitve ali pa ga položi, če to ni mogoče, pri poštнем uradu ali pri občinskem poglavarstvu (županstvu) (§ 300.) in potrdi to na vročilnici. Ostavitev ali položitev ima učinek vročitve.

Vročilnica (sodni receptis).

§ 306.

Listina, s katero potrjuje ona oseba, ki ji je poverjeno, opraviti vročitev, da je vročitev opravila je vročilnica.

Oni, ki se mu je karkoli izročilo, mora podpisati vročilnico; če se ne zna podpisati, postavi nanjo svoje ročno znamenje, podpiše pa ga vročevalec pred pismeno pričo, ki se prav tako podpiše na vročilnici.

Če adresat neče podpisati vročilnice ali postaviti nanjo svojega ročnega znamenja, mora vročevalec to za- beležiti na vročilnici.

Vsako vročilnico mora podpisati tudi vročevalec, ki še napiše z besedami dan in kraj vročitve, če ni storil tega že adresat sam.

Izpremema stanovanja.

§ 307.

Če stranka med pravdo izpremeni domovališče ali stanovanje, mora to priobčiti sodišču; prav to velja glede strankinega zastopnika in glede pooblaščenca za vročitve.

Če tega ne naredé in če teh oseb ni moči najti, ker so izpremenile stanovanje, se opravljajo vse nadaljnje vročitve, ki se tičejo tega spora, na dosedanem kraju vročitve po predpisih § 300., toda tako, da se nadomesti naznanilo, zahtevano v § 300., prvem odstavku, z ustnim priobčilom najemodavcu, ki stanuje v isti hiši, ali hišne- mu čuvarju, ki ga je postavil najemodavec in ki stanuje v njej.

Neposredno izročanje.

§ 308.

Če je spis, ki naj se vroči, še v pisarni sodišča ali urada, po katerem ga je vročiti, ga sme prevzeti adresat neposredno tam, če dokaže svojo istovetnost, kakor je treba.

Potrdilo o izročitvi se priloži pravnim spisom.

Vročanje z javnim naznanilom.

§ 309.

Če se verjetno izkaže, da je bivališče osebe, ki ji je vročiti kakšen spis, neznano, se sme storiti to na predlog z javnim naznanilom, kolikor ni uporabiti predpisa § 307.

O tem predlogu se odloči, če ni bil podan na ustni razpravi, brez predhodne ustne razprave; v postopanju pred zbornimi sodišči pa odloči o njem predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

Vročitev z javnim naznanilom se opravi tako, da se nabije spis, ki ga je vročiti, na oglasno desko pravnega sodišča.

Če ne določi sodišče, ko dovoli javno naznanilo, daljšega roka ali če se oseba, ki ga ji je vročiti, ne javi prej pri sodišču zaradi prejema spisa, se smatra vročitev za opravljeno po izteku tridesetih dni od dne, ko je bilo naznanilo nabito. Na pravno veljavnost vročitve ne vpliva, če je bil nabiti spis še pred tem časom odtrgan s sodne deske ali poškodovan.

Vročanje skrbniku.

§ 310.

Osebam, ki jim je moči opraviti vročitev z bog neznanega bivališča samo z javnim naznanilom, mora postaviti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti skrb-

nika (§ 110., tretji odstavek), če bi morale opraviti te osebe spričo vročitve, ki se jim mora izvršiti, v zaščito svojih pravic pravnomočno dejanje, in zlasti če obsega spis, ki ga je vročiti, vabilo za take osebe.

§ 311.

Z oklicem se objavi skrbnikova postavitev, njegovo ime in bivališče in kratka vsebina spisa, ki ga je vročiti obenem z oznamenilom pravnega sodišča in sporne stvari. Oklic mora obsegati pripombo, da bo zastopal to osebo postavljeni skrbnik na njeno nevarnost in ob njenih stroških, dokler ne nastopi sama pred sodiščem ali ne prijavi svojega pooblaščenca.

Oklic se nabije na oglasno desko pravnega sodišča in se uvrsti enkrat v novine, ki so določene za službene objave tega sodišča. Če je v poedinih primerih prikladno in če ni združeno z nerazmerno velikimi stroški, se sme odrediti na predlog ali po službeni dolžnosti, da se uvrsti oklic tudi v druge novine ali da se objavi večkrat. Zoper to naredbo ni pravnega sredstva.

V postopanju pred zbornimi sodišči izda to naredbo predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

V pravnih stvareh do pet sto dinarjev se sme izvršiti naznanilo, namesto z uvrstitvijo v novinah, po krajevnem običaju.

§ 312.

Vročitev se smatra za opravljeno, čim se oklic nabije in spis vroči skrbniku.

Stroške za naznanilo in za postavitev skrbnika trpi predhodno brez škode za pravico do povračila ona stran- ka, ki jih je povzročila s svojim pravnim dejanjem.

Vročanje izdeželnim osebam.

§ 313.

Zaradi vročitve izdeželnim osebam in osebam, ki so v stanovanju izdeželne osebe, se mora obrniti sodišče na ministrstvo za zunanje posle.

Če se ne more vročiti spis po tej poti, postavi sodišče, pri katerem teče pravda, na predlog ali po službeni dolžnosti tej osebi skrbnika (§ 110.).

Skrbnik priobči osebi, ki ji je kaj vročiti, nemudoma svojo postavitev in vsebino njemu izročene- ga spisa z oznamenilom pravnega sodišča in spornega predmeta ter se udeležuje za to osebo pravnega postopanja, dokler ne nastopi sama ali ne prijavi svojega pooblaščenca; če pa obstoje pogoji §§ 309. ali 310., predlaga javno naznanilo po §§ 309. ali 311.

Kar se tiče stroškov za postavitev skrbnika in za javno naznanilo, se uporablja § 312., drugi odstavek.

2. Vročanje v inozemstvu.

§ 314.

Vročitve državljanom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bivajo v tuji državi in imajo tam pravico izdeželnosti, opravlja na zaprosilo sodišča ministrstvo za zunanje posle.

§ 315.

Vročitve osebam, ki so v tuji državi, pa niso osebe iz § 314., se opravljajo z zaprosilom, naslovljenim na pri-

stojno inozemsko oblastvo, pri čemer je treba paziti na posebne predpise, ki so izdani glede poedinih držav.

Če ne prispe potrdilo o vročitvi v času, v katerem je mogla biti vročitev opravljena, sme predlagati prizadeta pravdna stranka, naj se opravi vročitev z javnim naznanilom ali naj se postavi skrbnik po § 310.

Prav to velja tudi takrat, kadar se je vročitev v inozemstvu zaman poskusila ali kadar je nedvomno, da inozemsko oblastvo ne bo ugodilo zaprosilu in ne bo dalo pravne pomoči.

§ 316.

Pri zbornih sodiščih izdaja zaprosila za vročitev po §§ 313. do 315. predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana.

Vročitev se dokazuje v teh primerih s pismenim izpričevalom zaprosenega oblastva ali z njegovim pismenim priobčilom, da se je vročitev opravila. Zaprosilu se sme priložiti tudi vročilnica, da se na njej potrdi vročitev.

Peti oddelek.

Prazniki in sodne počitnice.

§ 317.

Ob nedeljah in praznikih se ne smejo opravljati naroki, razen če je nevarno odlagati.

Katere dni je smatrati za verozakonske in državne praznike, se predpiše z uredbo ministrstva pravde.

§ 318.

Ob sodnih počitnicah se opravljajo naroki in izdajajo odločbe samo v ferialnih stvareh; toda počitnice ne vplivajo na izvršilno postopanje.

Ferialne stvari so:

1. menični in čekovni spori;
2. pravde za nadaljevanje dela na začetih zgradbah;
3. spori zbog motene posesti, če se zahteva s tožbo samó, da bi se zaščitilo in upostavilo dejansko posestno stanje;
4. spori o odpovedi, o predaji ali prevzemu stvari, stanovanj in drugih prostorov, oddanih v zakup ali najem, kakor tudi poljskih posestev, oddanih zaradi gospodarstva s pogodbo, omenjeno v § 671.;
5. spori, ki izvirajo iz pogodbe o najemu delovne moči med delodavci in delavci ali drugimi osebami, ki so v služabnem razmerju, med lastniki in hišnimi čuvarki, med kmetijskimi (poljedelskimi) in gozdarskimi pridobitniki in njih pomožnimi delavci ali dninarji; med posestniki rudnikov in vsemi drugimi delodavci in pri njih zaposlenimi mojstri, pomočniki, delavci ali vajenci kakor tudi spori iz služabnega razmerja mornarjev ali brodarjev;
6. spori med gostilničarji, brodarji (ladjarji), splavarji ali vozniki in njih gosti, potniki ali naročitelji vožnje o obveznostih, ki izvirajo iz teh njih medsebojnih razmerij;
7. predlogi za zavarovanje dokazov;
8. spori, omenjeni v §§ 34. do 36. zakona o izvršbi in zavarovanju;
9. predlogi, da bi se dovolile, omejile ali razveljavile začasne naredbe.

§ 319.

Če je treba hitre rešitve, sme izreči starešina sodišča razen predmetov, naštetih v § 318., tudi druge predmete v vsakem primeru posebej za ferialne stvari, zlasti spore o očetovstvu nezakonskega otroka in o obveznostih, ki jih ima po zakonu nezakonski oče proti materi in otroku, kakor tudi spore o dajanju preživnine, ki gre komu po zakonu, razen če so združeni ti spori z drugimi, ki ne spadajo med ferialne stvari. Njegove odločbe ni dopustno izpodbajati s pravnim sredstvom.

§ 320.

Če se začne sodne počitnice v času, dokler teče rok, ali če začne rok v času sodnih počitnic, se podaljša rok za ves čas, dokler trajajo sodne počitnice, ali za oni del počitnic, ki še preostaja.

Sodne počitnice ne vplivajo na začetek in konec rokov v ferialnih stvareh, na stroge roke v postopanju na podstavi pravnih sredstev zoper sodbe zbog izostanka ali zamude ali pripoznave zahtevkov, na roke za podajanje predlogov o postavitvi v prejšnji stan kakor tudi ne na rok za vlaganje ugovorov v mandatnem postopanju.

Tretji del.

Postopanje pred zbornimi sodišči prve stopnje.

Prvi oddelek.

Postopanje do sodbe.

Prvo poglavje.

Tožba, odgovor na tožbo, pripravljalno postopanje in ustna sporna razprava.

Tožba.

§ 321.

Tožba se vloži s pripravljalnim pravnim spisom, ki mora obsegati določen zahtevek kakor tudi v poedinostih kratko in popolno navedbo činjenic, na katere se opira tožilcev zahtevek v glavnih in postranskih stvareh. Prav tako je treba označiti točno in v poedinostih dokazila, ki jih namerja uporabiti tožilec na razpravi, da dokaže svoje dejanske trditve.

Če je zavisna pristojnost ali sestava (§ 6., prvi odstavek) sodišča, pri katerem je bila tožba vložena, od vrednosti spornega predmeta, se morajo navesti v tožbi tudi potrebni podatki o njegovi vrednosti.

Če se tiče tožba predmeta trgovinske, pomorske ali rudniške sodne oblasti, pa se vloži pri sodišču, ki ima ne samo to posebno, ampak tudi občo sodno oblast, je treba navesti pri oznamenilu sodišča, da se predlaga razprava sporne stvari pred trgovinskim ali rudniškim senatom.

Drugače pa veljajo za pismeno tožbo obči predpisi o pripravljalnih pravnih spisih (§§ 178. in naslednji).

§ 322.

Ena tožba sme obsežati več zahtevkov proti istemu tožencu. Če pa se ne opirajo ti zahtevki na isto dejansko in pravno podstavo (§ 50., prvi stavek), je dopustna taka združitev več zahtevkov v isti tožbi samo, če je pravdno sodišče za vsak poedini zahtevek stvarno in krajevno pristojno. Vendar v tem primeru ni treba, da bi bilo pravdno sodišče stvarno pristojno tudi po vsoti vrednosti teh zahtevkov. Toda v vsakem primeru mora biti predpisana ista vrsta postopanja za vsak poedini zahtevek.

323.

S tožbo se sme zahtevati, da se ugotovi (ustanovi), ali obstoji ali ne obstoji pravno razmerje ali pravica, da se priznaj pristnost listine ali ugotovi njena nepristnost, če ima tožilec določeno pravno korist od tega, da se čimprej s sodno odločbo ugotovi to pravno razmerje ali pravica ali pristnost listine.

§ 324.

Že v tožbi se sme predlagati:

1. da se nalóži tožencu, ko se povabi na prvi narok ali povabi na ustno sporno razpravo, naj prinese izvestne točno označene listine, pojasnilne stvari ali ogledne stvari, o katerih tožilec misli, da so potrebne za dokazovanje in da so pri tožencu;

2. da se odrédi, česar je treba, da se dobavijo o prvem času za prvi narok ali za ustno sporno razpravo točno označene listine, pojasnilne stvari ali ogledne stvari, ki jih bo po vsej prilíki treba za dokazovanje in ki so pri javnem oblastvu ali javnem notarju (§ 247., št. 3.);

3. da je povabiti na prvi narok ali na ustno sporno razpravo pričé, imenovane v tožbi, ki naj posvedočijo resničnost dejanskih navedb.

Predlogu, navedenemu pod št. 2., je ugoditi samo, če ne more dobaviti stranka po zakonitih predpisih brez sodelovanja sodišča dotičnih listin, pojasnilnih stvari ali oglednih stvari ali če se jih oblastvo ali notar neopravičeno brani izročiti.

Glede dokazil, ki se tičejo drugih vprašanj, ne pa onih, o katerih se razpravlja na prvem naroku, se ne sme nič odrediti, ko se določi prvi narok.

§ 325.

Na podstavi tožbe določi predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana, narok za ustno razpravo (§ 334.).

Če pa misli, da tožba ni dopustna zbog nepristnosti sodišča ali zbog nedostatka sposobnosti, biti pravdna stranka, ali zbog nedostatka pravdne sposobnosti ali zbog potrebnega tožilčevega ali toženčevega zakonitega zastopanja, jo predloži senatu, da odloči, ali naj se določi narok ali naj se izda naredba po § 107. ali naj se tožba zavrne.

§ 326.

Prvi narok se določi tako, da bo med vročitvijo tožbe in narokom okoli petnajst dni. Pri tem je treba paziti na čas, ki je verjetno potreben za vročitev.

Če toženčevo bivališče ni znano, se sme določiti prvi narok po razmerah tudi na daljši, v nujnih primerih, če biva toženec v kraju sodišča ali more v kratkem času

priti tja, pa tudi na krajši čas, po potrebi celo tako, da znaša presledek med vročitvijo in narokom samo štiri in dvajset ur

Obstoj pravde (tekoča pravda).

§ 327.

Vročitev tožbe tožencu ima za pravni učinek to, da pravda teče (obstoj pravde). Če ni predpisano, kaj drugega, zadošča, izročiti tožbo sodišču, da se očuva rok ali da se prekine tek roka.

Če napove stranka zahtevek šele med pravdo, začne obstajati pravda glede tega zahtevka od takrat, ko je bil ta zahtevek napovedan na ustni razpravi.

§ 328.

Posledica tega, da pravda že teče, je ta, da se ne sme uvesti v času, dokler teče, ne pri tem ne pri drugem sodišču druga pravda o napovedanem zahtevku. Tožba, ki se vloži o istem zahtevku, dokler pravda teče, se zavrne na predlog ali po službeni dolžnosti.

Odkar začne pravda teči in dokler ni ustna razprava na prvi stopnji končana, sme vložiti toženec pri sodišču, pri katerem je pravda že začela teči, nasprotno tožbo, kolikor so dani ostali zakoniti pogoji pristojnosti za nasprotno tožbo.

§ 329.

Odsvojitve stvari ali terjatve, o kateri pravda teče, ne vpliva na pravdo. Kolikor ni odrejeno z drugimi zakonitimi predpisi kaj drugega, ni oni, ki je pridobil sporno stvar ali terjatev, brez nasprotnikovega pristanka upravičen, vstopiti v pravdo kot glavna stranka.

Izprememba tožbe.

§ 330.

Predeu začne pravda teči, je tožilec vedno upravičen, izpremeniti tožbo, ki jo je izročil sodišču, zlasti sme razširiti tožbeni zahtevek, če se s tem ne izključi pristojnost pravdnega sodišča.

Ko je začela pravda teči, je treba za to izpremembo nasprotnikovega pristanka; smatrati pa je tak pristanek za danega, če se toženec spusti v razpravljanje o izpremenjeni tožbi, ne da bi ugovarjal izpremembi.

Vendar pa sme dopustiti sodišče láko izpremembo celo tudi, ko je začela pravda teči, in ne glede na to, da toženec ugovarja, če se ni bati, da bi se z izpremembo razprava znatno otežkočila ali zavlekla. Zoper tek sklep ni posebnega pravnega sredstva.

Tožbe ni smatrati za izpremenjeno, če se izpremene, dopolnijo, pojasnijo ali popravijo brez izpremembe tožbenega naslova dejanske navedbe tožbe ali dokazil, ponujen v njej, ali če se skrči brez izpremembe tožbenega naslova tožbeni zahtevek v glavni stvari ali glede na postranske terjatve ali če se zahteva namesto prvotno zahtevane stvari druga stvar ali druga korist.

Vmesni predlog, da se kaj ugotóvi.

§ 331.

Tožilec sme predlagati brez toženčevega pristanka do samega konca ustne razprave, na katere podstavi je izreči sodbo, da se ugotóvi bodisi s sodbo, izrečeno o

tožbi, bodisi z vmesno sodbo pravno razmerje ali pravica, ki sta postali med pravdo sporni in od katerih obstoja ali neobstoja je celoma ali deloma zavisna odločba o tožbenem zahtevku.

Tak predlog ni dopusten, če se sme razpravljati o predmetu takega predloga samo v posebnem postopanju, ki je izključno predpisano za stvari te vrste, ali če temu nasprotujejo predpisi o stvarni pristojnosti sodišč.

Umeknitev tožbe.

§ 332.

Tožba se sme umekniti brez toženčevega pristanka do začetka prvega naroka; če pa toženec ne pride na ta narok, se sme umekniti tudi na prvem naroku.

Če se tožilec hkrati odreče tožbenemu zahtevku, sme tudi brez toženčevega pristanka umekniti tožbo do konca ustne sporne razprave.

Tožba se umakne s pravnim spisom, ki ga vroči sodišče tožencu, ali pa z izjavo, podano na ustni razpravi. Vročitev pravnega spisa odredi predsednik, ne da bi sklepal predhodno o tem senat.

Umeknitev tožbe ima to posledico, da se tožba niti ne smatra za vloženo in da mora povrniti tožilec tožencu vse pravdne stroške, ki niso tožencu že pravnomočno naloženi.

Če se tožba umakne, se odloči o predlogu za povračilo stroškov s sklepom. Če odloča o tem predlogu senat, se sme poveriti odmera zneska stroškov članu senata.

Umaknjena tožba se sme vložiti iznova, če se tožilec ob umeknitvi tožbe ni odrekel tožbenemu zahtevku.

§ 333.

Pravne posledice, označene v § 332., nastopijo tudi takrat, kadar je smatrati tožbo za umaknjeno po predpisih tega zakona.

Prvi narok.

§ 334.

Prvi narok se opravlja pred predsednikom senata ali pred članom senata, ki mu je predsednik to naložil.

Prvi narok je določen za to, da se poskusi poravnava, da se prijavijo ugovori nedopustnosti redne pravne poti ali nepristojnosti sodišča, prijavi ugovor, da pravda že teče ali da je stvar pravnomočno razsojena, in da se sprejme izjava imenovanega prednika (avktorja). Na prvem naroku se mora podati razen tega predlog, da naj se pravdni stroški zavarujejo. Nadalje se sme rešiti na prvem naroku sporna stvar s sodbo na podstavi pripoznave ali odpovedi ali zbog izostanka; naposled sme tožilec predlagati, naj se mu dovoli, izpremeniti tožbo.

O predlogu, da naj se pravdni stroški zavarujejo ali da se dopusti, izpremeniti tožbo, potem o predlogu, ki ga poda stranka na prvem naroku, da se zavrne tožba zato, ker kakšna stranka nima sposobnosti, biti stranka, ali ker ni pravdo sposobna ali ker oseba, ki nastopa kot zastopnik, ni za to pooblaščen, se mora razpravljati in odločiti takoj na prvem naroku. Ta poslednja tri vprašanja kakor tudi nepristojnost sodišča, ki se ne dá odstraniti z izrečnim sporazumom strank, se smejo pretresti po službeni dolžnosti na prvem naroku in na podstavi tega se sme skleniti, da je postopanje ustaviti.

Na prvem naroku se ne sme navajati nič drugega.

§ 335.

Ugovor nepristojnosti sodišča se mora prijaviti na prvem naroku.

Ko se opravi prvi narok, se sme vzeti v poštev nepristojnost sodišča samo toliko, kolikor gre za nepristojnost, ki se ne dá odstraniti z izrečnim sporazumom strank.

Da ni dopustna redna pravna pot, da pravda že teče in da je stvar pravnomočno razsojena, na to se mora ozirati sodišče vselej po službeni dolžnosti.

§ 336.

Če se zedinijo udeleženci (§ 124.) spričo izjave, ki jo je podal imenovani prednik na prvem naroku, da prevzemi pravdo prednik, mora sodnik toženca na njegov predlog takoj na prvem naroku s sklepom oprostiti tožbe.

§ 337.

Če se odgodi prvi narok zbog okolnosti, ki je preprečila tožencu, priti o pravem času, ali mu je preprečila, na prvem naroku prijaviti ugovore in podati predloge, ki jih je treba podati na prvem naroku, veljajo predpisi o prvem naroku tudi za odgodeni narok.

Odgodeni narok se opravlja prav tako pred predsednikom senata ali članom senata, ki mu je to naložil predsednik.

Odgovor na tožbo.

§ 338.

Če je treba določiti po izidu prvega naroka ustno sporno razpravo, naloži sodnik, ki mu je poverjeno, opraviti prvi narok, takoj na naroku tožencu s sklepom, naj odgovori na tožbo, ter mu določi za izročitev odgovora rok, ki ga odmeri po okolnostih, poedinega primera, toda ne daljšega od štirih tednov. Zoper ta sklep ni posebnega pravnega sredstva.

Na tožbo je treba odgovoriti s pripravljanim pravnim spisom. Ta pravdni spis mora obsežati določeni zahtevek in, če toženec izpodbija tožbeni zahtevek, mora obsežati ob kratkem in popolnoma činjenice, na katere se opirajo toženčevi ugovori, kakor tudi dokazila (§ 321., prvi odstavek), ki jih namerja uporabiti toženec na ustni sporni razpravi. Kolikor pa ni določena posebna pravna pot, da sodišče ni pristojno, da pravda že teče ali da je stvar pravnomočno razsojena, mora navesti toženec v svojem pravnem spisu tudi one okolnosti, ki podkrepjujejo te ugovore, ter označiti dokazila, da obrazloži opravičenost teh ugovorov.

V tem pravnem spisu sme podati toženec tudi enega ali več predlogov, navedenih v § 324., ali pa predlagati, da se uvede pripravljalo postopanje pred odrejenim sodnikom.

Določitev ustne sporne razprave.

§ 339.

Ko se je o pravem času izročil odgovor na tožbo, se obrne predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana, če se je predlagalo, da se uvede pripravljalo po-

stopanje, ali če smatra tako postopanje za potrebno ali primerno, na senat, da ta odloči o tem; sicer pa določi narok za ustno sporno razpravo. To poslednje se stori tudi, če spozna senat, da pripravljalno postopanje ni dopustno.

Prispravljalno postopanje.

§ 340.

Za pripravo ustne sporne razprave o pravni stvari, ki spada pred senat, se sme odrediti pred odrejenim sodnikom pripravljalno postopanje:

1. v pravnih, ki se nanašajo na pravilnost računa, na delitev imovine in na podobna razmerja, v katerih je treba razpravljati o znatnem številu spornih zahtevkov, nasprotnih zahtevkov in opazk (očitanj pogreškov);

2. če so dejanske navedbe, obsežene v pripravljalnih pravnih spisih, tako obširne ali take, da jih je treba predhodno pregledati in urediti zato, da se pospeši ali poenostavi ustna sporna razprava;

3. če se sklicujejo stranke, da dokažejo izpodbijane pomembne činjenice, v večjem obsegu na dokaze, ki jih ni moči izvesti na ustni sporni razpravi pred pravnim sodiščem, ali če bi se ta razprava z njih izvedbo po vsej priliki znatno otežkočila ali nerazumno zavlekla, zlasti če se sklicujejo stranke na priče, ki ne stanujejo ne v kraju, kjer je pravno sodišče, ne v njegovi bližini, ali če bi bilo, da se dozve resnica, koristno, zaslišati priče izven ustne razprave na licu mesta.

§ 341.

Sodišče sme odrediti na tožilčev predlog pripravljalno postopanje, dasi je že določen narok za ustno razpravo, če se poda tak predlog v osmih dneh od dne, ko je bil tožilcu vročen odgovor na tožbo.

Če se pokaže šele na ustni sporni razpravi potreba, izvesti dokaze, navedene v § 340., št. 3., sme napotiti senat ob vsakem času, ko je zaslišal stranke, pravni spor ali eno ali več samostalnih spornih točk v pripravljalno postopanje pred odrejenega sodnika, če se mu zdi ta odredba prikladna zato, da se laže ugotovi stanje stvari ali pospeši dovršitev pravde in da se s tem znatno ne pomnože stroški.

§ 342.

O tem, da se uvede pripravljalno postopanje, odloči senat brez predhodne ustne razprave, razen v primerih, navedenih v drugem odstavku § 341. Toda senat sme izvesti pred odločbo vse poizvedbe, ki mu jih je treba za pojasnilo. Sklepa, s katerim se odreja pripravljalno postopanje ali s katerim se zavrača predlog, da se uvede to postopanje, ni dopustno izpodbijati z rekurzom.

V sklepu, s katerim se odreja pripravljalno postopanje, se mora označiti član senata za odrejenega sodnika, pred katerim je izvesti to postopanje. Če je sodnik zadržan, izvršiti nalog, mora določiti predsednik senata drugega člana senata, da izvede pripravljalno postopanje.

§ 343.

Narok za pripravljalno postopanje in, če se ta odgodi, tudi vsak nadaljnji narok, določi odrejeni sodnik ter obvesti o njem stranke ali njih zastopnike.

Tudi v postopanju pred odrejenim sodnikom morajo biti stranke zastopane po advokatu.

§ 344.

Odrejeni sodnik ima v pripravljalnem postopanju vse pravice in dolžnosti predsednikove, navedene v §§ 244. do 249. Odrediti sme, da se izvedejo dokazi, dopustni v pripravljalnem postopanju, ter jih sme izvesti ali sam ali pa po zaprosenem sodniku. Ob izvajanju dokazov ima zlasti tudi one pravice, ki jih izvršuje v postopanju pred zbornimi sodišči predsednik, ko se izvajajo dokazi pred pravnim sodiščem.

Prav tako mora izpolnjevati odrejeni sodnik predsednikove dolžnosti glede spisov, ki mu jih pošlje zaproseni sodnik o izvedenih dokazih.

V pripravljalnem postopanju se stranke ne smejo zasliševati zaradi dokazovanja (§§ 467. in naslednji).

§ 345.

Če se napoti katera izmed pravnih, omenjenih v § 340., št. 1., v pripravljalno postopanje, je treba razpravljati v tem postopanju po redu, ki ga določi odrejeni sodnik, posebej ustno o pedinih zahtevkih, nasprotnih zahtevkih, napadnih in obrambnih sredstvih, opazkah in pojasnilih, ki jih podado stranke. Na podstavi take razprave se ugotovi z zapisnikom:

1. kateri zahtevki in nasprotni zahtevki so bili podani in katera napadna in obrambna sredstva so bila uporabljena;

2. kateri izmed teh zahtevkov, nasprotnih zahtevkov in katera teh napadnih in obrambnih sredstev so sporni in kateri so nesporni;

3. glede izpodbijanih je treba razložiti popolno stanje stvari, kakor izhaja iz navedb strank, z oznamenim dokazil, ki so jih navedle stranke, kakor tudi dokaznih ugovorov in izjav, podanih o dokazilih in dokaznih ugovorih.

Odrejeni sodnik mora skrbeti, da izroče stranke listine, na katere so se sklicevale glede izpodbijanih trditvev in ki utegnejo služiti po uspehu razprave za dokazovanje; kolikor to odreja ta zakon, mora dobaviti te listine. To velja tudi glede pojasnilnih stvari, ki služijo za dokazovanje, in glede oglednih stvari, če jih je moči prinesiti pred sodišče.

Dokazi se izvajajo v pripravljalnem postopanju samo, če se pojavi glede teh dokazov katera izmed okolnosti, označenih v § 340., št. 3., ali če je izvedba dokaza potrebna zato, da se dokaz zavaruje.

§ 346.

Če se napoti pravni spor zbog kakovosti dejanskih navedb v pripravljalno postopanje (§ 340., št. 2.), mora dozvedeti odrejeni sodnik z zaslišanjem strank ali z ustnim razpravljanjem popolno stanje stvari glede vseh zahtevkov, napadnih in obrambnih sredstev, ki se po vsebini pripravljalnih pravnih spisov izpodbijajo, ugotoviti to stanje stvari z zapisnikom in navesti dokazila, podane dokazne ugovore in izjave strank o dokazilih in dokaznih ugovorih. Razen tega mora pripraviti odrejeni sodnik po predpisu poslednjih odstavkov § 345. dokazno postopanje pred pravnim sodiščem.

§ 347.

V pripravljalnem postopanju ni dopustno sezati preko zahtevkov in nasprotnih zahtevkov, navedenih v

pripravljalnih pravnih spisih; vendar pa smejo navesti stranke pred odrejenim sodnikom zato, da podkrepe in izpodbijejo te zahtevke, tudi take dejanske trditve in ponuditi dokaze, ki v pripravljajalnih pravnih spisih še niso bili navedeni.

Dozvedbe, zapisniške ugotovitve in izvedba dokazov pripravljajalnega postopanja morajo obsezati tudi okolnosti, navedene zato, da se obrazlože ugovori nedopustnosti redne pravne poti, nepristojnosti sodišča, ugovori, da pravda že teče in da je stvar pravnomočno razsojena, če ni odredilo sodišče, da je razpravljati o teh ugovorih posebej.

Kolikor so trditve, izjave in ponujeni dokazi, ki bi jih bilo treba ugotoviti z zapisnikom, obseženi v pravnem spisu, ki je pri odrejenem sodniku, se je v zapisniku samo pozvati na ta pravdni spis ter jih ni treba sprejemati v zapisnik.

Če na naroku pripravljajalnega postopanja nasprotnik pripozna zahtevek, ni treba z zapisnikom ugotavljati vsebine razprave o tem pripoznanem zahtevku.

§ 348.

Če se odredi pripravljajalno postopanje zaradi izvedbe dokazov (§ 340., št. 3.), mora odrejeni sodnik najprej z zaslišanjem strank dozvedeti stanje stvari, kolikor mu je potrebno, da more voditi njemu poverjeno izvajanje dokazov, dokaze pa izvesti toliko, kolikor je treba, da se na ustni razpravi olajša in pospeši ugotovitev resničnega stanja stvari. Izid tega zaslišanja se ugotovi z zapisnikom (§ 347., tretji odstavek).

Izvajanje dokazov pred odrejenim sodnikom je treba omejiti na one dokaze, zbog katerih se je pravna stvar napotila v pripravljajalno postopanje.

§ 349.

Če ena stranka ne pride pred odrejenega sodnika na narok, ki ni določen samo za izvajanje dokazov, je treba ugotoviti navedbe stranke, ki je prišla, z zapisnikom po predpisih, ki veljajo v poedinem primeru za pripravljajalno postopanje, in določiti nov narok. Na ta narok je treba povabiti stranko, ki ni prišla na prejšnji narok, ji na nasprotnikov predlog vročiti prepis zapisnika ter jo opomniti na posledice, ki so združene z njenim ponovnim izostankom.

Če ne pride stranka niti na ponovni narok, se smatrajo dejanske navedbe došle stranke tako kakor so obse eno v vročenem prepisu zapisnika, za resnične. Izostala stranka ne sme več podajati izjav, ki bi jih bila morala podajati o ponujenih ali predloženih dokazilih na teh narokih.

§ 350.

Od predsednika senata, ki mu je pravna stvar odkazana, se sme zahtevati, naj izpremeni naredbe in sklepe, ki jih izda odrejeni sodnik med pripravljajalnim postopanjem, kolikor jih je dopustno po tem zakonu izpodbijati s posebnim pravnim sredstvom. Tak predlog se sme podati tudi ustno. Preden predsednik odloči o tem zahtevanju, je treba dati odrejenemu sodniku priliko, da se izjavi; tudi se smejo uvesti prej druge potrebne poizvedbe.

Prav tako mora odrediti predsednik na naznanilo kakšne stranke ali po službeni dolžnosti, česar je treba, da se pripravljajalno postopanje ne zavleče.

Zoper predsednikovo odločbo ni pravnega sredstva. Predlogi, da bi se izvedli dokazi ali dobavile listine, pojasnilne stvari in ogledne stvari, se smejo ponoviti na ustni razpravi, če jih je odrejeni sodnik zavrnil.

§ 351.

Pripravljajalno postopanje se mora po možnosti pospešiti; ko se konča, je treba oddati predsedniku senata, pred katerim se bo vršila sporna razprava, vse spise, zlasti tudi vse zapisnike, sestavljene med pripravljajalnim postopanjem, dokazne listine, pojasnilne stvari in ogledne stvari, ki jih je prejel odrejeni sodnik. Če ne odredi predsednik ali na njegov predlog senat v nejavni seji dopolnitve pripravljajalnega postopanja, določi predsednik po službeni dolžnosti narok za ustno sporno razpravo.

Zoper sklep, da je dopolniti pripravljajalno postopanje, ni pravnega sredstva.

Ustna sporna razprava.

§ 352.

Narok za ustno sporno razpravo je treba določiti tako, da ostane strankam, odkar se jim vroči vabilo na narok, rok najmanj osmih dni, da se morejo pripraviti za ustno sporno razpravo.

Ko se določa narok, odredi predsednik, česar je treba glede predlogov, podanih po § 324. v pripravljajalnem pravnem spisu, če niso bili že rešeni ob določanju prvega naroka ali v pripravljajalnem postopanju. Zoper te naredbe ni pravnega sredstva; vendar pa sme ponoviti stranka na ustni sporni razpravi predloge, ki jih predsednik ni usvojil. Prav tako smejo podati stranke na ustni razpravi ugovore zoper naredbe, ki jih je izdal predsednik o takih predlogih.

O naredbah in sklepih, ki se izflado o predlogih, označenih v prednjem odstavku, je treba obvestiti vselej nemudoma tudi nasprotnika one stranke, ki je podala predlog.

§ 353.

Če se določi razprava brez predhodnega pripravljajalnega postopanja, smejo priobčiti stranke v času med določitvijo in začetkom razprave druga drugi s posebnim pripravljajalnim pravnim spisom predloge, napadna in obrambna sredstva, trditve in dokaze, ki jih še ni vložbi ali v odgovoru na tožbo in ki jih namerjajo navajati na sporni razpravi.

Ob istem pogoju smejo podajati stranke v tem času sodišču predloge po § 324. s pravnimi spisi ali z izjavo na sodni zapisnik. Predsednik izda o tem nemudoma potrebne naredbe (§ 352.).

Če se prijavijo na ta način za sporno razpravo taki dokazi, da je podan za njih izvedbo kateri izmed pogojev § 340., št. 3., sme napotiti sodišče nemudoma stvar v pripravljajalno postopanje pred odrejenega sodnika (§ 342.) in preklicati določeni narok.

§ 354.

Sporna razprava se vrši po občih predpisih o ustni razpravi; obseza tudi izvajanje dokazov in pretresanje njih izida.

Med ustno razpravo sme podati toženec predlog za ugotovitev po § 331. (vmesni predlog za ugotovitev), ne da bi bilo treba za to tožilčevega pristanka.

§ 355.

Stranka, ki poda katerega izmed ugovorov, označenih v § 334., drugem odstavku, se zbog tega ne sme braniti, da bi se spustila v razpravljanje o glavni stvari.

Senat sme odrediti še pred začetkom ustne sporne razprave, da se razpravljaj o takih ugovorih ločeno; v tem primeru je določiti obenem po službeni dolžnosti narok za razpravo o ugovorih.

Glede teh naredb veljajo predpisi § 256.

Prednji predpisi se uporabljajo tudi, če poda stranka šele na ustni sporni razpravi ugovor, da ni dopustna redna pravna pot, da sodišče ni pristojno, da pravda že teče ali da je stvar pravnomočno razsojena (§ 335.). Stranka, ki je podala katerega izmed gorenjih ugovorov, ne sme odklanjati zaradi tega nadaljnje udeležbe pri razpravi o glavni stvari.

§ 356.

O ugovorih in o predlogih, podanih zbog nedopustnosti redne pravne poti, zbog nepristojnosti sodišča, zbog tega, ker pravda že teče ali ker je pravna stvar pravnomočno razsojena, se odloči s sklepom po predhodnem ustnem razpravljanju o tem; toda če se je razpravljalo o teh ugovorih in predlogih v zvezi z glavno stvarjo, ni odpraviti odločbe, s katero se zavračajo, strankam posebej, ampak jo je sprejeti v odločbo o glavni stvari.

Če pa se ugovor ali predlog zavrne na ustni sporni razpravi, toda na podstavi ločenega razpravljanja, sme odrediti senat na predlog ali po službeni dolžnosti, da se takoj začne razpravljanje o glavni stvari. V tem primeru ni strankam posebej odpravljati razglašene odločbe: da je sodišče pristojno, da pravda ne teče, da je redna pravna pot dopustna ali da stvar še ni pravnomočno razsojena, ampak jo je tudi sprejeti v odločbo o glavni stvari.

Zoper naredbo, da se začne razpravljanje o glavni stvari, ni pravnega sredstva.

Če se sprejme odločba o zgoraj omenjenih ugovorih v odločbo o glavni stvari, se sme izpodbijati samo s pravnim sredstvom zoper odločbo o glavni stvari.

Če se kateri izmed zgoraj omenjenih ugovorov ali predlogov zavrne s posebno odločbo in se ne odredi takoj razpravljanje o glavni stvari, sme predlagati vsaka stranka, ko postane sklep pravnomočen, da se določi narok za ustno razpravo o glavni stvari.

Prednje odredbe se uporabljajo tudi takrat, kadar sproži senat po službeni dolžnosti vprašanje, ali je redna pravna pot dopustna, ali je sodišče pristojno, ali pravda že teče, ali je pravna stvar pravnomočno razsojena, ter določi to vprašanje za predmet ustne razprave.

§ 357.

Če poda toženec ugovor nepristojnosti, sme tožilec predlagati, da odkazi sodišče, če ugodí temu ugovoru, tožbo onemu sodišču, ki ga označi tožilec.

Ta predlog mora sodišče usvojiti, razen če smatra tudi to drugo sodišče za očitvidno nepristojno.

Odločba, da se odkazi tožba drugemu sodišču, se sprejme v sklep, s katerim se izreka sodišče za nepristojno. Zoper ta sklep je dopustno pravno sredstvo edino glede stroškov, nastalih v sporu o pristojnosti. S tem odkazom tožbe se ne prekine tek pravde, ampak na novi razpravi je uporabiti razpravni zapisnik, sestavljen na razpravi pri sodišču, ki se je izreklo za nepristojno, kakor tudi vse pravdne spise, in razprava se nadaljuje po § 508.

Toženec sme podati na tej razpravi ugovor nepristojnosti sodišča, preden se spusti v razpravljanje o glavni stvari; toda tega ugovora ne sme opirati na razloge, ki nasprotujejo njegovim prejšnjim trditvam.

§ 358.

Če se je vršilo pred razpravo pravde pripravljajno postopanje po §§ 345. ali 346., razloži član senata na razpravi po sodnih zapisnikih izid pripravljajnega postopanja.

Na razpravi se smejo prečitati na predlog ali po službeni dolžnosti celoma ali deloma zapisniki o razpravah, zaslišanjih in dokazovanjih, izvršenih v pripravljajnem postopanju.

§ 359.

Stranka, ki pride v pripravljajnem postopanju pred odrejenega sodnika, pa opusti ali se brani podati izjavo o činjenicah, o ponujenih ali predloženih dokazih, dasi jo je sodnik pozval, naj to stori, ne sme več podajati na ustni sporni razpravi naknadno o tem nobene izjave.

Če se je izvršilo pred sporno razpravo pripravljajno postopanje po §§ 345. in 346., se smejo navajati, ako nasprotna stranka temu ugovarjala, novi zahtevki, nove trditve, nova dokazila in novi dokazni ugovori, ki se nanašajo na dele pravde, pretresene v pripravljajnem postopanju, samo, če izkaže stranka verjetno, da med pripravljajnim postopanjem ni vedela zanje.

§ 360.

Priče ali izvedenci, že zaslišani v pripravljajnem postopanju, se zaslišijo na ustni sporni razpravi iznova, če se zdi senatu taka ponovitev potrebna zaradi popolnosti in pravilnosti dokazovanja, izvršenega v pripravljajnem postopanju, ali zato, da se ugotovi resnično stanje stvari, ki je važno za odločbo o sporu.

Ugotovitve z zapisnikom.

§ 361.

Predsednik sme odrediti, da zapiše in izroči stranka na razpravi sami svoje predloge in izjave, ki se morajo po §§ 271. in 272. sprejeti v razpravni zapisnik. Tudi če predsednik tega ni odredil, se sme na predlog dopustiti strankam, da podado spredaj omenjene predloge in izjave v kratkem pismenem sestavku. Ti sestavki (§ 271., drugi odstavek, tretji stavek) se izročé na razpravi takoj predsedniku senata, ki jih priloži razpravnemu zapisniku.

Take pismene ugotovitve se prečitajo, o njih pravilnosti pa odloči senat.

Sklepa, s katerim se odreja ali dopušča taka pismena ugotovitev, kakor tudi odločbe o pravilnosti pismene ugotovitve ni dopustno izpodbijati s pravnim sredstvom.

Drugo poglavje.

Obči predpisi o dokazu in o izvajanju dokazov.

Dokaz.

§ 362.

Činjenic, ki jih trdi ena stranka, ni treba dokazovati, kolikor jih je nasprotna stranka izrečno priznala v

pravdnem spisu, med pravdo na ustni razpravi ali pa v zapisniku odrejenega ali zaprosenega sodnika. Za pravno veljavnost take sodne pripoznave činjenic ni treba, da bi jo nasprotnik sprejel.

Koliko se take pripoznave s strankinimi dostavki in omejitvami uničujejo ali zmanjšujejo v učinku kakor tudi koliko vpliva njih preklic na veljavnost pripoznave, oceni sodišče po svobodnem prepričanju, skrbno vpoštevaje vse okolnosti.

Prav tako oceni sodišče, koliko prestane zbog izvensodne pripoznave kakšne činjenice potreba dokazovanja.

§ 363.

Kjer ni nasprotnikove izrečne pripoznave, oceni sodišče, skrbno vpoštevaje celokupno vsebino onega, kar je navedla nasprotna stranka, ali je smatrati za molče pripoznane one činjenice, ki jih je stranka navedla.

§ 364.

Če je odločba o sporni stvari zavisna od dokaza in prištevnosti izvestnega kaznivega dejanja, je sodišče vezano na vsebino pravnomočne obsojajoče sodbe kazenskega sodišča, kolikor se nanaša ta sodba na dokaz in prištevnost dotičnega kaznivega dejanja

§ 365.

Navedenih činjenic, ki so pri sodišču vobče znane, ni treba dokazovati.

§ 366.

Činjenic, o katerih zakon domneva, da obstoje, ni treba dokazovati. Dokaz, da jih ni, je dopusten, kolikor ga zakon ne izključuje. Ta dokaz se sme izvesti tudi z zaslišanjem strank po §§ 467. in naslednjih.

§ 367.

Pravo, ki velja v tuji državi, običajno pravo, privilegije in štatute je treba dokazati samo toliko, kolikor jih sodišče ne pozna.

Ob dokazovanju teh pravnih odredb ni vezano sodišče na dokaze, ki so jih ponudile stranke; v ta namen sme odrediti po službeni dolžnosti potrebne poizvedbe in sme po potrebi zaprositi tudi za posredovanje ministra pravde.

§ 368.

Kolikor ni odrejeno s tem zakonom kaj drugega, mora oceniti sodišče, skrbno vpoštevaje uspeh celokupne razprave in izvedenih dokazov, po svobodnem prepričanju, ali je smatrati kakšno dejansko navedbo za resnično ali ne.

Prav tako mora sodišče odločiti, kako vpliva na presojo stvari to, če stranka neče odgovarjati na vprašanja, ki ji jih je zastavil predsednik ali z njegovo dopustitvijo ali z dopustitvijo senata kdo drugi, ali če se omeji na izjavo, da ne ve ali da se ne spominja.

Pobude, spričo katerih je pridobilo sodišče svoje prepričanje, se morajo navesti v razlogih odločbe.

§ 369.

Če je ugotovljeno, da gre stranki povračilo škode ali koristi ali da ima sicer kaj terjati, da pa se sporni zne-

sek, ki gre stranki za to, ne more dokazati nikakor ali samo z nerazmernimi težkočami, sme odmeriti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti ta znesek po svobodnem prepričanju tudi ne glede na dokaz, ki ga je stranka ponudila. Preden se odmeri ta znesek, sme zaslišati sodišče stranke (§§ 467. in naslednji) o okolnostih, ki so odločilne za odmero zneska.

Verjetnost.

§ 370.

Kdor mora verjetno izkazati dejansko trditev, sme uporabiti za to vsa dokazila, dopustna po tem zakonu, izvzemši dokaz, ki se izvede z zaslišanjem strank. Dokazovanje, ki se ne da takoj izvesti, ni primerno za to, da se kaj verjetno izkaže.

Izvajanje dokazov, ki se vrši zato, da se izkaže verjetnost kakšne okolnosti, ni vezano na posebne predpise o dokaznem postopanju

Izvajanje dokazov.

§ 371.

Dokazi, ki so jih ponudile stranke, ki pa se sodišču ne zde važni za odločbo, se izrečno zavrnejo.

Sodišče sme izreči na predlog ali po službeni dolžnosti, da ne dopušča izvajanja ponujenih dokazov, če se uveri, da se ponujajo ti dokazi samo zato, da bi se pravda zavlekla.

§ 372.

Dokazi, ki jih smatra sodišče za važne, se izvajajo med razpravo pred pravdnim sodiščem, razen:

1. če odredi sodišče po predpisih tega zakona izvajanje dokazov izven razpravnega naroka in
2. če so bili dokazi že v pripravljalnem postopanju izvedeni in ni njih ponovno izvajanje dopustno po predpisih tega zakona ali če se to sodišču ne zdi potrebno.

Če je treba, da izvede odrejeni ali naprošeni sodnik dokaze izven razpravnega naroka, odredi pravdno sodišče, česar je treba.

§ 373.

Izvedba dokaza se odredi s sklepom (dokazni sklep). V teh sklepih je treba točno označiti sporne činjenice, o katerih naj se izvede dokaz, in dokazila.

Sodišče ni vezano med nadaljnjo pravdo na naziranje, na katero se opira dokazni sklep.

Če je izvesti dokaze pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom, se morajo sestaviti dokazni sklepi tudi posebej pismeno in vanje je treba sprejeti stanje stvari, kakor izhaja iz razprave, toliko, kolikor je to sodniku potrebno, da vodi in popolnoma izvede dokazovanje.

Zoper dokazne sklepe ni posebnega pravnega sredstva.

§ 374.

Vsa dokazovanja, ki se ne morejo izvesti takoj na razpravi sami, in zlasti ona, ki jih mora izvesti odrejeni ali zaprošeni sodnik, je treba odrediti z istim dokaznim sklepom šele, ko je stanje stvari povsem pretreseno, razen če zahtevajo razmere ali smatra sodišče za primerno, postopati drugače.

Če ni pogojev § 257., tretjega odstavka, se mora določiti za pretres uspeha tako izvršenega dokazovanja iz-

nova po službeni dolžnosti razprava pred pravnim sodiščem. Na predlog ali po službeni dolžnosti se sme izreči s sklepom, da so nove dejanske navedbe in nove ponudbe dokazov, ki se navedejo na tej razpravi, nedopustne, če niso provzročene te nove navedbe in ponudbe dokazov z uspehom dokazovanja, ki se je med tem izvršilo, in se niso podale te navedbe in ponudbe dokazov prej z očitvno namero, da bi se pravda zavlekla.

§ 375.

Če preprečuje dokazovanje kakšna okolnost, o kateri se ne ve, koliko časa bo trajala, ali če je dvomno, bo li mogoče izvesti dokaz, ali če je izvesti dokaz zunaj države, mora določiti sodišče v dokaznem sklepu na predlog rok za izvedbo dokaza. Če izteče ta rok brezuspešno, se nadaljuje razprava na predlog ene izmed strank ne glede na to, da je dokaz izostal.

Na nadaljevanju ustni razpravi se sme uporabiti ta dokaz samo takrat, kadar se s tem ne zadrži postopanje.

§ 376.

Pravno sodišče sme dovoliti na predlog ene izmed strank, da beleži izvajanje dokazov eden ali več stenografov. Stenograf, ki ni za to službo stalno zaprisežen, se zapriseže, da bo ono, kar se bo navedlo ustno, zvesto zabeležil in zabeležke zvesto prenesel v navadno pisavo. Če je določen za stenografa sodni uradnik, ga ni treba zapriseči.

Stenografa določi predsednik senata na strankin predlog.

Stenografske beležke se morajo prenesti v navadno pisavo v 48 urah ter izročiti predsedniku ali sodniku.

Pred katerim se izvajajo dokazi, in ta jih priloži spisom. Če nista predlagala stenografiranja obe stranki, trpi stroške za to stranka, ki je to predlagala, ne da bi imela pravico do povračila teh stroškov, celo tudi, če zmaga v pravdi.

§ 377.

Če se mora zato, da se izvede dokaz pred pravnim sodiščem, narok odgoditi, se določi narok, na katerem naj se izvede dokaz, obenem tudi za nadaljevanje ustne razprave.

Če pa se mora izvršiti dokazovanje pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom in se ne da za gotovo določiti čas, kdaj se dovrši izvedba tega dokaza, določi predsednik po službeni dolžnosti narok za nadaljevanje ustne razprave, čim prispejo spisi in zapisniki o izvedbi dokaza, ter ga naznani strankam.

Izvajanje dokazov pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom.

§ 378.

Za izvajanje dokazov izven razpravnega naroka v kraju pravnega sodišča ali v njegovi bližini se odredi član onega senata, ki je poklican, odločiti o tej pravni stvari.

§ 379.

Zaprosila, ki jih izda sodišče za izvedbo dokaza zunaj države, se smejo izročiti dokazovalcu na njegov predlog, da jih vroči zaprošenemu oblastvu.

Na dokazovalčev predlog sme sodišče nadalje dopustiti, da se ne izda zaprosilo in da se dokazovalec pooblasti, donesti o izvršenem dokazovanju javno listino, ki ustreza zakonom one države, v kateri bi se bil moral dokaz izvesti. Dokazovalec mora obvestiti nasprotno stranko, če je mogoče, o pravem času o kraju in času dokazovanja tako, da more ta stranka braniti svoje pravice ob izvajanju dokaza. Če nasprotnik ni bil obveščen, mora odločiti pravno sodišče po skrbni oceni vseh okolnosti, ali in koliko je dokazovalec upravičen, tako izvedene dokaze uporabiti na ustni razpravi.

V obeh primerih se določi v dokaznem sklepu rok, v katerem je treba predložiti spise o izvršenem dokazovanju; če izteče ta rok brezuspešno, nastopijo pravne posledice, navedene v § 375.

§ 380.

Sodnik, ki je odrejen ali zaprošen, voditi izvedbo dokaza, ima iste pravice, ki jih ima predsednik, kadar se izvajajo dokazi pred pravnim sodiščem.

Tak sodnik sme izdajati tudi druge naredbe, ki se tičejo izvedbe dokaza, kolikor niso pridržane po zakonu pravnemu sodišču.

§ 381.

Če nastane ob izvajanju dokaza pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom sporno vprašanje, od čigar rešitve je zavisno nadaljnje dokazovanje, a sodnik, ki mu je poverjena izvedba dokazovanja, ni upravičen, odločiti o njem, odloči pravno sodišče po poročilu tega sodnika. Pravno sodišče določi, ako je treba, po službeni dolžnosti narok za razpravljanje o tem spornem vprašanju.

Če se pojavi med dokazovanjem pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom potreba, zaprositi za izvedbo ali dovršitev dokazovanja drugo sodišče, izda tako zaprosilo neposredno oni sodnik, ki mu je bila poverjena izvedba dokaza. Ta sodnik ima tudi pravico, zaprositi drugo sodišče za izvedbo dokaza, če zahtevajo razlogi primernosti, da se izvede dokazovanje tamkaj.

§ 382.

Predsednik preskusi zapisnike in ostale spise o izvedbi dokaza, ki jih je predložil odrejeni ali zaprošeni sodnik; če opazi nedostatke, odredi potrebne poprave ali dopolnitve. Stranke se potem obvestijo, da jim je na izvolji, vpogledati spise o izvedenih dokazih do prvega naroka, določenega za ustno razpravo.

O predlogu, ki ga poda v tem medčasu stranka za odstranitev nedostatkov ali za dopolnitev, odloči predsednik, ki izda tudi nemudoma potrebne naredbe. Tak predlog se sme podati tudi ustno.

Če se pojavi šele na ustni razpravi potreba, dopolniti ali ponoviti dokazovanje, izda sodišče naredbe, ki se ujemajo s stanjem stvari. Vendar pa sme sodišče tudi odrediti, da se dopolni ali ponovi dokazovanje na sami ustni razpravi.

§ 383.

Predsednik razloži na ustni razpravi ob primernem času po zapisnikih in ostalih spisih izid dokazovanja, ki ni bilo izvršeno pred pravnim sodiščem.

Če se ta razložitev po mnenju kakšne stranke v znatnih točkah razlikuje od vsebine spisov, se prečita na njen predlog vsa vsebina zapisnika o dokazovanju pa tudi drugih spisov, ki se tičejo dokazovanja.

Strankam je na izvolji, se sklicevati v svojih govorih na vsebino spisov o dokazovanju, tudi še preden je predsednik razložil izid dokazovanja.

Postopanje ob izvajanju dokaza.

§ 384.

Za vabila kakor tudi za vse drugo, česar je treba, da se izvede dokaz, skrbi predsednik senata po službeni dolžnosti, če se izvaja dokaz pred pravnim sodiščem, sicer pa sodnik, ki mu je poverjena izvedba dokaza. Ta sodnik določi po službeni dolžnosti tudi narok za izvedbo dokaza.

Stranke smejo privedi na razpravo pred pravno sodišče tudi brez sodnega vabila priče in izvedence, ki so jih že predlagale ali ki jih namerjajo predlagati na ustni sporni razpravi.

§ 385.

Stranke smejo prisostvovati izvajanju dokaza; po predsedniku ali po sodniku, ki vodi dokazovanje, ali z njega dovolitvijo smejo zastavljati pričam in izvedencem ona vprašanja, o katerih mislijo, da so potrebna za pojasnitev ali dopolnitev izpovedb kakor tudi za pojasnitev spornega razmerja ali onih razmerij, ki so bistvena za oceno dokazne moči kakšne izpovedbe. Sodnik ne sme dopustiti vprašanja, ki se mu zdi neprimerno.

Dokazovanje se izvaja, kolikor je po stanju stvari možno, najsi ne pride nobena povabljenih strank. Vendar pa sme dopustiti pravno sodišče ali, če izvajanje dokaza še ni dovršeno, tudi odrejeni ali zaproseni sodnik, da se izvedba dokaza dopolni, če izkaže stranka verjetnost, da je ostala izvedba dokaza v bistvu nepopolna zato, ker stranka spričo nepričakovane zapreke ni mogla priti, in če je moči dokazovanje dopolniti, ne da bi se spor znatno zavlekel.

§ 386.

Izvedenemu dokazu, ki ga je izvršilo inozemsko oblastvo, najsi ima izvedba nedostatke po inozemskih zakonih, stranka ne sme ugovarjati, če ustreza ta izvedba zakonom, ki veljajo za pravno sodišče.

§ 387.

Posebno pravno sredstvo ni dopustno: zoper sklepe, s katerimi so bili zavrjeni ponujeni dokazi ali po drugem odstavku § 374. nove dejanske navedbe in ponudbe novih dokazov; zoper sklepe, s katerimi se odreja izvajanje dokazov ali se poverja to odrejenemu sodniku; zoper sklepe, s katerimi se izdajajo zaprosila za izvedbo dokaza; nadalje zoper sklepe, s katerimi se ne dopuščajo vprašanja strank ob dokazovanju, ali zoper sklepe, s katerimi se določa rok za izvedbo dokaza ali za dobavo spisov, ki se nanašajo na dokazovanje, izvršeno zunaj naše države; naposled zoper sklepe, s katerimi se dovoljuje ali odreka uporaba dokaza po drugem odstavku § 375. ali s katerimi se odreka dopolnitev dokazovanja, predlagana po drugem odstavku § 382.

Vobče ni dopustno pravno sredstvo: zoper sklepe, s katerimi se dopušča stenografsko beleženje dokazovanja; s katerimi se dopušča dokazovalcu po prvem odstavku § 379., vročiti zaprosilo, naposled s katerimi se določa dopolnitev ali ponovitev dokazovanja,

Tretje poglavje.

Dokaz z listinami.

Dokazna moč listin.

§ 388.

Listine, ki jih izda v državi v predpisani obliki in v mejah svojega službenega področja javno oblastvo ali ki jih izda v svojem poslovnem področju oseba, uživajoča po zakonu samem javno zaupanje (javne listine), dokazujejo ono, kar v njih službeno odreja ali posvedočuje oblastvo ali oseba javnega zaupanja. Prav to velja tudi za listine, ki so izdane zunaj naše države, toda jih izdado v mejah svojega področja javni organi, podrejeni oblastvu s sedežem v naši državi.

Dopustno je dokazati, da je v listini neresnično posvedočen dogodek ali da je v njej neresnično posvedočena činjenica ali da je listina sama nepravilno sestavljena.

§ 389.

Enako dokazno moč imajo tudi druge listine, ki so pripoznane s posebnimi zakonitimi predpisi za javne listine.

Listine, izdane zunaj naše države, ki veljajo v kraju izdaje za javne listine, imajo ob pogoju vzajemnosti tudi v naši državi dokazno moč javnih listin, če so predpisno overovljene.

§ 390.

Zasebne listine, ki jih je izdatelj podpisal ali na katerih je njegov ročni znak, overovljen od sodišča ali od javnega notarja, dokazujejo, da je podal izdatelj listine izjave, obsežene v njih.

§ 391.

Obči pogoji za dokazno moč trgovinskih knjig kakor tudi dnevnikov in sklepnih listov trgovinskih posrednikov (mešetarjev) se ocenjajo po veljavnih zakonih; koliko dokazno moč pa imajo te listine, se ocenja po § 368.

Enako se ocenja tudi dokazna moč trgovinskih knjig, ki se vodijo v drugi državi po tam veljavnih predpisih.

Sodišče mora oceniti po § 368., koliko daje knjiga, ki se vodi o poslih gospodarstva, obrta ali drugega poslovnega podjetja, dokaz glede svoje vsebine in glede poslov in dejanj, ki se nanje opirajo vpisi.

§ 392.

Če je na listini kaj prečrtanega, izstruganega ali drugače izbrisanega, pripisanega, ali če so na listini drugi zunanji nedostatki, mora oceniti sodišče po § 368., ali in v koliki meri je dokazna moč listine zmanjšana ali ukinjena.

Dokazovanje z listinami.

§ 393.

Listine, na katere se sklicuje stranka v dokaz svojih navedb, mora predložiti sama sodišču, razen če je po odredbah tega zakona sodišče poklicano odrediti, da se listine dobavijo,

§ 394.

Listine je treba predložiti tako, da moreta sodišče in nasprotna stranka pregledati vso njih vsebino.

Ce so važni samo poedini deli listine, ki se tiče raznih pravnih razmerij, sme odrediti sodišče na predlog, ko je pregledalo vso vsebino listine, da je pokazati razen uvoda, konca, datuma in podpisa nasprotni stranki samo ona mesta, ki so važna za sporno pravno razmerje.

Dokazovalčevega nasprotnika je treba pozvati, naj se izjavi o predloženi listini.

§ 395.

Ce je predložila stranka samo prepis listine, ji sme naložiti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti, naj predloži izvornik. Ce stranka tega ne stori, oceni sodišče po svobodnem prepričanju, ali in koliko je verjeti predloženemu prepisu glede na to, da je overovljen, glede na čas njegovega nastanka, na njegov izvir in na druge okolnosti. Pri tem mora skrbno oceniti tudi ono, kar je navedla stranka kot razlog, da ni predložila izvornika, nadalje vse ostale okolnosti poedinega primera.

§ 396.

Ce se izvornik listine ne more predložiti na ustni razpravi z bog znatnih zaprek ali če smatra sodišče predložitev izvornika važne listine za nevarno, češ, da se utegne izgubiti ali poškodovati, sme odrediti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti, da se predloži listina odrejenemu ali zaprosenemu sodniku.

V takem primeru odredi sodišče, katere okolnosti naj se ugotovijo v zapisniku o tem sodnikovem službenem dejanju; sme pa odrediti tudi to, da se dodaj zapisniku prepis listine ali izpisek iz nje.

Dokazovalčevemu nasprotniku je treba naznaniti o pravem času narok, ki ga je določil odrejeni ali zaproseni sodnik za predložitev listine. Ce se listina na tem naroku ne predloži, se zbog tega dokazila ne zadrži nadaljevanje pravde.

§ 397.

Tudi med ustno razpravo je dopustno predlagati, da se odrēdi predložitev listine, uporabne za dokazilo, ki je pri javnem oblastvu ali se čuva pri javnem notarju in glede katere ne more stranka neposredno izposlovati, da bi se izročila ali pokazala.

Ce sodišče usvoji ta predlog, odredi predsednik senata, česar je treba, da se listina dobavi.

§ 398.

Ko je listina predložena, se sme dokazovalec odpo-vedati temu dokazilu samo, če pristane na to nasprotna stranka.

Predlaganje listin po nasprotniku.

§ 399.

Ce stranka trdi, da je listina važna za njeno dokazovanje, pri nasprotni stranki, sme naložiti sodišču tej stranki na predlog prve stranke s sklepom, naj predloži to listino.

Stranka, ki to predlaga, mora predložiti prepis listine, ki bi jo morala predložiti nasprotna stranka; če

pa tega ne more storiti, mora navesti kar najtočneje in najpopolneje vsebino listine in označiti činjenice, ki naj se dokažejo z listino. Razen tega je treba obrazložiti okolnosti, ki izkazujejo verjetnost, da je listina pri nasprotni stranki.

Ce se poda tak predlog izven ustne razprave, je zaslišati o njem ustno ali pismeno nasprotnika, preden se odloči o njem.

§ 400.

Predložitve listine ne sme stranka odreči:

1. če se je sama sklicevala na to listino zaradi dokazovanja v pravdi;

2. če mora po državljskem pravu izročiti ali pokazati listino;

3. če se smatra listina po svoji vsebini za skupno obema strankama.

Za skupno se smatra listina zlasti glede onih oseb, v katerih korist je sestavljena ali katerih vzajemna pravna razmerja se z njo izkazujejo. Za skupna se smatrajo tudi pismena pogajanja o pravnem poslu med udeleženci ali med enim izmed njih in skupnim posrednikom posla.

§ 401.

Predložitev drugih listin se sme odreči:

1. če se tiče njih vsebina rodbinskega življenja;

2. če bi nasprotna stranka s predložitvijo listine prelomila dolžnost, katero ji nalaga čast in poštenje;

3. če bi se prizadela stranki ali drugim osebam sramota ali bi jim pretila nevarnost kazenskega pregona, ako bi se spravila vsebina listine v javnost;

4. če bi stranka s predložitvijo listine prelomila dolžnost molčečnosti, katero ji nalaga država in katere ni veljavno razrešena, ali če bi prekršila umetniško ali poslovno tajnost;

5. če je kaj drugih enako važnih razlogov, ki opravičujejo odreči predložitev listine.

§ 402.

Ce se tiče kateri izmed razlogov, navedenih v § 401., samo poedinih delov listine, se mora predložiti overovljen izpisek iz listine.

§ 403.

Ce nasprotna stranka taji, da ima listino, in sodišče smatra, da so činjenice, ki naj se dokažejo z listino, važne in da obstoji dolžnost, predložiti listino, sme odrediti sodišče s sklepom zaslišanja nasprotne stranke pod prisego, da se dozve, ali ima listino, ali vsaj, ali ve, kje je listina, ali da je ni ona ali na njeno pobudo kdo drugi odstranil zato, da dokazovalec ne bi mogel priti do nje, ali da jo je naredil neporabno.

Sodnikovi izprevidnosti se prepušča, odločiti po skrbni ceni vseh okolnosti, kako vpliva na presojo primera to, da nasprotna stranka ne postopa po nalogu, po katerem bi morala predložiti listino, o kateri je priznala, da jo ima, ali če taji, da jo ima, pa se sploh ne dá zaslišati o tem ali se ne dá zaslišati pod prisego, ali če izhaja iz njenih izpovedb, da je listina namerno odstranjena ali narejena neporabno. Zlasti pa je sodniku presoditi, ali naj se smatrajo dokazovalčeve navedbe o vsebini listine v teh primerih za dokazane.

Predlaganje listin po drugih osebah.

§ 404.

Ce je listina, potrebna za dokazovanje, v rokah druge osebe, ki je dolžna, izročiti ali pokazati listino, bodisi po predpisih državlanskega prava, bodisi zato, ker je listina po vsebini skupna za dokazovalca in to drugo osebo (§ 400., št. 3.), sme naložiti sodišče tej drugi osebi na dokazovalčev predlog s sklepom, naj položi v določenem roku to listino ob dokazovalčevih stroških pri pravdnem sodišču, da se uporabi na ustni razpravi.

O takem predlogu odloči pravno sodišče, ko je zaslišalo nasprotno stranko in drugo osebo, o kateri se trdi, da je imetnica listine; če ta taji, da ima listino, je ugoditi predlogu samo takrat, kadar predlagajoča stranka verjetno izkaže, da je listina v rokah te druge osebe. Da se zaslišijo udeleženci, za to sme določiti sodišče poseben narok. Sklep se sme izvršiti, ko postane pravnomočen in ko izteče rok za predložitev listine.

Ce se predlog zavrne, se povrnejo dozdevnemu imetniku listine potrebni stroški, ki so mu bili provzročeni s tem postopanjem, ako jih zahteva.

§ 405.

Ce je treba osebo, o kateri se trdi, da ima listino, prisiliti s tožbo, da izroči ali pokaže listino, bodisi zato, ker ni uspelo verjetno izkazati, da je listina pri tej drugi osebi, bodisi zato, ker je zavisna odločba o tem, ali je druga oseba dolžna, izročiti ali pokazati listino, od predhodne preiskave in ugotovitve spornih dejanskih okoliščin, sme odrediti pravno sodišče na predlog, da se odgodi nadaljevanje ustne razprave, dokler ne izteče rok, ki se obenem določi dokazovalcu za predložitev listine (§ 375.).

Toda dokazovalčev nasprotnik sme predlagati, tudi preden izteče prednji rok, da se nadaljnj razprava, če se odloči o dokazovalčevi tožbi zoper drugo osebo prej ali če dokazovalec odlašča z vložitvijo tožbe ali z nadaljevanjem pravde ali z izvršbo.

Listina se predloži ob dokazovalčevih stroških.

Dokaz o pristnosti listine.

§ 406.

Glede listin, ki se kažejo po obliki in vsebini za javne listine, se domneva, da so pristne.

Ce sodišče dvomi o pristnosti, sme odrediti na predlog ali po službeni dolžnosti, da se izjavi o njeni pristnosti oblastvo ali oseba, od katere baje izvira ta listina. Ce se dvom ne dá tako odstraniti, mora dokazati pristnost listine oni, ki jo hoče uporabiti za dokazilo.

§ 407.

Sodišče oceni po okoliščinah primera, ali je smatrati brez nadaljnega dokaza za pristno listino, ki je videti, kakor bi jo bilo izdalo inozemsko oblastvo ali izdala inozemska oseba javnega zaupanja.

Za dokaz pristnosti take listine zadošča, kjer ni posebnega drugega predpisa, da jo overovi ministrstvo za zunanje posle ali poslanik ali konzul naše države.

§ 408.

Pristnost zasebne listine se smatra za neizpodbijano, če se dokazovalčev nasprotnik ni izjavil o njeni pristnosti

in se iz njegovih ostalih izjav ne vidi njegova namera, izpodbijati njeno pristnost. Če je na listini podpis, se mora izjaviti dokazovalčev nasprotnik tudi o pristnosti podpisa; sicer ga zadenejo iste pravne posledice.

Izpodbijano pristnost zasebne listine ali podpisa, ki je na njej, mora dokazati on, ki hoče uporabiti to listino za dokazilo.

§ 409.

Stranko, ki izpodbija pristnost listine ali podpisa iz objesti, je treba kaznovati zbog objesti (§ 268.).

Primerjanje rokopisov.

§ 410.

Pristnost ali nepristnost listine se sme dokazovati tudi s primerjanjem rokopisov.

Za primerjanje se smejo rabiti samo taka pisanja, katerih pristnost ni izpodbijana ali se vsaj dá dokazati brez večje zakesnitve.

Predpisi tega zakona o predlaganju dokaznih listin se uporabljajo tudi na predlaganje pisanj za primerjanje rokopisov.

Ce ni dosti pisanj za primerjanje, se sme naložiti oni stranki, glede katere naj se ugotovi, ali izvira pisanje od nje, naj napiše pred pravdnim sodiščem ali pred odrejenim ali zaprosenim sodnikom nekoliko besed, ki se ji označijo.

Kar stranka napiše, se priloži razpravnemu zapisniku. Sodišču je prepuščeno oceniti, koliko vpliva na dosego dokaza to, ker stranka neče slušati takega naloga sodišča ali ker piše z očitno pretvorjeno pisavo.

§ 411.

Rokopise sme sodišče samo primerjati ali pa sme, če je v dvomu, zahtevati mnenje izvedencev.

O uspehu primerjanja rokopisov odloči sodišče po svobodnem prepričanju.

Čuvanje listin pri sodišču.

§ 412.

Listine, ki se jim izpodbija pristnost ali ki se jim ugovarja, češ, da je njih vsebina izpremenjena, se smejo pridržati pri sodišču, dokler se pravnomočno ne konča pravda, razen če jih je treba izročiti v korist javnega reda drugemu oblastvu.

Obnova listine.

§ 413.

Ce postane zasebna listina nečitna ali če se poškoduje, sme zahtevati njen imetnik ali vsak drugi udeleženec od izdatelja listine, naj se listina ob predlagateljevih stroških sodno obnovi. Zaradi tega je treba povabiti vse osebe, zoper katere bi morala služiti listina po stanju stvari za dokaz.

Ce se izdatelj temu upira, ga je dopustno prisiliti samo s tožbo, da obnovi listino.

Pojasnilne stvari.

§ 414.

Sodišče presodi po skrbni oceni vseh okoliščin, koliko dajo dokaz spomeniki, mejni znaki, mejniki, jezine

mere in podobni znaki ali rovaši, o katerih je ugotovljeno, da so služili strankam v njih stikih.

Odredbe §§ 399. do 405. se morajo uporabljati zmiselno tudi na predlaganje pojasnilnih stvari.

§ 415.

Zoper sodne sklepe, naredbe in naloge, izdane po §§ 394., 395., 396., 397., 405., prvem in drugem odstavku, in §§ 406., 410. in 411., ni pravnega sredstva.

Zoper sklepe po §§ 399., 403. in 412. ni posebnega pravnega sredstva.

Četrto poglavje.

Dokaz s pričami.

Nedopustnost in odreka pričanja.

§ 416.

Za priče se ne smejo zasliševati:

1. osebe, ki niso sposobne priobčiti onega, kar so opazile, ali ki niso bile ob času, na katerega bi se morala nanašati njih izpovedba, sposobne, opaziti činjenice, ki jo je treba dokazati;

2. duhovniki o onem, kar jim je bilo zaupano pri spovedi ali sicer kot službena duhovska tajnost;

3. državni uradniki, če bi s svojo izpovedbo prekršili službeno tajnost, katero so zavezani čuvati, dokler jih njih starešine ne razrešijo dolžnosti, čuvati to tajnost.

§ 417.

Priča sme odreči pričanje:

1. na vprašanja, ki bi bil odgovor nanje v sramoto ali bi nastala z njim nevarnost kazenskega pregona priči, njenemu zakonskemu drugu, zaročenki, zaročencu ali osebi, s katero je priča v sorodstvu ali svaštvu do kateregakoli kolena v premi vrsti, v stranski pa do drugega kolena ali s katero je zvezana po posvojitvi; nadalje nje rednikom, rejencem, varuhu ali varovancu;

2. na vprašanja, ki bi prizadel odgovor nanje neposredno in znatno imovinskopravno škodo priči ali kateri izmed oseb, označenih pod št. 1.;

3. o činjenicah, o katerih priča ne bi mogla pričati, ne da bi prelomila svojo dolžnost molčečnosti, pripoznane od države, kolikor ni pravilno razrešena te dolžnosti;

4. o onem, kar je stranka zaupala priči kot svojemu advokatu;

5. na vprašanja, na katera priča ne bi mogla odgovoriti, ne da bi izdala umetniško ali poslovno tajnost.

Pričanje se sme odreči v primerih pod št. 1. in 2. glede tam označenih svojcev tudi takrat, kadar ni več zakonskega razmerja.

§ 418.

O napravi in vsebini pravnih poslov, pri katerih je bila priča prisotna kot povabljen priča; o činjenicah, ki se tičejo imovinskih poslov, pogojenih z zakonskim ali rodbinskim razmerjem; o porodih, o ženitvah ali o smrti svojcev, označenih v § 417., št. 1.; naposled o dejanjih, ki jih je opravila priča glede spornega pravnega razmerja kot pravni prednik ali zastopnik ene izmed strank, se ne sme odreči pričanje iz bojzani za imovinsko škodo.

§ 419.

Priča, ki sploh neče izpovedati ali neče izpovedati o poedinih vprašanjih, mora navesti za to razloge ustno ali pismeno pred narokom, določenim za njeno zaslišanje, ali pa na samem tem naroku. Če bi se kaj ugovarjalo, mora izkazati verjetnost teh razlogov.

V prvem primeru se mora ono, kar priča navede, priobčiti strankam, če je mogoče, še pred narokom, določenim za zaslišanje.

§ 420.

Ali ima priča pravico, odreči pričanje, odloči s sklepom pravdno sodišče, če bi morala priča pričati pred njim, sicer pa odrejeni ali zaprošeni sodnik. Preden sodišče odloči, sme zaslišati stranke.

Če bi se o tem uvedla razprava, ni treba, da bi bila priča zastopana z advokatom. Če je izjavila priča pismeno ali ustno na zapisnik, zakaj neče pričati, se morajo vpoštevati njene navedbe ob odločanju o tem, ali je odreka pričanja opravičena, tudi takrat, kadar ne pride na narok, določen za njeno zaslišanje.

§ 421.

Če priča neče pričati, ne da bi navedla razloge za to, ali če ostane priča pri tem, da neče pričati, celo potem, ko se odloči, da odreka pričanja ni opravičena, ali če priča neče opraviti zahtevane prisege, jo je dopustno prisiliti po službeni dolžnosti k pričanju z denarno kaznijo do deset tisoč dinarjev ali s priporom. Pripor sme trajati samo dotlej, dokler teče pravda na dotični stopnji, ne sme pa trajati nikoli nad šest tednov.

Pravdno sodišče odreja poedina prisilna sredstva in njih izvršitev tako, kakor je predpisano z zakonom o izvršbi in zavarovanju, zaprošeni sodnik pa takrat, kadar se vrši zaslišanje pred njim. Pred odločbo je treba pričo zaslišati.

§ 422.

Pravdnemu sodišču je odločiti o tem, ali in koliko vpliva na nadaljnje postopanje v glavni stvari to, da priča neopravičeno ni hotela pričati, priseči ali da so se zbog tega uporabila zoper njo prisilna sredstva. Zato mora odrejeni ali zaprošeni sodnik vselej vsak tak dogodek nemudoma naznaniti pravdnemu sodišču, ki sme odločiti o tem brez predhodne ustne razprave.

Kadarkoli priča neopravičeno odreče pričanje, je odgovorna strankam za škodo, provzročeno s tem, da je onemogočila ali zavlekla dokazovanje; zlasti mora tudi povrniti vse stroške, ki so bili provzročeni z njeno odreko pričanja.

Če priča ni hotela pričati iz objesti, se izreče razen tega zoper njo kazen zbog objesti. O dolžnosti, povrniti stroške, sklepa pravdno sodišče; kazni zbog objesti pa sme izrekat tudi odrejeni ali zaprošeni sodnik.

Ocena pričanja.

§ 423.

Sodišču je oceniti po svobodnem prepričanju skrbno vse okolnosti, ki vplivajo na pričino nepristranost in na verodostojnost njene izpovedbe.

Izvajanje dokaza po odrejenem ali zaprošenem sodniku.

§ 424.

Izvedbo dokaza s pričami sme poveriti pravdno sodišče odrejenemu ali zaprošenemu sodniku:

1. če bi se laže dozvedela resnica, ko bi se zaslišala priča na licu mesta;
2. če bi imela izvedba dokaza pred pravdnim sodiščem znatne težkoče;
3. če bi provzročalo zaslišanje pred pravdnim sodiščem nerazmerno velike stroške glede na odškodnino za pričino zamudo časa, za nje potne stroške in bivanje v kraju zaslišanja;
4. če je priča zadržana, priti pred pravdno sodišče.

Priča, ki zbog bolezn, slabotnosti ali iz drugih razlogov ne more zapustiti svojega stanovanja, da bi bila zaslišana, in priča, ki po veljavnih odredbah ni dolžna, priti pred sodišče, da bi bila zaslišana v civilnih stvareh, se zasliši v svojem stanovanju.

Člane vladarskega doma zaslišuje kot priče predsednik okrožnega sodišča njih bivališča v njih stanovanju.

Ne glede na okolnosti, označene v prvem odstavku, št. 3., tega paragrafa, se povabijo priče pred pravdno sodišče, če stranka izjavi, da je pripravljena plačati, brez pravice do povračila, stroške, ki se provzročijo s tem, kolikor bi bili večji od stroškov za izvedbo dokaza pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom. Predsednik senata sme odrediti, da položi ta stranka v določenem roku vnaprej za kritje teh stroškov znesek, ki ga določi on (§ 428., drugi odstavek).

Vabila za priče.

§ 425

Vabila za priče izdaja sodišče.

Vabilo mora obsezati imena strank in kratko označiti predmeta zaslišanja, nadalje nalog priči, naj pride zaradi pričanja na narok, za katerega je obenem označen čas in kraj. V vabilu je treba navesti poleg tega zakonite predpise o pričinah in zakonite posledice izostanka.

§ 426.

Osebe, ki so v aktivni službi pri vojski, mornarici, orožništvu, finančni, obmejni straži in straži za vzdrževanje javne varnosti, se vabijo na pričanje z zaprosilom, poslanim neposredno nadrejeni komandi.

Vabila za samostalna poveljnike (komandante) se vročajo neposredno tem.

§ 427.

Če je oseba, ki naj se povabi za pričo, v taki javni službi, da se ji mora postaviti zbog javne varnosti ali drugih javnih koristi namestnik za čas, dokler je zadržana, je treba obenem obvestiti o tem njenega nadrejenega starešino.

Ta predpis velja tudi takrat, kadar se povabi za pričo uslužbenec ali delavec prevoznega, rudniškega, topilniškega, vodovodnega ali podobnega zavoda ali podjetja ali pa oseba, ki je v zasebni gozdarski službi.

§ 428.

Če bo po vsej priliki dati priči povračilo, sme odrediti predsednik senata, odrejeni ali zaprošeni sodnik,

da položi dokazovalec v določenem roku vnaprej znesek, določen za kritje stroškov, ki nastanejo s tem, da se priča zasliši.

Če se ta znesek ne položi o pravem času, sme sodišče opustiti vabilo za pričo in nadaljevati na predlog nasprotnne stranke razpravo ne glede na izostali dokaz (§ 375.).

Posledice izostanka.

§ 429.

Če predpisno povabljen priča ne pride na narok, določen za njeno zaslišanje, pa zadostno ne opraviči izostanka, izreče pravdno sodišče, odrejeni ali zaprošeni sodnik s sklepom, da povrne priča vse stroške, ki jih je provzročila s svojim izostankom; razen tega je treba pričo iznova povabiti ter jo kaznovati zbog nereda (§ 268.). Če bi priča zopet izostala, je to kaznen podvojitvi v mejah zakonite mere in odrediti, da se privede priča siloma.

Če priča naknadno zadostno opraviči svoj izostanek, se izrečena kazen preklicuje; razen tega se ji sme celoma ali deloma odpustiti povračilo stroškov.

Če se katera izmed oseb, omenjenih v § 426., ne odzove vabilu, se mora obrniti sodnik, ki vodi izvajanje dokaza, na nadrejenega strešino te osebe z zaprosilom, naj neposlušno pričo kaznuje in naj odredi, da jo je privedi.

Neposlušna priča je razen tega odgovorna za vso škodo, katero je povzročila strankam s tem, da je po svoji krivdi onemogočila ali zavlekla dokazovanje

§ 430.

V osmih dneh od dne, ko je postal pravnomočen sklep, po katerem je priča zavezana, povrniti stroške v primerih §§ 422. in 429., mora predložiti stranka stroškovnik in zahtevati, naj odmeri sodišče znesek teh stroškov, ker bi sicer izgubila pravico do tega povračila. Odrejeni ali zaprošeni sodnik odmeri znesek stroškov samo, če je po odredbah tega zakona poklican izreči, da mora priča povrniti stroške.

§ 431.

Če se je brezuspešno poskusilo zaslišati pričo in se je bau, da bi se pravda zavlačevala še nadalje, ako bi se to poskušalo iznova, določi pravdno sodišče na predlog rok za izvedbo tega dokaza; če pa izteče ta rok brezuspešno, se nadaljuje razprava na predlog katerekoli stranke ne glede na ta dokaz. Pravdno sodišče sme določiti rok tudi, če se zaslišuje priča pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom. Pred odločbo o takem predlogu je treba povprašati predlagateljevega nasprotnika.

Za naknadno zaslišanje priče velja predpis § 375., drugega odstavka.

Zasliševanje prič.

§ 432.

Zaprisezati se ne smejo priče, ki so bile obsojene zbog krivega pričanja ali krive prisege ali ki niso dovršile ob času zaslišanja šestnajstega leta starosti, nadalje ne osebe, ki zbog nedostatka razuma ne pojmi dovolj bistva in pomena prisege.

Sodišče sme odločiti, da prič ni zapriseči, če izjavita obe stranki, da tega ne zahtevata.

Če kdo prisego neopravičeno odreče, ima to iste posledice, kakor če neopravičeno odreče pričanje (§§ 421. in 422.).

Z uredbo se predpiše oblika prisega kakor tudi to, katere osebe smejo dati namesto prisega slovesno obljubo.

§ 433.

Preden se priča zasliši, jo je treba zapriseči. Toda preden se priča zapriseže, jo sme sodišče vprašati za njene osebne razmere, potem za okolnosti, po katerih bi se dalo ugotoviti, ali sme biti zaslišana ali zaprisežena kot priča, kakor tudi to, ali bi mogla izpovedati priča kaj, kar bi služilo, da se dožene stanje stvari.

Na podstavi takega izpraševanja sme skleniti sodišče, ko je zaslišalo stranke, da priče ni treba zaslišati ali pa da bo odločilo, ali naj se priča zapriseže, šele, ko jo zasliši. Odrejeni ali zaprošeni sodnik mora zaslišati pričo v vsakem primeru; toda odločbo o njeni zaprisegi sme odgoditi, dokler je ne zasliši, ali pa sme prepustiti odločbo o tem pravnemu sodišču.

Če je priča voljna, odgovarjati na vprašanja, na katera bi imela po § 417., št. 1. in 2., pravico, odreči odgovor, si sme pridržati pravno sodišče, odrejeni ali zaprošeni sodnik, ki vodi zaslišanje, da odloči šele po zaslišanju o njeni zaprisegi.

§ 434.

V vseh primerih, kjer je odločiti o zaprisegi šele po zaslišanju, je treba pričo pred zaslišanjem opomniti na dolžnost, govoriti resnico, na svetost in pomen prisega, ki jo mora opraviti, in na kazenskopravne posledice krivega pričanja. Po zaslišanju sme odločiti pravno sodišče, odrejeni ali zaprošeni sodnik, da priče ni zapriseči, ker je njena izpovedba brezpomembna ali ker ji je malo verjeti.

Če je zaslišal pričo odrejeni ali zaprošeni sodnik, sme odrediti pravno sodišče, ko prispe k njemu izpovedba nezaprisežene priče, da se priča zapriseži.

§ 435.

Priči je treba pred zaslišanjem priobčiti, na katera vprašanja sme odreči pričanje (§ 417.).

Priče je treba zasliševati posamič, brez prisotnosti onih prič, ki jih je zaslišati pozneje. V katerem redu naj se zaslišujejo priče, določi predsednik senata, če se vrši zasliševanje pred pravnim sodiščem, sicer pa odrejeni ali zaprošeni sodnik.

Preden se dovrši zasliševanje vseh povabljenih prič, ne sme oditi nobena priča brez sodnikove dovolitve.

Priče, katerih izpovedbe se ne ujemajo druga z drugo, se smejo soočiti.

§ 436.

Zasliševanje se začne s tem, da se vpraša priča za ime, leta starosti, vero, opravilo in bivališče. Če je treba, jo je vprašati tudi za take okolnosti, ki se tičejo njene verodostojnosti v dotični stvari, zlasti pa za njena razmerja proti strankam.

Ob zaslišanju mora zastavljati predsednik senata, odrejeni ali zaprošeni sodnik, ki vodi zasliševanje, priči vprašanja o onih činjenicah, ki naj se dokažejo z njenim pričanjem, pa tudi vprašanja, po katerih je moči dozve-

deti, na kaj se opira njeno znanje. Če se zaslišuje priča pred pravnim sodiščem, smejo zastavljati priči vprašanja tudi drugi člani senata.

§ 437.

Kar se tiče sodelovanja strank ob zasliševanju prič, veljajo predpisi § 385.

Če se zaslišujejo priče, ki po veljavnih predpisih niso dolžne, priti pred sodišče pričati v civilnih stvareh, izvršujejo stranke svojo pravico vpraševanja tako, da priobčijo o pravem času pismena vprašanja sodniku, ki mu je izvesti zaslišanje.

§ 438.

Če se izpodbija dopustnost vprašanja ali če se zdi predsedniku senata vprašanje neprimerno, odloči o tem na predlog senata. O tem sme odločiti tudi odrejeni ali zaprošeni sodnik; vendar pa je njegova odločba samo začasna in pravno sodišče jo sme izpremeniti.

Če spozna pravno sodišče, da je vprašanje, ki je bilo zastavljeno ob zaslišanju pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom, nedopustno, sme izreči, da se odgovor na to vprašanje v nadaljnjem postopanju ne jemlje v poštev.

§ 439.

Bistveno vsebino pričanja je treba zabeležiti v zapisnik, in sicer, če je to potrebno, dobesedno. Če je bila priča zaslišana na razpravnem naroku, se zabeleži to v razpravni zapisnik.

Kar se zabeleži, se dá priči in prisotnim strankam na vpogled ali pa se jim prečita.

V zapisniku je treba navesti, ali je bila priča zaprisežena pred zaslišanjem ali po njem, ali je zaprisega izostala, ali je bilo pridržano pravnemu sodišču, odločiti o njej, ali so bile stranke in katere izmed njih prisotne pri zasliševanju, naposled, ali in katšne ugovore so stranke ali priče podale zoper zapisnik.

§ 440.

Pravno sodišče sme odrediti na predlog ali po službeni dolžnosti, da je priče iznova zaslišati, zlasti če ne smatra za opravičeno odreke pričanja ali odreke odgovora na poedina vprašanja, ki jo je spoznal odrejeni ali zaprošeni sodnik za opravičeno; nadeja če niso bile priče zaslišane redno ali ne popolnoma; če je pričanje glede važnih točk nejasno, nedoločno ali dvoumno, ali če priča sama zahteva, dopolniti ali popraviti svojo izpovedbo.

Ob ponovnem ali naknadnem zaslišanju redoma ni treba priče iznova zaprisežati, ampak opomniti jo je samo, naj potrdi resničnost svoje izpovedbe, sklicevaje se na svojo prejšnjo prisego.

§ 441.

Stranka se sme odreči priči, ki jo je predlagala. Toda nasprotnik sme zahtevati, naj se priča, ako je že prišla na zaslišanje, zasliši ne glede na to odreko, ali naj se njeno zaslišanje nadaljuje, ako se je že začelo.

Pričnine,

§ 442.

Vsaka priča ima pravico do povračila potrebnih stroškov, provzročenih s potovanjem v kraj zaslišanja, z bivanjem v tem kraju in s povratkom iz njega.

Za zamudo časa sme zahtevati odškodnino samo, če je zbog tega občutno oškodovana v svojem dnevnem zaslužku.

Priča mora zahtevati povračilo v štiri in dvajsetih urah po zaslišanju, sicer izgubi pravico do njega.

Na prošnjo priče, ki ne stanuje na sedežu sodišča, sme odrediti predsednik senata, odrejeni ali zaprošeni sodnik, da položi pravdna stranka, ki se je sklicevala na pričo, za to pričo vnaprej sodišču v določenem roku znesek, ki zadošča, da se pokrijejo potni stroški.

§ 443.

Pravdno sodišče ali odrejeni ali zaprošeni sodnik, ki je pričo zaslišal, odmeri znesek, ki ga je treba povrniti priči za stroške, ter naloži stranki, naj ga plača priči v petnajstih dneh, da ne bo izvršbe. S pravnim sredstvom zoper tak sklep se ne zadrži nadaljevanje pravde.

Natančnejše odredbe kakor tudi pristojbenik (tarifo), po katerem je odmerjati povračilo stroškov, izda z uredbo minister pravde.

Način in oblika vlaganja.

§ 444.

Priča sme podajati izjave, prošnje in pravna sredstva izven naroka usno na zapisnik ali pa s pravnim spisom, za katerega ni treba advokatovega podpisa.

Pravna sredstva.

§ 445.

Pravdne stranke nimajo posebnega pravnega sredstva zoper odločbo o tem, ali je priča opravičeno odrekla, pričati ali priseči ali odgovoriti na poedina vprašanja; zoper sklep, da priče po § 433. ni treba zaslišati, in tudi ne zoper sklepe in naredbe, izdane glede zaslišanja po §§ 435. do 438.

Pravnega sredstva ni: zoper odločbo pravnega sodišča, da se nadaljnj postopanje tudi takrat, kadar priča neče pričati ali priseči; zoper odločbo, da se nadaljnj razprava v primerih §§ 428. in 431.; zoper sklepe, s katerimi se odreja, da je pričo povabiti ali privedi ali se določa rok, v katerem se mora položiti predjem za povračilo, ki ga je dati priči (§ 428., prvi odstavek, in § 442., četrti odstavek); kakor tudi ne zoper sklepe, ki se nanašajo na zaprisego kakšne priče.

Izvedene priče.

§ 446.

Predpisi o dokazu s pričami se uporabljajo tudi takrat, kadar se zaslišujejo kot priče osebe s strokovnim znanjem za dokaz minulih činjenic ali stanj, za katerih opažanje je treba posebne izvedenosti.

Peto poglavje.

Dokaz z izvedenci.

Imenovanje izvedencev.

§ 447.

Če je treba zato, da se oceni činjenca, važna za odločbo, ali zato, da se izvrši ogled strokovnega znanja, s

katerim sodišče ne razpolaga, se izvede dokaz z izvedenci. V takem primeru postavi pravdno sodišče, ko je povprašalo stranke o osebi izvedencev, takoj enega ali več izvedencev. Če ne zahtevajo posebne okolnosti kaj drugega, se vzamejo pri tem v poštev predvsem izvedenci, ki so javno postavljeni za oddajanje mnenja dotične vrste.

Sodišče sme postaviti namesto prvotno postavljenega izvedenca drugega.

§ 448.

Če se stvar, ki naj jo izvedenci ogledajo, ne more prinesiti pred pravdno sodišče ali če bi bila izvedba dokaza z izvedenci pred tem sodiščem iz drugih razlogov združena z znatnimi težkočami, se sme izvesti dokaz z izvedenci pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom.

V tem primeru se sme prepustiti sodniku, ki vodi dokazovanje, da določi število izvedencev ali da jih izbere; nadalje se smejo izbrati izvedenci, ne da bi se predhodno zaslišale stranke, če se pokaže to za koristno, da ne bo zakesnitve ali nerazmernih stroškov. Imena postavljenih izvedencev priobči odrejeni ali zaprošeni sodnik strankam obenem, ko jih obvesti o naroku za izvedbo dokaza.

§ 449.

Kdor je javno postavljen za oddajanje mnenja izvestne vrste ali kdor se javno bavi z znanostjo, umetnostjo, stroko ali obrtom, ki jih je treba poznati, da se more oddati potrebno mnenje, ali kdor je javno nameščen ali upravičen, da se bavi z njimi, se mora odzvati, če ga sodišče postavi za izvedenca.

Iz istih razlogov, iz katerih je priča upravičena, odredi pričanje, sme izvedenec zahtevati, da se razreši izvedenske dolžnosti.

Javni nameščenci se morajo razen tega razrešiti te dolžnosti tudi, če jim starešine iz službenih ozirov prepovedo, delovati kot izvedenci, ali če so s posebnimi naredbami oproščeni te dolžnosti.

Posledice izostanka in neizvrševanja dolžnosti.

§ 450.

Če postavljeni izvedenec brez zadostnega razloga neče oddati mnenja ali če, redno pozvan brez zadostne opravičbe ne pride na narok, določen za izvedbo dokaza, se mu mora naložiti s sklepom povračilo stroškov, ki jih je povzročil s tem, da ni oddal mnenja ali da ni prišel; razen tega se mora izreči kazen zbog nereda ali, če iz objesti neče oddati svojega mnenja, mora biti kaznovan zbog objesti. Ob tem sklepanju se uporabljajo zmiselno odredbe §§ 422., 429. in 430.

Namesto neposlušnega izvedenca se postavi drug izvedenec.

Neposlušni izvedenec je odgovoren, poleg povračila stroškov, tudi za vsako nadaljnjo škodo, ki jo imajo stranke od tega, ker se je dokazovanje onemogočilo ali zavleklo.

§ 451.

Izvedenca je dopustno odkloniti iz istih razlogov, iz katerih se sme odkloniti sodnik; vendar pa za odklonitev ni razlog to, da je bil izvedenec v isti pravni stvari prej zaslišan kot priča.

Izjava, s katero se izvedenec odklanja, se mora izročiti pravnemu sodišču s pravnim spisom ali usno, če pa je bil izbor izvedencev prepuščen odrejenemu ali

zaprošenemu sodniku, temu sodniku. Če zasliši sodišče stranke o izvedenčevi osebi, preden ga postavi, se morajo izjaviti stranke o odklonitvi izvedenca takoj ob zaslišanju, v ostalih primerih pa najdlje v osmih dneh od dne, ko se obveste o postavitvi; če pa je bil določen narok za izvedbo dokaza z izvedenci pred iztekom tega roka, se je treba izjaviti o odklonitvi, preden se začne izvajati dokaz. Pozneje sme biti izvedenec odklonjen samo takrat, kadar stranka verjetno izkaže, da ni mogla prej zvedeti za razlog odklonitve ali da ga ni mogla prej navesti zbog neuklonljive zapreke ali ker je nastopil ta razlog pozneje.

Če se zgodi taka odklonitev naknadno, pa je dokazovanje pred odrejenim ali zaprošenim sodnikom že končano, se sme izjaviti odklonitev samo pred pravnim sodiščem.

§ 452.

Če se izvedenec odkloni, je treba takoj navesti razloge odklonitve. O odklonitvi odloči pravdo sodišče ali pa zaprošeni ali odrejeni sodnik, kakor se je pač izjavila po § 451. odklonitev pred enim ali drugim.

Če se ne izjavi odklonitev na naroku, se odloči o njej brez ustne razprave. Stranka, ki odklanja izvedenca, mora na zahtevanje sodišča verjetno izkazati razloge odklonitve, ki jih je navedla. Če se predlog za odklonitev usvoji, je treba nemudoma postaviti drugega izvedenca.

Izvajanje dokaza.

§ 453.

Pravdo sodišče ali sodnik, ki vodi dokazovanje, sme odrediti, da se predloži mnenje pismeno. V tem primeru morajo dati izvedenci na zahtevanje o svojem pismenem mnenju ustna pojasnila ali ga pojasniti na ustni razpravi.

§ 454.

Predn se začne izvajati dokaz, mora opraviti vsak izvedenec prisego, predpisano za izvedence. Ta prisega sme izostati, če pristanela na to obe stranki.

Če je izvedenec stalno zaprisežen za oddajanje mnenja dotične vrste, zadošča, da se opomni na opravljeno prisego.

§ 455.

Izvedencem se morajo pokazati stvari, spisi in pripomočki, ki jim jih je treba, da odgovore na zastavljena vprašanja, in ki so pri sodišču.

§ 456.

Če se ne more takoj oddati korenito in izčrpno mnenje, mora določiti sodnik, ki vodi dokazovanje, za oddajo mnenja rok ali poseben narok.

Ko prispe pismeno mnenje, je treba stranke obvestiti o tem (§ 382.).

§ 457.

Če je postavljenih več izvedencev, smejo oddati svoje mnenje skupno, ako se strinjajo v njem. Če so različnega mnenja, mora razložiti vsak izvedenec posebe svoje mnenje in razloge za to.

§ 458.

Izvedensko mnenje je treba vselej obrazložiti.

Če si je izvedenec preden je oddal mnenje ogledal osebe, stvari, krajevne razmere itd. in če je potrebno

soznanje njih kakovosti, da se razume in oceni mnenje, mora izvedenec, preden obrazloži svoje mnenje, točno opisati ogledano stvar (izvid).

Če oddano mnenje ni jasno ali če je drugače nezadostno; nadalje če so izvedenci različnega mnenja, sme odrediti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti, da morajo oddati novo mnenje isti ali drugi izvedenci ali da je pozvati poleg prvih še nove izvedence. To se sme odrediti zlasti takrat, kadar se izvedenec odkloni, ko je že oddal svoje mnenje. Take naredbe sme izdajati tudi odrejeni ali zaprošeni sodnik.

§ 459.

Stranka, ki ponudi dokaz z izvedenci, sme odstopiti od tega dokaza. Toda nasprotna stranka sme zahtevati, da se ne glede na to izvede odrejeno dokazovanje, če se je že začelo ali če so izvedenci vsaj zaradi tega prišli pred sodišče.

Če stranka odstopi od dokaza z izvedenci, ne poseza to v pravico, ki gre po § 247. predsedniku senata, odrediti po službeni dolžnosti, naj oddado izvedenci svoje mnenje.

§ 460.

Po § 447. sme sodišče, ko izvršuje sodno oblast v trgovinskih, pomorskih ali rudniških stvareh, v katerih zahteva predmet sojenja strokovno znanje ali v katerih gre za obstoj poslovnih običajev, odločiti tudi brez izvedencev, kadar je odveč, pozivati izvedence, ker ima tudi sodnik sam dovolj strokovnega znanja.

Pristojbine.

§ 461.

Izvedenec ima pravico do povračila njemu provzročeni stroškov in izdatkov, do odškodbe za zamudo časa in do nagrade za trud; zahtevati sme, da se mu daj primeren predjem.

Predsednik senata, odrejeni ali zaprošeni sodnik, pred katerim se vrši dokazovanje, sme odrediti, naj dokazovalec vnaprej položi določeni znesek, da se z njim poravnajo stroški za izvedbo dokaza z izvedenci (§ 428., drugi odstavek).

Na odmero pristojbin za izvedence se uporabljajo zmiselno predpisi § 443. Zoper sklep, s katerim se odmeri znesek pristojbin, je dopusten rekurz.

Pravna sredstva.

§ 462.

Zoper sklepe, s katerimi se zavrača odklonitev izvedencev ali se odreja oddaja pismenega mnenja, ni posebnega pravnega sredstva.

S pravnim sredstvom ni dopustno izpodbijati: odločbe, s katero se določa število izvedencev, sklepa, s katerim se prepušča postavitev izvedencev odrejenemu ali zaprošenemu sodniku (§ 448.) ali s katerim se izvedenec razrešuje spričo odklonitve; sklepov o zaprisezanju izvedencev; naposled sklepov, s katerimi se določa po § 456. za oddajo mnenja narok ali rok.

§ 463.

Kolikor ni odrejeno v tem poglavju kaj drugega, se uporabljajo za dokazovanje z izvedenci in zlasti za njih

zasliševanje kakor tudi za beleženje izvida in mnenja v zapisnikih zmiselno predpisi, ki veljajo za dokazovanje s pričami.

Sesto poglavje.

Dokaz z ogledom.

§ 464.

Za pojasnitev stvari sme odrediti sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti ogled. Če je treba, pozove na ogled enega ali več izvedencev.

Če se stvar, ki jo je treba ogledati, ne more prinesiti pred pravdno sodišče ali če bi bil združen ogled pred tem sodiščem iz drugih razlogov z znatnimi težkočami, sme izvršiti ogled odrejeni ali zaprošeni sodnik. V tem primeru se sme prepustiti sodniku, ki mu je ogled poverjen, da odloči o tem, ali so izvedenci potrebni, in da jih postavi, če so potrebni. Zoper te sklepe ni pravnega sredstva.

Če je moči videti vnaprej, da bo povzročila izvedba oglada stroške, sme odrediti predsednik senata, odrejeni ali zaprošeni sodnik, da položiti dokazovalec vnaprej primeren znesek za kritje teh stroškov (§ 428., drugi odstavek).

§ 465.

Če naj se oglada stvar, ki je po dozakovalčevi navedbi pri nasprotni stranki ali ki jo čuva javno oblastvo ali javni notar, se uporabljajo zmiselno §§ 397. in 399. do 403. s to razliko, da se prepušča sodniku, odločiti po skrbni oceni vseh okolištin, kakšen vpliv ima to, da nasprotna stranka neče pokazati ali izročiti stvari ali da je stvar namerno odstranila ali poškodovala ali je vsaj dala povod, da se je to zgodilo, ali se je uprla, izpovedati o tem.

§ 466.

Zoper sklepe in naredbe, izdane ob izvajanju oglada, ni posebnega pravnega sredstva. To velja tudi za sklep, s katerim se zavrača predlog, da bi se pozvali izvedenci.

Uspeh oglada se zabeleži v razpravnem zapisniku, če pa se izvede ogled izven razpravnega naroka, v posebnem zapisniku, in sicer takoj, ko se ogled konča.

V zapisniku se zabeleži, ali so bile stranke in katere izmed njih prisotne pri ogledu, potem, ali in kakšne ugovore so podale ob ogledu ali zoper zapisnik.

Sedmo poglavje.

Dokaz z zaslišanjem strank.

§ 467.

Dokaz o spornih činjenicah, ki so važne za odločbo, se sme izvesti tudi z zaslišanjem strank.

To dokazovanje se sme odrediti na predlog ali po službeni dolžnosti, vendar pa samo takrat, kadar sodišče ni dobilo prepričanja o resničnosti ali neresničnosti činjenic, važnih za odločbo (§ 368.), niti z dokazili, ki so jih stranke ponudile, niti z onimi, ki jih je bilo odredilo sodišče po službeni dolžnosti, ali kadar o spornih činjenicah vobče ni drugih dokazov.

§ 468.

Zaradi dokazovanja se ne smejo zasliševati stranke, ki se po §§ 416. in 432., prvem odstavku, ne bi smele zaslišati kot priče ali ki se ne smejo zapriseči.

§ 469.

Če nastopa v pravdi kdo kot zakoniti zastopnik osebe, ki je pod posebno zaščito zakona, se prepušča sodišču, zaslišati zakonitega zastopnika ali, kolikor je to po § 468. dopustno, ono osebo, katero zastopa, ali pa oba.

Če je pravdna stranka konkurzna masa, sme odrediti sodišče, da je zaslišati konkurznega upravitelja ali prezadolženca ali pa oba.

V pravadah javne trgovske družbe se smatrajo glede zaslišanja strank za stranke vsi družbeniki; pri komanditnih družbah vsi osebno odgovorni družbeniki, če pa se pravda druga družba, zadruga, društvo, občina ali druga upravna oseba, ki ni fizična oseba, njih zakoniti zastopniki.

Če se sme zaslišati iz omenjenih razlogov ali zbog tega, ker so na eni strani sosporniki, več oseb, odloči sodišče, ali naj se zaslišijo vse te osebe ali samo nekatere izmed njih in katere.

§ 470.

Po skrbni oceni vseh okolištin odloči sodišče, ali naj dokazovanje z zaslišanjem strank povsem izostane, če se je uverilo, da stranka, ki mora dokazati sporno činjenico, ničesar ne ve o njej ali če po odredbah § 468. ni dopustno zaslišati te stranke

§ 471.

Dokazovanje z zaslišanjem strank se odredi s sklepom, zoper katerega ni posebnega pravnega sredstva. Ta dokaz se izvaja tako, da zastavlja sodišče stranki, ki jo je zaslišati, prikladna vprašanja o činjenicah, ki naj se dokažejo z zaslišanjem. Ko se tako zaslišuje stranka, se morajo zmiselno uporabljati §§ 436. do 439.

To zaslišanje se mora vršiti pred pravnim sodiščem. Če stranka, ki naj se zasliši, ni osebno prisotna, je treba odrediti, da se povabi in da se ji priobčijo v vabilu činjenice, o katerih bo zaslišana. Izvedba tega dokaza po zaprošenem sodniku je dopustna samo, če stranka zbog neuklonljivih zaprek ne more priti osebno ali če bi to povzročilo nerazmerne stroške.

Zasliševati stranke pred odrejenim sodnikom ni dopustno.

§ 472.

Stranke se zaslišijo najprej brez prisege; za tem sme priti zaslišanje pod prisego.

Ob zaslišanju brez prisege je treba redno zaslišati obe stranki o činjenicah, ki naj se dokažejo. Pred zaslišanjem brez prisege opomni sodišče stranke, naj govore, dasi se zaslišujejo brez prisege, vendarle resnico, ker se sme, kakor je pač treba, zahtevati od njih, naj prisežejo na svojo izpovedbo.

§ 473.

Če zaslišanje brez prisege ne zadošča, da bi uverilo sodišče o resničnosti ali neresničnosti činjenic, ki jih je treba dokazati, sme odrediti sodišče zaslišanje pod prisego.

Izpovedba pod prisego o isti činjenici se sme zahtevati samo od ene stranke. Pri tem sme zahtevati sodišče, vpošteva je kakovost primera, da stranka, ko se zapriseže, ponovi svojo izvedbo, ki jo je podala prej brez prisege, ali sme izbrati iz izpovedbe brez prisege poedine trditve, ki jih mora stranka, ko se zapriseže, sedaj ponoviti, ali pa sme sestaviti formulo, v kateri potrdi

stranka s prisego izvestne dejanske okolnosti iz prejšnje izpovedbe.

Strankina izpovedba pod prisego ima, če je lažna, kazenskopravne posledice, ki so določene v kazenskem zakoniku za lažne izpovedbe pod prisego pred sodiščem. Stranko je treba, preden se zasliši pod prisego, opomniti na dolžnost, govoriti resnico, na svetost in pomen prisege in na kazenskopravne posledice lažne izpovedbe pod prisego. Ta opomin je treba v zapisniku zabeležiti.

§ 474.

Ko je sodišče skrbno ocenilo vse okolnosti, zlasti pa večjo ali manjšo verjetnost izpovedb ene in druge stranke, sklene, katera izmed strank, zaslišanih brez prisege, naj se zasliši o sporni činjenici pod prisego.

§ 475.

Da se zasliši stranka pod prisego, sme sodišče odgoditi razpravo, če se mu zdi primerno, dati stranki, ki naj se zasliši, čas za premislek.

§ 476.

Predpisi o dokazovanju s pričami se uporabljajo tudi na izvajanje dokaza z zaslišanjem strank, kolikor ni odrejeno v tem poglavju kaj drugega. Vendar pa ne sme stranka z razlogom, navedenim v § 417., št. 2., opravičevati odreke svoje izpovedbe.

Ce kakšna stranka ne pride na narok, določen za zaslišanje po § 471., ali če katera izmed strank, ki so prišle na narok, odreče izpovedbo, to ne ovira, da se zasliši prisotna nasprotna stranka.

Dopustno ni uporabljati prisilnih odredb, da bi prišla stranka, ki naj se zasliši brez prisege ali pod prisego, pred sodišče ali da bi podala svojo izpovedbo.

§ 477.

Kako vpliva na dokaz, če stranka brez zadostnega razloga odreče izpovedbo ali odgovor na poedina vprašanja; če stranka, povabljena na zaslišanje brez prisege ali pod prisego, ne pride; ali če se strankina izpovedba pod prisego v važnih točkah ne ujema z izjavami, podanimi ob njenem zaslišanju brez prisege, oceni sodišče, skrbno vpoštevaje vse okolnosti

§ 478.

Stranke, povabljene na zaslišanje zaradi dokazovanja, nimajo pravice do pristojbine po § 442.; pušča pa se jim pravica, zahtevati povračilo svojih stroškov in zamude časa kot dela pravnih stroškov (§ 144.).

Predpisi §§ 468. do 477. se uporabljajo zmiselno, kadar se zaslišuje in pod prisego izprašuje stranka, če je odredilo sodišče to zato, da se predlože dokazna listina, ogledna stvar ali pojasnilne stvari.

§ 479.

Ce je izjavila pravdna stranka med pravdo, da je voljna, potrditi v pravdi s prisego okolnosti, ki jih je treba dokazati, toda umre ali postane nesposobna za zaslišanje ali za prisego, preden se je mogla zaslišati, oceni sodišče to izjavo po § 368.

Osmo poglavje.

Zavarovanje dokazov.

§ 480.

za zavarovanje dokazov se sme predlagati v vsakem stanju pravde, celo tudi preden se je začela, naj se izvede ogled ali naj se zaslišijo priče in izvedenci, če se je bati, da bi se sicer to dokazilo izgubilo ali da bi se otežkočila njegova uporaba.

Vendar pa se sme predlagati ta izvedba dokazov tudi brez zgoraj omenjenih pogojev, če je treba ugotoviti nedostatke stvari ali dela, za katere mora nasprotnik jamčiti. Prav tako sme predlagati tudi odsvojitelj, naj se izvedejo taki dokazi, če priobči pridobitelj odsvojitelju, od katerega je stvar pridobil, da ima ta stvar nedostatke ali hibe ali da je neče prevzeti zbog njenih nedostatkov ali hib. Na isti način je upravičen, predlagati to tudi podjetnik dela, če mu priobči naročitelj nedostatek ali hibo ali zbog tega neče prevzeti dela.

Predlog je treba podati pravnemu sodišču v nujnih primerih kakor tudi, kadar pravda še ne teče, pa sreskemu sodišču, v čigar območju so stvari, ki naj se ogledajo ali ki naj služijo za podstavo dokazu z izvedenci, ali kjer bivajo osebe, ki naj se zaslišijo. Predlog se sme podati tudi na sodni zapisnik.

§ 481.

V predlogu mora navesti stranka činjenice, ki jih je dokazati, kakor tudi dokazila ter označiti priče in izvedence. Predlagajoča stranka mora razložiti razloge, ki opravičujejo bojazen, da bi se utegnilo dokazilo izgubiti ali da bi se otežkočila njega uporaba.

Stranka mora nadalje imenovati nasprotnika, razen če izhaja iz razloženih okolnosti, da ga stranka po stanju stvari ne more označiti.

§ 482.

O predlogu se odloči s sklepom brez predhodne ustne razprave. Vendar pa je treba zaslišati pred odločbo, kolikor ni nevarno odlagati, predlagateljevega nasprotnika, če je znan in če ni že dokazan njegov pristanek. Stranki, ki je podala predlog, se sme naložiti pred odločbo, naj verjetno izkaže okolnosti, zbog katerih je treba zavarovati dokaz.

Pri zbornih sodiščih odloča predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana, kot sodnik poedinee.

V sklepu, s katerim se usvaja predlog, mora sodnik označiti činjenice, o katerih je treba izvesti dokaz, kal or tudi dokazila; navesti pa mora tudi imena prič in postaviti izvedence. Tem se odredi s sklepom, česar je treba za izvedbo dokaza. Neznane mu nasprotniku sme postaviti sodišče skrbnika, ki naj brani njegove pravice ob izvajanju dokaza.

Zoper sklep, s katerim se predlog usvaja, ni pravne sredstva.

§ 483.

Strankin nasprotnik se povabi na narok, določen za izvedbo dokaza, z vročitvijo sklepa; če ni bil zaslišan o predlogu prej, se mu vroči tudi izvod pravnega spisa, s katerim je bil predlog podan, ali prepis zapisnika o tem predlogu.

Toda v nujnih primerih sme sodišče dovoliti, da se začni dokazovanje, še preden se vroči sklep znanemu

nasprotniku. Tako dovolilo se sme podeliti na predlog obenem, ko se dovoli predlagana izvedba dokaza. Zoper sklep, s katerim se tako dovolilo podeljuje ali odreka, ni pravnega sredstva.

§ 484.

Dokaz se izvaja po predpisih drugega, četrtega, petega in šestega poglavja v tem oddelku.

Zapisnik o dokazovanju se čuva pri sodišču, ki je odredilo izvedbo dokaza. Če teče ali bo tekla pravda pri drugem sodišču, se pošlje zapisnik pravnemu sodišču na njegovo zaprosilo ali pa na predlog katere izmed strank.

Stroške za izvedbo dokaza trpi stranka, ki je podala predlog; povrniti pa mora tudi nasprotniku potrebne stroške za sodelovanje pri izvedbi dokaza. To ne posega v njeno pravico, dobiti, kakršen je pač izid pravde o glavni stvari, povračilo teh stroškov kot dela pravnih stroškov.

§ 485.

Vsaka stranka sme uporabiti med pravdo dokaze, ki so izvedeni zaradi zavarovanja dokaza.

Pravdno sodišče oceni po § 368., kako vpliva ugovor, da dokaz ni bil izveden po predpisih, ki veljajo za izvedbo dokaza med pravdo, ali da predlagatelj nasprotnik sploh ni bil obveščen o izvedbi dokaza ali ni bil obveščen o pravem času. Med pravdo se sme odrediti dopolnitev ali ponovitev izvedenega dokaza.

Drugi oddelek.

Sodbe in sklepi.

Prvo poglavje.

Sodbe.

Končna sodba.

§ 486.

Čim je pravni spor po izidu izvedene razprave in izvedenih dokazov zrel za končno odločbo, izreče sodišče odločbo s sodbo (končna sodba).

To velja tudi takrat, kadar je zrela za končno odločbo samo ena izmed več pravn. združenih zaradi skupnega razpravljanja.

Delna sodba.

§ 487.

Če je del tožilčevega zahtevka ali če so izmed več zahtevkov, uveljavljenih v isti tožbi, nekateri teh zahtevkov spričo izrečne pripoznave ali drugače zreli za končno odločbo, sme sodišče glede tega dela zahtevka ali teh zahtevkov takoj končati razpravo in izreči sodbo (delna sodba).

Delna sodba se sme izdati tudi takrat, kadar je ob vloženi nasprotni tožbi samo zahtevek tožbe ali nasprotna tožbe zrel za odločbo.

Če uveljavlja toženec z ugovorom zaradi pobota nasprotno terjatev, ki ni v pravni zvezi z vtoževano terjatvijo, se sme izreči o tožbenem zahtevku delna sodba, ako je samo razprava o tožbenem zahtevku zrela za odločbo. Razprava o uveljavljani nasprotni terjatvi se nadaljuje

brez prekinitve; če spozna sodišče, da izpodbijani nasprotni terjatvi ni moči ugoditi zaradi pobota, izreče s končno sodbo, da je zahtevek zaradi pobota zavrniti; če pa spozna, da je nasprotna terjatev celoma ali deloma osnovana, izreče s končno sodbo, da je terjatev, prisojena z delno sodbo, celoma ali deloma s pobotom poravnana.

§ 488.

Vsaka delna sodba se smatra glede pravnih sredstev in izvršbe za samostalno sodbo.

Odredbe drugega odstavka § 154. veljajo tudi glede postranskih terjatev iz zahtevka ali iz dela zahtevka, o katerem se izreče delna sodba.

Vmesna sodba.

§ 489.

Če je v pravdi tožbeni zahtevek sporen glede podstave in zneska in je razprava zrela za odločbo najprej samo glede podstave zahtevka, sme odločiti sodišče najprej s sodbo o podstavi zahtevka (vmesna sodba).

Nadalje se sme odločiti z vmesno sodbo, izdano pred odločbo o glavni stvari, v primerih §§ 331. in 354. o tem, ali obstoji ali ne obstoji kakšno pravno razmerje ali kakšna pravica, čim je razprava zrela za odločbo o tem vprašanju.

Sodbe, izdane v zmislu prvih dveh odstavkov, se smatrajo, kar se tiče pravnih sredstev, za končne sodbe. Če se vložijo priziv ali revizija zoper vmesno sodbo, izdano po prvem odstavku, se zavre nadaljnje razpravljanje o tožbi, dokler ne dobi vmesna sodba pravne moči. V vseh drugih primerih se nadaljuje razpravljanje o glavni stvari ne glede na priziv ali revizijo, vloženo zoper vmesno sodbo. Vendar pa sme sodišče odložiti razpravljanje o tožbi, če je s to vmesno sodbo izrečeno, da ni pravnega razmerja ali pravice, ki bi bila bistvena za odločbo o glavni stvari. Zoper to naredbo ni pravnega sredstva.

Glede stroškov se uporablja zmiselno predpis drugega odstavka § 154.

Sodba na podstavi odpovedi.

§ 49

Če se tožilec na prvem naroku ali na ustni sporni razpravi izrečno odpove svojemu zahtevku, se zavrne tožbeni zahtevek na toženčev predlog na podstavi odpovedi s sodbo.

Če se tiče odpoved samo dela zahtevka ali enega izmed več vtoženih zahtevkov, se sme izdati na podstavi odpovedi na predlog delna sodba.

Sodba na podstavi pripoznave

§ 491.

Če toženec na prvem naroku ali na ustni sporni razpravi izrečno celoma ali deloma pripozna tožbeni zahtevek, se izda na tožilčev predlog sodba na podstavi pripoznave.

Sodba zbog izostanka ali zamude.

§ 492.

Če tožilec ali toženec izostane od prvega naroka, se smatrajo za resnične one dejanske navedbe došle stran-

ke, ki se nanašajo na predmet pravnega spora, kolikor niso ovržene z dokazi, ki so že pred sodiščem, ali s činjenicami, ki so pri sodišču obče znane (§ 365.), in na tej podstavi se odloči na predlog došle stranke o tožbenem zahtevku s sodbo zbog izostanka (zamudno sodbo).

§ 493.

Pismenih sestavkov, ki jih predloži izostala stranka, ni jemati v poštev.

Sodbo zbog izostanka in sodbo na podstavi odpovedi ali pripoznavne zahtevka izda na prvem naroku sodnik, ki mu je poverjeno, opraviti ta narok.

§ 494.

Če ne izroči toženec o pravem času odgovora na tožbo, sme tožilec predlagati, da se izdaj o glavni stvari zamudna sodba po predpisih § 492. Predsednik senata razsodi o tem kot sodnik poedinec v osmih dneh, ne da bi določil razpravo.

Če pa je podal toženec na prvem naroku ugovor, da redna pravna pot ni dopustna, da sodišče ni pristojno, da spor že teče ali da je stvar pravnomočno razsojena, in če je bilo odrejeno ločeno razpravljanje o takem ugovoru (§ 355.), sme predlagati tožilec po pravnomočni zavrnitvi teh ugovorov, da se izdaj o glavni stvari zamudna sodba. Če ni bila odrejena ločena razprava o teh ugovorih, sme predlagati tožilec predhodno samo to, da se določi narok za ustno sporno razpravo. V tem primeru se omeji ustna sporna razprava na podane ugovore. Če se ti ugovori zavrnejo, se izda takoj na nadaljnji tožilčev predlog zamudna sodba (§ 492.).

Če toženec pride na določen narok, to ne ovira, izdati zamudne sodbe; njegovih ustnih navedb, ki se tičejo glavne stvari, ob izdaji sodbe ni vpoštevati.

Če tožilec izostane od naroka, določenega na njegov predlog, da se razpravlja o ugovorih, podanih na prvem naroku, postopanje počiva in toženec ne sme predlagati, da se izdaj zamudna sodba ali da se odgodi narok za razpravo o glavni stvari.

§ 495.

Če se je določil narok za ustno razpravo o sporu, ko je toženec o pravem času podal odgovor na tožbo, in ena izmed strank izostane od tega ali poznejšega naroka, sme predlagati došla stranka na tem naroku, da se izreci sodba. Ob izrekanju sodbe se jemljejo v poštev nove dejanske navedbe došle stranke, katere nasprotujejo vsebini pravnih spisov, ki jih je izročila, ali njenim prejšnjim izjavam in dejanskim navedbam, samo toliko, kolikor so bile priobčene nasprotni stranki pred narokom s pripravljanim pravnim spisom. Vendar pa se je treba ozirati ob izrekanju sodbe ne samo na uspeh prej izvedenih dokazov, ampak tudi na izjave in dejanske navedbe, ki jih je podala izostala stranka prej, kolikor so posvedočene te izjave in navedbe v pripravljanih pravnih spisih, zapisnikih in njih prilogah ali kolikor so predmet dokaza, odrejenega na prejšnjem naroku (§ 497., drugi odstavek).

Če se poda predlog, da se izreci zbog strankinega izostanka sodba o glavni stvari, ob času, ko še teče ločena razprava o ugovorih nedopustnosti redne pravne poti, nepristojnosti sodišča, o ugovoru, da pravda že teče ali da je stvar pravnomočno razsojena, se sme izreči sodba šele, ko se ti ugovori pravnomočno zavrnejo.

§ 496.

Odredbe §§ 492. do 495. se uporabljajo tudi takrat, kadar je bila stranka odstranjena iz sodne dvorane zbog nedostojnega vedenja.

§ 497.

To, da je stranka izostala od naroka, ne razrešuje sodišča dolžnosti, vpoštevati vse ono, na kar se mora ozirati po službeni dolžnosti, in tudi ne razrešuje nasprotno stranke dolžnosti, dokazati ono, česar je treba glede takih okoliščin, ki se morajo jemati v poštev po službeni dolžnosti.

To, da je stranka izostala od naroka, ne ovira, izvesti dokazov pred pravnim sodiščem ali razložiti uspeha dokaza, ki ni bil izveden pred pravnim sodiščem.

§ 498.

Predlog, da se izreci sodba zbog strankinega izostanka ali nje zamude (§§ 492., 494., 495.), se mora zavrniti:

1. če ni dokaza, da je bila izostala stranka redno povabljena na narok. Vendar pa sme sodnik na predlog došle stranke odložiti sodbo do dne, ki se določi, in končati razpravo. Če izhaja iz vročilnice, ki prispe v tem roku, ali iz uvedenih poizvedb o vročitvi, da je prejela izostala stranka vabilo o pravem času, tako da je utegnila priti na narok, se izreče sodba zbog izostanka v osmih dneh od dne, ko prispe vročilnica ali se dovrši poizvedba o vročitvi;

2. če je pri sodišču obče znano, da je bila izostala stranka zadržana priti spričo prirodnega dogodka ali drugega neuklonljivega naključja;

3. če došla stranka ne more predložiti na naroku dokaza, ki ga zahteva sodišče glede okoliščin, ki se mora vzeti v poštev po službeni dolžnosti.

Predlog, da se izreci zoper sospornika sodba zbog izostanka ali zamude, se zavrne, kadar gre za sosporništvost, ki se presoja po § 115., če tudi le za enega sospornika ni dokaza, da je bil redno povabljen, ali če obstoji katera izmed zaprek, omenjenih pod št. 2. tega paragrafa, tudi le za enega sospornika.

Če se ne usvoji predlog, da se izreci sodba zbog izostanka ali zamude kakšne stranke, se odgodi narok po službeni dolžnosti na čas, ki ustreza okoliščinam, in na novi narok se iznova povabi tudi ona stranka, ki je izostala.

§ 499.

Če se s sklepom zavrne predlog, da se izreci sodba zbog izostanka ali zamude ene stranke, toda se ta sklep spričo rekurza razveljavi, se sme izreči sodba, ne da bi se določil nov narok.

Vsebina sodbe.

§ 500.

Sodba, izrečena o glavni stvari, mora odločiti o vseh predlogih, ki se tičejo glavne stvari in postranskih terjatev, kolikor se ni odločilo o poedinih predlogih že prej ali kolikor niso bili pridržani za ločeno rešitev.

Če je bilo več pravnih sporov med istimi strankami po § 251. združenih za skupno razpravljanje in če so ostali združeni do konca razprave, je treba odločiti o njih z eno sodbo.

§ 501.

Sodišče ni upravičeno, prisoditi stranki kaj, česar ni zahtevala. To velja zlasti tudi za plodove, obresti in druge postranske terjatve.

§ 502.

Obsodba, da mora kdo kaj storiti, je dopustna samo, če je storitev že dospela ob času, ko se izreče sodba. Če pa se zahteva preživnina, se sme obsoditi tudi na dajatve, ki dospejo šele po izdaji sodbe.

§ 503.

Če je kdo obsojen, da mora plačevati denarno rento zbog usmrtilive, telesne poškodbe ali odvzema prostosti, sme naložiti sodišče, ako smatra zavarovanje za očito potrebno, v sodbi na tožilčev predlog obsojencu, naj dā varščino za prihodnja plačila.

Dasi v pravdi ni bil podan tak predlog, sme zahtevati upravičenec naknadno s tožbo, da se daj varščina, če so se v tem zavezančeve imovinske razmere znatno poslabšale.

Ob istem pogoju se sme zahtevati s tožbo, da se zvišaj varščina, ki je določena s sodbo.

§ 504.

Če spozna sodišče, da se je pravdala stranka, ki je v pravdi podlegla, očitvidno iz objesti, jo sme obsoditi na predlog nasprotnne stranke, da mora plačati stranki, ki je zmagala, kot odškodnino znesek, ki ustreza okolnostim.

Razpravljanje o tem predlogu ne sme zadrževati odločbe o glavni stvari.

Ko se odmerja znesek odškodnine, je uporabljati predpis § 369.

§ 505.

Če se naloži s sodbo storitev, je treba obenem določiti rok, v katerem se mora izpolniti ta dolžnost. Če ne predpisuje ta zakon kaj drugega, znaša ta rok petnajst dni.

Če pa se naloži s sodbo, da je izvršitev delo ali posel, določi sodišče za izpolnitev te obveznosti, vpoštevaje zavezančeve osebne razmere, primeren rok. Pri tem je treba zlasti paziti na to, da to delo ali ta posel zavezanca ne ovira, izvršiti o pravem času opravil setve, žetve ali trgatve.

Ti roki začno teči s prvim dnevom po dnevu, ko se je vročila sodba obsojeni stranki, če se ne vloži zoper njo pravno sredstvo; v primerih §§ 513. in 546. s prvim dnevom po dnevu, ko je bila sodba razglašena.

Če se je vložilo pravno sredstvo, se začno ti roki s prvim dnevom po dnevu, ko je postala sodba pravnomočna.

§ 506.

Če se prisodi s sodbo stvar, ki ni denarna vsota, je treba v sodbi obenem izreči, da se je tožencu moči oprostiti dolžnosti, oddati to stvar, ako plača denarni znesek, o katerem je izjavil tožilec v tožbi ali na razpravi, da ga je voljan prevzeti namesto te stvari.

Pravnomočnost sodbe.

§ 507.

Sodbe, ki jih ni več dopustno izpodbijati s pravnim sredstvom, postanejo pravnomočne toliko, kolikor je v

njih odločeno o zahtevku, uveljavljanem s tožbo ali z nasprotno tožbo, ali o pravnem razmerju ali o pravici, ki sta postali sporni med pravdo in glede katerih se je po §§ 331. ali 354. zahtevala ugotovitev, ali obstojita ali ne obstojita. Odločba o obstoju ali ne obstoju nasprotne terjatve, ki jo uveljavlja toženec zaradi pobota, postane pravnomočna samo do zneska, do katerega naj se pobota.

Na pravnomočnost sodbe se je treba vedno ozirati po službeni dolžnosti.

Izrek, razglasitev in vročitev sodbe.

§ 508.

Sodbo smejo izreči samo oni sodniki, ki so sodelovali pri ustni razpravi, na katero se sodba opira.

Če se mora, preden se izreče sodba, premeniti predsednik ali drug član senata, se izvede ustna razprava iznova pred premenjenim senatom, pri čemer je uporabiti tožbo, odgovor na tožbo, razpravni zapisnik in dokaze, ugotovljene v spisih.

§ 509.

Posvetovanje in glasovanje sodnikov se ne vrši javno. V težjih primerih sme postaviti predsednik senata za to posvetovanje poročevalca.

§ 510.

Sodbo je treba izreči in razglasiti na podstavi ustne razprave, če je mogoče, takoj, čim se razprava konča. S sodbo vred se razglasi njena obrazložitev. Sodba se razglasi, tudi če stranki ništa prisotni. Oni del sodbe, ki obseza izrek (dispozitiv, § 514., št. 3.), mora biti sestavljen pismeno in podpisan, preden se sodba razglasi. To ne velja za izrek o pravnih stroških v primeru § 155.

Pri sodbah zbog izostanka po § 492. se sme nadomestiti razglasitev s priobčitvijo, da se izreka sodba po podanem predlogu.

Ob razglasitvi se sme omejiti senat, celo tudi, če je sodba že pismeno povsem izdelana, na to, da priobči samo izrek sodbe z najbistvenejšimi razlogi.

Pri tem se sme priobčiti ob razglasitvi, da je odmera stroškov pridržana za pismeni odpravek sodbe. Odmera stroškov se sme poveriti tudi članu senata.

Razglašeno sodbo je treba vročiti vsaki stranki v pismenem odpravku s popolnimi razlogi.

§ 511.

Kadar se ne more izreči sodba takoj po končani ustni razpravi in zlasti takrat, kadar se je končala razprava po tretjem odstavku § 257., preden se dovrši izvedba dokaza, je treba izreči sodbo v osmih dneh po končani ustni razpravi, v primeru § 257., tretjega odstavka, pa v osmih dneh od dne, ko prispejo zahtevani spisi ali spisi o izvedbi dokaza. V takem primeru se sodba ne razglasi ustno.

§ 512.

Protiv strankam ima sodba učinek šele od dne, ko se vroči. Vendar pa je sodišče vezano na svojo sodbo, čim je razglašena, ali v primeru § 511., čim se v pismenem sestavku izroči pisarni, da se odpravi.

§ 513.

Če se razglasi sodba na podstavi odpovedi ali pripoznave zahtevka vpricho obeh strank, ima učinek proti

strankama, čim se razglasi, ter se mora vročiti v odpravku samo oni stranki, ki to izrečno zahteva. Sodba zbog izostanka, s katero je popolnoma ugodeno tožilčevemu zahtevku, ima učinek za tožilca, čim se razglasi (§ 510., prvi in drugi odstavek); odpravek te sodbe pa se izda tožilcu samo, če to zahteva.

Pismeni odpravek sodbe.

§ 514.

Sodba mora v pismenem odpravku obsezati:

1. oznamenilo »sodba« in oznamenilo sodišča in sodnikov, ki so sodelovali pri odločanju; če je izreklo sodbo okrožno sodišče, izvrševaje sodno oblast v trgovinskih (pomorskih) ali rudniških sporih, se mora navesti poleg oznamenila tega sodišča tudi ta posebna sodna oblast;

2. oznamenilo strank po priimku in imenu, opraviilu, domovališču in položaju v pravdi, oznamenilo njih zastopnikov in pooblaščenecv kakor tudi kratko oznamenilo predmeta pravde;

3. izrek sodbe (dispozitiv);

4. obrazložitev.

Izrek sodbe in obrazložitev se morata napisati ločeno. V obrazložitvi je treba navesti predloge, ki so jih podale stranke v glavni stvari, pa tudi činjenice, na katere se opira zahtevek ali pravno razmerje, o katerem se odloča, nadalje činjenice, ki jih je smatralo sodišče za ugotovljene in na katere je oprlo svojo odločbo. Če se zdi sodišču primerno, sme razložiti ob kratkem in ločeno od obrazložitve stanje stvari, kakor izhaja iz ustne razprave (dejanski stan sodbe).

V dejanskem stanu je treba omeniti tudi one navedbe strank, ki jih je izreklo sodišče po §§ 243., 245., tretjem odstavku, 371., drugem odstavku, in 374., drugem odstavku, za nedopustne, nadalje one dokaze, ki niso bili dopuščeni zbog tega, ker je brezuspešno iztekel rok za njih izvedbo.

§ 515.

Sodba zbog izostanka ali zamude kakor tudi sodba na podstavi odpovedi ali pripoznave zahtevka se smeta odpraviti v skrajšani obliki, pri čemer se uporabi izvod tožbe ali rubrike (zabeležka sodbe). Natančnejši predpisi o tej zabeležki se izdado z uredbo ministra pravde.

§ 516.

Pismeni sestavek sodbe, ki je določen, da ostane v sodnih spisih (izvirnik sodbe), podpiseta predsednik senata ali sodnik poedinec in zapisnikar.

Če se izreče sodba zbog izostanka ali zamude na tožilčevu zahtevanju ali če se izreče sodba na podstavi odpovedi ali pripoznave zahtevka, se sme zapisati namesto sestavka sodbe, ki bi moral ostati v sodnih spisih, na tožbo kratka zabeležka o sodbi, ki jo podpiše sodnik. Natančnejši predpisi o tej zabeležki se izdado z uredbo ministra pravde.

§ 517.

Izpisek iz sodbe mora obsezati poleg izreka sodbe še navedbe, označene v § 514., št. 1. in 2. Izpiski in prepisi sodbe se ne smejo izdajati, preden so bili pismeni odpravki sodbe vročeni strankam,

Poprava sodbe.

§ 518.

Sodišče, ki je izreklo sodbo, sme vsak čas popraviti pisne ali računске pogreške in druge očividne netočnosti v sodbi ali v njenih odpravkih. Zlasti se mora popraviti na predlog ali po službeni dolžnosti pismeni odpravek sodbe, če se ne ujema z izrečeno sodbo. Prav tako se morajo pristaviti tudi podatki, ki so bili izpuščeni zoper predpis § 514., tretjega odstavka.

Sodišče sme odločiti o popravku brez predhodne ustne razprave. Zoper sklep, s katerim se zavrača predlog za popravek, ni posebnega pravnega sredstva.

Tudi sodišče višje stopnje sme odrediti popravo.

Dopolnitev sodbe.

§ 519.

Če je v sodbi izpuščen zahtevek, o katerem bi se bilo moralo odločiti, ali če se o zahtevanem povračilu stroškov sploh ni odločilo ali se je odločilo le nepopolnoma, se mora izreči dopolnitev s sodbo (dopolnilna sodba).

Predlog za dopolnitev je treba podati pravnemu sodišču v osmih dneh od dne, ko se je sodba vročila; zato, ker se je ta rok zamudil, ni dopustna postavitev v prejšnji stan.

O tem predlogu odloči sodišče po predhodni ustni razpravi, ki se mora omejiti na nerešeni del pravnega spora. Če se tak predlog zavrne, se zgodi to s sklepom.

§ 520.

Razprava o dopolnitvi sodbe ne vpliva na tek roka za vložitev pravnega sredstva zoper sodbo, ki naj se popravi ali dopolni.

Drugo poglavje.

Sklepi.

§ 521.

Kadar sodišče po predpisih tega zakona ne odloča s sodbo, izdaja svoje odločbe s sklepom; sklep je po svoji vsebini ali rešitev ali nalog ali naredba.

Sodišče je vezano na svoje sklepe (§ 512.), kolikor se ne nanašajo na voditev pravde.

Predpise § 508. je treba uporabljati zmiselno tudi na sodne sklepe.

§ 522.

Vse sklepe, ki se izdado med razpravo ali ob času, ko se izvaja dokaz, razglašata predsednik senata ali pa odrejeni ali zaprošeni sodnik.

Strankam, ki so bile prisotne pri razglasitvi, se vroči odpravek sklepa samo takrat, kadar je dopustno pravno sredstvo zoper sklep ali kadar jim gre na podstavi sklepa pravica do takojšnje izvršbe.

Strankam, ki pri razglasitvi sklepa niso bile prisotne, se vroči odpravek ne samo v zgoraj omenjenih primerih, ampak tudi takrat, kadar to zahteva voditev pravde.

Kadar pismenega odpravka ni treba vročiti, ima ustna razglasitev sklepa isti učinek kakor vročitev odpravka.

§ 523.

Sklepi, izdani izven naroka, se priobčujejo strankam z vročitvijo odpravka.

Sklep, s katerim se zavrača predlog ene stranke, ne da bi se predhodno zaslišala druga stranka, se vroči nasprotni stranki samo, kadar to zahteva predlagatelj.

§ 524.

Sklepi o predlogih, ki si medsebojno nasprotujejo, in sklepi, s katerimi se predlog zavrača, se morajo obrazložiti.

V obrazložitvi je treba navesti predloge, o katerih se odloča, in stanje stvari, kolikor je to potrebno, da se razume sklep, če se to že ne da razbrati iz vloge ali prepisa zapisnika, ki se vroči istočasno.

§ 525.

Če je izdal sklep senat, podpišeta izvornik sklepa predsednik in zapisnikar, sicer pa sodnik, ki ga je izdal.

Odpravek sklepa mora obsezati tudi podatke, omenjene v § 514., št. 1. in 2.

§ 526.

Predpisi §§ 516., prvega odstavka, in 517. do 520 veljajo tudi za izdajanje odpravkov in izpiskov, nadalje za popravljanje in dopolnjevanje sklepov.

Četrto del.

Postopanje pred sreskimi sodišči.

§ 527.

Za postopanje pred sreskimi sodišči veljajo, kolikor ni predpisano kaj drugega, predpisi o postopanju pred zbornimi sodišči prve stopnje.

Pravice in dolžnosti, ki grede po predpisih tretjega dela tega zakona senatu ali njegovemu predsedniku, izvršuje v postopanju pred sreskimi sodišči sodnik poedinec.

§ 528.

Če je treba, mora sodnik strankam, ki niso večše prazne, ter niso zastopane po advokatu, dati navodila, kako naj opravljajo svoja pravdna dejanja, ter jih poučiti o pravnih posledicah njih dejanj in opustitev.

Ko sodnik razglasa svoje odločbe, mora opozoriti take stranke zlasti na rok, v katerem je dopustno, izpodbijati odločbo s pravnim sredstvom, kakor tudi na zakonite odredbe, po katerih se mora postaviti advokat za pravdnega pooblaščenca, da vloži pravno sredstvo.

§ 529.

Kdor namerja vložiti tožbo pri kateremkoli sodišču, ima pravico, preden jo vloži, predlagati sreskemu sodišču nasprotnikovega domovališča, naj povabi nasprotnika pred to sodišče, da se poskusi poravnava.

V krajih, kjer je več sreskih sodišč, se smejo povabiti v ta namen vse osebe, ki smejo biti tožene z eno tožbo in domujejo v tem kraju, pred ono sresko sodišče istega kraja, ki je pristojno za eno izmed njih.

Zoper odločbo o takem predlogu ni pravnega sredstva.

§ 530.

Tožbo in vse prošnje, predloge in vsa priobčila izven ustne razprave smejo izjaviti stranke, ki jih ne zastopa advokat, na sodni zapisnik.

Odpoved pooblastila sme izjaviti vsaka stranka na zapisnik.

§ 531.

Če je treba pismeno tožbo po sodnikovem mnenju v čem dopolniti ali pojasniti ali če sodnik dvomi, je li dopustno, začeti postopanje, mora dati sodnik, preden odloči o tožbi, tožilcu, ako ga ne zastopa advokat, potrebna navodila, kako naj dopolni ali popravi tožbo.

Če se pokaže, da tožba, podana na zapisnik, ni dopustna zato, ker ni dopustna redna pravna pot, ker sodišče ni pristojno, ker tožilec ali toženec ni sposoben, biti stranka, ali nima pravdne sposobnosti ali ker tožilec nima pooblastila za vložitev tožbe, je treba o tem poučiti tožilca ustno, če pa zahteva, tudi pismeno. Prav tako je treba poučiti tožilca ustno, če je tožba očitno neosnovana. Vendar pa se ne sme odreči sprejem tožbe, če ostane tožilec navzlic pouku pri tem, da se sprejmi tožba na zapisnik.

§ 532.

Narok za ustno razpravo o tožbi se sme določiti v nujnih primerih in zlasti ob motenih posesti na isti dan, ko se je tožba izročila sodišču.

§ 533.

Tožilec se povabi na ustno razpravo s tem, da se mu vroči odpravek sklepa, izdanega o tožbi, v katerem se mu naloži, naj prinese na narok stvari, ki jih je treba na razpravi ogledati, in listine, ki se tičejo pravnega spora ter niso še v izvorniku pri sodišču. V vabilu se mora tožilcu priobčiti, katere škodljive posledice so združene po zakonu z izostankom od naroka.

§ 534.

Toženec se povabi s tem, da se mu vroči pismeni odpravek sklepa, izdanega o tožbi, ki se mu priloži en izvod tožbe ali prepis zapisnika o tožbi. Če je pismena tožba popravljen ali dopolnjena z zapisnikom, se vroči tožencu tudi prepis tega zapisnika. Toženca je obenem pozvati, naj prinese na narok ogledne stvari in listine, ki se tičejo spora, in naj poda še pred narokom, določenim za ustno razpravo, predloge, da bi se dobavile dokazne listine in ogledne stvari, ki so pri nasprotni stranki ali se čuvajo pri javnem oblastvu ali notarju, in naj predlaga, da bi se povabile na to razpravo priče, ako jih je treba. V vabilu se mora tožencu priobčiti, katere škodljive posledice so združene po zakonu z izostankom od naroka.

§ 535.

Ob določenih sodnih dneh, ki jih je treba vnaprej ustanoviti in javno naznaniti na razglasni sodni deski in po vseh občinah sreza na način, ki je običajen v njih, sme priti tožilec z nasprotno stranko tudi brez vabila pred sodišče, da začneta spor in razpravljata o njem.

V takem primeru se mora tudi tožbeni zahtevek za beležiti v zapisnik o razpravi.

§ 536.

V postopanju pred sreskimi sodišči je treba določiti praviloma že prvi narok kot narok za razpravljanje o stvari sami. Vendar pa se sme določiti, naj se vrši prvi narok posebej za opravilo pravnih dejanj, označenih v § 334.

Predpisi, obseženi v tretjem delu tega zakona o toženčevi dolžnosti, da mora odgovoriti na tožbo s pripravljanim spisom; nadalje predpisi o pripravljalnem postopanju pred odrejenim sodnikom se ne uporabljajo v postopanju pred sreskimi sodišči.

Toda v pravnih, označenih v § 340., št. 1., sme naložiti sodišče strankam, če jih zastopajo advokati, naj po sodišču izmenjajo pripravljalne spise, ali pa sme zaslišati stranke na sodni zapisnik, da se pripravi ustna sporna razprava. Zoper tak nalog ni pravnega sredstva.

Ustno razpravo je treba, če je moči, dokončati na prvem naroku, določenem o tožbi.

Samo stranki, ki jo zastopa na razpravi advokat, sme sodnik naložiti, naj ugotovi po § 361. na razpravi sami pismeno svoje predloge in izjave.

§ 537.

Ugovor nepristojnosti sodišča mora podati toženec na prvem razpravnem naroku, preden se spusti v razpravljanje o glavni stvari. Po opravljenem prvem naroku (§ 334.) ali, če ta narok ni bil določen, ko se je toženec že spustil v razpravljanje o glavni stvari, se sme vzeti nepristojnost v poštev samo ob pogoju § 335., drugega odstavka.

§ 538.

Zoper stranko, ki izostane od prvega naroka, določenega na podstavi tožbe, ali zoper toženca, ki izostane od prvega naroka, določenega za ustno sporno razpravo po prvem naroku, ki je bil opravljen po § 334., se izreče na predlog sodba zbog izostanka (§ 492.).

Če izostane tožilec od prvega naroka, določenega za ustno sporno razpravo po prvem naroku, ki je bil opravljen po § 334., ali če katera izmed strank izostane od kakšnega poznejšega naroka in če se morajo vzeti v poštev ob izrekanju sodbe (§ 495.) nove dejanske navedbe došle stranke, ki nasprotujejo vsebini pripravljanih spisov te stranke ali njenim prejšnjim izjavam in dejanskim navedbam, in te nove dejanske navedbe niso bile priobčene nasprotni stranki s pripravljanim spisom še pred narokom, se morajo ugotoviti te navedbe na predlog došle stranke z zapisnikom in stranka, ki je izostala, se mora iznova povabiti na razpravo o sporu, pri čemer ji je vročiti prepis tega zapisnika. Če nasprotna stranka zopet izostane od naroka, to več ne ovira, da se vzamejo ob izrekanju sodbe v poštev navedbe, ugotovljene z zapisnikom.

§ 539.

Kar navede stranka o činjenicah in dokazih, je redno sprejeti v zapisnik tako, kakor je označeno v § 274., kolikor ni pripravljanih spisov (prvi odstavek § 273.).

§ 540.

Če se izvede in dokonča ustna razprava na enem naroku, ni treba sprejemati v zapisnik onega, kar so navedle stranke o stanju stvari, ampak te navedbe se smejo opisati v dejanskem stanju sodbe (§ 514., drugi odstavek).

V razpravni zapisnik je sprejeti samo ono, kar je navedeno v §§ 269. in 271.

V takem primeru se razgrne pismeni sestavek o dejanskem stanju sodbe v treh dneh po končani razpravi v sodni pisarni strankam na vpogled. Stranke smejo izjaviti v treh dneh od dne, ko se obvestijo o razgrnitvi pismenega sestavka, svoj ugovor zoper netočne podatke dejanskega stanja sodbe o dejanskih in dokaznih navedbah. Ugovor se sme izjaviti s kratko pismeno beležko (§ 275., četrti in peti odstavek) ali pa ustno na zapisnik.

Po takem ugovoru sme sodnik popraviti dejanski stan sodbe.

§ 541.

Če izreče sodbo sresko sodišče, izvrševaje sodno oblast v trgovinskih, rudniških ali pomorskih sporih, je treba sprejeti vanjo dostavek, ki to izraža, če to predlagata obe stranki skupno ali če predlaga to pred koncem razprave ena stranka in sodišče predlog usvoji.

Naredbe, da je tak dostavek sprejeti v sodbo ali da se to odreka, ni dopustno izpodbijati s pravnim sredstvom.

§ 542.

V odpravkih sodbe mora sresko sodišče zlasti poudariti, da je treba za vložitev pravnega sredstva zoper sodbo, razen v primeru iz § 559., drugega odstavka, kakor tudi za postopanje s pravnimi sredstvi vobče zastopanja po advokatu.

Posebne odredbe za postopanje v malotnih (bagatelnih) stvareh.

§ 543.

Posebni predpisi §§ 544. do 547. se uporabljajo, če ne preseza denarna vsota, zahtevana s tožbo, ali vrednost spornega predmeta pet sto dinarjev ali če izjavi tožilec, da hoče sprejeti namesto predmeta, zahtevanega v tožbi, denarni znesek, ki ne preseza pet sto dinarjev (§ 506.). Vrednost spornega predmeta, označena v tožbi, je odločilna za uporabo malotnega postopanja, če je ne izpodbija toženec, preden se spusti v razpravljanje; če pa jo izpodbija o pravem času, se mora ugotoviti vrednost po § 55.

Če je v sporu stvarna pravica na nepremičninah, to postopanje ni dopustno.

§ 544.

Če se razpravlja o katerem izmed ugovorov, označenih v § 334., drugem odstavku, ločeno in se ta ugovor zavrne, je treba po razglasitvi tega sklepa takoj začeti razpravljanje o glavni stvari. Odločba o tem ugovoru se sprejme v odločbo o glavni stvari ter se ne odpravi strankam posebej.

§ 545.

V malotnih stvareh obseza zapisnik o razpravi samo:

1. podatke, odrejene v §§ 269. in 271., št. 1.;
2. zabeležbo pooblastila, ki ga je dala prisotna stranka prisotnemu pooblaščenцу; tožbeni zahtevek, če se je podal po § 535. na sodni dan; bistveno vsebino izvedenih dokazov, ali je bila pričča zaprisežena ali bil izvedenec zaprisežen pred zaslišanjem ali po zaslišanju, ali pa je prisega izostala; naposled to, da je bila stranka pred

zaslišanjem brez prisege in pred zaslišanjem pod prisego opomnjena, kakor predpisuje zakon (§§ 472. in 473.);

3. sodbe, ki so bile izrečene in razglazene na razpravi, kakor tudi one sodnikove naloge in naredbe, zoper katere je dopustno pravno sredstvo;

4. navedbo, ali so bile stranke prisotne pri razglasitvi sodbe.

Če začete razprave ni moči dokončati v enem dnevu, je treba zabeležiti razen tega na predlog ali po službeni dolžnosti ob kratkem v zapisnik izrečni toženčev ugovor zoper trditve, na katere tožilec opira tožbo.

§ 546.

Sodba, razglazena v pričo obeh strank, ima učinek (§ 512.) proti strankama, čim se razglasi, in odpravek sodbe se vroči samo stranki, ki to zahteva. Če je bila samo ena stranka prisotna pri razglasitvi sodbe, se vroči odpravek po službeni dolžnosti vsaki stranki.

Ob razglasitvi sodbe mora sodnik stranke poučiti, da se sme vložiti zoper to sodbo priziv samo zbog razlogov ničnosti, navedenih v § 571. Enak pouk je treba sprejeti tudi v pismeni odpravek sodbe.

§ 547.

Če se med postopanjem izpremeni tožba in s tem prestopi meja vrednosti, postavljena v § 543., toda tako, da ostane tudi za tako izpremenjeno tožbo stvarno pristojno sresko sodišče, je razpravljati in odločiti o stvari po predpisih, ki veljajo vobče za postopanje pred sreskimi sodišči.

Če se z omejitvijo tožbenega zahtevka med postopanjem pred sreskim sodiščem zmanjša znesek ali vrednost spornega predmeta do meje, postavljene v § 543., ali pod njo, je razpravljati nadalje in odločiti o pravni stvari po postopanju v malotnih stvareh.

Posebni predpisi za postopanje o tožbah zbog motene posesti.

§ 548.

V postopanju o tožbi zbog motene posesti pri stvareh ali pravicah, če se zahteva s tožbo samo zaščita in upostavitev poslednjega posestnega stanja, veljajo posebni predpisi §§ 549. do 554. Take tožbe se morajo vložiti v tridesetih dneh od dne, ko tožilec zve za motenja. Pozneje vloženo tožbo zavrne sodišče po službeni dolžnosti.

Tožbe zbog motene posesti je treba zunaj izrečno označiti kot take.

§ 549.

Ko se določajo roki in naroki, se je treba zmerom posebno ozirati na nujnost rešitve.

§ 550.

Če se zahteva v tožbi, da se izdaj po predpisih državlanskega zakonika prepoved, postavljati ali podirati zgradbo, vodne ali druge naprave, mora odrediti sodnik, česar je treba, takoj, ko izda prvo odločbo o tožbi, in ne da bi zaslišal nasprotno stranko.

§ 551.

Razprava se omeji na pretresanje in dokaz činjenice poslednjega posestnega stanja in nastalega motenja; izključeno je vsakršno pretresanje o pravici do posesti, o naslovu, o poštenosti ali nepoštenosti (vestnosti ali nevestnosti) posesti ali o zahtevkih odškodbe.

Dokazovanje z zasliševanjem strank po §§ 467. in naslednjih je izključeno.

§ 552.

Sodnik sme izdati med razpravo eno ali več začasnih naredb, ki so dopustne po predpisih zakona o izvršbi in zavarovanju, kolikor se pokaže to za potrebno, da se odvrne nujno preteča nevarnost protipravne poškodbe, da se preprečijo nasilja in odvrne nepovratna škoda. Izdajanje takih naredb se sme navezati na to, da se da primerna varščina.

§ 553.

Čim se konča razprava o sporu, je takoj odločiti s sklepom (končni sklep), ki se omeji samo na to, da se začasno uredi dejansko posestno stanje ali da se izreče v primerih iz § 550. začasno po državljanskem zakoniku prepoved ali zavarovanje povračila škode, ki utegne nastati, če bi se še nadalje kaj postavljalo ali podiralo. S tem se ne preprečuje poznejše ostvarjanje pravice do posesti in zahtevkov, ki so zavisni od te pravice. V razlogih sklepa je treba ob kratkem navesti tudi stanje stvari. Rok za izpolnitev dolžnosti, ki je naložena s končnim sklepom, določi sodnik po okolnostih poedinega primera.

§ 554.

V postopanju zbog motene posesti so izključena razen rekurza vsa pravna sredstva kakor tudi postavitev v prejšnji stan in tožba za obnovo.

Peti del.

Pravna sredstva.

Prvi oddelek.

Priziv.

§ 555.

Zoper sodbe, izrečene na prvi stopnji, je dopusten priziv.

§ 556.

Prizivno sodišče preizkusi odločbo sodišča prve stopnje v mejah prizivnih predlogov in prizivnih razlogov.

Toda prizivno sodišče oceni obenem tudi sklepe, izdane v postopanju, ki se je opravilo pred sodbo, vendar pa samo toliko, kolikor jih ni po zakonu izključeno izpodbijati ali kolikor jih ni moči več izpremeniti zato, ker ni bilo glede njih o pravem času izjavljeno očitjanje (§ 260.) ali ker ni bil o pravem času vložen rekurz, ali zato, ker se je na podstavi vložene rekurza že odločilo o njih.

Obči predpisi za prizivno postopanje.

§ 557.

Na prizivno postopanje se uporabljajo predpisi o postopanju pred zbornimi sodišči prve stopnje, kolikor ne predpisujejo naslednje odredbe kaj drugega.

V prizivnem postopanju morajo biti stranke zastopane po advokatu.

Prizivni rok.

§ 558.

Priziv se vloži v petnajstih dneh; ta rok se ne sme podaljšati.

Rok se začne za vsako stranko, čim se ji vroči odpravek sodbe, v malotnih stvareh pa, če sta bili obe stranki prisotni pri razglasitvi sodbe (§ 546.), kakor tudi v primerih § 513., čim se sodba razglasi.

Vlaganje priziva.

§ 559.

Priziv se vloži s tem, da se izroči pravnemu sodišču prve stopnje pripravljani spis (prizivni spis).

Če v kraju pravnega sodišča ni vsaj dveh advokatov, se smeta nadomestiti priziv in odgovor na priziv z ustreznimi izjavami na sodni zapisnik, in za to ni treba, da bi sodeloval advokat. Sodnik, ki sestavlja zapisnik, pozove stranko, naj točno označi prizivne predloge in prizivne razloge; naj navede nove činjenice in dokaze, s katerimi podkrepí prizivne razloge, ter pouči stranko o pravnih posledicah, ki nastopijo, če se opuste te navedbe.

Predpisi zakona o prizivnem spisu veljajo tudi za izjave na zapisnik, ki ga nadomeščajo.

§ 560.

Če se vloži priziv o pravem času, se s tem ovre nastop pravnomočnosti in izvršnosti sodbe, kolikor se ta s prizivom izpodbija, in sicer dokler se ne odloči o prizivu ali dokler se ta ne umakne.

§ 561.

Poleg onega, kar je vobče predpisano za pripravljani spis, mora obsezati prizivni spis:

1. oznamenilo prizivnega sodišča;
2. oznamenilo sodbe, zoper katero se vlaga priziv;
3. določno izjavo, koliko se izpodbija sodba, potem določno kratko oznamenilo razlogov, iz katerih se sodba izpodbija (prizivni razlogi), in izjavo, ali se predlaga razveljavitev ali izprememba sodbe in katera izprememba (prizivni predlog);
4. navedbo činjenic in dokazil, s katerimi bi se dokazala osnovanost prizivnih razlogov;
5. advokatov podpis, če ni podan prizivni predlog na zapisnik (§ 559., drugi odstavek).

§ 562.

Če je bil vložen priziv o pravem času, se vroči prizivalčevemu nasprotniku prizivni spis ali prepis zapisnika, ki ga nadomešča z oznamenilom prizivnega sodišča. Pre-

pozno vložene prizive zavrne pravno sodišče prve stopnje po službeni dolžnosti s sklepom.

Če hoče uporabiti prizivalčev nasprotnik v prizivnem postopanju činjenice in dokaze, še ne navedene v dosedanem postopanju, da bi ovrigel prizivne razloge, mora priobčiti pravnemu sodišču s pripravljanim spisom ali v primeru § 559., drugega odstavka, z izjavo na sodni zapisnik (odgovor na priziv) te činjenice in dokaze, in sicer v strogem roku petnajstih dni po prejemu prizivnega spisa, ker se sicer te navedbe izključijo.

Če se predloži odgovor na priziv o pravem času, vroči sodišče prizivalcu en izvod odgovora na priziv ali en prepis zapisnika o odgovoru na priziv.

§ 563.

Ko je prispel o pravem času odgovor na priziv ali ko je brezuspešno iztekel rok, določen za to, pošlje pravo sodišče prve stopnje prizivnemu sodišču prizivni spis, odgovor na priziv, če je bil predložen, kakor tudi vse spise, ki se tičejo pravnega spora, in zlasti še potrdila o vročitvi sodbe in prizivnega spisa.

Če ni bil pravni spor z izpodbijano sodbo popolnoma rešen in se mora razprava o točkah, ki še niso rešene (§§ 487. in 489.), nadaljevati ob času, ko traja prizivno postopanje, je treba predložiti prizivnemu sodišču overovljene prepise delov onih pravnih spisov, ki so potrebni za postopanje na prvi stopnji in se nanašajo na predmet prizivnega postopanja.

Postopanje pred prizivnim sodiščem.

Predhodno postopanje.

§ 564.

Ko prispejo prizivni spisi k prizivnemu sodišču, jih preizkusi predsednik senata, ki mu je pravna stvar odkazana, ali pa oni član senata, ki ga predsednik senata določi za to.

§ 565.

Na podstavi tega preizkusa se spravi priziv pred prizivni senat, ne da bi se določil narok za ustno razpravo:

1. če se pokaže, da prizivno sodišče ni pristojno, odločiti o vloženem prizivu;
2. če se pokaže, da priziv po zakonu ni dopusten ali da ni bil vložen v zakonitem roku;
3. če ni navedena v prizivnem spisu sodba, zoper katero je priziv vložen; če v prizivnem spisu ni nobenega ali ni določnega prizivnega predloga ali če prizivni razlogi niso navedeni posamič ne izrečno ne tako, da bi jasno kazali na to: kaj se zdi prizivalcu pogrešno v sodbi prve stopnje ali v postopanju, ki se je opravilo pred njo;
4. če se opira priziv zoper sodbo, izrečeno zbog izostanka ali zamude, na to, da ni bilo izostanka ali zamude;
5. če se izpodbijata kot nični sodba ali postopanje pred izrekom sodbe;
6. če se izpodbija odločba sodišča, sprejeta v sodbo, s katero s odloča o ugovoru nepristojnosti;
7. če se zdi sodniku ob predhodnem preizkusu prizivnih spisov, da je glede sodbe ali postopanja, ki se je opravilo pred njo, kaj razlogov za ničnost, ki jih prizivalec ni navedel,

§ 566.

Zlasti je nedopusten priziv tudi takrat, kadar ga vloži oseba, ki nima pravice do priziva ali ki se je veljavno odpovedala prizivu.

Izjava, s katero se stranke po razglasitvi ali po vročitvi sodbe prve stopnje odpovedujejo prizivu, velja tudi, če je nasprotnik ne sprejme.

§ 567.

V primerih § 565. odloča prizivni senat o prizivu s sklepom v nejavni seji brez predhodne ustne razprave.

Če misli prizivni senat, da so potrebna za ugotovitev prizivnih razlogov ali razlogov za ničnost dejanska pojasnila strank ali pravnega sodišča ali da so potrebne druge poizvedbe, izvede to senat ali sam ali pa po odrejenem sodniku ali po pravnem sodišču.

§ 568.

Če obstoji razlog, označen v § 565., št. 1., se izreče sodišče za nepristojno ter odkáže priziv sodišču, ki je za to pristojno.

V primerih § 565., št. 2 in 3., se priziv zavrne.

Če se spozna v primeru § 565., št. 4., priziv za osnovanega, se mora sodba razveljaviti in pravna stvar vrniti pravnemu sodišču, da izreče novo sodbo ali da nadaljuje razpravljanje in izreče potem novo sodbo, kakor je pač razprava prve stopnje popolna ali ne.

§ 569.

Če se je izreklo v primeru § 565., št. 6., sodišče prve stopnje pogrešno za nepristojno, naloži prizivno sodišče pravnemu sodišču, naj izreče sodbo o glavni stvari ali naj razpravlja in nato izreče sodbo, kakor se je pač izdala odločba prve stopnje po razpravi, izvedeni o glavni stvari ali pa na podstavi posebne razprave o zgoraj označenem ugovoru, še preden se je končala razprava o glavni stvari. Če pa se je izreklo prvo sodišče pogrešno za pristojno, se razveljavi sodba prvega sodišča in odredi, česar je treba, da se uvede postopanje pred pristojnim sodiščem.

§ 570.

Če se razveljavi izpodbijana sodba zbog nepristojnosti sodišča prve stopnje in se odkáže pravni spor pristojnemu sodišču v novo razpravo, se izvede ta nova razprava na podstavi zapisnika, sestavljenega o prvi razpravi, in na podstavi vseh ostalih pravnih spisov, ki so prispeli k prizivnemu sodišču. Nova razprava se uvede po drugem odstavku § 508.

Vse, kar so priznale stranke glede činjenic na prvi razpravi, in vse, kar so še sicer izjavile, velja tudi za novo razpravo. Vendar pa smejo navajati stranke na novi razpravi tudi take dejanske trditve in dokaze, taka napadna in obrambna sredstva, ki jih niso navedle na prvi razpravi; stranke smejo podati na novi razpravi naknadno izjave o dejanskih trditvah in ponudbah dokazov, ki so jih zamudile podati ali so jih odrekle na prvi razpravi.

§ 571.

Kot nična (§ 565., št. 5. in 7.) se razveljavi izpodbijana sodba in, kolikor zadeva ničnost prejšnje postopanje, tudi to:

1. če je sodeloval pri odločbi sodnik, ki je bil po zakonu izključen od sodniškega poslovanja v tej pravni stvari ali glede katerega je sodišče odločilo, da je opravičeno odklonjen;

2. če ni bilo pravnomočno sodišče predpisno sestavljeno;

3. če je izreklo sodbo sodišče, ki ni moglo niti z izrečnim sporazumom strank postati pristojno za to pravno stvar;

4. če ni bila dana stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve, možnost, razpravljati pred sodiščem;

5. če stranka v postopanju celo ni bila zastopana, ali če je ni zastopal zakonit zastopnik, ako ji je bil tak potreben, kolikor ni bilo pravnomočno postopanje po predpisu zakona odobreno naknadno;

6. če je bilo razsojeno o stvari, glede katere redna pravna pot ni dopustna, ali o kateri pravda že teče ali o kateri je bilo že pravnomočno odločeno;

7. če je bila javnost neopravičeno izključena;

8. če so priložile stranke ali njih zastopniki zoper predpis § 273., tretjega odstavka, sodnim listinam osnutke za razpravne zapisnike;

9. če je sestavljena sodba s takimi nedostatkami, da je ni moči zanesljivo preizkusiti; če je izrek sodbe v nasprotju sam s seboj; če niso navedeni za odločbo nikakršni razlogi in se ti nedostatkami ne dajo odstraniti niti s popravo sodbe (§ 518.), ki bi jo odredilo prizivno sodišče.

Pravnomočno postopanje se smatra za naknadno odobreno tudi, če se zakoniti zastopnik spusti v prizivno postopanje s tem, da vloži priziv ali odgovori na priziv (§ 562.), ne da bi očital v njem nedostatek zastopanja.

§ 572.

Če se razveljavi sodba prve stopnje zbog ničnosti in če zbog tega ni treba nadaljnje razprave za odločbo o stvari (§ 571., št. 5. in 6.), se tožba zavrne, kolikor daleč seza ničnost.

Če je treba nadaljnje razprave zato, ker je sodba prve stopnje razveljavljena celoma ali deloma zbog ničnosti, se vrne stvar sodišču prve stopnje.

Če se razveljavi sodba prve stopnje iz katerega izmed razlogov ničnosti, omenjenih v št. 1. in 2. § 571., se sme odkazati stvar namesto pravnemu sodišču v ponovno razpravljanje drugemu sodišču prve stopnje iste vrste v območju prizivnega sodišča.

Vendar pa se odkaz po drugem in tretjem odstavku prekliče, ako predlagata obe stranki in strogem roku osmih dni od dne, ko se jima vroči odločba sodišča prve stopnje, naj prizivno sodišče samo izvrši ustno razpravo in stvar razsodi. Ta predlog se mora podati pri prizivnem sodišču. V takem primeru reši prizivno sodišče sporno stvar po predpisih, ki veljajo za postopanje pred zbornimi sodišči prve stopnje.

§ 573.

Če se odkáže pravna stvar po § 572. sodišču prve stopnje, določi to sodišče po službeni dolžnosti narok za ustno razpravo. Če pa izreče prizivno sodišče, da se začni ali nadaljnj postopanje na prvi stopnji šele, ko postane njegova odločba pravnomočna, se določi narok šele, ko je postala ta odločba pravnomočna. To sme odrediti pri-

zivno sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti; zoper tako odločbo ni posebnega pravnega sredstva.

Prav tako odredi pristojno prizivno sodišče v primeru § 568., prvega odstavka, ko postane odločba prizivnega sodišča pravnomočna, po službeni dolžnosti, če sar je treba, da se nadaljuje postopanje pred njim.

Določitev prizivne razprave.

§ 574.

Če ni pogojev za to, da bi izdal prizivni senat odločbo že v predhodnem postopanju, ali če spozna prizivni senat v tem postopanju, da je priziv prikladen za določitev ustne prizivne razprave, jo določi predsednik prizivnega senata tako, da ostane med vročitvijo vabila strankam in narokom presledek okoli petnajstih dni. V nujnih primerih se sme ta rok tudi skrajšati.

Prizivno sodišče določi narok za ustno razpravo tudi takrat, kadar je v nejavni seji zavrnilo priziv, ki je bil podan zbog katerega izmed razlogov ničnosti ali zbog tega, ker je sodišče prve stopnje pogrešno smatralo, da gre za izostanek (§§ 492. in 495.) ali zamudo (§ 494.), ali ker je sodišče prve stopnje pogrešno odločilo, da je za pravno stvar pristojno (§ 565., št. 4., 5., 6.), in so v prizivnem spisu poleg katerega izmed zgoraj navedenih izpodbijanih razlogov podani še drugi prizivni razlogi, o katerih je moči odločati samo na podstavi ustne prizivne razprave.

Če so stranke že prijavile sodišču advokate, ki jih bodo zastopali, se vroči vabilo na ustno prizivno razpravo advokatom.

§ 575.

Če se pojavi že ob določitvi naroka potreba, ugotoviti na prizivni razpravi resničnost poedinih činjenic, navedenih v prizivu ali v odgovoru na priziv, na katere se opira priziv, ali če se sicer pojavi potreba, ponoviti, dopolniti dokaze, izvedene pred sodiščem prve stopnje, ali izvesti dokaze, ki so bili doslej samo ponujeni, povabi predsednik prizivnega senata na prizivno razpravo imenovane priče ali izvedence, zaslišane na prvi stopnji, pa tudi stranke, naj pridejo zaradi zaslišanja pod prisego, in odredi, da je dobaviti vsa ostala dokazila.

Ustna prizivna razprava.

§ 576.

Na razpravi pred prizivnim sodiščem se ne sme podati noben nov zahtevek in tudi ne oglasiti nov ugovor, razen zahtevka, ki se tiče stroškov prizivnega postopanja.

Stranke smejo opirati v prizivnem postopanju svoje zahtevke in ugovore samo na one činjenice ali dokaze, ki so jih po vsebini pravnih spisov in sodbe že navedle pred prvim sodiščem. Nove činjenice in nove dokaze pa smejo navesti stranke samo toliko, kolikor hočejo z njimi dokazati ali ovreči opravičenost navedenih prizivnih razlogov; a tudi na take činjenice ali dokaze se sme ozirati prizivno sodišče samo, če so bili v prizivnem spisu ali odgovoru na priziv priobčeni nasprotniku.

§ 577.

Na ustni razpravi se ne smejo prizivni predlogi brez nasprotnikovega pristanka ne razširjati ne nadomeščati z drugimi. To velja tudi za prizivne razloge.

Če pristojni prizivni nasprotnik ne ugovarja, ampak se spusti v razpravljanje o izpremenjenih predlogih ali o novih prizivnih razlogih, se smatra, da je pristal na to.

Tožba, na katero se opira izpodbijana sodba, se ne sme izpremeniti niti z nasprotnikovim pristankom.

§ 578.

Priziv se sme umekniti do konca ustne prizivne razprave. To se sme storiti z izjavo na ustni razpravi ali pa z izročitvijo pravnega spisa prizivnemu sodišču. Če se izroči pravni spis pred začetkom ustne prizivne razprave, sme odrediti predsednik senata kot sodnik poedinec, da ni opraviti določenega naroka.

Stranka, ki umakne priziv, ne izgubi samo pravnega sredstva, ampak mora trpeti tudi stroške, ki so nastali zbog pravnega sredstva, zlasti tudi one, ki so bili povzročeni nasprotniku.

O dolžnosti, povrniti stroške, odloči prizivno sodišče s sklepom; če pa je predsednik senata odredil po prvem odstavku, da določenega naroka ni opraviti, odloči o stroških predsednik senata kot sodnik poedinec. V prvem primeru se sme poveriti odmera zneska stroškov članu senata. Predlog se mora podati na ustni prizivni razpravi, ker se sicer zavrne; če pa se po prvem odstavku ni opravil določeni narok za prizivno razpravo, je treba podati predlog v osmih dneh od dne, ko je bil prizivni nasprotnik obveščen, da se je priziv umaknil.

§ 579.

Če se je po § 519. predlagala dopolnitev sodbe, se sme na predlog odložiti razprava o prizivu zoper to sodbo, dokler ne postane dopolnilna sodba pravnomočna, če pa se vloži priziv tudi zoper dopolnilno sodbo, dokler ne prispe ta priziv k prizivnemu sodišču. V tem primeru se razprava o obeh prizivih združi.

§ 580.

Ko se prizivna stvar okliče, se začne ustna prizivna razprava s tem, da razloži član prizivnega senata kot poročevalec s pravnimi spisi stanje prizivne stvari in dosedanji tek pravde, kolikor je to potrebno, da je moči razumeti prizivne predloge in da se preizkusijo prizivni razlogi in pravilnost izpodbijane sodbe. Ko poročevalec prečita predloge strank in del sodbe prve stopnje, ki se izpodbija s prizivom, z njenimi razlogi vred, priobči ono, kar je bistvenega v spisih, ki so jih podale stranke v prizivnem postopanju, označi pa tudi sporne točke, ki izvirajo iz vsega tega. Če se zdi predsedniku senata ali senatu potrebno, se prečitajo tudi dotični deli razpravnega zapisnika sodišča prve stopnje. Poročevalec ne sme izraziti svojega mnenja o odločbi, ki naj se izreče.

Nato posluša sodišče govore strank. Če se govor kakšne stranke ne ujema z vsebino pravnih spisov, jo predsednik opozori na to.

§ 581.

Predlog, da se odkloni pristojnost prizivnega sodišča, se sme podati v prizivnem postopanju samo takrat, kadar se hoče izposlovati ali odkloniti sojenje prizivnega sodišča, ki izvršuje trgovinsko, pomorsko ali rudniško sodno oblast. Da se izposluje sojenje po takem prizivnem sodišču, se sme podati predlog samo, če je bil sprejet v sodbo prve stopnje dostavek, označen v

§ 541.: predlog, da se odkloni sojenje po takem prizivnem sodišču, pa se sme podati samo takrat, kadar ne obseza sodba prve stopnje dostavka, označenega v § 541. Toda v prvem primeru ne sme podati tega predloga ona stranka, ki se je izjavila zoper to, da bi se tak dostavek sprejel v sodbo prve stopnje.

Predlog, da se odkloni pristojnost prizivnega sodišča, je treba podati takoj, čim razloži poročevalec stanje prizivne stvari, ker bi se sicer zavrnil; o tem predlogu je treba razpravljati in odločiti nemudoma, preden se začne razpravljanje o prizivu.

Ce sodišče usvoji predlog, da se odkloni pristojnost prizivnega sodišča, se izreče s sklepom za nepristojno.

Ko postane ta sklep pravnomočen, se nadaljuje prizivno postopanje pred pristojnim prizivnim sodiščem. To sodišče je glede vrste sodne oblasti, ki jo je izvrševati, vezano na izdani sklep.

Ce se predlog zavrne, se prizivno postopanje takoj začne in izvede. Sklepa o predlogu v tem primeru ni odpraviti posebej, ampak ga je sprejeti v odločbo prizivnega sodišča o glavni stvari.

§ 582.

Prizivni senat sme izvesti ne samo dokaze, ki podkrepjujejo ali izpodbijajo prizivne razloge (§ 576.), ampak sme, če se pokaže, da je to potrebno za odločbo o prizivnih predlogih, tudi ponoviti ali dopolniti dokaze, izvedene pred sodiščem prve stopnje; sme pa tudi naknadno izvesti dokaze, ki so jih stranke brezuspešno ponudile v postopanju prve stopnje.

V poslednjem primeru, pa tudi takrat, kadar naj se dopolni ogled, sme prizivni senat sam izvesti dokazno postopanje po predpisih, ki veljajo za izvajanje dokazov na prvi stopnji, ali pa sme odrediti, da izvede dokaze odrejeni ali zaprošeni sodnik.

Ce se je izvedel na prvi stopnji dokaz z izvedenci, ga sme prizivno sodišče iznova izvesti z drugimi izvedenci.

§ 583.

Ce je bila ena stranka na prvi stopnji zaslišana pod prisego, ne sme odrediti prizivno sodišče, da bi se zaslišala nasprotna stranka prav tako pod prisego o isti činjenici.

Ce odredi prizivni senat, da je iznova pod prisego zaslišati stranko, ki je bila že tako zaslišana na prvi stopnji, je prizivno sodišče ne zapriseže iznova, ampak jo samo zasliši, pri čemer jo opomni na prisego, opravljeno pred prvim sodiščem.

Da je zaslišati pod prisego stranko, ki na prvi stopnji ni hotela biti zaslišana ali ni hotela priseči, sme odrediti prizivno sodišče samo, če se uveri, da je imela stranka dovolj razlogov za to, da ni hotela biti zaslišana ali da ni hotela priseči, da pa sedaj teh razlogov ni več (§ 368.).

§ 584.

Se preden odloči prizivno sodišče o prizivu, izreče na predlog s sklepom, koliko je sodba prvega sodišča izvršna zbog tega, ker se ne izpodbija v celoti. Zoper ta sklep ni posebnega pravnega sredstva.

§ 585.

Ce izostane ena ali izostaneta obe stranki, mora prizivno sodišče vendarle razpravljati o prizivu in odločiti, vpoštevaje vse ono, kar je bilo navedeno v prizivnem

spisu in v odgovoru na priziv. Koliko naj se smatra nova navedba (drugi odstavek § 576.) za priznana ali za izpodbijano, odloči prizivno sodišče, vpoštevaje sodbo, ki se izpodbija, in vse ostale pravnice spise sodišča prve in druge stopnje.

§ 586.

Stranke se smejo odpovedati določitvi naroka za ustno razpravo o prizivu. Odpoved je veljavna, če jo stranke izrečno izjavijo v prizivu ali v posebnem pravnem spisu, izročnem sodišču prve stopnje ali prizivnemu sodišču. V tem primeru sme obsezati prizivni spis tudi pravna razlaganja in izvajanja o činjenicah in dokazih (§ 178., poslednji odstavek).

V takem primeru je treba odločiti o prizivu v nejavni seji.

Prvi in drugi odstavek veljata tudi takrat, kadar se je prizivalec odpovedal ustni razpravi in se nasprotna stranka v petnajstih dneh od dne, ko ji je bil vročen spis o odpovedi, ne izjavi protivno, o čemer obvesti sodišče prizivalca.

Prizivno sodišče sme odrediti v vsakem primeru razpravo, če se mu zdi to potrebno.

§ 587.

V zapisnik o ustni prizivni razpravi je sprejeti vsebino dejanskih navedb in ponujenih dokazov strank samo toliko, kolikor se razlikuje od onega, kar je navedeno o vsebini razprave v pravnih spisih prve stopnje.

Odločba o prizivu.

§ 588.

Ce se uveri prizivno sodišče sele med razpravo, da ima izpodbijana sodba ali postopanje sodišča prve stopnje v sebi ničnost, ki je ostala doslej neopažena, mora postopati, celo če ničnosti ni navedla nobena stranka, po §§ 571. in 572., kolikor ne gre za nedostatek zastopanja (§ 571., št. 5.), ki je bil odpravljen z izrečno ali molčečo odobritvijo.

§ 589.

Ce se opazijo nedostatki, označeni v § 565., št. 2. in 3., šele na ustni razpravi, zavrne sodišče priziv s sklepom, in sicer v primeru št. 2. brezpogojno, v primeru št. 3. pa samo, če prisotni prizivalec nasprotnik ne pristane na popravo prizivnega spisa.

§ 590.

Prizivno sodišče vrne stvar pravnemu sodišču prve stopnje, da razpravlja o njej in izreče sodbo, najsi ne bi bilo razlogov za ničnost:

1. če ni odločilo sodišče s končno sodbo, ki se izpodbija, popolnoma o vseh stvarnih predlogih;
2. če ima postopanje na prvi stopnji bistvene nedostatke, ki so preprečili, da bi se bila sporna stvar izrpnno pretresla in korenito ocenila;
3. če se po vsebini pravnih spisov na prvi stopnji sploh niso pretresale činjenice, ki jih smatra prizivno sodišče za važne.

Postopanje pred pravnim sodiščem se omeji v primeru št. 1. tega paragrafa na zahtevke in predloge, o katerih sodišče ni odločilo, v primeru št. 2. pa na one dele postopanja in sodbe prve stopnje, na katere se nanaša nedostatek.

Če predlagata obe stranki soglasno ali če smatra prizivno sodišče po svoji izprevidnosti to za primerno zaradi tega, da se pospeši odločba o prizivu ali da se znatno prihranijo stroški, sme samo odločiti o stvari sami s sodbo, ko po potrebi dopolni razpravo prve stopnje, namesto da bi vrnilo stvar sodišču prve stopnje.

§ 591.

Kolikor se ne uporabljajo odredbe §§ 588., 589. in 590., odloča prizivno sodišče s sodbo o stvari sami.

Sodba mora obsezati vse sporne točke, ki se tičejo prisojenega ali zavrnjenega zahtevka in ki jih je po prizivnih predlogih pretresti in presoditi na drugi stopnji.

Sodba prve stopnje se sme izpremeniti samo toliko, kolikor je to predlagano.

§ 592.

Prizivno sodišče vzame za podstavo svoji odločbi izid razprave in dokazovanja, kakor je bil ugotovljen v pravnih spisih prve stopnje in v sodbi sodišča prve stopnje, kolikor ni bil ta uspeh izpremenjen s prizivnim postopanjem.

Kakšen pomen ima ugovor, ki je bil vložen v pravem času zoper poedine ugotovitve v zapisniku prvega sodišča ali zoper navedbe o činjenicah in dokazih, obseženih v odpravi dokaznega sklepa ali v dejanskem stanju sodbe (§§ 279. in 540.), oceni prizivno sodišče, če je treba, po ustni razpravi o izpodbijanih ugotovitvah in navedbah (§ 582.), ko je skrbno ocenilo izid prizivnega postopanja in vse ostale okolnosti.

§ 593.

V primerih §§ 588. in 590. se vrne pravna stvar s sklepom pravnemu sodišču prve stopnje.

Sodišče, h kateremu prispe pravna stvar spričo sklepa prizivnega sodišča, po katerem je sodišču celoma ali deloma razpravljati ali odločiti o njej ali izvesti prizivno postopanje (§ 581.), je vezano pri tem na pravni nazor, na katerega je prizivno sodišče oprlo svoj sklep.

Ce se uvede nova razprava, se uporablja § 573. Prav to velja, če prizivno sodišče izpremeni sodbo, s katero je bilo zahtevanje za obnovo zavrnjeno (§ 634., prvi odstavek).

§ 594.

Sodbo ali sklep prizivnega sodišča, s katerima se dokončno rešuje priziv, je treba vselej vročiti strankam pismeno.

Ob razložitvi stanja stvari v sodbi se sme sklicevati prizivno sodišče na dejanski stan sodbe sodišča prve stopnje.

Ce prizivno sodišče potrdi sodbo sodišča prve stopnje in ni sporni predmet pravde samo denar, mora izreči prizivno sodišče v svoji sodbi, ali preseza vrednost spornega predmeta, o katerem je odločilo, pet tisoč dinarjev. Ko se izračunava vrednost prizivnega spornega predmeta, se morajo zmiselno uporabljati §§ 49. do 55. Vendar pa sodišče ni vezano na oni denarni znesek. Vendar pa sodišče je tožilec izjavil, da ga je voljan prevzeti glede katerega je tožilec izjavil, ali katerega je označil namesto zahtevanega predmeta, ali katerega je označil kot vrednost spornega predmeta (§ 56.). Po potrebi zasliši prizivno sodišče na prizivni razpravi stranke o vrednosti spornega predmeta. Ugotovitev vrednosti spornega predmeta se ne sme izpodbijati na prizivni stopnji s pravnim sredstvom, veže pa tudi revizijsko sodišče.

§ 595.

V malotnih stvareh se sme izpodbijati sodba prvega sodišča samo s prizivom zbog razlogov ničnosti, navedenih v § 571.

Drugi oddelek.

Revizija.

Kdaj je revizija dopustna.

§ 596.

Zoper sodbo prizivnega sodišča je dopustna revizija. Zoper odločbo prizivnega sodišča v malotnih stvareh ni nadaljnega pravnega sredstva.

Zoper sodbo prizivnega sodišča, s katero se potrjuje sodba prvega sodišča, ni dopustna revizija, če ne preseza vrednost spornega predmeta, o katerem je odločilo prizivno sodišče, brez postranskih terjatev pet tisoč dinarjev.

Toda revizija je dopustna ne glede na vrednost spornega predmeta, o katerem je odločilo prizivno sodišče, če se je izrekla sodba prvega sodišča, ki jo je prizivno sodišče potrdilo, spričo sklepa prizivnega sodišča, ki se ni smel izpodbijati z rekurzom (§ 613., št. 3.) in s katerim je bila prejšnja sodba razveljavljena po § 590., št. 2. in 3., in stvar vrnjena sodišču prve stopnje, ta nova sodba pa se je izrekla na podstavi pravnega nazora, na katerega je bilo sodišče prve stopnje vezano spričo sklepa prizivnega sodišča (§ 593., drugi odstavek).

§ 597.

Revizija se sme zahtevati samo iz katerega izmed nastopnih razlogov:

1. ker je sodba prizivnega sodišča nična iz katerega izmed razlogov, označenih v § 571.;
2. ker je v prizivnem postopanju nedostatek, ki sicer ne ustvarja ničnosti, toda je utegnil preprečiti izčrpen pretres in korenito oceno pravne stvari;
3. ker se opira sodba prizivnega sodišča v bistveni točki na dejanski pogoj, ki je v protislovju s pravnimi spisi sodišča prve ali druge stopnje;
4. ker se opira sodba prizivnega sodišča na pogrešno pravno oceno stvari

§ 598.

Revizijsko sodišče preizkusi sodbo prizivnega sodišča v mejah predlogov in razlogov, podanih v revizijskem postopanju. Če obstoji razlog ničnosti, ga vzame revizijsko sodišče v poštev po službeni dolžnosti, najsi v revizijskem spisu ni naveden.

Novе dejanske trditve ali novi dokazi se smejo navajati v revizijskem postopanju samo zato, da se podkrepi ali izpodbije trditev, da je sodba prizivnega sodišča nična zbog katerega izmed razlogov, omenjenih v § 571., ali da je v prizivnem postopanju nedostatek, ki je utegnil preprečiti izčrpan pretres in korenito oceno sporne stvari.

Vlaganje revizije.

§ 599.

Revizija se vloži s tem, da se izroči pravnemu sodišču prve stopnje pravni spis (revizijski spis).

Revizijski rok znaša petnajst dni od vročitve prizivne odločbe; ta rok se ne sme podaljšati.

Če se vloži revizija o pravem času, se s tem prepreči, da bi nastopila pravna moč in izvršnost sodbe, kolikor se revizijski izpodbija, in sicer dokler se ne odloči o reviziji ali se revizija ne umakne.

§ 600.

Revizijski spis mora obsezati poleg onega, česar je vobče treba za pravdne spise (§§ 175. do 177. in 180.), še to-le:

1. oznamenilo sodbe, zoper katero se vloga revizija;
2. določno izjavo, v koliki meri se izpodbija sodba; potem določno kratko oznamenilo razlogov, iz katerih se sodba izpodbija (revizijski razlogi), in izjavo, ali se predlaga razveljavitev ali izprememba sodbe in katera izprememba (revizijski predlog);

3. navedbo činjenic in dokazil, s katerimi je dokazati opravičenost revizijskih razlogov, navedenih v § 597., št. 1. n 2.;

4. advokatov podpis.

Če se opira revizija na revizijski razlog, naveden v § 597., št. 4., je treba razložiti v revizijskem spisu brez nepotrebne obširnosti, iz katerih razlogov smatra predlagatelj revizije stvar s pravne strani za pogrešno ocenjeno.

§ 601.

Prepozno vložene ali nedopustne revizije zavrača pravdno sodišče prve stopnje s sklepom. Če smatra pravdno sodišče prve stopnje revizijo za dopustno in za pravočasno vloženo, odredi, da se vroči en izvod revizijskega spisa nasprotniku predlagatelja revizije (revizijski nasprotnik). Pravočasnosti in dopustnosti revizije ni dopustno izpodbijati z rekurzom, ampak samo v revizijskem odgovoru.

Revizijski nasprotnik sme vložiti, ko se mu vroči revizijski spis, v strogem roku petnajstih dni pri pravdnem sodišču prve stopnje s pravnim spisom revizijski odgovor.

Na revizijski odgovor se uporablja smiselno odredba § 600., izvzemši ono, kar se zahteva od št. 1. in 2. Revizijsko sodišče vpoštevata samo one nove činjenice in dokaze revizijskega nasprotnika, ki jih je ta sprejel v revizijski odgovor zato, da bi ovrgel opravičenost razlogov, navedenih v revizijskem spisu.

O vložitvi revizijskega odgovora obvesti pravdno sodišče predlagatelja revizije s tem, da mu vroči en izvod tega odgovora.

Vložitve revizijskega spisa in revizijskega odgovora ni mogoče nadomestiti z izjavo na sodni zapisnik.

§ 602.

Ko se vloži revizijski odgovor ali ko brezuspešno izteče rok, ki je določen za to, pošlje pravdno sodišče prve stopnje omenjene spise z vsemi pravnimi spisi vred, ki se tičejo pravnega spora, prizivnemu sodišču, ki jim priloži spise prizivnega sodišča ter jih nato odpremi k revizijskemu sodišču.

Postopanje pred revizijskim sodiščem.

§ 603.

Revizijsko sodišče odloča o reviziji v nejavni seji brez predhodne ustne razprave.

Vendar pa sme odrediti revizijsko sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti ustno revizijsko razpravo, če se mu zdi to potrebno. Za to razpravo veljajo predpisi, ki veljajo za ustno razpravo pred prizivnim sodiščem.

Poizvedbe in izvedbe dokazov, ki so potrebne za ugotovitev, da so revizijski razlogi, omenjeni v § 597., št. 1. in 2., opravičeni, opravlja zaproseni sodnik, ki predloži spise o poizvedbah ali izvedbah dokazov neposredno revizijskemu sodišču. Na te poizvedbe in izvedbe dokazov je treba vselej pozvati stranke.

§ 604.

Revizijsko sodišče odloča praviloma o stvari sami. Če pa izreče po § 571., št. 4. in 5., sodbo prizivnega sodišča za nično ali če jo razveljavi iz razloga § 597., št. 2., in zaradi tega misli, da je treba za rešitev stvari nove razprave, vrne v ta namen sporno stvar prizivnemu sodišču.

Če naj se razveljavi sodba prizivnega sodišča iz razloga, označenega v § 597., št. 2., toda je očitvidno treba razprave na prvi stopnji, da bi postala stvar zrela za odločbo, se razveljavi tudi sodba prvega sodišča v mejah revizijskih predlogov in sporna stvar se vrne sodišču prve stopnje.

Če spozna revizijsko sodišče, da je treba razveljaviti sodbo ali postopanje zbog ničnosti, ki se je pripetila že na prvi stopnji in na katero je treba paziti po službeni dolžnosti, se vrne stvar sodišču prve stopnje (§ 572., drugi in tretji odstavek).

Če se zahteva revizija iz razloga § 597., št. 4., in revizijsko sodišče spozna, da je ta revizijski razlog utemeljen, da pa se revizijski predlog, s katerim se zahteva izprememba prizivne sodbe, ne more usvojiti zato, ker dejanski stan, ki je po vsebini pravnih spisov odločilen za pravno ocenitev stvari, ni v prizivni sodbi ugotovljen glede navedb revizijskega nasprotnika, in sicer brez njegove krivde, razveljavi revizijsko sodišče prizivno, po potrebi pa tudi sodbo prve stopnje (drugi odstavek) in vrne stvar prizivnemu sodišču ali sodišču prve stopnje, najsi glede tega v revizijskem postopanju ni podan predlog.

§ 605.

Sodišče, ki mu je bila stvar vrnjena, je vezano v nadaljnjem postopanju in pri odločbi na pravni nazor, po katerem je revizijsko sodišče izreklo svojo razveljavljajočo sodbo.

Da se prevzame postopanje pri prizivnem sodišču ali pri sodišču prve stopnje, morata določiti te sodišči po službeni dolžnosti narok za ustno razpravo.

§ 606.

Če spozna revizijsko sodišče, da se je vložila revizija očitvidno iz objesti ali zato, da bi se stvar zakešnila, izreče zoper predlagatelja revizije ali njegovega advokata kazen zbog objesti (§ 268.).

§ 607.

Kolikor ni odrejeno v tem oddelku kaj drugega, veljajo predpisi o prizivu tudi za revizijo.

Tretji oddelek.

Rekurz.

Kdaj je rekurz dopusten.

§ 608.

Zoper sklepe je dopusten rekurz, kjer ga ta zakon izrečno ne izključuje.

Sklepi se smejo izpodbijati z rekurzom zlasti tudi iz razlogov ničnosti, navedenih v § 571.

§ 609.

Kjer po odredbah tega zakona ni dopustno zoper kakšen sklep posebno pravno sredstvo, se smejo pritožiti stranke zoper ta sklep s pravnim sredstvom, vloženim zoper prvo prihodnjo odločbo, ki jo je dopustno izpodbijati.

§ 610.

Sklepi, ki jih izda starešina zbornega sodišča, predsednik senata ali odrejeni sodnik, se smejo izpodbijati z rekurzom, kolikor ni odrejeno kaj drugega. Izpodbijanje pa ni dopustno, če ni predlagala stranka prej zbornemu sodišču ali senatu, naj se sklep izpremeni.

§ 611.

V malotnih stvareh se sme vložiti rekurz samo zoper nastopne sklepe prve stopnje:

1. če se je odreklo, da se uvedi ali nadaljnj zakonito postopanje o tožbi;
  2. če se je odločilo o predlogu, po katerem naj bi se dala varščina za pravdne stroške ali da bi se ta varščina dopolnila;
  3. če se je s prekršitvijo predpisov § 198. usvojil predlog o odgoditvi naroka s sklepom, ki se sme izpodbijati po § 205.;
  4. če se je zavrnil predlog za postavitev v prejšnji stan zbog izostanka od naroka ali zato, ker je rok za vložitev pravnega sredstva iztekel;
  5. če se je odločilo o povračilu stroškov s sklepom.
- Rekurz ni dopusten zoper sklepe prizivnega sodišča v malotnih stvareh (§ 596., drugi odstavek).

§ 612.

V postopanju zbog motene posesti (§§ 548. do 554.) se sme vložiti rekurz samo zoper sklep, s katerim sodišče ni dopustilo, da bi se uvedlo ali nadaljevalo postopanje o tožbi, kakor tudi zoper končni sklep.

Posebni rekurzi zoper ostale sklepe, izdane med postopanjem, in zlasti zoper začasne naredbe, izdane med postopanjem, niso dopustni, ampak združiti jih je treba z rekurzom zoper končni sklep.

§ 613.

Zoper sklepe prizivnega sodišča v prizivnem postopanju je dopusten rekurz samo:

1. če je bil priziv v primerih § 565., št. 2., 3. in 4., in § 589. s sklepom zavrnjen;
2. če je izreklo prizivno sodišče s sklepom, da je sodba prvega sodišča nična in da se tožba zavrača;
3. če se je odkazala pravna stvar s sklepom sodišču prve stopnje ali drugemu prizivnemu sodišču, da bi odločilo o njej ali o njej razpravljalo in odločilo, in če

se izreče v tem sklepu prizivnega sodišča, da se začni ali nadaljnj postopanje na prvi ali na prizivni stopnji šele, ko postane ta sklep prizivnega sodišča pravno-močen.

Vlaganje rekurza.

§ 614.

Rekurz se vloži s tem, da se izroči pravdni spis (rekurzni spis) onemu sodišču, čigar sklep se izpodbija ali čigar starešina je izdal izpodbijani sklep ali kateremu je pripadal predsednik senata, odrejeni ali zaproseni sodnik, zoper čigar sklep se rekurz vloga. Vendar pa se vlagajo tudi rekurzi zoper sklepe sodišč druge stopnje s tem, da se izroči rekurzni spis sodišču prve stopnje.

Pismeni rekurzi morajo biti podpisani od advokata. Pri sreskih sodiščih smejo vlagati stranke, ki niso zastopane po advokatu, rekurz tudi ustno na zapisnik.

Rekurz se sme opirati na nove činjenice ali dokaze samo takrat, kadar je bil izpodbijani sklep izdan, pa se pritožilcu ni bilo moči izjaviti o onem, kar je bilo predmet sklepanja.

Če se izpodbija sklep zbog tega, ker se opira na pogrešen pravni nazor o stvari, se mora uporabljati zmiselno predpis poslednjega odstavka § 600.

§ 615.

Rok za rekurz znaša petnajst dni; ta rok se ne sme podaljšati.

Rok se začne s prvim dnem, ko se je vročil pismeni odprek onega sklepa, ki se hoče izpodbijati z rekurzom, v malotnih stvareh pa, če sta bili obe stranki prisotni pri razglasitvi sklepa, s prvim dnem po razglasitvi.

16.

Če se vloži rekurz zoper to, da se je odrekla ali odvzela pravica revnih, zoper kazenske naredbe, izrečene zoper pričo ali izvedenca, ali zoper sklep, ki se tiče samo voditve pravde, smeta sodišče ali sodnik, katerih sklep ali naredba se izpodbija, sama ugoditi rekurznemu zahtevku.

Če sodišče tega ne stori ali če se izpodbijajo drugi sklepi, ne pa oni, ki so označeni v prvem odstavku, je treba odpremiti rekurz nemudoma k rekurznemu sodišču s poročilom, s katerim se stvar, če je treba, pojasnjuje, in z vsemi spisi, potrebnimi za odločbo o rekurzu.

§ 617.

Rekurze zoper sklepe, zoper katere po predpisih tega zakona vobče ni rekurza ali pa ni posebnega pravnega sredstva, kakor tudi rekurze, ki se vložijo po izteku roka za rekurz, zavrača sodišče prve stopnje po službeni dolžnosti.

§ 618.

Z rekurzom se ne odlaga izvršitev izpodbijatega sklepa in tudi ne začetek njegove izvršnosti.

Izvezajo se, če ne odreja zakon drugače (§ 265., prvi odstavek), one kazenske naredbe, ki se smejo izpodbijati s pravnimi sredstvi, naslovljenimi na sodišča višje stopnje.

Sodišče, čigar sklep se izpodbija z rekurzom, pa sme vendarle, ko je odredilo, da se daj zavarovanje, če ga je treba, odrediti na predlog, da je postopanje

ustaviti ali pa začasno ni izvršiti izpodbijanega sklepa ali da na njega podstavi ni uvesti izvršbe, če bi se brez tega namen rekurza preprečil in ne bi nastala obremen za nasprotno stranko nerazmerna škoda. Zoper tako naredbo ni posebnega pravnega sredstva.

Prav to sme odrediti starešina sodišča, predsednik senata, odrejeni ali zaprošeni sodnik, če se vložijo rekurz zoper njih sklepe.

§ 619.

Če se v postopanju o tožbi zbog motene posesti ne poseza z izvršitvijo končnega sklepa v začasne ukrepe, odrejene med razpravo, odloči sodnik prve stopnje po svoji izprevidnosti, ali naj ostanejo te naredbe v veljavi, dokler se ne odloči o rekurzu, ali pa naj se razveljavijo še pred rešitvijo rekurza.

Postopanje pred rekurznim sodiščem.

§ 620.

Sodišče odloča o rekurzu s sklepom v nejavni seji brez predhodne ustne razprave. Toda preden kaj odloči, sme odrediti poizvedbe, ki jih smatra za potrebne. Predpis § 603., tretjega odstavka, prvega stavka, velja tudi tukaj. Nedopusten ali zakesnel rekurz se mora takoj zavrniti.

Odločba rekurznega sodišča se odpravi in vroči z zmiselno uporabo § 594., prvega odstavka.

§ 621.

Če rekurno sodišče ugodno rekurzu, sme poveriti sodišču, ki je izdalo izpodbijani sklep, naj izda nadaljnje naredbe, ki bi utegnile biti potrebne spričo rekurzne odločbe.

Če rekurno sodišče razveljavi izpodbijani sklep in naloži sodišču prve stopnje, naj odloči po dopolnitvi postopanja o stvari iznova, je dopustno, izpodbijati odločbo rekurznega sodišča samo takrat, kadar je z njo odrejeno, da mora sodišče prve stopnje izvršiti njemu dani nalog šele, ko postane odločba rekurznega sodišča pravnomočna.

§ 622.

Dopusten ni rekurz: zoper sklep sodišča druge stopnje, s katerim se potrjuje izpodbijani sklep sodišča prve stopnje, zoper odločbo sodišča druge stopnje o pravnih stroških ali o pristojbinah pričo ali izvedencev kakor tudi ne zoper odločbo sodišča druge stopnje v sporih zbog motene posesti.

Sodišče prve stopnje zavrača po službeni dolžnosti nedopustne in prepozno vložene rekurze zoper odločbo sodišča druge stopnje.

Če spozna rekurno sodišče, da se je vložil rekurz zoper sklep sodišča druge stopnje iz objesti ali samo zato, da bi se stvar zavlekla, izreče kazen zbog objesti zoper vložitelja rekurza ali advokata, ki je podpisal rekurz.

Šesti del.

Tožba zbog ničnosti in tožba za obnovo.

§ 623.

Pravnomočna odločba, s katero je stvar rešena, se sme izpodbijati s tožbo zbog ničnosti:

1. če je sodil v stvari sodnik, ki je bil po zakonu izključen, da bi v tem pravnem sporu opravljal sodniško dolžnost;

2. če stranka v sporu celo ni bila zastopana ali je ni zastopal zakoniti zastopnik, kjer je bilo to potrebno, kolikor ni bilo pravno postopanje naknadno odobreno po predpisih zakona.

Vendar pa tožba zbog ničnosti ni dopustna, če se je navedel v primeru št. 1 vzrok za izključitev, v primeru št. 2 pa nedostatek pravne sposobnosti ali zakonitega zastopanja brezuspešno že med pravdo.

Tožba tudi ni dopustna takrat, kadar je mogla stranka navesti razlog za izključitev že v prejšnjem postopanju ali pa s pravnim sredstvom.

§ 624.

Postopanje, ki je s sodbo končano, se sme na strankin predlog obnoviti:

1. če je listina, na katero se sodba opira, lažna ali lažno predrugačena;

2. če sta podala priča ali izvedenec lažno izpovedbo ali če je nasprotnik ob zaslišanju po krivem prisegel in se opira sodba na to pričanje ali zaslihanje;

3. če se je izposlovala sodba s prevarnim dejanjem strankinega zastopnika, njenega nasprotnika in nasprotnikovega zastopnika, ki je kaznivo po kazenskem zakonu; li če je zakrivil sodnik glede pravnega spora ob izdaji sodbe ali prejšnje odločbe, na katero se sodba opira, na strankino škodo po kazenskem zakonu kaznivo prekršitev svojih službenih dolžnosti;

4. če je bila obsodba kazenskega sodišča, na katero se sodba opira, razveljavljena z drugo pravnomočno odločbo kazenskega sodišča;

5. če stranka najde ali pridobi možnost, uporabiti pravnomočno sodbo (§ 507.), prej izdano o istem zahtevku ali o istem pravnem razmerju med strankami pravde, ki bi jo bilo obnoviti;

6. če zve stranka za nove činjenice ali najde ali pridobi možnost, uporabiti dokazila, po katerih bi bila mogla biti glavna stvar zanjo ugodnejše razsojena, ko bi se bile navedle in uporabile te činjenice ali ti dokazi v prejšnjem postopanju.

Zbog okolnosti, navedenih v št. 5 in 6, se sme dopustiti obnova samo takrat, kadar stranka brez svoje krivde ni mogla navesti teh okolnosti pred koncem ustne razprave, po kateri se je izdala sodba sodišča prve stopnje.

§ 625.

Obnova se sme dopustiti tudi zato, da se izvedejo dokazi, ki so bili po § 375., prvem odstavku, izključeni od razprave, če bi bila imela uporaba teh dokazov v prejšnjem postopanju očitno za posledico, da se razsodi glavna stvar za stranko ugodneje.

§ 626.

Za tožbo zbog ničnosti kakor tudi za tožbo za obnovo, vloženo zbog kakšnega sodnikovega kaznivega dejanja (št. 3., drugi stavek, § 624.), je izključno pristojno sodišče, ki je izreklo sodbo, katera se s tožbo izpodbija. Če se izpodbijajo s tožbo sodbe, izrečene v istem pravnem sporu od sodišč različnih stopenj, je pristojno najvišje teh sodišč.

V vseh ostalih primerih (§ 624., št. 1., 2., 3., prvi stavek, 4. do 6., in § 625.) se mora vložiti tožba za obno-

vo pri pravnem sodišču prve stopnje, če pa se tiče razlog izpodbijanja samo sodbe višje stopnje, pri dotičnem sodišču višje stopnje.

Postopanje.

§ 627.

Za vlaganje tožbe zbog ničnosti in tožbe za obnovo kakor tudi za nadaljnje postopanje se morajo uporabljati predpisi drugega do petega dela tega zakona, kolikor ne odredajo naslednji predpisi kaj drugega.

Sodnik, zbog čigar udeležbe pri odločanju se vlaga tožba zbog ničnosti (§ 623., št. 1.) ali zbog čigar postopanja se vlaga tožba za obnovo (§ 624., št. 3.), je izključen od udeležbe pri razpravi in odločanju o teh tožbah.

§ 628.

Tožbo je treba vložiti v strogem roku enega meseca.

Ta rok se računi:

1. v primeru § 623., št. 1., od dne, ko je stranka zvedela za razlog izključitve, ali, če je zvedela za to pred pravnomočnostjo izpodbijane odločbe, od dne, ko je postala odločba pravnomočna;

2. v primeru § 623., št. 2., od dne, ko je bila odločba stranki vročena, in če stranka ni pravdno sposobna, ko je bila vročena njenemu zakonitemu zastopniku, toda zopet ne prej, dokler ni postala izpodbijana odločba pravnomočna;

3. v primerih § 624., št. 1. do 4., od dne, ko je postala sodba kazenskega sodišča ali ustavitev kazenskega postopanja pravnomočna;

4. v primerih § 624., št. 5. in 6., od dne, ko je mogla stranka uporabiti pravnomočno sodbo ali razložiti pri sodišču činjenice in dokazila, ki jih je zvedela;

5. v primeru § 625. od vročitve ali v primerih §§ 513. in 546. od takrat, ko se je razglasila sodba sodišča prve stopnje.

Po izteku desetih let od dne, ko je postala sodba pravnomočna, ni več dopustno vlagati tožbe, izvemši primer, omenjen v št. 2. tega paragrafa.

§ 629.

Če se vloži tožba pri onem sodišču, ki je sodilo v prejšnjem postopanju na prvi stopnji, ampak pri kakšnem po stopnji višjem sodišču, pri katerem je moči razpravljati o glavni stvari sami, po predpisih, ki veljajo za postopanje pred njim, se morajo uporabljati glede na ustno razpravo, na dokazovanje, na to, kako je priobčiti sodbo, izrečeno o tožbi, sodišču prve stopnje, kakor tudi glede na izpodbijanje sodbe oni predpisi, ki veljajo za to višje sodišče, ko odloča o pravnih sredstvih.

§ 630.

V tožbi se morajo zlasti navesti:

1. odločba, ki se izpodbija;
2. zakonita podstava izpodbijanja (razlog ničnosti, razlog obnove);
3. okolnosti, iz katerih izhaja, da se je vložila tožba v zakonitem roku, in dokazila za to;
4. okolnosti, ki so bistvene za oceno pristojnosti; in
5. izjava, koliko se predlaga, da se ukine izpodbijana odločba, in katera druga odločba se predlaga o glavni stvari.

§ 631.

Preden določi sodišče narok za ustno razpravo, mora preizkusiti, in sicer pri zbornih sodiščih v nejavni seji, ali se opira tožba na katerega izmed zakonitih razlogov izpodbijanja (§§ 623. do 625.) in ali se je vložila v zakonitem roku. Če katerega teh pogojev ni ali če tožba ni dopustna iz katerega izmed razlogov, navedenih v § 325. drugem odstavku, jo je treba zavrniti s sklepom kot neprikladno za to, da bi se o njej določil narok za ustno razpravo.

Okolnosti, iz katerih izvira, da se je tožilec držal zakonitega roka, se morajo na zahtevanje sodišča verjetno izkazati.

§ 632.

Če se zahteva obnova postopanja zbog katerega izmed kaznivih dejanj, označenih v § 624., št. 1. do 3., in o tem kaznivem dejanju še ni izrečena pravnomočna obsodba, ukrene pravno sodišče brez predhodne ustne razprave, česar je treba, da se uvede kazensko postopanje zato, da se dozve in ugotovi navedeno kaznivo dejanje. Zoper tak sklep ni pravnega sredstva; toda pred sklepanjem sme sodišče zaslišati stranke ali samo eno izmed njih ter izvršiti potrebne poizvedbe.

Narok za ustno razpravo o tožbi za obnovo se določi šele, ko se pravnomočno konča kazensko postopanje, in sicer samo, če je dovedlo to postopanje do pravnomočne obsodbe zbog kaznivega dejanja, ki je bilo navedeno kot razlog tožbe za obnovo, ali če se kazensko postopanje sicer konča brez obsodbe, toda iz drugih razlogov, ne pa zbog tega, ker ni kaznivega dejanja ali ker zanje ni dokazov. Sicer se tožba, ko se je priobčil izid kazenskega postopanja, zavrne kot nedopustna. Tudi v tem primeru se zavrne tožba brez predhodne ustne razprave s sklepom, ki se izda pri zbornih sodiščih v nejavni seji. Ko kazensko sodišče ali javni tožilec priobči svoj sklep, da ni uvesti kazenskega postopanja ali da ga je ustaviti, mora vselej izrečno označiti razlog, zakaj postopanja ni uvesti ali zakaj se ustavlja.

§ 633.

Če se dokaže v primerih § 624. razlog za obnovo z listinami, ki so priložene tožbi v izvorniku ali v overovljenem prepisu, ali če se predlaga obnova po § 625., se združita razprava in odločba o razlogu in dopustnosti obnove z razpravo o glavni stvari; vendar pa je sodišče tudi v tem primeru upravičeno, postopati po § 253.

O glavni stvari se razpravlja vnovič samo toliko kolikor jo zadeva razlog izpodbijanja.

Če pa višje sodišče, ki je pristojno za odločbo o tožbi z obnovo postopanja, po predpisih, ki veljajo za postopanje pred njim, ne more razpravljati o sami glavni stvari, se mora omejiti to višje sodišče na to, da odloči samo o dopustnosti obnove, in mora vrniti, ko je postala sodba, s katero se dovoljuje obnova, pravnomočna, pravni spor v razpravljanje o glavni stvari onemu sodišču, ki bi bilo moralo razpravljati o glavni stvari na prvi stopnji. To sodišče določi po službeni dolžnosti narok za ustno razpravo o glavni stvari ter jo izvede po postopanju, ki velja zanje.

§ 634.

V vseh drugih primerih je treba razpravljati in odločati s sodbo samo o razlogu in dopustnosti obnove postopanja ali o tem, ali naj se izreče postopanje za nično.

Ce se obnova dovoli, je treba izvesti postopanje v glavni stvari, kolikor ga zadeva razlog izpodbijanja, pri onem sodišču, pri katerem se je vložila tožba za obnovo. Če pa to sodišče po zakonitih predpisih, ki veljajo za postopanje pred njim, ne bi moglo razpravljati o sami glavni stvari, je treba napotiti pravni spor v razpravljanje k onemu sodišču, ki je bilo poklicano, razpravljati o glavni stvari na prvi stopnji.

Kar se tiče vrnitve pravnega spora, določitve naroka za ustno razpravo in izvedbe razprave, veljajo predpisi tretjega odstavka § 633.

§ 635.

Ce naj se izvede razprava o glavni stvari pred sodiščem, ki je pristojno za odločbo o dopustnosti obnove, sme odrediti sodišče, ko razglasi odločbo, s katero se dovoljuje zahtevana obnova, s sklepom, da je razpravljati o glavni stvari, preden se ta odločba odpravi strankam. Zoper ta sklep ni pravnega sredstva.

Odločba o dopustnosti obnove se sprejme v tem primeru v odločbo o glavni stvari.

§ 636.

Tožba za obnovo ali tožbo zbog ničnosti se zavrne s sklepom, če se pokaže šele na ustni razpravi, da se opira na razlog, ki ga zakon ne dopušča, ali da se je vložila prepozno.

§ 637.

Ce se vložiti tožba za obnovo ob istem času, ko se vložiti priziv ali revizija zoper isto sodbo, ali če se vložiti tožba, dokler teče prizivno ali revizijsko postopanje, se odredi na predlog ali po službeni dolžnosti, da se nemudoma prekini prizivno ali revizijsko postopanje, ako se opira tožba za obnovo na katerega izmed razlogov, omenjenih pod št. 1. do 4. § 624., in je priložena tožbi v izvorniku ali overovljenem prepisu pravnomočna sodba kazenskega sodišča. Čim sodišče tako sklene, obvesti o tem takoj ono sodišče, pri katerem teče postopanje o vložnem pravnem sredstvu.

§ 638.

O tem, ali je v ostalih primerih zato, ker se je vložila tožba za obnovo, prekiniti tekoče prizivno ali revizijsko postopanje, uvedeno o isti sodbi, odloči na predlog ali po službeni dolžnosti ono sodišče, ki je poklicano, razpravljati o tožbi glede na posebne okoliščine primera in na dokaze, ponujene o tem, da obstoje razlogi za obnovo.

Ta prekinitvev se sme odrediti tudi med ustno razpravo o tožbi za obnovo. Če se odredi prekinitvev, je postopati po § 637., drugem stavku.

§ 639.

Zoper sklep, s katerim se odloči o predlogu, da se postopanje prekine po §§ 637. in 638., ni pravnega sredstva.

Ce se tožba za obnovo pravnomočno zavrne ali tožbeni zahtevki za obnovo pravnomočno odkloni, se nadaljuje prekinitveno postopanje o pravnih sredstvih na predlog ali po službeni dolžnosti. Tak predlog se mora podati sodišču, pred katerim je ob prekinitvi teklo prizivno ali revizijsko postopanje. To sodišče odredi po službeni dolžnosti, da mu je o pravem času iznova predložiti spise, ki so potrebni za nadaljevanje razprave.

§ 640.

Ce se spričo tega, ker se je vložila tožba za obnovo, ne odredi po prednjih predpisih prekinitvev tekočega postopanja o pravnem sredstvu, ne ovre vložitev te tožbe, da postane izpodbijana sodba pravnomočna in izvršna.

To, da se je vložila tožba zbog ničnosti ali tožba za obnovo, ne vpliva na izvršnost pravnomočne odločbe, ki se izpodbija s to tožbo.

Sedmi del.

Posebne vrste postopanja.

Prvi oddelek.

Mandatno postopanje.

§ 641.

Tožilec sme predlagati v tožbi, s katero uveljavlja terjatev v denarju ali v drugih nadomestnih stvareh, da izdaj sodišče zoper toženca plačilni nalog (mandat), če se dokažejo vse činjenice, na katere se opirajo tožbeni zahtevki o glavni stvari in postranske terjatve z listinami spodaj označene vrste, predloženimi v izvorniku nesumne zunanje oblike:

1. z javnimi listinami, omenjenimi v § 388. in v § 389., prvem odstavku;

2. z zasebnimi listinami, na katerih so podpisi izdajatelj overovljeni od našega sodišča ali od našega javnega notarja;

3. z drugimi listinami, po katerih je za vtoževano terjatev vknjižena stvarna pravica v domači javni knjigi, če poleg tega ni vloženo zoper sodni sklep, po katerem je ta pravica vknjižena, pravno sredstvo, o katerem še ni pravnomočno odločeno, in tudi ni v knjigi zabeleženo, da je ta vknjižba sporna.

§ 642.

Ce ne vložiti tožbe ona oseba, ki ji gre pravica po listinah, na katere se tožba opira, ali če se vložiti tožba zoper koga drugega, ne pa zoper zavezanca, imenovanega v teh listinah, je dopustno ugoditi predlogu, da se izdaj plačilni nalog, samo, če in kolikor se dokaže z listinami, označenimi v § 641., da je prešla terjatev ali obveznost celoma ali deloma od prvotnega upravičenca ali zavezanca na ono osebo, ki vlaga tožbo ali zoper katero se je tožba vložila.

Da se izterja terjatev, zoper katero bi mogel toženec podati ugovor zastaranja, sme izdati sodišče plačilni nalog samo, če dokaže tožilec že v tožbi z listinami, označenimi v § 641., da je zastaranje prekinitveno ali zadržano.

§ 643.

Na predlog, podan po §§ 641. in 642., se izda plačilni nalog brez predhodne ustne razprave in ne da bi se zaslusal toženec.

Ce je sresko sodišče pristojno, izdati plačilni nalog, in če so listine, potrebne po §§ 641. in 642. za obrazložitev tožbenega zahtevka, v izvorniku pri istem sreskem sodišču, se sme sklicevati tožilec namesto tega, da bi predložil izvorne listine, na dotične sodne spise.

V plačilnem nalogu je treba izreči, da mora toženec, ker bi se sicer opravila izvršba, v petnajstih dneh po vročitvi naloga zadostiti zahtevkom, vtoževanim zoper

Drugi oddelek.

Postopanje v meničnih in čekovnih sporih.

§ 649.

V postopanju o tožbah, s katerimi se ostvarjajo menični zahtevki, določi sodišče v sodbi rok treh dni za izpolnitev vseh obveznosti, naloženih tožencu s sodbo.

Za vložitev predloga za postavitev v prejšnji stan, potem za vložitev priziva in odgovora na priziv, revizije in odgovora na revizijo kakor tudi za vložitev rekurza znaša rok osem dni; ti roki se ne morejo podaljšati.

§ 650.

V meničnih sporih ni dopustna postavitev v prejšnji stan in tudi ne obnova postopanja zoper ono stranko, ki ni povzročila po svoji krivdi potrebe za postavitev v prejšnji stan ali za obnovo, če je v času, dokler se ni podal predlog za postavitev v prejšnji stan ali dokler se ni vložila tožba za obnovo, celoma ali deloma izgubila svoje menične zahtevke proti drugim osebam radi izteka časa ali jih ne more več ostvarjati zbog kratkosti časa, ki ji še preostaja.

§ 651.

Če se opira vtoževana terjatev na menico, ki ima vse zakonite pogoje veljavnosti in o katere pristnosti ni dvoma, in če se predložita v tožbi poleg menice v izvirniku protest in povratni račun, kolikor so te listine v poednem primeru potrebne za obrazložitev tožilčevih zahtevkov, sme tožilec zahtevati, da se naloži tožencu, ker bi se sicer opravila izvršba, naj plača v strogem roku treh dni poleg meničnega dolga tudi postranske terjatve s sodno odmerjenimi stroški vred, ali pa naj poda v istem roku zoper ta nalog vse ugovore, ki bi jih imel (plačilni nalog). Izvirni protest se sme nadomestiti tudi z overljenim prepisom iz protestnega vpisnika.

§ 652.

Zahtevki iz menične izjave, katere ni podpisala sama oseba, ki je podala to izjavo, ampak druga oseba v njenem imenu, se smejo ostvarjati v meničnem postopanju zoper osebo, v katere imenu je izjava podpisana, samo, če je dodala ta druga oseba tej izjavi tudi svoj svojerodni podpis s posebnim dostavkom, da daje to izjavo kot pooblaščenec, in če predloži poleg tega tožilec pooblastilčevo pooblastilo (§ 98., drugi odstavek, meničnega zakona). To ne poseza v zakonite predpise o podpisovanju firme trgovcev.

§ 653.

Odredbe §§ 649. do 652. se uporabljajo zmiselno na tožbe, s katerimi se ostvarjajo regresni zahtevki po čekovnem zakonu.

§ 654.

Če se predlaga v tožbi, da se izdaj menični ali čekovni plačilni nalog, se uporabljajo na nadaljnje postopanje zmiselno odredbe §§ 643. do 648., izvzemši predpise drugega in tretjega odstavka § 647.

njega, s stroški vred, ki jih je odmerilo sodišče, ali pa podati v istem roku vse ugovore, ki bi jih imel zoper nalog. Tak rok se ne sme podaljšati.

Prav tako je treba izreči v nalogu, da bo sodišče prepozno vložene ugovore zavrnilo brez predhodne ustne razprave in da ne bo jemalo v poštev ugovorov, podanih šele na ustni razpravi.

Nalog se vroči tožencu po odredbah, ki veljajo za vročanje tožb.

§ 644.

Če se predlaga v pismeno vloženi tožbi, da se izdaj plačilni nalog zoper več tožencev, je dopustno ugoditi temu predlogu samo glede onih tožencev, za katere se predlože izvodi tožbenega spisa s prepisi vseh prilog; pri tem je odločilen vrstni red, v katerem so toženci imenovani v tožbi.

§ 645.

Plačilnega naloga, razen odločbe o stroških, obsežene v njem, toženelec ne more izpodbijati z rekurzom, ampak samo z ugovori (§ 643., tretji odstavek).

Ugovore mora vložiti toženelec pri pravnem sodišču v roku, označenem v nalogu; pozneje vložene ugovore zavrne sodišče brez razprave.

O ugovorih, vloženi o pravem času, določi sodišče brez ponovnega tožilčevega predloga v čim krajšem času narok za ustno sporno razpravo.

§ 646.

Tožba se sme umekniti brez toženčevega pristanka samo, dokler se ne vložijo ugovori, če pa se tožilec obenem odpove tožbenemu zahtevku, se sme umekniti tožba tik do konca ustne sporne razprave (§ 332.); na umeknitev ugovora se uporabljajo zmiselno predpisi, ki veljajo za umeknitev priziva (§ 578.).

§ 647.

V sodbi, s katero se rešuje pravni spor, je treba izreči, ali ostane plačilni nalog v moči ali pa se in koliko se razveljavlja.

Če toženelec ugovarja, da ni bilo zakonitih pogojev za izdajo plačilnega naloga, odloči sodišče najprej o tem ugovoru in izreče, kolikor ga spozna za upravičenega, sodbo po predpisih prednjega odstavka ter postopa v ostalem po predpisih § 648.; če pa se ta ugovor zavrne, odredi sodišče po službeni dolžnosti, da se takoj začne razpravljanje o stvari sami. V tem primeru ni strankam odpravljati posebe odločbe o tem ugovoru, ampak sprejeti jo je v odločbo o stvari sami. Zoper naredbo, da se začne razpravljanje o stvari sami, ni pravnega sredstva. Predpisi § 356. veljajo tudi tukaj.

Če spozna sodišče spričo ugovora nedospelosti, da je dospela vtoževana terjatev šele, ko je bil plačilni nalog izdan, toda pred izrečeno sodbo, razveljavi sodišče plačilni nalog in obsodi toženca na vtoževano storitev (§ 502.).

§ 648.

Če predlogu, da se izdaj plačilni nalog, ni moči ugoditi, postopa sodišče, kolikor je tožba primerna, da se določi o njej narok za ustno razpravo pred njim, po predpisih tega zakona; sicer pa tožbo zavrne.

Tretji oddelek.

Postopanje v sporih, ki izvirajo iz zakupnih ali najemnih (rabokupnih) pogodb.

Odpoved.

§ 655.

Kolikor je po predpisih državlanskega prava zato, da se prepreči molčeča obnova zakupne ali najemne pogodbe ali da se ta pogodba razdere, potrebna odpoved zakupne ali najemne pogodbe, sklenjene glede zemljišč, zgradb in drugih stvari, ki jih pripoznava zakon za nepremičnine, kakor tudi glede mlinov na ladjah ali drugih zgradb, postavljenih na ladjah, se sme ta pogodba odpovedati:

1. če so se stranke posebej pogodile o roku za odpoved in za vrnitev zakupne ali najemne stvari, navadno samo v tem roku;

2. če take pogodbe ni, je treba odpovedati tam, kjer so po posebnih o tem izdanih predpisih ali, če takih predpisov ni, po posebnih običajih kraja, določeni za izpraznjevanje zakupnih ali najemnih stvari izvestni dnevi v letu z določenimi odpovednimi roki, preden izteče doba, do katere se sme dati odpoved;

3. v vseh ostalih primerih se morajo odpovedati zakupi najmanj šest mesecev; letni najemi ali najemi, katerih pogodbeni doba trajanja preseza leto dni, najmanj tri mesece; najemi, ki trajajo po pogodbi sicer dlje kot mesec dni, toda manj kot leto dni, najmanj štirinajst dni; vsi ostali najemi pa se morajo odpovedati najmanj osem dni, preden se mora zakupna ali najemna stvar predati ali prevzeti.

§ 656.

Zakupne ali najemne pogodbe sme odpovedati sodno ali izvensodno tako zakupodavec ali najemodavec kakor tudi zakupnik ali najemnik.

Odpoved, ki jo je veljavno dala ena stranka, sme izvršiti proti njej tudi stranka, ki ji je bilo odpovedano.

§ 657.

Sodna odpoved se sme podati pismeno ali ustno. Pravdni spis ali sodni zapisnik, sestavljen o odpovedi, mora obsezati zlasti oznamenilo zakupne ali najemne stvari, oznamenilo časa, ko mora zakupna ali najemna pogodba prestati, in predlog, da se nalóži nasprotniku, ker bi se sicer opravila izvršba, naj zakupno ali najemno stvar ob določenem času preda ali prevzame ali naj vloží pri sodišču zoper odpoved vse ugovore, ki bi jih imel. Za vložitev ugovorov se določi rok osmih dni, če znaša odpovedni rok najmanj štirinajst dni, sicer pa rok treh dni.

Če oni, ki odpoveduje, ne stanuje ne v kraju ne v območju pristojnega sreskega sodišča, mora postaviti pooblaščenca za vročitve, ki tam stanuje, ter označiti ime tega pooblaščenca in kraj njegovega bivališča.

Odpovedi, ki ne ustrezajo tem predpisom ali ki se vložé pri nepristojnem sodišču, se zavrnejo s sklepom po službeni dolžnosti, če se nedostatek ne dá odstraniti po § 183.

§ 658.

Da je sodna odpoved veljavna za dan, za katerega se zakupna ali najemna pogodba odpoveduje, se mora

vložiti pri sodišču ali vročiti nasprotni stranki tako, da ji ostanejo roki, omenjeni v § 655. Odpovedi, ki se vložé tako pozno, da se teh rokov ni moči držati, zavrne sodišče s sklepom po službeni dolžnosti.

Odpovedi, ki se vložé, preden začne teči pogodbeni ali zakoniti odpovedni rok, se ne smejo zavračati samo iz tega razloga.

§ 659.

V nalogu, izdanem po § 657., je treba izreči, da bo sodišče prepozno vložene ugovore zavrnilo brez predhodne ustne razprave in da ne bo jemalo v poštev ugovorov, podanih šele na ustni razpravi. Ta nalog se mora vročiti nasprotniku one stranke, ki odpoveduje, takoj po predpisih, ki veljajo za vročanje tožb, z enim izvodom spisa ali s prepisom sodnega zapisnika.

Če pa je bil vročen nalog tako pozno, da nasprotni stranki ne bi ostal rok, določen v § 655., je odpoved vendarle veljavna, ako se zoper sodni nalog ne vložé ugovori o pravem času (§ 657., prvi odstavek).

Izvensodna odpoved.

§ 660.

Izvensodna odpoved se sme izvršiti po javnem notarju ali kako drugače. Tudi ob taki odpovedi morajo paziti stranke na roke, označene v § 658.

Priobčitev, ki se mora izvršiti zaradi odpovedi nasprotniku one stranke, ki odpoveduje, mora obsezati vselej tudi podatke, označene v prvem in drugem odstavku § 657.

Da ima taka izvensodna odpoved učinek sodne odpovedi, mora biti dokazana z listinami, omenjenimi v §§ 388. in 389.

Dan odpovedi ali dan, ko se vroči odpoved, mora biti prav tako dokazan z listinami, označenimi v prednjem odstavku.

§ 661.

Oni, zoper katerega je naperjena izvensodna odpoved, mora vložiti v osmih dneh ali, če znaša odpovedni rok manj kot štirinajst dni, v treh dneh (§ 657., prvi odstavek) od dne, ko mu je bila odpoved priobčena ali vročena, vse ugovore, ki bi jih imel zoper odpoved, pismeno ali ustno pri onem sodišču, v čigar območju je zakupna ali najemna stvar; sicer stopi odpoved v veljavo.

Stranka, ki odpoveduje, mora dokazati na zahtevanje sodišča z listinami, omenjenimi v § 660., tretjem odstavku, katerega dne je bila odpoved priobčena stranki, ki vloga ugovore.

Nalog, da se predaj ali prevzame zakupna ali najemna stvar.

§ 662.

Pri zakupnih ali najemnih pogodbah, ki prestanejo brez predhodne odpovedi po izteku določenega časa, sme predlagati vsaka stranka, še preden izteče zakupna ali najemna doba, da izdaj sodišče nasprotni stranki nalog, naj v določenem času, da ne bo izvršbe, preda ali prevzame zakupno ali najemno stvar ali naj vloží v osmih dneh pri sodišču zoper ta nalog vse ugovore, ki bi jih imela. Če je bila sklenjena zakupna ali najemna pogodba za več kot šest mesecev, se sme podati ta predlog samo v poslednjih šestih mesecih.

Odredbe § 659., prvega odstavka, se uporabljajo tudi na vročanje takih nalogov.

Če pa je za razveljavitev zakupne ali najemne pogodbe treba odpovedi, se sme ostvarjati zahtevanje, da se predaj ali prevzemi zakupna ali najemna stvar, s tožbo, še preden izteče odpovedni rok, in s tožbo se sme združiti tudi odpoved.

Razmerje proti podzakupniku ali podnajemniku.

§ 663.

Vse odpovedi, vsi nalogi, vse odločbe in naredbe, ki se izposlušajo zoper zakupnika ali najemnika ter se tičejo obstoja ali prestanka zakupne ali najemne pogodbe o kateri izmed stvari, označenih v § 155., so veljavne in izvršne tudi zoper podzakupnika ali podnajemnika, kolikor temu ne nasprotuje pravno razmerje, ki obstoji med zakupodavcem ali najemodavcem in podzakupnikom ali podnajemnikom.

Molčeča obnova zakupne ali najemne pogodbe.

§ 664.

Zakupne ali najemne pogodbe, ki prestanejo z iztekom časa in ki za njih prestanek ali za preprečenje molčeče obnove ni treba odpovedi, se smatrajo s tem, da zakupnik ali najemnik nadalje uporablja ali ukorišča zakupno ali najemno stvar in da zakupodavec ali najemodavec to dopušča, za molče obnovljene samo, če ne vloži v štirinajstih dneh, ko izteče zakupna ali najemna doba, tožbe ne zakupodavec ali najemodavec, da se mu vrni zakupna ali najemna stvar, ne zakupnik ali najemnik, da prevzemi zakupodavec ali najemodavec zakupno ali najemno stvar. Glede pogodb, ki so bile prvotno sklenjene za čas, krajši od enega meseca, je treba vložiti tožbo v roku, ki znaša polovico prvotno pogojene zakupne ali najemne dobe in ki se računi od dne, ko je iztekla zakupna ali najemna doba.

Roki v zakupnih ali najemnih stvareh.

§ 665.

Roki, določeni v §§ 655. do 664., se ne morejo podaljšati.

Postopanje.

§ 666.

O ugovorih, vloženi o pravem času, določi sodišče narok za ustno sporno razpravo. Ko določa sodišče prvi narok in morebitne poznejše naroke kakor tudi ko določa roke, mora posebno paziti na nujnost reševanja.

Za tožilca se smatra ona stranka, ki je odpovedala zakupno ali najemno stvar ali zahtevala, da se zakupna ali najemna stvar predaj ali prevzemi.

Prepozno vložene ugovore zoper odpoved zakupne ali najemne pogodbe ali zoper sodni nalog, da se predaj ali prevzemi zakupna ali najemna stvar, zavrne sodišče brez razprave po službeni dolžnosti.

Postavitev v prejšnji stan, ker se je zamudil rok za vložitev ugovorov, ni dopustna.

§ 667.

V sodbi, s katero se konča postopanje o ugovorih, je treba izreči, ali in koliko se odpoved ali nalog, izdan po

§ 662., vzdržuje v moči ali se razveljavlja, kakor tudi, ali in kdaj mora toženec predati ali prevzeti zakupno ali najemno stvar.

§ 668.

Če je takrat, ko se izda sodba, zakupna ali najemna doba že iztekla in se razsodi, da mora toženec predati ali prevzeti zakupno ali najemno stvar, se izreče glede najemov v sodbi, da je dotično stvar predati ali prevzeti takoj; če pa gre za zakup, sme določiti za to rok, ki ne sme biti daljši od osmih dni.

Če zakupna ali najemna doba še ni iztekla, se določi čas za predajo ali prevzem po posebnih predpisih, ki veljajo glede rokov za izpraznitev, in kjer takih rokov ni, po krajevnih običajih.

Če pa tudi takih običajev ni, se odredi glede najemov, da se mora začeti izpraznjevanje najkasneje tretjega dne, preden izteče najemna doba, in sicer tako, da se mora prepustiti ali opoldne prvega teh treh dni prevzemniku prikladen prostor, kamor shrani del svoje premičnine, da pa se mora predati povsem izpraznjena najemna stvar najkasneje do opoldne poslednjega dne najemne dobe. Če gre za zakup takih zemljišč, na katerih stoje zgradbe, odredi sodišče, da se začne izpraznjevanje najkasneje osmega dne, preden izteče zakupna doba, in sicer tako, da se mora prepustiti opoldne prvega dne tega roka prevzemniku primeren del prostorov za hrambo premičnin in za pričetek gospodarstva, da pa se mora predati povsem izpraznjena zakupna stvar najkasneje do opoldne poslednjega dne zakupne dobe. Če gre za zakupe druge vrste, je treba odrediti, da se mora izprazniti in predati zakupna stvar, preden izteče zakupna doba.

Tretji ali osmi dan pred iztekom zakupne ali najemne dobe se računi tako, da sta med dnem, ko se izpraznjevanje začne, in dnem, ko se dokonča, dva cela ali da je sedem celih koledarskih dni.

Odredbe drugega do četrtega odstavka o izpraznitvi in predaji zakupne ali najemne stvari veljajo tudi takrat, kadar se ne vložijo pravočasno ugovori zoper sodno ali izvensodno odpoved ali zoper nalog, da se zakupna ali najemna stvar predaj ali prevzemi.

Izvršba se sme dovoliti na podstavi pravnomočnih sodb, odpovedi in sodnih nalogov za predajo ali prevzem zakupne ali najemne stvari, čim izteče rok, v katerem bi se bila morala predati po gorenjih odstavkih zakupna ali najemna stvar povsem izpraznjena.

§ 669.

Odredbe § 668. se uporabljajo tudi takrat, kadar se izreče zakupna ali najemna pogodba brez predhodne sodne ali izvensodne odpovedi na podstavi tožbe s sodbo za razveljavljeno ali prestalo.

§ 670.

V postopanju, ki se vrši po odredbah tega oddelka spričo ugovorov, vloženi o pravem času, znaša rok, da se poda predlog za postavitev v prejšnji stan, potem rok, da se vloži priziv in odgovor na priziv, revizija in odgovor na revizijo kakor tudi da se vloži rekurz, osem dni. Ti skrajšani roki veljajo tudi v postopanju, uvedenem na podstavi katere izmed tožb, omenjenih v § 662., poslednjem odstavku.

Ti roki se ne smejo podaljševati.

Zoper sodne naloge, da se predaj ali prevzemi zakupna ali najemna stvar, ki se izdado na podstavi odpovedi ali na prošnjo, vloženo po § 662., ni, razen ugovorov, drugega pravnega sredstva.

Sodna ali izvensodna odpoved ali nalog, da se predaj ali prevzemi zakupna ali najemna stvar, zoper katere se ne vložijo ugovori o pravem času, potem pravnomočne sodbe o takih ugovorih in pravnomočne sodbe, izdane na podstavi katere izmed tožb, omenjenih v prvem odstavku tega paragrafa, izgube, razen odločbe, izdane o povračilu stroškov, svojo moč, ako se v petnajstih dneh od dne, ko je nastopil čas, določen v teh nalogih ali sodbah za izpraznitev ali prevzem zakupne ali najemne stvari, ne zahteva izvršba zaradi te izpraznitve ali tega prevzema.

§ 671.

Odredbe tega oddelka se uporabljajo tudi na pogodbe, v katerih prejme kdo od lastnika poljsko zemljišče zaradi obdelovanja proti temu, da daje lastniku sorazmeren del pridelkov (n. pr. polovico, tretjino). Take pogodbe se smatrajo po tem zakonu za zakupne pogodbe.

Četrti oddelek.

Postopanje pred razsodišči.

Pogodba na razsodnike.

§ 672.

Pogodba, po kateri naj razsodi pravni spor eden ali več razsodnikov (pogodba na razsodnike), ima pravni učinek toliko, kolikor so stranke sposobne, skleniti poravnavo glede spornega predmeta.

V pogodbi na razsodnike smejo dogovoriti stranke veljavno tudi to, da mora razsojati spore, ki bi nastali v bodoče iz določenega pravnega razmerja, eden ali več razsodnikov.

Pogodba na razsodnike mora biti pismena.

§ 673.

Sodniki in sodniški pomočniki ne smejo, dokler so v sodni službi, sprejeti izvolitve za razsodnika.

§ 674.

Nihče ni primoran, prevzeti razsodniške dolžnosti, razen če se je za to pismeno zavezal; toda iz važnih razlogov sme razsodnik odstopiti od prevzete dolžnosti.

§ 675.

Če v pogodbi na razsodnike niso imenovani razsodniki in tudi ni v njej odredb o njih številu in načinu postavitve, postavi vsaka stranka po enega razsodnika, ta pa si izvolita predsednika.

§ 676.

Kdor mora po pogodbi na razsodnike postaviti razsodnika, tega sme nasprotna stranka ali, če mora druga oseba postaviti razsodnika, pozvati vsaka stranka, naj postavi v petnajstih dneh razsodnika in naj to priobči stranki, ki pozivlje. Isti poziv je dopusten tudi, če raz-

sodnik, ki je že postavljen na podstavi pogodbe na razsodnike neče prevzeti razsodniške dolžnosti ali je neče izpolnjevati, če se uspešno odkloni, če odstopi od že prevzete dolžnosti (§ 674.), če umre ali če ne more biti več razsodnik iz drugega razloga.

Če mora tudi stranka, ki pozivlje, postaviti razsodnika, mora priobčiti v svojem pozivu nasprotni stranki tudi to, koga je sama postavila za razsodnika.

Ti vzajemni pozivi in ta priobčila se smejo vršiti po sreskem sodišču ali po javnem notarju.

Oseba, ki je poklicana, postaviti razsodnika, je vezana na postavitve, ki jo je izvršila, čim je ta postavitve priobčena nasprotniku ali eni izmed strank.

§ 677.

Če se razsodnik ne postavi o pravem času ali če se razsodnika ne moreta sporazumeti o predsedniku, postavi razsodnika, odnosno predsednika, na predlog sodišče. Predlog je treba podati onemu sodišču, ki bi bilo na prvi stopnji pristojno za pravni spor, če ne bi bilo pogodbe na razsodnike. Predloge smejo podati stranke in v primeru § 675. tudi vsak izmed obeh razsodnikov. Za predlaganje ni treba niti pred zbornimi sodišči zastopanja po advokatu. Zoper sklep, izdan o tem predlogu, ni pravnega sredstva.

§ 678.

Sodišče, označeno v § 677., izreče na predlog, da je pogodba na razsodnike razveljavljena:

1. če se stranke ne morejo sporazumeti o razsodnikih, ki jih morajo postaviti skupno;

2. če so se postavile v sami pogodbi na razsodnike za razsodnike določene osebe in katera izmed njih neče prevzeti razsodniške dolžnosti; če se uspešno odkloni ali če odstopi od že prevzete dolžnosti (§ 674.), če umre ali če ne more biti več razsodnik iz drugega razloga ali če neče izpolniti že prevzete dolžnosti ali če zavlačuje nje izpolnjevanje.

Prav tako sme predlagati vsaka stranka namesto tega, da uporabi pravico, označeno v § 677., sodišču, naj izreče pogodbo na razsodnike za neveljavno.

§ 679.

Če se sklene pogodba na razsodnike glede vseh sporov, ki bi nastali iz določenega pravnega razmerja, in če okolnost, zbog katere mora izreči sodišče pogodbo na razsodnike za neveljavno, ne izključuje, da rešuje spore, ki bi še nastali v bodoče iz tega pravnega razmerja, razsodišče, izreče sodišče samo to, da pogodba na razsodnike ne velja samo za ta določeni primer.

§ 680.

O predlogu, podanem po §§ 678. in 679., odloči sodišče po predhodni ustni razpravi s sklepom. To odločbo kakor tudi odločbo o predlogu, podanem po § 667., sme izreči pri zbornih sodiščih tudi starešina sodišča ali pa sodnik, ki ga je starešina odredil za to.

Razsodnik, ki prevzete dolžnosti celo ne izpolni ali je ne izpolni o pravem času, je odgovoren strankam brez škode za njih pravico, po kateri smejo zahtevati, da se razveljavi pogodba na razsodnike za vsako škodo, ki jo je zakrivil s tem, da sploh ni izpolnil svoje dolžnosti ali da je zavlačeval nje izpolnitev.

§ 681

Odredbe §§ 677., 678. in 679. se ne uporabljajo toliko, kolikor so določile stranke v pogodbi na razsodnike ali v pismeni pogodbi, ki je bila sestavljena po sklenitvi te pogodbe, za označene primere kaj drugega.

§ 682.

Razsodnik se sme odkloniti iz istih razlogov kakor državni sodnik.

Stranka, ki je postavila razsodnika sama ali skupno z nasprotnikom, je upravičena, odkloniti tega razsodnika samo, če je nastal razlog odklonitve ali je stranka zvedela zanj šele, ko je bil razsodnik postavljen.

Če ni ustanovljeno v pogodbi na razsodnike ali v pozneje sklenjeni pogodbi kaj drugega, odloči o odklonitvi sodišče, označeno v § 677.

Postopanje pred razsodniki.

§ 683.

Razsodniki morajo, preden izdado razsod, zaslišati stranke in dozvedeti stanje stvari, ki je podstava sporu. Razsodniki določajo postopanje po svobodni izprevidnosti, če ni ustanovljeno s pogodbo na razsodnike ali s poznejšim pisanim dogovorom strank kaj drugega.

Če se ena stranka ne spusti v razpravljanje pred razsodiščem, je razpravljati samo z drugo stranko.

§ 684.

Razsodniki smejo zasliševati stranke kakor tudi priče in izvedence samo brez prisega. Ne zoper stranke ne zoper druge osebe ne smejo rabiti prisilnih sredstev ali izrekatı kazni.

§ 685.

Sodniška dejanja, ki jih smatrajo razsodniki za potrebna, ki pa jih sami niso upravičeni opravljati, opravi na njih zaprosilo pristojno državno sodišče. V dvomu se odpremijo zaprosila k onemu sreskemu sodišču, v čigar območju je treba opraviti dejanje ali izvesti dokaz.

Zaprošeno sodišče mora izvršiti zaprosilo, kolikor ni le-to po zakonu nedopustno. Glede izvedbe dokaza pripadajo temu sodišču zlasti tudi odločbe, za katere je takrat, kadar izvaja dokaz zaprosenj sodnik, upravičeno po odredbah tega zakona samo pravdno sodišče (§§ 380. in 381.).

§ 686.

Če je postavljenih več razsodnikov kot dva, se izreče razsod z nadpolovično večino glasov, ako ni ustanovljeno v pogodbi na razsodnike kaj drugega.

§ 687.

Če se ne more doseči večina glasov, ki je potrebna za odločbo, ali če sta postavljena samo dva razsodnika, pa se ne da doseči soglasnost, morajo razsodniki strankam to priobčiti.

Če ni ustanovljeno ne v pogodbi na razsodnike ne v poznejšem pisnem dogovoru strank za tak primer kaj drugega, sme predlagati vsaka stranka sodišču, označenemu v § 677., naj izreče, da pogodba na razsodnike vobče ali za poedini primer ne velja (§ 679.).

§ 688.

Razsodniki morajo svoj razsod obrazložiti, če niso dogovorile stranke kaj drugega,

Strankam se vroče odpravki razsoda, in sicer po sreskem sodišču ali pa po javnem notarju.

Na teh odpravkih kakor tudi na izvorniku razsod je treba označiti, katerega dne je bil razsod sestavljen; podpisati jih morajo vsi razsodniki, ker sicer razsod ne velja.

Če izvornika razsod niso podpisali vsi razsodniki, sme predlagati vsaka stranka v petnajstih dneh od dne, ko je prejela odpravek, sodišču, označenemu v § 677., naj pozove razsodnika, ki ni podpisal izvornika, da ga podpiše v roku, ki mu ga obenem določi sodišče. Prav to sme zahtevati stranka glede odpravka razsod, ki ga je prejela, ki ga pa niso podpisali vsi razsodniki.

§ 689.

Izvornik razsoda s pisnimi potrdili, da so bili odpravki vročeni strankam, čuva sodišče, označeno v § 677.

Izvornik razsoda in pismono potrdilo o vročitvi veljata za strankam skupni listini.

§ 690.

Razsod razsodišča ima med strankami moč pravno-močne sodbe državnih sodišč, če niso ustanovile stranke v pogodbi na razsodnike, da je dopustno, izpodbijati sodbo pred razsodiščem višje stopnje, določenim v pogodbi na razsodnike.

Razsodniki morajo potrditi na zahtevanje ene stranke na odpravku razsoda, da je dobil razsod pravno moč in da je izvršljiv.

Razveljavitev razsoda razsodišča.

§ 691.

Razsod razsodišča razveljavi sodišče na tožbo:

1. če vobče ni pogodbe o razsodišču ali če ta pogodba ni bila veljavna ali če je pred izrečenim razsodom razsodišča izgubila moč ali postala neveljavna za poedini primer;

2. če stranki, ki trdi, da razsod ne velja, ni bilo dano v postopanju pred razsodiščem, braniti svoje pravice, ali če stranka v postopanju sploh ni bila zastopana ali je ni zastopal zakonit zastopnik, kjer je bilo to po zakonu potrebno, kolikor ni bilo pravdno postopanje odobreno naknadno po predpisih zakona;

3. če se je glede sestave razsodišča ali glede odločanja prekršila kakšna odredba tega zakona ali pogodbe na razsodnike, če ni bil razsod zoper predpis § 688., prvega odstavka, obrazložen ali če niso podpisali izvornika razsoda in odpravkov vsi razsodniki in se ta nedostatek ni mogel odstraniti v roku iz tretjega odstavka § 688.;

4. če razsodišče neopravičeno zavrne odklonitev kakšnega razsodnika;

5. če prestopi razsodišče meje svoje naloge;

6. če je razsod v svojem izreku nerazumljiv ali če izrek sam sebi nasprotuje;

7. če nasprotuje razsod prinudnim pravnim predpisom;

8. če obsodi razsodišče stranko na dejanje, ki je po zakonu nedopustno ali vobče prepovedano;

9. iz vzrokov za obnovo postopanja po § 624., štev. 1. do 6.

§ 692.

Tožbo, s katero se zahteva, da bi se razsod razveljavil, je treba vložiti pri sodišču, označenem v § 677., in sicer v strogem roku onega meseca. Če se opira tožba na katerega izmed razlogov, označenih v § 691., št. 1. do 8., se računi ta rok od dne, ko je bila sodba vročena stranki, če pa se zve za razlog izpodbijanja (§ 691., št. 1. do 8.) šele pozneje, od onega dne, ko je stranka zvedela za razlog izpodbijanja. V primeru § 691., št. 3., drugega stavka, pa se računi rok od takrat, ko izteče rok, določen razsodniku po § 688., tretjem odstavku.

V primeru št. 9. § 691. veljajo glede roka za tožbo odredbe § 628., št. 3., 4. in 5.

Ko izteče deset let od dne, odkar je postal razsod pravnomočen, se tožba za razveljavitev razsoda ne sme več vložiti, izvzemši primer, omenjen v št. 2. § 691.

Na podstavi tožbe za razveljavitev razsoda, vložene o pravem času, je postopati po občih predpisih tega zakona; prepozno vloženo tožbo zavrne sodišče s sklepom po službeni dolžnosti.

§ 693.

Stranke se ne smejo ne v pogodbi na razsodnike ne z drugim dogovorom odreči uporabljanju §§ 682., 688., drugega do četrtega odstavka, in 691.

§ 694.

Če je predmet pogodbe na razsodnike spor, o katerem že teče pravda pred rednim sodiščem, je smatrati, da je prestala teči pravda spričo te pogodbe pred rednim sodiščem od dne, ko se pogodba priobči sodišču, in ta teče od tega dne pred razsodiščem; toda če se izreče po §§ 678. in 687., drugem odstavku, pogodba na razsodnike za neveljavno, sme zahtevati vsaka stranka, da se nadaljnj pravda pred rednim sodiščem. Prav to velja takrat, kadar se po § 691. razsod razveljavi, če ni ustanovljeno za ta primer s pogodbo na razsodnike kaj drugega.

§ 695.

Predpisi tega oddelka se uporabljajo znselno na razsodišča, ki se določijo na zakonit dopusten način s statuti, z naredbo poslednje volje ali z drugo naredbo, ki se ne opira na dogovor pravnih strank. Uporabljanja §§ 682., 688., drugega do četrtega odstavka, in 691. ni moči veljavno izključiti ne z enostransko naredbo ne z odredbami kakšnega statuta.

Končna odredba.

§ 696.

Ta zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnih za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih Novinah«, dan, ko dobi obvezno moč, pa se določi s posebnim zakonom.

Na Bledu, dne 13. julija 1929.; št. 55.260.

Minister pravde: Dr. M. Srškić s. r. Videl in pritisnil državni pečat čuvar državnega pečata, minister pravde: dr. Srškić s. r. (L. S.)	Aleksander s. r. Predsednik ministrskega sveta, minister za notranje posle, častni adjutant Nj. Vel. kralja, divizijski general P. Živković s. r.
--	--

77.

Mi

ALEKSANDER I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije,
predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra
pravde po zaslišanju predsednika Našega ministrskega
sveta

**Uvodni zakon
za zakonik o sodnem postopanju
v civilnih pravnih
(civilni pravdni postopnik).***

I. Uveljavitev.

Člen 1.

(¹) Zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnih [civilni pravdni postopnik] z dne 13. julija 1929. dobi obvezno moč, razen sedmega poglavja, dne 1. januarja 1932., izvzemši območja apelacijskih sodišč v Beogradu in Skoplju in velikega sodišča v Podgorici; v teh območjih dobi ta zakonik obvezno moč dne 1. januarja 1933.

(²) Sedmo poglavje zakonika o sodnem postopanju v civilnih pravnih [§§ 164. do 174.] o pravici revnih dobi obvezno moč za vso državo z dnem, ko se razglasi ta zakon

II. Prejšnji zakoni, prejšnje uredbe in naredbe.

Člen 2.

Ko dobi novi zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnih obvezno moč, prestanejo veljati vsi predpisi drugih zakonov, uredb in naredb o predmetih, ki so urejeni s tem novim zakonikom, kolikor jih ne pušča ta uvodni zakon v veljavi.

Člen 3.

Kolikor se sklicujejo kakšen zakon, kakšna uredba ali naredba ali kakšna pravila družb, zavodov ali društev na predpise zakona o sodnem postopanju v civilnih pravnih [na civilni pravdni postopnik] ali na pravilnik sodne oblasti [jurisdikcijsko normo, civilni sodni pravilnik] ali na katerega drugega izmed ukinjenih zakonov, ki se z njimi ureja pristojnost ali postopanje v civilnih pravnih, se morajo umevati pod temi predpisi dotični predpisi novega zakona o sodnem postopanju v civilnih pravnih; kolikor pa napotujejo ti zakoni na pravne stvari realne pristojnosti, se morajo umevati pravne stvari, omenjene v §§ 77. in 79. tega novega zakonika.

Člen 4.

(¹) V veljavi ostanejo:

1. predpisi zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922., »Službene novine« št. 117/XIX,¹ in člen 314. finančnega zakona z dne 28. marca 1928., »Službene novine« št. 72/XXII,² o sodiščih za delavsko zavarovanje;

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 30. julija 1930., št. 171/LXV/384.

¹ »Uradni list...« z dne 13. junija 1922., št. 160/62.

² »Uradni list...« z dne 27. aprila 1928., št. 130/41.

2. predpisi naredbe o zavarovanju državnega prometnega osebja zoper bolezni in nezgode z dne 30. maja 1922., »Službene novine« št. 170 A,³ o razsodišču za presojanje zahtevkov iz tega zavarovanja;

3. predpisi pravil bratovske skladnice z dne 1. decembra 1924., »Službene novine« št. 21/IV iz leta 1925.,⁴ o razsodiščih rudarskega zavarovanja;

4. predpisi zakona o glavni kontroli z dne 30. maja 1922., »Službene novine« št. 125/XX,⁵ o pristojnosti glavne kontrole kot računskega sodišča [členi 73. do 96.] in o njeni pristojnosti za sojenje sporov po računih samoupravnih oblastev, računih ustanov in korporacij s stalno državno podporo in cerkvenih in samostanskih računih [člen 102.];

5. predpisi § 49. zakona o pristaniških kapetanijah z dne 30. marca 1922., »Službene novine« št. 190/XXVIII,⁶ o pristojnosti pristaniških kapetanij;

6. predpisi člena 34. zakona o prevzemu portfeljev življenjskih zavarovanj od inozemskih zavarovalnic z dne 19. aprila 1922., »Službene novine« št. 207/XXIX;⁷

7. predpisi zakona o izplačevanju vojne škode z dne 29. novembra 1922., »Službene novine« št. 280,⁸ o sodiščih za cenitev vojne škode;

8. predpisi člena 40. zakona o zavarovanju posevkov in pridelkov zoper točo z dne 31. julija 1923., »Službene novine« št. 189;⁹

9. predpisi §§ 46. in 58. pravilnika, kako se daje v zakup in vrši prenos in prevoz poštnih pošilk, z dne 18. decembra 1924., »Službene novine« št. 38/VIII iz leta 1925.,¹⁰ o sodni pristojnosti za spore o povračilu škode ali stroškov iz take pogodbe;

10. predpisi uredbe o ureditvi razmerja med novinarji in lastniki listov z dne 25. septembra 1925., »Službene novine« št. 219/VII,¹¹ o razsodišču za presojanje sporov iz nameščenskih razmerij med novinarji in lastniki listov;

11. predpisi zakona o ureditvi šerijatskih sodišč in o šerijatskih sodnikih z dne 21. marca 1929., »Službene novine« št. 73/XXIX, o pristojnosti šerijatskih sodišč;

12. predpisi invalidskega zakona z dne 4. julija 1929., »Službene novine« št. 161/XVI,¹² o invalidskih sodiščih;

13. predpisi zakona o povračilu škode državi zbog dejanj veleizdaje in o prepovedi nad imovino oseb, obdolženih takih dejanj, z dne 18. septembra 1929., »Službene novine« št. 224/XC,¹³ o pristojnosti za pravde o zahtevkih iz tega zakona;

14. predpisi konkurznega zakona, odnosno zakona o prisilni poravnavi izven konkurza, o sodni oblasti v konkurzu, odnosno v poravnalnem postopanju, zlasti pa

predpisi o tem, kdaj se morajo vlagati tožbe pri konkurznem sodišču, odnosno pri poravnalnem sodišču, potem, koliko je pristojnost konkurznega sodišča izključna in kdaj je moči nadaljevati pri konkurznem sodišču postopanje, ki je bilo z uvedbo konkurza prekinjeno;

15. predpisi, s katerimi se odkazuje ostvarjanje zasebnopravnih zahtevkov v pristojnost upravnih oblastev, upravnih sodišč ali mednarodnih razsodišč, ali po katerih se mora vršiti pred civilno sodno pravdo postopanje drugega, ne pa sodnega oblastva;

16. predpisi posebnih zakonov, uredb in naredb, s katerimi se izjemoma določa pristojnost rednih civilnih sodišč;

17. predpisi, ki določajo pristojnost sodišč ob razlastitvah;

18. predpisi, s katerimi se odkazujejo spori iz službenih pogodb [najem delovne moči] v pristojnost posebnih sodišč ali upravnih oblastev;

19. ugodnosti glede sodne pristojnosti, ki so pripoznane z zakonom izvestnim družbam, zavodom in društvom;

20. zakoniti predpisi, s katerimi se pripoznava zbornicam za trgovino, obrt in industrijo ali drugim korporacijam, družbam in društvom pravica, postavljati razsodišča za razsojanje izvestnih sporov.

(²) Na postopanje pred razsodišči, omenjenimi v prednjem odstavku, je uporabljati namesto predpisov §§ 688., drugega do četrtega odstavka, in 689., prvega odstavka, civilnega pravnega postopnika dotične odredbe v pravilniku zbornice, korporacije, družbe ali društva o razsodišču. Razsodov takega razsodišča ni moči izpodbijati po odredbi št. 3. § 691. civilnega pravnega postopnika, kolikor se nanaša ta odredba na omenjene predpise § 688., drugega do četrtega odstavka, civilnega pravnega postopnika.

Člen 5.

(¹) Predpisi o borznih razsodiščih ostanejo v veljavi z nastopnimi izpremembami in dopolnitvami:

1. Minister pravde se pooblašča, predpisati z uredbo po sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo, katere odredbe morajo obsezati borzna pravila o ureditvi borznih razsodišč in o postopanju pred njimi.

2. Razsod borznega razsodišča je moči izpodbijati s pritožbo zbog ničnosti:

a) če pogodba na razsodnike ni veljavna,

Pogodba na razsodnike ni veljavna zlasti takrat, kadar jo je sklenil pritožilec glede na to, ker je predpisano z dogovori med člani zveze podjetnikov [kartela], da se smejo prodajati tvarina, orodje in ostali pripomočki, potrebni za njegovo obrtno [industrijsko] proizvajanje, samo, če se podvrže kupec glede sporov iz tega pravnega posla borznemu razsodišču.

Preden se začne razprava pred razsodiščem, se ne sme nihče odreči pravici, podati ugovor ničnosti po prednjih predpisih;

b) če se je izreklo razsodišče neopravičeno za pristojno ali nepristojno;

c) če ni bila tožba vročena tako, kakor predpisujejo borzna pravila, ali če ni bila dana stranki možnost, razpravljati pred razsodiščem, s postopanjem, ki nasprotuje borznim pravilom ali pravilom o borznem sodišču;

č) če je razpravljal kdo, ki po zakonu ni bil za to sposoben ali ni bil za to upravičen;

³ »Uradni list...« z dne 12. septembra 1922., št. 296/95.

⁴ »Uradni list...« z dne 4. marca 1925., št. 63/23.

⁵ »Uradni list...« z dne 28. julija 1922., št. 248/79.

⁶ »Uradni list...« z dne 11. septembra 1922., št. 294/94.

⁷ »Uradni list...« z dne 4. oktobra 1922., št. 318/103.

⁸ »Uradni list...« z dne 25. februarja 1925., št. 56/20.

⁹ »Uradni list...« z dne 5. septembra 1923., št. 293/83.

¹⁰ »Uradni list...« z dne 20. marca 1925., št. 94/29, in [popravek] z dne 31. marca 1925., št. 107/32.

¹¹ »Uradni list...« z dne 12. oktobra 1926., št. 386/94.

¹² »Uradni list...« z dne 5. avgusta 1929., št. 326/81.

¹³ »Uradni list...« z dne 26. oktobra 1929., št. 427/102.

d) če je sodeloval pri razpravljanju in odločanju sodnik, ki je bil po borznih pravilih ali pravilih o borznem sodišču opravičeno odklonjen;

e) če ni bilo razsodišče predpisno sestavljeno;

f) če je bila javnost neopravičeno izključena.

Pritožba zbog ničnosti se mora vložiti pri trgovinskem ali okrožnem sodišču, v čigar območju ima razsodišče sedež, in sicer v petnajstih dneh od dne, ko je bila vročena odločba razsodišča.

Pređen izda sodišče svoj sklep, mora zaslišati stranke in, če je potrebno, tudi predsednika in zapisnikarja razsodišča.

S pritožbo se ne ustavlja izvršitev razsoda razsodišča. Vendar pa sme sodišče, pri katerem se je vložila pritožba, odgoditi na predlog izvršbo, dokler ne postane sklep o pritožbi zbog ničnosti pravnomočen, če je stranka, ki je zmagala, zavarovana s tem, da se je kakšno izvršilno dejanje že opravilo, ali kako drugače; če je naloženo z odločbo razsodišča plačilo denarnega zneska, se sme odgoditi izvršba tudi takrat, kadar je dotični znesek položen pri sodišču.

3. Odločba razsodišča se dá izpodbijati s tožbo kot neučinkljiva, če nasprotuje prinudnim pravnim predpisom ali če vobče ni odločilo razsodišče v sporih, ki ne izvirajo iz borznih poslov, ali če je odločilo pogrešno o ugovoru, da se opira tožbeni zahtevku na diferencijski posel, ki ga je treba presoditi kot stavo ali igro.

Tožba se mora vložiti v tridesetih dneh od dne, ko je bil vročen razsod razsodišča, pri sodišču, omenjenem v št. 2., drugem odstavku. Predpis št. 2., četrtega odstavka, velja tudi tukaj.

(²) Če je postala odločba, s katero se je izreklo razsodišče za nepristojno, pravnomočna, ne sme odkloniti redno sodišče razpravljanja in odločanja o dotični pravni stvari.

Člen 6.

(¹) Dokler se ne sklene za vso državo zakon o pristojnosti in postopanju za spore, ki izvirajo iz zakonskega razmerja, pa niso imovinskopravnega značaja, ostanejo v veljavi predpisi, ki obstoje o tem.

(²) Minister pravde se pooblašča, prilagoditi z uredbo novemu civilnemu pravdnemu postopniku predpise o postopanju v zakonskih pravnih, veljavne v današnjih območjih višjih deželnih sodišč v Ljubljani in Splitu, prav tako pa tudi predpise o zakonskih pravnih pred rednimi sodišči, veljavne v današnjem območju banskega stola v Zagrebu.

Člen 7.

(¹) Občinska ali krajevna sodišča kakor tudi občinski posredovalni uradi, kjer obstoje dandanes, za sedaj ostanejo.

(²) Minister pravde predpiše z uredbo potrebne odredbe o sestavi in pristojnosti obstoječih občinskih [krajevnih] sodišč in o postopanju pred njimi ter se pooblašča, ustanoviti z uredbo občinska sodišča, kjer jih še ni, ali jih ukiniti, kjer dandanes obstoje, ali jih nadomestiti z občinskimi oblastvi za posredovanje, za katera izda potrebne predpise.

Člen 8.

V veljavi ostanejo:

1. predpisi o zastopanju v civilnih pravnih državah in imovinskih mas, ki jih upravlja država;

2. zakoniti predpisi o zastopanju v civilnih pravnih občin in drugih samoupravnih teles, potem imovine verskih zajednic, nadalje družb, zadrug in bratovskih skladnic kakor tudi o tem, kako se jim vročajo sodni pozivi in drugi sodni spisi;

3. zakoniti predpisi o postavljanju skupnega skrbnika [kuratorja] za imetnike delnih obveznic, ki se glase na prinosnika ali se prenašajo z indosamentom, kakor tudi za imetnike zastavnic.

Člen 9.

Civilni pravdni postopnik ne poseza v predpise državnih pogodb, po katerih je treba zaslišati konzularne funkcionarje kot priče v njih stanovanju ali se jim mora dopustiti, da oddado svoje izpovedbo kot priče pismeno.

Člen 10.

(¹) Nadalje se ne poseza v roke, določene za odpoved rabokupnih pogodb [zakupnih ali najemnih pogodb] glede zemljišč, zgradb ali stvari, ki jih pripoznava državljansko pravo za nepremičnine, kakor tudi ne v dni in roke, določene za predajo ali prevzem takih zakupnih ali najemnih stvari [§§ 655., št. 2., in 668., drugi odstavek, civilnega pravnega postopnika].

(²) Kjer taki dnevi ali roki niso določeni, jih sme določiti banska uprava za svoje območje po sporazumu s pristojnim apelacijskim sodiščem. Prav tako se smejo izpremeniti že obstoječi roki ter določiti, kdaj in v kolikem obsegu mora dopustiti zakupnik ali najemnik pregled zakupne ali najemne stvari omenjene vrste, glede katere je zakupna ali najemna pogodba odpovedana, osebam, ki bi hotele vzeti to stvar v zakup ali najem. Te naredbe banske uprave se morajo razglasiti v novinah, določenih za službene objave dotične banovine.

Člen 11.

Ne poseza se v predpise državlanskega prava:

1. s katerimi se pripoznavajo izvestne listine za javne ali se pripoznavajo za enake domačim javnim listinam;

2. s katerimi se veže dokazna moč izvestnih listin na določene pogoje;

3. s katerimi se predpisuje, da ne zadošča za dokaz, kdaj in kje so bile izvestne listine izdane, samo izjava njih izdatelja, ampak da je treba drugega dokaza;

4. s katerimi se predpisuje, kako je predlagati trgovinske knjige, in se določajo pravne posledice, če se ne predlože te knjige;

5. s katerimi se predpisuje predložitev dnevnikov trgovinskih mešetarjev in izvirnikov listin, ki jih je sestavil javni notar.

Člen 12.

(¹) Nadalje se ne poseza v predpise §§ 99., 157. in 158. državlanskega zakonika, ki velja v območjih banskega stola v Zagrebu in višjih deželnih sodišč v Ljubljani in Splitu, prav tako ne v predpise § 114. državlanskega zakonika za kraljevino Srbijo.

(²) Zakonskega zadržka, omenjenega v § 99. državlanskega zakonika, ni moči dokazati z zaslišanjem zakoncev po predpisih §§ 467. in naslednjih civilnega pravnega postopnika.

Člen 13.

(⁴) V veljavi ostanejo:

1. predpisi trgovskega zakona o pristojnosti za tožbo glede stvari, pridržanih za prodajo [člen 315. trgovskega zakona, ki velja v območjih višjih deželnih sodišč v Ljubljani in Splitu; § 310. trgovskega zakona, ki velja v območjih banskega stola v Zagrebu in apelacijskega sodišča v Novem Sadu, in § 327. trgovskega zakona, ki velja v območju vrhovnega sodišča v Sarajevu];

2. predpisi trgovskega zakona, po katerih sme zahtevati stranka predhodni sodni ogled in zaslišanje izvedencev [členi 348., 365. in 407. trgovskega zakona, ki velja v območjih višjih deželnih sodišč v Ljubljani in Splitu; §§ 347., 371. in 481. trgovskega zakona, ki velja v območjih banskega stola v Zagrebu in apelacijskega sodišča v Novem Sadu, in §§ 365., 384. in 422. trgovskega zakona, ki velja v območju vrhovnega sodišča v Sarajevu].

(⁵) V primerih, omenjenih v odstavku (¹) pod št. 2., je pristojno sodišče, navedeno v § 480., tretjem odstavku, civilnega pravnega postopnika. Glede postavljanja, zaprisezanja in zasliševanja izvedencev se uporabljajo predpisi §§ 480. do 485. civilnega pravnega postopnika o zavarovanju dokazov.

Člen 14.

V veljavi ostanejo nastopni zakoni [zakoniti predpisi], ki veljajo v območjih višjih deželnih sodišč v Ljubljani in Splitu:

1. zakon z dne 27. aprila 1873., drž. zak. št. 67, o opominjevalnem postopanju z izpremembami in dopolnitvami po cesarski naredbi z dne 1. junija 1914., drž. zak. št. 118 [novela o razbremenitvi sodišč], potem po zakonu z dne 30. januarja 1922., »Službene novine« št. 105/XVII,¹ in po uredbi z dne 15. aprila 1924., »Službene novine« št. 106/XXIII;²

2. predpisi §. 3. zakona z dne 5. marca 1869., drž. zak. št. 27, odnosno zakona z dne 12. julija 1902., drž. zak. št. 147, o odgovornosti železnice za telesne poškodbe in usmrtilive ljudi, provzročene z dogodki na železnicah;

3. predpisi zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 12. maja 1922., »Službene novine« št. 125/XX,³ in uredbi ministra za socialno politiko z dne 31. avgusta 1922., »Službene novine« št. 268/XXXVII,⁴ o pristojnosti razsodišča za reševanje tožb o izpodbijanju odločb pokojninskega zavoda za nameščence o zahtevkih zavarovancev in njih rodbin

Člen 15.

V veljavi ostaneta nastopna zakona [zakonita predpisa], ki veljata v območju banskega stola v Zagrebu:

1. § 8. zakona z dne 8. decembra 1877., Zbornik zakonov in naredb iz leta 1877., št. 71, o dolžnosti železniških podjetništev, povrniti škodo, provzročeno z dogodki na železnicah;

2. zakon z dne 22. decembra 1890., Zbornik zakonov in naredb iz leta 1891., št. 3, s katerim se izpreminjajo, odnosno dopolnjujejo določila za postopanje v urbarskih poslih.

¹ »Uradni list...« z dne 26. maja 1922., št. 150/53, in [popravek] z dne 14. junija 1922., št. 176/63.

² »Uradni list...« z dne 17. maja 1924., št. 144/45.

³ »Uradni list...« z dne 26. junija 1922., št. 190/68.

⁴ »Uradni list...« z dne 4. oktobra 1922., št. 319/103.

Člen 16.

V veljavi ostanejo nastopni zakoniti predpisi, ki veljajo v območju apelacijskega sodišča v Novem Sadu:

1. predpisi sedmega poglavja [§§ 588. do 605.] zakonskega člena I. iz leta 1911. o plačilnih nalogih;

2. predpisi posebnih zakonov, ki odkazujejo izvestne pravne stvari, ne glede na vrednost pravnega predmeta, v pristojnost sreskih sodišč ali ki odkazujejo predmete, neomenjene v §§ 46. do 48. novega civilnega pravnega postopnika, v pristojnost okrožnih sodišč.

Pravne stvari, za katere je določena v enem izmed omenjenih zakonov izključna pristojnost budimpeštanskega sodbenega stola ali budimpeštanskega trgovskega in meničnega sodbenega stola, preidejo v pristojnost okrožnega sodišča v Novem Sadu;

3. predpisi posebnih zakonov, ki določajo za izvestne pravne stvari posebne predpise o krajevni pristojnosti;

4. predpisi, po katerih se odkazuje uveljavljanje zasebnopravnih zahtevkov v področje posebnih sodišč.

Člen 17.

V območju vrhovnega sodišča v Sarajevu ostanejo v veljavi:

1. naredba z dne 20. februarja 1884., Zbornik zakonov in naredb, št. 22, o dajanju tapij na zemljišča, ki se štejejo za gozdna zemljišča;

2. člena 21. in 22. zakona z dne 17. maja 1928., »Službene novine« št. 122/LXI, o bivših kmetijskih seliščih in pridobljenih beglukih.

Člen 18.

V veljavi ostane zakon z dne 27. marca 1930., »Službene novine« št. 78/XXIX, o zamejničevanju državnih gozdov, ki velja v območjih apelacijskih sodišč v Beogradu in Skoplju in velikega sodišča v Podgorici.

III. Obče odredbe.

Člen 19.

(¹) Predpisi prvega dela civilnega pravnega postopnika o sodiščih [§§ 1. do 101.] se uporabljajo tudi v onih civilnih pravnih stvareh, ki spadajo po državnih pogodbah ali načelih mednarodnega prava pod sodno oblast naših sodišč ter niso odvzeti s posebnimi zakonitimi predpisi sodni oblasti rednih sodišč.

(²) Sodna oblast naših sodišč se razprostira tudi na one osebe, ki uživajo po načelih mednarodnega prava pravice izdeželnosti, če in kolikor se same podvržejo našim sodiščem, ali če se nanaša pravna stvar na njih nepremičnine, ki so v naši državi, ali na njih stvarne pravice na nepremičninah drugih oseb, ki so v naši državi.

(³) Če sodišče dvomi, ali je osnovana pristojnost naših sodišč glede kakšne izdeželne osebe ali pa, je li kakšni osebi priznana pravica izdeželnosti, se mora obrniti za pojasnilo na ministra pravde. To pojasnilo veže sodišče, ko presoja vprašanje pristojnosti.

Člen 20.

Glede terjatev iz poslov na odplačilo [na obroke] se ne more opirati pristojnost proti kupcu, ki ima do-

movališče v naši državi, na predpise §§ 85. in 101., prvega in drugega odstavka, civilnega pravnega postopnika. To ne velja, če je posel za kupca trgovinski posel.

Člen 21.

Osebe, ki jim ne pripada državljanstvo kraljevine Jugoslavije, se smatrajo glede predpisov civilnega pravnega postopnika za inozemce.

Člen 22.

Cerkvenim [duhovnim] sodiščem, pristojnim za razsojanje zakonskih sporov, potem obrtnim sodiščem in razsodiščem kakor tudi razsodnikom, naposled tudi vsem ostalim posebnim sodiščem, oblastvom in ustanovam, ki je zanje to izrečno predpisano, morajo dajati redna sodišča na njih zaprosilo pravno pomoč, kolikor je zaproseno sodno dejanje po zakonu dopustno in kolikor je zaproseno sodišče za to dejanje pristojno. Predpisi § 38. civilnega pravnega postopnika se uporabljajo smiselno tudi tukaj.

Člen 23.

(¹) Če se vloži po predpisih §§ 75. in 92. civilnega pravnega postopnika v pravnem sporu, ki bi spadal sicer v pristojnost sreskega sodišča, tožba pri zbornem sodišču, pretrese in reši tak pravni spor po predpisih, ki veljajo za postopanje pred zbornimi sodišči prve stopnje, sodnik pristojnega zbornega sodišča kot sodnik po edinec. Za pretresanje in reševanje malotnih [bagatelnih] stvari in tožb zbog motenja posesti ostanejo odločilni predpisi §§ 543. do 554. civilnega pravnega postopnika.

(²) V pravnih sporih, omenjenih v odstavku (¹), drugem stavku, ni treba, da bi bile stranke zastopane po advokatu.

Člen 24.

Predpisov civilnega pravnega postopnika o odpo-vedovanju rabokupnih pogodb [zakupnih ali najemnih pogodb] in o postopanju v sporih, ki izvirajo iz zakupnih ali najemnih pogodb, ni uporabljati na težaška razmerja, ki obstoje v današnjem območju višjega deželnega sodišča v Splitu, izvzemši območji sreskih sodišč v Krku in Kastvu, in ki so označena v naredbi bivše pokrajinske uprave za Dalmacijo z dne 8. decembra 1928., št. 12.735/18, »Dalmatinski glasnik« št. 11.

Člen 25.

Kjer napotuje civilni pravni postopnik na odredbe državljanskega prava, je treba umeti ne samo predpise državljanskega zakonika, ampak tudi predpise trgovinskega prava, meničnega zakona in čekovnega zakona, nadalje drugih zakonov, kolikor so v njih odredbe zasebnega prava.

Člen 26.

Kjer nalaga državljansko pravo stranki, ki se hoče koristiti s pravico do jamstva, dolžnost, zahtevati zastopanje [zaščito], je umeti pod tem dolžnost obveščanja o pravdi po predpisu § 122. civilnega pravnega postopnika. Če se opusti obvestitev o pravdi, so združene s tem pravne posledice, ki jih predpisuje državljansko pravo glede opustitve zahtevanja za zastopanje [zaščito].

Člen 27.

(¹) Advokat, ki je postavljen po § 165., st. 3., civilnega pravnega postopnika za zastopnika revne stranke, sme predlagati pri pravnem sodišču prve stopnje, naj se razreši dolžnosti zastopanja, če smatra uveljavljenje ali obrambo pravice, ki sta mu izročeni, za objestni ali brez-nadni. Pravno sodišče odloči o takem predlogu s sklepom, ko je zaslišalo revno stranko. Revna stranka sme podati rekurz zoper ta sklep na sodni zapisnik tudi v postopanju pred zbornim sodiščem.

(²) S tem, da je advokat pravnomočno razrešen dolžnosti zastopanja, prestane obenem v pravnih, v katerih je predpisano prisilno zastopanje po advokatu, tudi dovoljena siromaška pravica za to pravdo.

Člen 28.

Minister pravde predpiše z uredbo pristojbine, ki gredo sodnim organom za vročanje sodnih spisov, in postopanje za njih izterjavo. Dokler se ta uredba ne izda, veljajo o tem predpisi, ki obstoje dandanes.

Člen 29.

Glede občevanja sodišč z oblastvi in strankami v inozemstvu so odločilne posebne odredbe, ki obstoje o tem ali ki se izdado o tem [državne pogodbe, naredbe ministrstev in podobno].

Člen 30.

Pravica, ki jo daje državljanski zakonik posestniku nepremičnine ali stvarne pravice, da sme zahtevati pri sodišču prepoved postavljanja ali podiranja zgradbe, ne velja, če je oni, ki postavlja ali podira zgradbo, po veljavnih gradbenih predpisih zahteval dovolitev, da postavi ali podere zgradbo, in oni, ki zahteva prepoved, ni prišel na narok, ki ga je predpisno določilo pristojno oblastvo o zahtevanju za dovolitev, da se postavi ali podere zgradba, najsi je bil redno in pravočasno povabljen na narok, ali je pač prišel na narok, pa ni ugovarjal zahtevani dovolitvi.

Člen 31.

(¹) Pod izrazom «redna pot zakona», odnosno «po redni pravni poti» v drugem odstavku § 176. obrtnega zakona [zakonski člen XVII. iz leta 1884.], ki velja za današnji območji apelacijskega sodišča v Novem Sadu in banskega stola v Zagrebu, je umeti sresko sodišče, ne glede na vrednost pravnega predmeta.

(²) V stvarih, ki jih odkazuje obrtno oblastvo, odnosno pomirjevalni odbor [pomirjevalno poverjenstvo] po predpisih omenjenega obrtnega zakona sodišču, je izključno pristojno ono sresko sodišče, v čigar območju je sedež obrtnega oblastva ali obrtne zadruga.

(³) Če izreče obrtno oblastvo ali pomirjevalni odbor pravnomočno svojo nepristojnost, ne sme sodišče odreči postopanja.

Člen 32.

Skrbniki smejo predlagati v pravnih svojih strank dokaz z zaslišanjem strank tudi brez odobritve skrbstvenega oblastva.

Člen 33.

(¹) Kdor je po predpisih državljanskega prava dolžan, napovedati imovino ali dolgove, ali kdor verjetno

ve, da je kdo drugi zamolčal ali zatajil imovino, se sme prisiliti s sodbo do tega, da navede, po potrebi s predložitvijo seznamka te imovine ali teh dolgov, kar mu je znano o tej imovini ali teh dolgovih, odnosno o tem, da se je dotična imovina zamolčala ali zatajila, in da priseže o tem, da so njegove navedbe resnične in popolne.

(²) Vložiti tožbo je upravičen vsakdo, ki ima zasebno pravno korist od tega, da se ugotovi stanje imovine ali dolgov.

(³) Če je združena s tožbo za napoved imovine pod prisego tožba za predajo onega, kar dolguje toženec na podstavi pravnega razmerja, na katero se opira zahtevanje za predajo, sme tožilec opustiti označbo storitve, ki jo zahteva, dokler se ne napove imovina pod prisego.

Člen 34.

S tožbo se sme zahtevati, da se predloži skupna listina [§ 400. civilnega pravnega postopnika] tudi takrat, kadar ta listina ni potrebna za dokaz v že tekočem pravnem sporu.

Člen 35.

Priposestvanja ali zastaranja pravice, ki je nastopilo ob času, ko traja pravda ali ko je pravda že končana, ni moči pridobivati na škodo onega, ki mu je naknadno dovoljeno, obnoviti pravdo, katera je tekla v dotični pravici.

IV. Predhodne odredbe.

Člen 36.

(¹) Kolikor ni odrejeno v naslednjih členih kaj drugega, se ne uporabljajo predpisi novega civilnega pravnega postopnika na pravne spore, v katerih je bil na dan, ko je dobil ta zakon obvezno moč, že predložen odgovor na tožbo [ugovor zoper tožbo ali nasprotni spis] ali se je že začela ustna sporna razprava [razprava o glavni stvari]. Ti spori se pretresajo in rešujejo po dosedanjih predpisih.

(²) Če pa gre za pravne spore, tekoče po postopnikih, ki so veljali pred civilnimi pravnimi postopniki, ki veljajo dandanes v posebnih pravnih območjih, in pravno postopanje v takih sporih ni v rednem teku na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, bodisi zato, ker počiva, bodisi iz drugega razloga, se mora, če se zahteva po uveljavitvi civilnega pravnega postopnika v takem sporu nadaljevanje postopanja, nadaljevati postopanje po predpisih novega civilnega pravnega postopnika, razen če se je že izrekla sodba prve stopnje. Prednje odredbe veljajo tudi, če je sodba prve stopnje izrečena v takem pravnem sporu pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika, razveljavljena spričo pravnega sredstva. Na postopanje, nadaljevano po predpisih novega civilnega pravnega postopnika, se uporabljajo zmiselno predpisi § 570. tega postopnika.

(³) Na ostale spore, že uvedene na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, se uporabljajo njegovi predpisi z nastopnimi izjemami:

1. če se je začela razprava o ugovorih, ki preprečujejo pravdo, pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika in še teče, jo je končati po dosedanjih predpisih; prav tako je presoditi učinek odločbe o takem ugovoru po dosedanjih predpisih;

2. v primerih, omenjenih pod št. 1., se sme tožba umekniti [§ 332. civilnega pravnega postopnika], dokler se ne začne prvi narok za ustno sporno razpravo.

(⁴) V današnjih območjih banskega stola v Zagrebu, apelacijskih sodišč v Beogradu in Skoplju izgube veljavo v pravnih sporih, omenjenih v odstavku (³), na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, odločbe sodišča, s katerimi je tožencu naloženo, predložiti odgovor na tožbo [ugovor zoper tožbo ali nasprotni spis], in prestanejo roki, določeni za predložitev odgovora [ugovora, nasprotnega spisa]. Namesto tega mora določiti pravdo sodišče po službeni dolžnosti narok za ustno razpravo [§ 325. civilnega pravnega postopnika], če je za to po predpisih novega zakona stvarno pristojno; drugače pa mora odstopiti spise sodišču, ki je postalo pristojno po predpisih novega zakona [člen 42.].

(⁵) Prednji predpisi veljajo zlasti tudi za one primere, v katerih morajo nadomestiti po odredbah člena 3. tega zakona predpisi novega civilnega pravnega postopnika dosedanje druge vrste postopanja.

Člen 37.

(¹) Če se poda v mandatnem postopanju, v postopanju v meničnih sporih ali v postopanju v sporih iz zakupnih ali najemnih pogodb tožba, odpoved ali predlog, da se predaj ali prevzemi zakupna ali najemna stvar, preden stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, in se predlože ugovori zoper plačilni nalog ali zoper odpoved ali zoper nalog, da se zakupna ali najemna stvar predaj ali prevzemi o pravem času po uveljavitvi novega civilnega pravnega postopnika, ali če se predlože ugovori sicer prej o pravem času, toda se na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, še ni začela razprava o teh ugovorih, se morajo uporabljati na nadaljnje postopanje o teh ugovorih predpisi novega zakona.

(²) Predpise prednjega odstavka je uporabljati zmiselno tudi, če se poda v opominjevalnem postopanju [člen 14., št. 1.] s tožbo zahtevanje, da se izdaj pogojni plačilni nalog, pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika, a se poda ugovor zoper plačilni nalog o pravem času šele, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, ali če se še ni začela razprava, določena o tožbi spričo ugovora, ki je bil predložen o pravem času pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika, kakor tudi če se vložil v postopanju o plačilnih nalogih [člen 16., št. 1.] prošnja, da se izdaj plačilni nalog, pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika, kontradikcija zoper plačilni nalog pa se vložil o pravem času šele po uveljavitvi novega civilnega pravnega postopnika, ali če se ni še začela razprava, določena spričo kontradikcije, ki se predloži o pravem času pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika na dan njegove uveljavitve.

Člen 38.

(¹) V onih pravnih sporih, v katerih se je na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, že predložil odgovor na tožbo [ugovor zoper tožbo ali nasprotni spis] ali v katerih se je že začela ustna sporna razprava [razprava o glavni stvari], smejo stranke sporazumno odstopiti od dosedanjega pravnega postopanja ter predlagati, da se pretresi in reši pravna stvar po predpisih novega civilnega pravnega postopnika in da se

odstopi v ta namen po potrebi onemu sodišču, ki je po novih predpisih pristojno zanjo.

(*) Prekinitev zastaranja, ki je nastopilo zato, ker se je vložila tožba, se ne razveljavi zbog takega sporazuma ali zbog takega odstopa drugemu sodišču.

Člen 39.

Če bi se moralo uporabljati v primerih, omenjenih v členih 37. in 38., po dosedanjih predpisih sumarno ali bagatelno postopanje, se izvede in dovrši taka pravna stvar, kakor naj pač pride v pristojnost zbornega ali sreskega sodišča, po predpisih novega civilnega pravnega postopnika, ki velja za postopanje pred zbornimi sodišči, ali pa po predpisih, ki veljajo za postopanje pred sreskimi sodišči. V poslednjem primeru se uporabljajo tudi posebni predpisi §§ 543. do 547. civilnega pravnega postopnika o postopanju v malotnih [bagatelnih] stvareh.

Člen 40

Zoper končne sodbe, ki se izdado, preden stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, prav tako pa tudi zoper končne sodbe, ki se izdado po uveljavitvi novega postopnika v pravnih, izvedenih po dosedanjih predpisih, je dopustna postavitev v prejšnji stan ali obnova postopanja, toda po dosedanjih predpisih. Nasprotno pa se smejo izpodbijati take sodbe, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, s tožbo zbog ničnosti po novih predpisih civilnega pravnega postopnika [§ 623. civilnega pravnega postopnika]. Ali obstoji v poedinem primeru razlog za izpodbijanje, se presodi po predpisih, ki so veljali za izpodbijanje postopanja ob času, ko se je vršilo to postopanje.

Člen 41

(*) Za pravne spore, ki že teko na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, in ki se morajo izvesti in končati glede na predpise člena 36. po dosedanjih predpisih, ostanejo do njih dovršitve pristojna ona sodišča, v katerih pristojnost spadajo po dosedanjih predpisih. To velja zlasti za pristojnost na drugi in tretji stopnji.

(*) Če je moči izpodbijati sodbo, izrečeno v takih pravnih, ali sodbo, izrečeno pred uveljavitvijo novega civilnega pravnega postopnika, s tožbo zbog ničnosti po členu 40., je pristojno za tako tožbo sodišče, navedeno v § 626. novega civilnega pravnega postopnika.

(*) Kljub predpisu odstavka (*) preide v območjih vrhovnega sodišča v Sarajevu in velikega sodišča v Podgorici reševanje pravnih sredstev, za katero je bilo pristojno vrhovno sodišče v Sarajevu ali veliko sodišče v Podgorici, v pristojnost apelacijskih sodišč, ki se ustanove za te območji. Nanje preide tudi pristojnost za tožbe zbog ničnosti v onih primerih, kjer bi moralo biti pristojno po § 626. novega civilnega pravnega postopnika za tako tožbo vrhovno sodišče v Sarajevu ali veliko sodišče v Podgorici.

Člen 42.

Za pravne spore, ki že teko na dan, ko stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, in ki se morajo dovršiti po predpisih tega zakona [člen 36., odstavka (*) in (*), in člen 37.] ali po sporazumu strank [člen 38.] po predpisih novega civilnega pravnega postopnika, ostanejo pristojna sodišča, v katerih pristojnost spadajo po

dosedanjih predpisih, razen če niso ta sodišča po predpisih novega civilnega pravnega postopnika stvarno pristojna, pretresti in razsoditi dotično pravo.

Člen 43.

To, da stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, ne poseza v tek in trajanje rokov, določenih z državljskim zakonikom, z dosedanjimi civilnimi pravnimi postopniki ali z drugim zakonom ali s sodno odločbo za vložitev kakšne tožbe, kakršni sta tožba zbog motene posesti in tožba za opravičbo predznambe v zemljiških knjigah ali za predložitev ugovora zoper plačilni nalog ali zoper odpoved zakupne ali najemne pogodbe ali zoper nalog, da se predaj ali prevzemi zakupna ali najemna stvar.

Člen 44.

Ali je dopustno, izpodbijati razsode razsodišč, ki so bili izrečeni, preden stopi novi civilni pravdni postopnik v veljavo, se presoja po dosedanjih zakonitih predpisih.

Člen 45.

(*) Zakon o razširitvi pristojnosti kotarskih sodišč na sedežu sodbenih stolov, o razširitvi pristojnosti krajevnih sodišč in o razširitvi malotnega postopanja v območju banskega stola v Zagrebu z dne 6. februarja 1929., »Službene novine« št. 33/XVI., velja, dokler ne dobi novi civilni pravdni postopnik obvezne moči, z nastopnimi izpremembami:

1. v členu 2. pod črko c) se znižuje znesek 2000 dinarjev na 500 dinarjev;

2. v členu 3. se znižuje znesek 1000 dinarjev, omenjen pod črkama a) in c), na 500 dinarjev, znesek 500 dinarjev, omenjen pod črkama b) in c), pa na 300 Din.

(*) Odredbe odstavka (*), št. 2., ne veljajo za pravde, v katerih se je vložila tožba, preden stopijo predpisi tega člena v veljavo.

Člen 46

(*) Doktor se ne ustanovi eno kasacijsko sodišče za vso kraljevino, velja to-le:

1. Sedanjí oddelki kasacijskega sodišča, omenjeni v § 103. zakona o ureditvi rednih sodišč z dne 18. januarja 1929., se smatrajo za kasacijsko sodišče po predpisih civilnega pravnega postopnika.

2. V primerih §§ 25. in 64. civilnega pravnega postopnika je pristojen, določati krajevno pristojnost, oni izmed oddelkov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1., v čigar območju je domovališče stranke, ki podaja predlog.

3. Predpisi § 104. zakona o ureditvi rednih sodišč se uporabljajo zmiselno tudi v primerih § 28., drugega odstavka, civilnega pravnega postopnika, če se zahteva, da se prenesi pravna stvar iz območja enega današnjih oddelkov kasacijskega sodišča v območje drugega oddelka kasacijskega sodišča, kakor tudi v primerih § 42. civilnega pravnega postopnika, če nastane spor med sodišči, ki so v območjih raznih oddelkov kasacijskega sodišča.

4. Predpisi §§ 55. do 63. zakona o ureditvi rednih sodišč se uporabljajo z nastopnimi izpremembami:

a) zbirke važnih odločb in knjig načelnih odločb se vodijo za sedaj posebej pri vsakem izmed oddelkov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1.

Vsaka odločba, vpisana po § 56. zakona o ureditvi rednih sodišc v zbirko vaznih odločb enega izmed oddelkov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1., se vroči v najkrajšem roku predsednikom ostalih oddelkov kasacijskega sodišča, ti pa odrede, da se vpiši vročena odločba v zbirko vaznih odločb njih oddelkov.

b) predpisi § 57. zakona o ureditvi rednih sodišč se uporabljajo samo toliko, da predloži predsednik vsakega oddelka kasacijskega sodišča pravdna vprašanja, ki so jih rešili poedini oddelki kasacijskega sodišča, omenjeni v št. 1., na različen način, plenarni seji kasacijskega sodišča, da odloči po predpisih tega paragrafa. Prav to sme zahtevati tudi minister pravde.

c) Plenarna seja kasacijskega sodišča za odločanje po § 57. zakona o ureditvi rednih sodišč zaseda izmenoma pri kasacijskem sodišču v Beogradu in stolu sedmorice v Zagrebu, predseduje pa ji predsednik dotičnega sodišča.

Plenarno sejo sestavlja poleg predsednika še enajst sodnikov vseh oddelkov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1. Vsak teh oddelkov, razen velikega sodišča v Podgorici, izvoli v plenarni [občni] seji po dva člana za to sejo in prav toliko namestnikov, veliko sodišče v Podgorici pa enega člana in enega namestnika.

Ce je predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu ali stola sedmorice v Zagrebu odsoten ali zadržan, stopi na njegovo mesto eden izmed namestnikov, izvoljenih od tega oddelka, plenarni seji pa predseduje po činu najstarejši član plenarne seje.

č) Redno občno sejo za odločanje po § 59. zakona o ureditvi rednih sodišč sestavlja poleg članov plenarne seje, omenjene pod črko c), še enajst sodnikov današnjih oddelkov kasacijskega sodišča, izvoljenih po sorazmerju in tako, kakor je navedeno pod črko c).

Tudi redna občna seja zaseda izmenoma pri kasacijskem sodišču v Beogradu in stolu sedmorice v Zagrebu pod predsedstvom njihju predsednikov. Predpis tretjega odstavka črke c) velja tudi tukaj.

d) Predpisi §§ 25., poslednjega odstavka, in 49., tretjega odstavka, drugega stavka, v zakonu o ureditvi rednih sodišč se uporabljajo tudi v primerih, navedenih pod črkama c) in č).

Predpisi, omenjeni pod črkami a) do d) te številke, se uporabljajo samo toliko, kolikor gre za uporabljanje enotnih zakonov. Kolikor ne gre za uporabljanje enotnih zakonov, veljajo za vsakega izmed oddelkov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1., dosedanji predpisi o vzdrževanju enotnosti sojenja.

5. Plenarna seja, omenjena v št. 4. pod črko c), je tudi pristojna, izrekatí odločbe, navedene v § 48., št. 4., zakona o ureditvi rednih sodišč.

(²) Posle, razen onih, ki so navedeni v št. 4. in 5. odstavka (¹) in ki spadajo po zakonu o ureditvi rednih sodišč v področje plenarne seje, redne in izredne občne seje kasacijskega sodišča, rešuje vsak izmed oddelkov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1., za svoje območje, in sicer v občí seji, sestavljeni tako, kakor je navedeno v § 112., št. 4., zakona o ureditvi rednih sodišč.

V. Izpremembe in dopolnitve v zakonu o sodnikih rednih sodišč.

Člen 47.

Člena 25. in 46. zakona o sodnikih rednih sodišč z dne 8. januarja 1929. se izpreminjata in dopolnjujeta tako-le:

1. Na mesto sedanjega poslednjega odstavka v členu 25. stopa ta-le predpis:

Odredbe prvega do četrtega odstavka veljajo tudi za osebe, ki niso sodniki po tem zakonu, toda izvršujejo po zakonu o ureditvi rednih sodišč sodno oblast, potem za vse organe, postavljene pri sodišču za opravljanje sodnih uradnih poslov, nadalje za sodne poverjenike [javne notarje], določene za opravljanje sodnih uradnih poslov, in naposled za uradnike davčnih oblastev iz Državne hipotekarne banke glede njih poslovanja s sodnimi depoziti in denarjem oseb pod skrbstvom.

2. V členu 46., petem odstavku, prvem stavku, stopa na mesto besede: «pet» beseda: «osem».

Člen 48.

(¹) V dobi dveh let od dne, ko se razglasi ta zakon, se smejo postavljati sodniški pripravniki za sodnike sreskih sodišč takoj po opravljenem sodniškem izpitu.

(²) Za isto dobo se skrajšuje za območji današnjega banskega stola v Zagrebu in višjega deželnega sodišča v Splitu pripravljalna služba, predpisana s členom 8. zakona o sodnikih rednih sodišč z dne 8. januarja 1929., od treh na dve leti.

VI. Končne odredbe.

Člen 49.

(¹) Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v »Službenih novinah«, ter dobi, izvzemši predpise členov 1., drugega odstavka, 45., 46., št. 4., 47. in 48., obvezno moč za vsako območje, omenjeno v členu 1., z dnem, ko dobi za dotično območje obvezno moč zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravnah [civilni pravdni postopnik]; predpisi členov 1., drugega odstavka, 47. in 48. dobe obvezno moč v vsej kraljevini z dnem, ko se razglasi ta zakon, predpisi členov 45. in 46., št. 4., pa dobe obvezno moč v vsej kraljevini, ko izteče mesec dni od razglasitve tega zakona.

(²) Minister pravde se pooblašča, izdati sodni poslovnik kakor tudi vse uredbe in pravilnike, potrebne za izvrševanje tega zakona in zakonika o sodnem postopanju v civilnih pravnah, in sicer, kolikor posezajo v pristojnost drugih ministrstev, v sporazumu s pristojnimi ministri.

V Topoli, dne 9. julija 1930.;

št. 68.509 3—78.

Aleksander s. r.

Minister pravde
Dr. M. Srškić s. r.
Videl
in pritisnil državni pečat,
čuvar državnega pečata,
minister pravde
dr. M. Srškić s. r.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister za notranje posle,
častni adjutant
Nj. Vel. kralja,
divizijski general
P. Živković s. r.

Primerjalna razpreglednica

določb civilnega pravnega postopnika (c. p. p.) in sodnega pravilnika (s. pr.) in civilnopravnega reda (c. pr. r.) z dne 1. avgusta 1895.

c. p. p.	s. pr.	c. p. p.	s. pr.	c. p. p.	s. pr.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.
1	1	36	38	69	70	204	140	278	215	352	257
2	2	37	39	70	71	205	141	279	444	353	258
3	3	38	40	71	72	206	142	280	216	354	259
4	4	39	41	72	73	207	143	281	217	355	260
5	5-7, 9	40	42	73	76	208	144	282	204	356	261/1-5
6	7 _a	41 I	43	74	77	209	145	283	205	357	261/6
7	8	41 II	45	75	79	210	146	284	206	358	262
8	8	41 III	46	76	80	211	147	285	218	359	263
9	—	42	47	77	81	212	148/1, 2	286	219	360	264
10	10	43	48	78	82	213	149, 148/3	287	87	361	265
11	11	44	49	79	83	214	150	288	88, 89	362	266
12	12, 13	45	—	80	84	215	151	289	90	363	267/1
13	14	46	50	81	85	216	152	290	92	364	268
14	15	47	51	82	83 ^b	217	153	291	93	365	269
15	20	48	53	83	86	218	154	292	94	366	270
16	—	49	54	84	87	219	155	293	95	367	271
17	19, 21	50	55	85	88	220	156	294	96	368	272
18	21, 22	51	56	86	89	221	157	295	97	369	273
19	—	52	57	87	90	222	158	296	98	370	274
20	25/1	53	58	88	91	223	159	297	99	371	275
21	23	54	59	89	92	224	160	298	100, 101	372	276
22	24/1	55	60	90	93	225	161	299	102, 103	373	277
23	24/2	56	60	91	94/1	226	162	300	104	374	278
24	26, 27	57	61	92	94/2	227	163	301	105	375	279
25	28	58	62	93	95	228	164	302	106	376	280
26	29	59	63	94	96	229	165	303	107	377	281
27	30	60	64	95	97	230	166	304	108	378	282
28	31	61	65	96	98	231	167	305	109	379	283
29	31	62	66	97	99	232	168	306	110	380	284
30	32	63	67	98	100	233	169	307	111	381	285
31	33	64	69	99	101	234	170	308	114	382	286
32	34	65	68	100	102	235	171	309	115	383	287
33	35	66	74	101	104	236	172	310	116	384	288
34	36	67	75	—	—	237	173	311	117	385	289
35	37	68	—	—	—	238	174	312	118	386	290
—	—	—	—	—	—	239	175	313	119	387	91
—	—	—	—	—	—	240	176	314	120	388	292
—	—	—	—	—	—	241	177	315	121	389	293
—	—	—	—	—	—	242	178	316	122	390	294
—	—	—	—	—	—	243	179	317	221	391	295
—	—	—	—	—	—	244	180	318	223, 224	392	296
—	—	—	—	—	—	245	181	319	224/2	393	297
—	—	—	—	—	—	246	182	320	225	394	298
—	—	—	—	—	—	247	183	321	226	395	2.9
—	—	—	—	—	—	248	184	322	2 7	396	300
—	—	—	—	—	—	249	185	323	228	397	3 1
—	—	—	—	—	—	250	186	324	229	398	302
—	—	—	—	—	—	251	187	325	230	399	303
—	—	—	—	—	—	252	188	326	231	400	304
—	—	—	—	—	—	253	189	327	232	401	305
—	—	—	—	—	—	254	190	328	233	402	306
—	—	—	—	—	—	255	191	329	234	403	307
—	—	—	—	—	—	256	192	330	235	404	08
—	—	—	—	—	—	257	193	331	236	405	309
—	—	—	—	—	—	258	194	332	237	406	310
—	—	—	—	—	—	259	195	333	238	407	311
—	—	—	—	—	—	260	196	334	239	408	312
—	—	—	—	—	—	261	197	335	240	409	313
—	—	—	—	—	—	262	198	336	241	410	314
—	—	—	—	—	—	263	199	337	242	411	315
—	—	—	—	—	—	264	200	338	243	412	316
—	—	—	—	—	—	265	201	339	244	413	317
—	—	—	—	—	—	266	202	340	245	414	318
—	—	—	—	—	—	267	203	341	246	415	319
—	—	—	—	—	—	268	220	342	247	416	320
—	—	—	—	—	—	269	207/1	343	248	417	321
—	—	—	—	—	—	270	207/2	344	249	418	322
—	—	—	—	—	—	271	208	345	250	419	323
—	—	—	—	—	—	272	209	346	251	420	324
—	—	—	—	—	—	273	210	347	252	421	325
—	—	—	—	—	—	274	211	348	253	422	326
—	—	—	—	—	—	275	212	349	254	423	327
—	—	—	—	—	—	276	213	350	255	424	328
—	—	—	—	—	—	277	214	351	256	425	329

c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.
102	1	136	34	170	69
103	1	137	35	171	70
104	3	138	36	172	71
105	4	139	37	173	72
106	5	140	38	174	73
107	6	141	39	175	74, 75
108	7	142	40	176	76
109	8	143	41	177	77
110	9	144	42	178	78
111	10	145	43	179	79
112	11	146	44	180	80
113	12	147	45	181	81
114	13	148	46	182	82
115	14	149	47	183	84
116	15	150	48	184	85
117	16	151	49	185	—
118	17	152	50	186	86
119	18	153	51	187	123
120	19	154	52/1, 2	188	124
121	20	155	53/2	189	125
122	21	156	52/3, 54	190	126
123	22	157	55	191	127
124	23	158	56	192	128
125	24	159	57	193	—
126	25	160	58, 59, 62/2	194	130
127	26	161	60	195	131
128	27	162	61	196	132
129	28	163	62	197	133
130	29	164	63	198	134
131	30	165	64	199	135
132	31/1, 2	166	65	200	136
133	31/3	167	66	201	137
134	32	168	67	202	138
135	33	169	68	203	139

c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.	c. p. p.	c. pr. r.
426	330	471	375	516	418/1	561	467	606	512	651	567		
427	331	472	376	517	418/2, 3	562	468	607	513	652	—		
428	332	473	377	518	419	563	469	608	514	653	—		
429	333	474	378	519	423	564	470	609	515	654	559		
430	334	475	379	520	424	565	471	610	516	655	560		
431	335	476	380	521	425	566	472	611	517	656	561		
432	336	477	381	522	426	567	473	612	518	657	562		
433	337	478	382	523	427	568	474	613	519	658	563		
434	338	479	383	524	428	569	475	614	520	659	564		
435	339	480	384	525	429	570	476	615	521	660	565		
436	340	481	385	526	430	571	477	616	522	661	566		
437	341	482	386	527	431	572	478	617	523	662	567		
438	342	483	387	528	432	573	479	618	524	663	568		
439	343	484	388	529	433	574	480	619	525	664	569		
440	344	485	389	530	434	575	481	620	526	665	570		
441	345	486	390	531	435	576	482	621	527	666	571		
442	346	487	391	532	436	577	483	622	528	667	572		
443	347	488	392	533	437	578	484	623	529	668	573		
444	348	489	393	534	438	579	485	624	530	669	574		
445	349	490	394	535	439	580	486	625	531	670	575		
446	350	491	395	536	440	581	487	626	532	671	576		
447	351	492	396	537	441	582	488	627	533, 537	672	577		
448	352	493	397	538	442	583	489	628	534	673	578		
449	353	494	398	539	443	584	490	629	535	674	579		
450	354	495	399	540	444	585	491	630	536	675	580		
451	355	496	400	541	446	586	492	631	538	676	581		
452	356	497	401	542	447	587	493	632	539	677	582		
453	357	498	402	543	448	588	494	633	540	678	583, 2		
454	358	499	403	544	450	589	495	634	541	679	583, 3		
455	359	500	404	545	451	590	496	635	542	680	584		
456	360	501	405	546	452	591	497	636	543	681	585		
457	361	502	406	547	453	592	498	637	544	682	586		
458	362	503	407	548	454	593	499	638	545	683	587		
459	363	504	408	549	455	594	500	639	546	684	588		
460	364	505	409	550	456	595	501	640	547	685	589		
461	365	506	410	551	457	596	502	641	548	686	590		
462	366	507	411	552	458	597	503	642	549	687	591		
463	367	508	412	553	459	598	504	643	550	688	592		
464	368	509	413	554	460	599	505	644	551	689	593		
465	369	510	414	555	461	600	506	645	552, 1, 2, 3	690	594		
466	370	511	415	556	462	601	507	646	552, 4	691	595		
467	371	512	416, 1, 2	557	463	602	508	647	553	692	596, 597		
468	372	513	416, 3	558	464	603	509	648	554	693	598		
469	373	514	417	559	465	604	510	649	555	694	—		
470	374	515	417, 4	560	466	605	511	650	556	695	599		

Uredbe osrednje vlade.

78.

Odlok

o oprostitvi carine na pluge in plužna kolesca.*

Na podstavi čl. 15. zakonskega predloga o obči carinski tarifi in čl. 1. zakona o izpremembi zakonitih odredb, ki predpisujejo zaslisanje in odločanje ministrskega sveta, odnosno soglasje finančnega odbora narodne skupščine, je izdal minister za finance v soglasju s predsednikom ministrskega sveta z dne 21. januarja 1931., št. 191. ta-le odlok:

»1. Ne izterjuje se uvozna carina na pluge in plužna kolesca iz št. 552., točke 1., zakonskega predloga o obči carinski tarifi.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 24. januarja 1931., št. 17.

2. Oprostitev carine iz točke 1. tega odloka se bo uporabljala samo do vstevši 30. junija 1931.

Ta odlok stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Št. 2410/IV. — Iz pisarne ministrstva za finance — oddelka za carine z dne 22. januarja 1931. v Beogradu.

Banove uredbe.

79.

II. No. 35.853

Razglas

o pobiranju cestne naklade v mestni občini Ptuj v letu 1931.

Na podstavi zakona z dne 26. aprila 1894., dež. zak. št. 30, in zakona z dne 18. maja 1894., dež. zakona št. 41, izpreminjam čl. 3. naredbe velikega župana

bivše mariborske oblasti z dne 10. julija 1924., štev. 3030/65 ex 1924., ki se odslej glasi tako-le:

Občinska cestna naklada znaša:

1. od vagonških pošiljk opeke, cementa, apna in premoga od vsakih 100 kg 75 par;
2. od vseh ostalih vagonških in kosovskih pošiljk od vsakih 100 kg Din 1.—.

Teža blaga se zaokroža kakor pri železniški tovor-nini po predpisih, veljavnih za železnice.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

80.

Objave glede pobiranja občinske trošarine v letu 1931.

Objava.

Občina Gotovlje, srez Celje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 147/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 85.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 85.—,
- c) od 100 l piva Din 50.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 6.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
5. februarja 1931.

II. No. 147/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Petrovče, srez Celje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 112/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 75.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 25.—,
- c) od 100 hl piva Din 25.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, ruma in konjaka Din 6.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
31. januarja 1931.

II.-No. 112/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Prekopa, srez celjski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 36.735 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,

- b) od 100 l vinskega mošta Din 25.—,
- e) od 100 l piva Din 30.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
29. januarja 1931.

II.-No. 36.735.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Čabar, srez Čabar, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 749/1, v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 200.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 200.—,
- c) od 100 l piva Din 100.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 4.—,
- d) od 100 kg izvlečkov esene in eteričnih olj z alkoholom Din 20.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

II. No. 182/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Gaberje, srez dolnelendavski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 303/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 50.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 25.—,
- c) od 100 l piva Din 25.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
2. februarja 1931.

II.-No. 303/1.

Za bana pomočnik: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Muta, srez dravograjski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 4687/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 200.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 200.—,
- c) od 100 l piva Din 100.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 10.—,
- d) od 100 kg izvlečkov esene in eteričnih olj z alkoholom Din 1000.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
7. februarja 1931.

II. No. 4687/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Ljubno, srez Gornji grad, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 36.875 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 80—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 40—,
- c) od 100 l piva Din 30—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 8—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 31. januarja 1931.

II.-No. 36.875.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Dob, srez Kamnik, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 155/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100—,
- c) od 100 l piva Din 100—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 31. januarja 1931.

II. No. 155/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Jarše, srez kamniški, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 36610 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 90—,
- b) od 100 l piva Din 25—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 3—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 31. januarja 1931.

II. No. 36610.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Kamnik, srez Kamnik, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 97/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100—,
- c) od 100 l piva Din 25—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 10—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 31. januarja 1931.

II. No. 97/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Stranje, srez kamniški, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 87/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—,
- b) od 100 l piva Din 30—,
- c) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 6. februarja 1931.

II. No. 87/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Črni potok, srez Kočevje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 73/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 50—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 50—,
- c) od 100 l piva Din 50—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 2—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 6. februarja 1931.

II. No. 73/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Gotenice, srez Kočevje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 318/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 75—,
- b) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 31. januarja 1931.

II.-No. 318/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Livold, srez Kočevje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 122/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 25—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 25—,
- c) od 100 l piva Din 10—,
- č) od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 31. januarja 1931.

II.-No. 122/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Velike Lašče, srez Kočevje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 36.812/30. v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 110.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 110.—,
- c) od 100 l piva Din 25.—,
- e) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
6. februarja 1931.

II. No. 36.812

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Stara cerkev, srez Kočevje, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 36632 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 70.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 70.—,
- c) od 100 l piva Din 30.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 4.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

II. No. 36632.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Bezovica, srez Konjice, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 36.568 v letu 1931. zvišano občinsko trošarino od vinskega mošta po Din 50.— od hl.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
4. februarja 1931.

II. No. 36.568.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Selca, srez Kranjski, bo pobirala po odloku kraljevske banske uprave II. No. 36.830 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100.—,
- c) od 100 l piva Din 50.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 6.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
5. februarja 1931.

II. No. 36.830.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Sorica, srez Kranj, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 36.905 ex 1930, v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100.—,
- c) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5.— (kot v l. 1930.).

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

II. No. 36.905.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Gorenjavas, srez Litija, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave No. 2120/1 ex 1931. letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 50.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 50.—,
- c) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 5.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
31. januarja 1931.

II. No. 2120/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Litija bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 2673/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 50.—,
- c) od 100 l piva Din 50.—,
- e) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 6.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani
31. januarja 1931.

II. No. 2673/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Medvode, srez Ljubljana, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 3745/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,
- b) od 100 l piva Din 50.—,
- c) od 100 l piva Din 50.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 6.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
31. januarja 1931.

II. No. 3745/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Polhov gradec, srez ljubljanska okolica, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 37193 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 125.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 125.—,
- c) od 100 l piva Din 25.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 7.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 31. januarja 1931.

II. No. 37193.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Boreci, srez ljutomersko-radgonski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 1110/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100.—,
- c) od 100 l piva Din 50.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 4.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 7. februarja 1931.

II. No. 1110/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Branoslavci, srez ljutomerski-radgonski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 1972/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 50.—,
- b) od 100 l piva Din 50.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 3. februarja 1931.

II.-No. 1972/1

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:

Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Cven, srez ljutomersko-radgonski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 157/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 50.—,
- c) od 100 l piva Din 50.—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 10.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 31. januarja 1931.

II. No. 157/1.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Ključarovci, srez ljutomersko-radgonski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 1011/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 50.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 50.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 3. februarja 1931.

II.-No. 1011/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Križevci, srez Ljutomer, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 182/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 80.—,
- b) od 100 l piva Din 50.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 5. februarja 1931.

II. No. 182/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Plitvički vrh, srez ljutomersko-radgonski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 1971/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- od 100 l vina Din 45.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 8. februarja 1931.

II.-No. 1971/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Hožnica, srez Maribor, desni breg, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 170/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 90.—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 90.—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, 31. januarja 1931.

II.-No. 170/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Ranče, srez mariborski, desni breg, bo pobirala po odloku kraljevske banske uprave II. No. 1757. v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—
- b) od 100 l piva Din 25—,
- c) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 6—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
7. februarja 1931.

II. No. 1757.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Vrhov dol, srez Maribor d. b., bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 37190 ex 1930. v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100—,
- c) od 100 l piva Din 50—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 7—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

II. No. 37190.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Draženvrh, srez Maribor, levi breg, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II.-No. 63/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 50—,
- c) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 150.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
31. januarja 1931.

II.-No. 63/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Ptujška gora, srez ptujski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 149/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 100—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 100—,
- c) od 100 l piva Din 50—,
- č) od hl stopnje alkohola špirita, žganja, likerja, ruma in konjaka Din 10—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

II. No. 149/1

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer, s. r.

Objava.

Občina Janežovci, srez Ptuj, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 145/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 50—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 20—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931.

II. No. 145/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Pobrežje, srez ptujski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 1711/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 40—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 40—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
5. februarja 1931

II. No. 1711/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Ptuj bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 35.853 v letu 1931. zvišano občinsko trošarino od piva po Din 100— od hl.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. januarja 1931

II. No. 35.853.

Pomočnik bana: Dr. Pirkmajer s. r.

Objava.

Občina Podvinci, srez ptujski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 984/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- a) od 100 l vina Din 75—,
- b) od 100 l vinskega mošta Din 75—,
- c) od 100 l piva Din 25—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
4. februarja 1931.

II. No. 984/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.

Objava.

Občina Sodinci, srez ptujski, bo pobirala v smislu odloka kraljevske banske uprave II. No. 2091/1 v letu 1931. naslednje občinske trošarine:

- od 100 l vina Din 50—.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
4. februarja 1931.

II. No. 2091/1.

Po odredbi bana
načelnik upravnega oddelka:
Dr. Staré s. r.